STEPHEN KING

KUDŽAS

Šią knygą skyriu savo broliui Deividui,
kuris paimdavo mane už rankos,
vesdamas per Vest Brodo gatvę ir
kuris išmokė mane pasidaryti
bumerangus iš senų pakabų. Man
velniškai patiko šis pokštas, kad net
negalėdavau sustoti.

Aš myliu tave, Deividai.

Stephen King

KUDŽAS

Romanas

Iš anglų kalbos vertė
ERIKA BUJOKAITĖ

eridanas
Kaunas
1998

Stephen King. Rinktiniai raštai, 13 tomas

CUJO
New York, Signet Books, 1982

ISBN 9986-486-91-2

Jie niekada neklydo dėl kančios,
Tie Senieji Valdovai: jie taip puikiai suprato
Jos žmogiškąją vertę, kaip ji atsiranda,
Kai kas nors valgo, veria langą ar
Paprasčiausiai liūdnas sliūkina keliu...

W.H.ODENAS. "Dailės muziejus"

Senasis Blu nugaišo vieną dieną,
Sudrebinęs galinį mano kiemą.
Sidabro kastuvu jam kapą ėmiau kasti
Ir aukso grandine jo kūną žemėn leisti.
Aš leidau jį žemyn, kartodamas jo vardą:
- Ilsėkis, Blu, šuneli mielas mano.

LIAUDIES DAINA

- Ne, nieko blogo.

ŠARPO JAVAINIŲ PROFESORIUS

VIENĄ KARTĄ ne taip jau ir seniai, pabaisa pasirodė Meino valstijos mažame Kasl Roko miestelyje. Ji nužudė padavėją Almą Frečet 1970-aisiais; moterį, vardu Paulina Tuseiker ir vidurinės mokyklos mokinę Šerilę Mūdi - 1971-aisiais; gražią merginą Kerdę Dunbarger - 1974-aisiais; mokytoją Etą Ringold - 1975-ųjų rudenį; ir galų gale pradinių klasių mokinukę Merę Keitę Hedrasen - tų pačių metų žiemos pradžioje.

Pabaisa nebuvo nei vilkolakis, nei vampyras, nei kokia kita neįvardijama būtybė iš užburto miško ar sniegynų. Tai buvo tik faras Frenkas Dodas, turintis psichinių ir seksualinių problemų. Geras pilietis Džonas Smitas stebuklingai jį išaiškino, tačiau Frenkas Dodas nepasidavė suimamas ir nusižudė.

Be abejo, žmonės buvo šokiruoti, tačiau vis dėlto miestelio gyventojai džiūgavo, kad pabaisa, persekiojusi juos sapnuose, pagaliau negyva. Miestelio košmarai buvo palaidoti Frenko Dodo kape.

Bet netgi tokiame švietimo amžiuje, kai dauguma tėvų suvokė psichologinę žalą savo vaikams, vis dėlto Kasl Roke atsirasdavo močiučių, kurios tildydavo anūkus, gąsdindamos, jog Frenkas Dodas pagaus juos, jei jie nesisaugos ir nebus geri. Ir, be abejo, stodavo tyla, kai vaikai nukreipdavo žvilgsnius į tamsius langus ir pagalvodavo apie Frenką Dodą švytinčiu juodu lietpalčiu, kuris vis smaugia... smaugia... ir smaugia.

"Jis ten, lauke, - prisimenu savo močiutės šnabždesį, kai vėjas kaukdavo kamine ir šnypšdavo aplink seno puodo dangtį, užstrigusį vyryklės skylėje. - Jis ten, lauke, ir jei nebūsi geras, tai už savo miegamojo lango išvysi jo veidą, kai visi, išskyrus tave, name saldžiai miegos. Vidurnaktį gali pastebėti jo besišypsantį veidą, spoksantį iš spintos, vienoje rankoje laikantį "STOP" ženklą, kurį nešdavosi, pervesdamas vaikus per gatvę, ir skustuvą, kuriuo pats nusižudė, - kitoje... tad ša, vaikai... ša... ša".

Tačiau tuo viskas ir baigėsi. Liko košmarai, neužmiegantys naktimis vaikai ir tuščias Dodo namas (jo motiną ištiko širdies priepuo-

lis, ir ji mirė), kuris greitai užsitarnavo "namo, kuriame vaidenasi" reputaciją ir kurio visi vengė. Tačiau visa tai po truputį blėso, kaip ir neišvengiami beprasmių žmogžudysčių grandinės šalutiniai poveikiai.

Bėgo laikas. Praėjo penkeri metai.

Pabaisa dingo, pabaisa mirė. Frenkas Dodas puvo savo karste.

Tik, deja, pabaisa niekada nemiršta. Vilkolakis, vampyras, neįvardijama būtybė iš miško. Pabaisa niekada nemiršta.

1980-ųjų vasarą ji vėl sugrįžo į Kasl Roką.

Tų metų gegužės mėnesį, ką tik po vidurnakčio, keturmetis Tedas Trentonas pabudo, užsimanęs į tualetą. Jis išsiropštė iš lovos ir pusiau miegodamas nusverdėjo link baltos šviesos, sklindančios pro praviras duris, pakeliui nusismaukdamas pižamos kelnes. Tedas nusišlapino, nuleido vandenį ir grįžo į lovą. Jis užsitraukė antklodę ir būtent tada pastebėjo būtybę savo spintoje.

Ji buvo nedidukė, įtraukusi mažą galvą į milžiniškus pečius. Jos akys švietė it gintarinės duobutės. Ši būtybė buvo panaši į pusiau žmogų ir pusiau vilką. Jos akys stebėjo Tedą, kai šis atsisėdo pasistojusiais piestu plaukais, pūsdamas šaltą it ledas orą: beprotės akys, kurios juokėsi, kurios žadėjo siaubingą mirtį ir neišgirstų riksmų muziką. Kažkas tūnojo spintoje.

Tedas girdėjo duslų urzgimą, užuodė saldų dvėsenos kvapą. Tedas Trentonas rankomis užsidengė akis, įtraukė oro ir suriko.

Kitame kambaryje pasigirdo niurnėjimas - prabudo Tedo tėvas.

- Kas tai? - išsigandusi suriko jo motina tame pačiame kambaryje.

Artėjo skubūs žingsniai. Kai tėvai įėjo, Tedas pažvelgė pro pirštus ir spintoje išvydo būtybę, kuri urzgė ir pranašiškai žadėjo, kad jie ateis ir išeis, o kai jie tai padarys...

Užsidegė šviesa. Vikas ir Doňa Trentonai priėjo prie Tedo lovos, susirūpinę susižvalgė, žvelgdami į išbalusį Tedo veidą ir išpūstas akis. Jo motina ištarė - ne, piktai burbtelėjo:

- Sakiau tau, Vikai, kad trijų dešrainių bus per daug!

Tėvelis atsisėdo ant lovos, apkabino Tedą ir paklausė, kas atsitiko. Tedas išdrįso vėl pažvelgti į praviras spintos duris.

Pabaisa jau buvo dingusi. Vietoj išbadėjusio žvėries ten pūpsojo dvi nelygios paklodžių krūvos ir žieminė patalynė, kurios Dona niekaip neprisiruošė nunešti į trečią aukštą. Patalynė gulėjo ant kėdės, kurią Tedas panaudodavo, kai jam reikėdavo ką nors pasiekti nuo viršutinės spintos lentynos. Vietoj gauruotos trikampės galvos, įtrauktos į pečius tarytum plėšrūnas kažko klaustų, ant aukštesnės paklodžių krūvos Tedas išvydo savo meškiuką. Į jį žvelgė ne įdubusios grėsmingos gintarinės akys, o draugiški rudo stiklo rutuliukai, kuriais Tedo meškiukas spoksojo į pasaulį.

- Kas atsitiko, Tedi? - antrąkart paklausė tėvelis.

- Ten buvo pabaisa! - suriko Tedas. - Mano spintoje!

Jis pravirko.

Mamytė atsisėdo šalia. Tėveliai apkabino Tedą ir pabandė jį nuraminti. Po to sekė įprastas tėvų ritualas. Jie paaiškino, kad pabaisų nėra; kad jam tik prisisapnavo. Mamytė paguodė, kad kartais šešėliai gali atrodyti panašūs į blogus dalykus, kokius rodo per televizorių arba kokie nupiešti komiksų knygelėse, o tėvelis užtikrino, jog nesą ko būgštauti, niekas jų geruose namuose jo nenuskriaus. Tedas linktelėjo galvą ir sutiko, kad visa tai tiesa, nors ir žinojo, kad taip nėra.

Tedo tėvas paaiškino, kad tamsoje dvi nelygios paklodžių krūvos galėjusios atrodyti lyg pakelti pečiai, o meškiukas - lyg įtraukta galva; ir kad iš tualeto sklindanti šviesa, atsispindėjusi stiklinėse meškiuko akyse, pavertė jas tikro gyvo padaro akimis.

- O dabar žiūrėk, - tarė tėvelis. - Žiūrėk, ką padarysiu, Tedi.

Tedas stebėjo.

Jo tėvas paėmė abi paklodžių krūvas ir įkišo kuo giliau į Tedo spintą. Tedas girdėjo, kaip tyliai sužvangėjo pakabos, kalbėdamos su tėveliu pakabų kalba. Tai pasirodė juokinga, ir jis truputį šyptelėjo. Mamytė pastebėjo šypsenėlę ir nurimusi taip pat nusišypsojo.

Tėtis išlindo iš spintos, paėmė meškiuką ir padavė jį Tedui.

- Ir galų gale, - tarė tėvelis ir taip įmantriai nusilenkė, kad net Tedis su mamyte prunkštelėjo, - kėdė.

Jis tvirtai uždarė spintos duris ir atrėmė į jas kėdę. Kai tėvelis grįžo prie lovos, Tedas vis dar šypsojosi, bet jo akyse atsispindėjo rimtis.

- Gerai, Tedai?

- Taip, - sutiko Tedas, bet prisivertė pridurti: - Bet ji ten buvo, tėveli. Aš ją mačiau. Tikrai.

- Tavo *protas* kažką matė, Tedai, - paprieštaravo tėtis ir sunkia šilta ranka paglostė Tedo galvą. - Bet tu pats nematei jokios pabaisos savo spintoje, bent jau ne tikrą. Nėra jokių pabaisų, Tedai. Jos tiktai pasakose ir tavo galvoje.

Tedas nužvelgė tėvą ir motiną - jų didelius, meilės kupinus veidus.

- Tikrai?

- Tikrai, - patvirtino mamytė. - O dabar, vyruti, norėčiau, kad atsikeltum ir nueitum į tualetą.

- Bet aš jau buvau. Todėl ir pabudau.

- Na, tada, - tarė ji, nes tėvai niekada netiki vaikais, - padaryk tai dėl manęs.

Tedas atsikėlė, o motina stebėjo, kaip jis išspaudė keturis lašus. Tada ji nusišypsojo ir tarė:

- Matai? Tau *tikrai* reikėjo į tualetą.

Tedas nuolankiai linktelėjo ir grįžo į lovą. Jį apkamšė ir išbučiavo.

Kai mama su tėčiu priėjo prie durų, baimė vėl apėmė Tedą it šaltas, miglos pilnas paltas. Lyg šydas, permirkęs nuo beviltiškos minties. *Prašau,* - mąstė jis, - *prašau, prašau, prašau.*

Galbūt tėvas pagavo šią mintį, nes atsisuko, uždėjęs ranką ant šviesos jungiklio, ir pakartojo:

- Jokių pabaisų, Tedai.

- Taip, tėveli, - sutiko Tedas, kadangi šią akimirką jo tėvo akys pasirodė tokios neaiškios ir tolimos, tarytum jį patį reikėtų tuo įtikinti. - Jokių pabaisų.

Išskyrus tą mano spintoje.

Šviesa užgeso.

- Labanakt, Tedai.

Motinos balsas pasiekė jo ausis, ir Tedas mintyse suriko: *Atsargiai, mamyte! Jos ėda moteris! Visuose filmuose jos sugauna moteris, nusineša atokiau ir suėda! Prašau, prašau, prašau...*

Tačiau tėvai jau buvo išėję.

Tad keturmetis Tedas Trentonas gulėjo lovoje, užsitraukęs antklodę iki smakro ir viena ranka prispaudęs meškiuką prie krūtinės. Ant vienos sienos kabėjo plakatas su Luku Skaivokeriu, ant kitos - piešinėlis su išsišiepusiu švilpiku, stovinčiu ant maišytuvo ("JEI GYVENIMAS DUODA JUMS CITRINŲ, PASIDARYKIT LIMONADO!", skelbė linksmuolis švilpikas), ant trečios - visa marga Sezano gatvės komanda: Didysis paukštis, Ernis, Oskaras ir Groveris. Geri totemai, gera magija. Tačiau už lango kaukė vėjas, barškindamas į stogą ir čiuožinėdamas juodais lietvamzdžiais! Ne, šiąnakt Tedas nebeužmigs. Bet po truputį jis pradėjo atsipalaiduoti. Tedo sąmonė ėmė plūduriuoti...

Ir vėl naujas riksmas, arčiau nei naktinis vėjas už lango, išbudino Tedą iš miegų.

Spintos durų vyriai.

Kryyyyyyyyyyyy...

Toks tylus garsas, kokį gali išgirsti tik šunys ir maži, naktimis nemiegantys berniukai. Spintos durys iš lėto atsivėrė tarytum colis po colio, pėda po pėdos atsiveriantys mirties nasrai tamsoje.

Pabaisa tūnojo toje tamsoje. Ji gūžėsi toje pačioje vietoje, kaip ir anksčiau. Ji išsišiepė, įtraukusi galvą į milžiniškus pečius. Akys, gyvos kvailu gudrumu, spindėjo gintaru. *Sakiau, kad jie išeis, Tedai,* - sušnibždėjo pabaisa. - *Jie visada taip daro. O tada aš galiu grįžti. Man patinka grįžti. Tu man patinki, Tedai. Dabar aš grįšiu kiekvieną naktį, ir kiekvieną naktį pasislinksiu vis arčiau prie tavo lovos... vis arčiau... kol vieną naktį, tau dar nespėjus jų pakviesti, išgirsi kažką urzgiant visai šalia savęs, Tedai. Tai būsiu aš, aš tave nutversiu, suėsiu, o tada tu būsi manyje.*

Tedas, siaubo apimtas, apsvaigęs iš susižavėjimo, spoksojo į būtybę spintoje. Jis kažką... beveik atpažino. Kažką, ką beveik žinojo. O tas žinojimas ir buvo blogiausia. Kadangi...

Kadangi aš pamišęs, Tedai. Aš esu čia ir visada čia buvau. Kažkada mano vardas buvo Frenkas Dodas, ir tada aš žudžiau moteris ir galbūt net jas valgiau. Aš visada sukiojuosi aplinkui ir įdėmiai klausausi. Aš esu pabaisa, Tedai, sena pabaisa, ir greitai tave prigriebsiu. Jausk, kaip aš artėju... ir artėju...

Galbūt padaras spintoje kalbėjo savo šnypščiančiu kvėpavimu, o galbūt jo balsas priklausė vėjui. Bet ne tai svarbiausia. Tedas klausėsi jo žodžių, apsvaigęs nuo siaubo ir beveik alpdamas (bet visiškai nemiegodamas). Jis žvelgė į šešėlių apglėbtą urzgiantį veidą, kurį beveik pažinojo. Ne, šiąnakt jis nebeužmigs; galbūt jau niekada nebeužmigs.

Tačiau truputį vėliau, tarp pusės pirmos ir pirmos, Tedas, galbūt todėl, kad buvo dar mažas, vėl užsnūdo. Jo miegas buvo neramus - dramblotі, įsiutę padarai baltais dantimis vijosi jį į besapnę gūdumą.

Vėjas ir toliau drebino lietvamzdžius. Balto pavasarinio mėnulio žievelė pakilo į dangų. Kažkur labai toli, ramioje nakties pievoje ar pušaičių giraitės pakrašty, piktai sulojo šuo ir vėl nutilo.

Kažkas gintarinėmis akimis stebėjo Tedą Trentoną iš jo spintos.

- Ar tu vėl išėmei paklodes? - kitą rytą Dona paklausė savo vyrą.

Ji stovėjo prie viryklės ir kepė bekonieną. Tedas sėdėjo kitame kambaryje, žiūrėjo "Naujienas iš zoologijos sodo" ir valgė "Twinkles" javainius. Tai buvo Šarpo kompanijos javainiai, o Trentonai juos gaudavo nemokamai.

- Ką? - perklausė Vikas.

Jis buvo labai įsigilinęs į sporto puslapius. Buvęs niujorkietis Vikas vis dar sugebėjo atsilaikyti "Red Sox" komandos karštligei. Tačiau nuoširdžiai apsidžiaugė sužinojęs, kad "Mets" ir vėl nepasisekė sezono pradžioje.

- Paklodės. Iš Tedo spintos. Jos vėl ten. Kėdė atitraukta, o durys praviros, - Dona padėjo vis dar čirškančią bekonieną ant stalo. - Ar tu vėl padėjai jas ant kėdės?

- Tik ne aš, - burbtelėjo Vikas, atsiversdamas kitą lapą. - Ten smirdi naftalinu.

- Juokinga. Turbūt jis *pats* jas ten perdėjo.

Vikas padėjo laikraštį į šalį ir pažvelgė į ją.

- Apie ką tu čia, Dona?

- Ar prisimeni vakarykštį blogą sapną?

- Žinoma. Maniau, kad vaikiščias miršta. Kad jam prasidėjo konvulsijos ar kažkas panašaus.

Dona linktelėjo.

- Jis pamanė, kad paklodės panašios į...

Ji nusipurtė.

- Baubą, - šypsodamasis užbaigė Vikas.

- Tikriausiai. Tu padavei jam meškiuką ir įkišai paklodes į spintos gilumą. Bet kai šiandien nuėjau pakloti lovos, jos vėl gulėjo ant kėdės, - Dona nusijuokė. - Aš pažvelgiau vidun ir vieną akimirką pamaniau...

- *Dabar* aš supratau, - Vikas vėl pakėlė laikraštį ir draugiškai dėbtelėjo į Doną. - Trijų dešrainių tikrai per daug.

Kiek vėliau, kai Vikas išėjo į darbą, Dona paklausė Tedo, kodėl jis vėl atitraukė kėdę ir vėl ištraukė iš spintos paklodes, jei praeitą naktį jos taip išgąsdino jį.

Tedas pažvelgė į ją, ir jo paprastai gyvas veidas išbalo ir tapo atgrasus - lyg senio. Jo "Žvaigždžių karų" spalvojimo knygelė gulėjo atversta priešais jį. Žalia kreidele Tedas spalvino Grydą.

- Aš to nedariau.

- Bet, Tedai, jei tu to nedarei, tėvelis - taip pat, aš - irgi...

- Tai padarė pabaisa, - atsakė Tedas. - Pabaisa iš mano spintos.

Jis vėl pasilenkė prie paveikslėlio.

Dona, sunerimusi ir truputį išsigandusi, žvelgė į Tedą. Jis buvo protingas berniukas, tik galbūt per daug lakios vaizduotės. Taip, ne

per geriausios naujienos. Reikės šįvakar pasikalbėti apie tai su Viku. Tiesą pasakius, reikėtų rimtai apie tai su juo pasikalbėti.

- Tedai, neužmiršk, ką sakė tavo tėvas, - priminė Dona. - Nėra jokių pabaisų.

- Bent jau dieną tai tikrai, - atsakė Tedas ir taip atvirai ir taip nuostabiai jai nusišypsojo, kad Dona iškart užmiršo visas baimes.

Ji perbraukė Tedo plaukus ir pakštelėjo į skruostą.

Dona ketino pasikalbėti su Viku, bet kai Tedas buvo vaikų darželyje, užėjo Stivas Kempas, ir ji viską pamiršo, o naktį Tedas vėl suriko, šaukdamas, kad jo spintoje tūno pabaisa, pabaisa!

Spintos durys buvo atviros, paklodės gulėjo ant kėdės. Šįkart Vikas nunešė jas į trečią aukštą ir įkišo į ten stovinčią spintą.

Tačiau Tedas vis tiek negalėjo ilgai užmigti, o, prieš jam nugrimztant į sapnų karaliją, spintos durys tyliai atšoko nuo skląsties, ir mirties nasrai atsivėrė į mirtiną tamsą, kur laukė kažkas gauruotas ir aštriadantis, dvokiantis rūgščiu krauju ir juoda pražūtimi.

Sveikas, Tedai, - padaras sušnibždėjo savo pūvančiu balsu. Mėnulis žvelgė į Tedo langą lyg balta ir siaura negyvėlio akis.

Tą vėlyvą pavasarį seniausia Kasl Roko gyventoja buvo Evelina Čalmers, miestelio senukų vadinama teta Eve, o Džordžo Mearos, kuris atnešdavo jai paštą ("Reader`s Digest" katalogai su įvairiais pasiūlymais bei maldaknygės iš Amžinojo Kristaus brolijos) ir klausydavosi nesibaigiančių jos monologų, ją vadino "sena skardžiabalse kale".

- Vienintelis dalykas, ką ta sena skardžiabalsė kalė sugeba, tai atspėti orus, - Džordžas mėgdavo kartoti savo draugužiams, gurkšnodamas alų "Įkaušusiame tigre". Kvailas baro pavadinimas, tačiau, deja, kito Kasl Roke nebuvo.

Visi pritardavo Džordžo nuomonei. Kaip seniausia Kasl Roko gyventoja, teta Evė jau dvejus metus buvo "Boston Post" lazdelės savininkė - nuo tada, kai Arnoldas Hybertas, kuriam buvo šimtas vieneri ir kuris taip suvaikėjo, kad neliko skirtumo, ar kalbėtis su

juo, ar su tuščia kačių maisto skardine, nudardėjo nuo užpakalinės Kasl Eikrs senelių prieglaudos verandos ir nusisuko sprandą, praėjus lygiai dvidešimt penkioms minutėms po paskutinio privarymo į kelnes.

Teta Evė nebuvo tokia suvaikėjusi ir tokia sena, kaip Arnis Hybertas, net sulaukusi devyniasdešimt trijų, ji sugebėjo neprarasti namų, kaip kad jis, ir dažnai mėgdavo palaidyti gerklę ant priversto su tuo susitaikyti (ir dažnai pagirioto) Džordžo Mearos, kai šis atnešdavo jai paštą.

Teta Evė labai gerai numatydavo orus. Miestelyje vyravo nuomonė (ypač tarp pagyvenusių žmonių, kuriems tai buvo svarbu), kad teta Evė niekada neklydo dėl trijų dalykų: savaitės, kada vasarą prasidės pirmoji šienapjūtė, kokios užderės mėlynės ir koks bus oras.

Vieną dieną birželio pradžioje ji nusverdėjo iki pašto dėžutės įvažiavimo keliuko gale, pasiramsčiuodama "Boston Post" lazdele (*kuri atiteks Viniui Merčentui, kai sena skardžiabalsė kalė pakratys kojas,* - galvojo Džordžas Meara) ir rūkydama cigaretę. Ji labai garsiai pasisveikino su Meara: dėl kurtumo ji tikriausiai patikėjo, kad visi kiti pasaulyje apkurto iš užuojautos jai, - ir išrėkė, kad šiemet bus karščiausia vasara per paskutinius trisdešimt metų. Ir ankstyvą, ir vėlyvą vasarą kepinsianti saulė, - Evės bliovimas perskrodė mieguistą vienuoliktos valandos ramybę, - ir per patį vasaros vidurį.

- Tikrai?

- *Ką?*

- *Klausiau: "Ar tikrai?"*

Taigi, teta Evė priversdavo ir kitus šaukti kartu su ja. Galėjai net susprogdinti plaučius.

- *Išsišiepsiu ir pabučiuosiu kiaulę, jei bus kitaip*! - suriko teta Evė.

Pelenai nuo jos cigaretės užkrito ant Džordžo Mearos uniformos marškinių, kuriuos tik šįryt išsilygino ir užsivilko. Nekreipdamas dėmesio, Džordžas nubraukė pelenus. Teta Evė pasilenkė prie ma-

šinos lango, norėdama subliauti tiesiai jam į ausį. Jos kvapas dvokė raugintais agurkais.

- *Lauko pelės išlindo iš požemio rūsių! Tomis Nydo matė elnią prie Musantiko tvenkinio, kuris trynė aksomą nuo savo ragų, dar nepasirodžius pirmajai liepsnelei! Žolė po sniegu! Žalia žolė, Meara!*

- Tikrai, Eve? - atsakė Džordžas, nes reikėjo kažką atsakyti. Jam jau pradėjo skaudėti galvą.

- *Ką?*

- AR TIKRAI, TETA EVE? - drabstydamasis seilėmis, suriko Džordžas Meara.

- *O, taip!* - patenkinta išrėkė senutė. - *Vakar vėlai vakare mačiau amalą! Blogas ženklas, Meara! Ankstyvas karštis - blogas ženklas! Žmonės šią vasarą mirs iš karščio! Bus blogai!*

- *Turiu važiuoti, teta Eve!* - suriko Džordžas. - *Turiu skubų pristatymą Stringeriui Boljė!*

Teta Evė Čalmers atmetė galvą ir nusikvatojo į pavasario dangų. Ji kikeno, kol stipriai užsikosėjo, ir cigaretės pelenais supilkavo jos suknelė. Ji išspjovė likusį cigaretės colio ketvirtį, ir šis rūkdamas nukrito ant keliuko prie pat senutės bato, juodo it katilas ir suveržto it korsetas.

- *Turi skubų pristatymą tam prancūzui Boljė? Juk jis neperskaitytų vardo netgi ant savo antkapio!*

- *Turiu važiuoti, teta Eve!* - paskubom suburbėjo Džordžas ir įjungė bėgį.

- *Prancūzas Boljė - apsigimęs kvailys, kokį tik Dievas sukūrė žemėje!* - sukarkė teta Evė, bet iš Džordžo Mearos jau buvo tik dulkės belikę - jam pavyko paspruktі.

Minutėlę ji pastovėjo prie pašto dėžutės, stebėdama, kaip Meara tolsta. Jokio asmeninio pašto ji negavo - taip dabar atsitikdavo labai dažnai. Dauguma jos pažįstamų žmonių, kurie dar galėjo rašyti, jau buvo mirę. Senutė įtarė, kad ir ji pati tuoj paseks paskui juos. Artėjanti vasara pripildė ją blogų, gąsdinančių jausmų. Ji galėjo kalbėti

apie peles, anksti palikusias požeminius urvus, ar apie amalą pavasario danguje, tačiau negalėjo prabilti apie karštį, kurį jautė kažkur virš horizonto, susisukusį lyg kaulėtas, bet galingas žvėris purvinu kailiu ir raudonomis, degančiomis akimis; ji negalėjo prabilti apie sapnus, karštus, troškinančius ir be jokio šešėlio; nei apie rytą, kai ašaros nei iš šio, nei iš to užtvindė akis, kurios ne praskaidrino reginio, o dilgino it prakaitas. Teta Evė užuodė beprotybę vėjyje, kuris dar nepūtė.

- Oi, Džordžai Meara, tu senas pirdūne, - ištarė teta Evė, suteikdama žodžiams sodrų Meino rezonansą, kuris tuo pačiu buvo ir kataklizmiškas, ir juokingas.

Ji pajudėjo namo link, pasiramsčiuodama "Boston Post" lazdele, kurią jai įteikė per miestelio ceremoniją vien už tai, kad laimingai seno. *Nėr ko stebėtis,* - mąstė Evė, - *kad prakeiktas laikraštis bankrutavo.*

Teta Evė stabtelėjo verandoje, žvelgdama į vis dar pavasariškai giedrą ir pastelinį dangų. Bet ji pajuto tai artėjant: kažką karštą. Kažką pūvantį.

Prieš metus, kai Viko Trentono "Jaguare" ėmė girdėtis nemalonus tarškėjimas kažkur užpakaliniame kairiajame rate, Džordžas Meara parekomendavo jam nuvažiuoti į Džo Kemberio garažą Kasl Roko pakrašty.

- Jis ten įdomiai tvarkosi, - Džordžas papasakojo Vikui, kai šis stovėjo prie savo pašto dėžutės. - Iš pradžių pasako, kiek kainuos darbas, po to jį atlieka ir pareikalauja lygiai tiek pat, kiek sakė iš pradžių. Įdomus būdas, tiesa?

Džordžas nuvažiavo, palikęs Viką spėlioti, ar laiškanešys kalbėjo rimtai, ar jis (Vikas) nesuprato kažkokio neaiškaus jankių juokelio.

Tačiau jis paskambino Kemberiui, ir vieną liepos (daug vėsesnės liepos nei artėjanti) dieną kartu su Dona ir Tedu nuvažiavo į Džo Kemberio garažą. Tai iš tikrųjų buvo užkampis: Vikas du kartus turėjo sustoti ir pasiklausti kelio, ir būtent tada jis tuos tolimiau-

sius miestelio kampelius pradėjo vadinti "Rytiniu Kaliošų Užkampiu".

Vikas įvažiavo į Kemberio kiemą. Užpakalinis ratas tarškėjo garsiai kaip niekada. Tada dar trijų metukų Tedas sėdėjo ant Donos Trenton kelių ir juokėsi. Jį visada apimdavo gera nuotaika, važinėjantis tėvelio kabrioletu. Donai tai irgi patiko.

Aštuonmetis ar devynmetis berniukas stovėjo kieme ir mušinėjo seną beisbolo kamuoliuką su dar senesne beisbolo lazda. Kamuoliukas skriedavo, kol atsitrenkdavo į daržinę, kuri, Viko nuomone, tarnavo kaip pono Kemberio garažas, o tada vėl grįždavo atgal.

- Labas, - pasisveikino berniukas. - Ar jūs ponas Trentonas?

- Tikra tiesa, - atsakė Vikas.

- Tada pašauksiu tėtį, - atšovė berniukas ir dingo daržinėje.

Visi Trentonai išlipo iš mašinos. Vikas apėjo "Jaguarą" ir, nejaukiai jausdamasis, pritūpė prie blogojo rato. Galbūt reikėjo nugabenti mašiną į Portlendą. Situacija čia neatrodė labai daug žadanti. Kemberis netgi savo iškabos neturėjo.

Jo meditaciją nutraukė Dona, nervingai pašaukdama jį.

- O, *Dieve*, Vikai...

Vikas pašoko ir išvydo didžiulį šunį, išsliūkinantį iš daržinės. Vieną absurdišką akimirką jis suabejojo, ar tai šuo, ar kažkokia keista ir bjauri ponių rūšis. Kai šuo išlindo iš šešėlio, Vikas išvydo jo liūdnas akis ir suprato, jog tai senbernaras.

Dona impulsyviai pastvėrė Tedą ir atsitraukė prie "Jaguaro" kapoto, bet Tedas nekantriai ėmė muistytis jos glėbyje, bandydamas ištrūkti.

- Noriu pažiūrėti į šunelį, mamyte... noriu pažiūrėti į *šunelį*!

Dona nervingai žvilgtelėjo į Viką, tas tik sunerimęs patraukė pečiais. Grįžo berniukas ir, eidamas prie Viko, paglostė šuniui galvą. Senbernaras suvizgino milžinišką uodegą, ir Tedas dar smarkiau suspurdėjo.

- Galite paleisti jį, ponia, - mandagiai tarė berniukas. - Kudžas myli vaikus. Jis nenuskriaus. - Tada kreipėsi į Viką: - Tėtis jau ateina. Jis plaunasi rankas.

- Gerai, - atsakė Vikas. - Tai velniškai didelis šuo, sūneli. Ar manai, kad jis neiškrės nieko bloga?

- Absoliučiai, - užtikrino berniukas, tačiau Vikas pajuto, kaip traukiasi kuo arčiau savo žmonos ir sūnaus, tokio mažyčio, tiesiančio rankas į šunį.

Kudžas stovėjo pakėlęs galvą, lėtai vizgindamas savo milžinišką uodegą.

- Vikai... - Dona bandė kažką pasakyti.

- Viskas gerai, - tarė Vikas, mintyse pridurdamas: *Tikiuosi.*

Šuo buvo toks didelis, kad vienu kąsniu galėjo perkrimsti Tedį.

Tedas akimirką nurimo, turbūt suabejojęs. Jiedu žvelgė viens kitam į akis.

- Šuneli? - ištarė Tedas.

- Kudžas, - eidamas prie Tedo, tarė Kemberio sūnus. - Jo vardas Kudžas.

- Kudžas, - pakartojo Tedas.

Šuo priėjo prie jo ir geranoriškai seilėtu liežuviu ėmė laižyti Tedo veidą. Tedas kikendamas pabandė apsiginti. Jis pasisuko į savo tėvą ir motiną, juokdamasis kaip visuomet, kai kuris nors iš jų pradėdavo jį kutenti. Tedas žengė žingsnį, bet jo kojos susipynė. Jis pargriuvo, ir staiga šuo apglėbė jį savo kojomis. Vikas, apkabinęs Doną per liemenį, pajuto ir išgirdo, kaip žmona sudejavo. Jis norėjo žengti žingsnį į priekį... bet stabtelėjo.

Kudžo dantys sukando Tedo sportinius marškinėlius. Jis pakėlė Tedą, - akimirką Tedas tapo panašus į kačiuką savo motinos dantyse, - ir pastatė jį ant kojų.

Tedas pribėgo prie tėvo ir motinos.

- Patinka šunelis! Mamyte! Tėveli! Man patinka šunelis!

Kemberio sūnus, susikišęs rankas į džinsų kišenes, patenkintas stebėjo reginį.

- Žinoma, tai nuostabus šuo, - atsakė Vikas.

Jis pralinksmėjo, bet jo širdis vis dar daužėsi krūtinėje. Vieną akimirką Vikas jau patikėjo, kad šuo nukąs Tedo galvą it kokį ledinuką.

- Tai senbernaras, Tedai, - paaiškino jis.

- Sen... benalas! - sušuko Tedas ir vėl nubėgo prie Kudžo, kuris lyg mažas kalnelis pūpsojo prie daržinės durų. - Kudžas! *Kuuuudžas*!

Dona vėl visa įsitempė.

- O, Vikai, ar tu manai...

Bet Tedas jau vėl buvo prie Kudžo. Jis ekstravagantiškai apkabino šunį ir įdėmiai pažiūrėjo į jį. Nors Kudžas ir tupėjo (uodega tapšnodamas per žvyrą ir lekuodamas rožiniu liežuviu), Tedas sugebėjo pažvelgti jam į akis tik pasistiebęs ant pirštų galiukų.

- Manau, kad viskas bus gerai, - nuramino Vikas.

Tedas įkišo savo menką rankutę į Kudžo nasrus ir dabar naršė ten lyg koks mažiausias pasaulio dantistas. Vikas vėl sunerimo, bet Tedas jau lėkė pas juos.

- Šunelis turi dantis, - pranešė jis Vikui.

- Taip. Daug dantų.

Vikas atsisuko į berniuką, norėdamas paklausti, kas sugalvojo tokį šuns vardą, bet tuo metu iš daržinės išėjo Džo Kemberis, skudurėliu šluostydamasis rankas, kad besisveikindamas neištepaluotų Viko.

Vikas maloniai nustebo - Kemberis iš tikrųjų žinojo, ką daro. Jis įdėmiai įsiklausė į tarškėjimą, kai jiedu su Viku privažiavo prie namo kalvos papėdėje, ir vėl grįžo prie daržinės.

- Sudilo rato guolis, - trumpai burbtelėjo Kemberis. - Jums pavyko, kad nesubyrėjote dar pakeliui.

- Ar pataisysit?

- Žinoma. Tuoj pat pataisysiu, jei galėsite porą valandų čia palaukti.

- Sutarta, - atsakė Vikas.

Jis pažvelgė į Tedą ir šunį. Tedas jau žaidė beisbolo kamuoliuku, kurį mušinėjo Kemberio sūnus. Jis mesdavo kamuoliuką kiek galėdamas toliau (iš tikrųjų tai nebuvo toli), o Kemberių senbernaras paklusniai atnešdavo jį Tedui. Kamuoliukas buvo velniškai seilėtas.

- Jūsų šuo neleidžia mano sūnui nuobodžiauti.

- Kudžui patinka vaikai, - sutiko Kemberis. - Gal galėtumėte įvažiuoti į daržinę, pone Trentonai?

Daktaras jus apžiūrės, - pralinksmėjęs pamanė Vikas ir įvarė "Jaguarą" į vidų. Darbas užtruko tik pusantros valandos, o Kemberio paprašytas užmokestis buvo neįtikėtinai mažas.

O Tedas bėgiojo tą vėsią, debesuotą popietę, nepaliaujamai šaukdamas šunį:

- *Kudžai... Kuudžai... čiaaa, Kudžai...*

Prieš jiems išvažiuojant, Kemberio sūnus Bretas užkėlė Tedą ant Kudžo nugaros ir palaikė jį apglėbęs per liemenį, kol Kudžas nuolankiai apsuko porą ratų žvyruotu kiemu. Eidamas pro Viką, šuo pažvelgė jam į akis... ir Vikas galėjo prisiekti, kad Kudžas juokėsi.

Praėjus trims dienoms po to, kai Džordžas Meara pasirėkavo su teta Eve Čalmers, maža mergaitė, tokio pat amžiaus, kaip ir Tedas Trentonas, tik gyvenanti Ajovos mieste Ajovos valstijoje, per pusryčius pašoko nuo stalo ir pareiškė:

- Mamyte, aš nekaip jaučiuosi. Tikriausiai susirgsiu.

Jos motina visai nenustebo ir apsidairė. Prieš dvi dienas vyresnysis Marsės brolis parėjo iš mokyklos, skųsdamasis stipriu skrandžio uždegimu. Dabar Brokas jau jautėsi gerai, tačiau tada visą parą jo kūnas entuziastingai stengėsi atsikratyti balasto per abu galus.

- Kas tau, mieloji? - paklausė Marsės mama.

- Aš... - Marsė garsiai sudejavo ir nusverdėjo pirmojo aukšto holo link, rankomis spausdama pilvą.

Motina išvydo, kaip ji metėsi į tualetą, ir pagalvojo: *O, Dieve, na, štai ir vėl. Bus stebuklas, jei pati neužsikrėsiu.*

Ji išgirdo žiaukčiojimą ir pasuko į tualetą, rūpestingai apsvarstydama detales: skysčiai, lovos režimas, naktinis puodukas, kelios knygelės, Brokas, grįžęs iš mokyklos, galės atnešti televizoriuką į sesers kambarį ir...

Motina pažvelgė į kriauklę, ir jos mintys, tarsi kažkam stipriai pliaukštelėjus, dulkėte išdulkėjo iš galvos.

Tualeto kriauklė, į kurią privėmė keturmetė duktė, buvo pilna kraujo; kraujo lašeliai aptaškė porcelianinį apvadėlį bei plyteles.

- Mamyte, man negera...

Jos dukra atsisuko: kraujuota burna, kraujas bėgo nuo smakro, žydra jūreiviška suknelė irgi mirko kraujyje. O, gerasis Dieve, Jėzau, Juozapai ir Marija, tiek daug *kraujo*...

- Mamyte...

Didžiulė kruvina masė vėl išlėkė iš dukrelės burnos ir lyg grėsmingas lietus aptaškė viską aplinkui. Pagaliau Marsės motina, spausdama ją glėbyje, nubėgo į virtuvę skambinti greitajai pagalbai.

Kudžas žinojo, kad jis jau per senas vaikytis triušius.

Jis nebuvo per *senas*, ne, net kaip šuo. Bet sulaukęs penkerių, jis jau išaugo iš vaikystės amžiaus, kai net drugelis sugebėdavo uždegti atkaklias gaudynes per miškus ir pievas už namo ir daržinės. Kudžas jau buvo penkerių, ir lyginant su žmogaus amžiumi, jis jau įžengė į vidutinio amžiaus pradžią.

Tačiau buvo nuostabus ir ankstyvas birželio šešioliktosios rytas, ant žolės vis dar spindėjo rasa. Karštis, kurį Džordžui Mearai išpranašavo teta Evė, iš tikrųjų užgriuvo - tai buvo pats šilčiausias birželis per daugelį metų, - ir apie antrą valandą po pietų Kudžas jau manė gulėsiąs dulkėtame kieme (arba daržinėje, jei ŽMOGUS jį įleis, o taip būdavo, kai jis gerdavo - šiomis dienomis tai dažnai pasikartodavo), lekuodamas po karšta saule. Bet tai bus vėliau.

O triušis, didelis, rudas ir nusipenėjęs, net nenutuokė, kad Kudžas gulėjo šiaurinio lauko pakrašty per mylią nuo namų. Vėjas broliui triušiui pūtė ne iš tos pusės.

Kudžas užsimanė pagauti triušį sporto sumetimais, o ne dėl mėsos. Triušis laimingai stryktelėjo prie kito dobilo, kuris jau po mėnesio iškeps ir paruduos nuo negailestingos saulės. Jei Kudžas tebūtų įveikęs tik pusę atstumo iki triušio, kai šis, jį pastebėjęs, pasileido bėgti, nebūtų jo vijęsis. Tačiau triušis pakėlė ausis, kai Kudžas stovėjo tik už penkiolikos jardų. Akimirką triušis sustingo: tik-

ra suledėjusio triušio skulptūra juodomis, juokingai iššokusiomis akimis. Tada jis pasileido bėgti.

Piktai lodamas Kudžas pradėjo vytis. Triušis buvo labai mažas, o Kudžas - labai didelis, tačiau *galimybė* įpūtė energijos į šuns kojas. Jis jau mynė triušiui ant kulnų, kai šis sumėtė pėdas. Kudžas apsisuko, išardamas pievą ir vos neparvirsdamas. Paukščiai pakilo nuo jo skardaus lojimo. Jei šuo gali šaipytis, tai Kudžas būtent tai ir darė. Triušis sumėtė pėdas ir nėrė tiesiai per šiaurinį lauką. Kudžas metėsi iš paskos, nors jau nujautė, kad šių lenktynių nelaimės.

Bet jis stengėsi iš visų jėgų ir jau beveik pavijo triušį, kai šis įlindo į mažą urvą žemos kalvos šlaite. Urvą dengė ilgos žolės. Kudžas nesuabejojo ir, surietęs savo didelį rusvą kūną, panašų į gauruotą sviedinį, nėrė triušiui iš paskos... ir aklinai įstrigo lyg kamštis butelyje.

Jau septyniolika metų Džo Kemberis turėjo "Septynių ąžuolų" fermą 3-ojo Miesto kelio gale, tačiau net nenutuokė apie tą urvą. Be abejo, jis būtų jį užtikęs, jei būtų ėmęsis ūkininkauti, bet, deja. Didžiulėje raudonoje daržinėje nebuvo nei vieno gyvulio: daržinė virto garažu ir automobilių remonto dirbtuvėmis. Jo sūnus Bretas gana dažnai bėgiodavo laukais ir miškais už savo namų, tačiau ir jis niekada nepastebėjo urvo, nors keletą kartų vos pats neįkišo į jį kojos ir nepatempė raiščių. Giedromis dienomis urvas atrodė it šešėlis; debesuotomis - apaugęs žole, tapdavo visai nepastebimas.

Džonas Musamas, ankstesnis fermos savininkas, žinojo apie urvą, tačiau net nepagalvojo apie jį užsiminti Džo Kemberiui, kai Džo nusipirko fermą 1963 metais. Galbūt jis būtų juos perspėjęs, kai Džo ir jo žmona Čeritė susilaukė sūnaus 1970-aisiais, tačiau vėžys jau buvo pasiglemžęs senąjį Džoną.

Niekis, nes Bretas taip ir nerado urvo. Berniukui pats įdomiausias dalykas pasaulyje - surasti urvą žemėje, o šis vėrėsi į mažą natūralų klinčių guolį. Jis buvo apie dvidešimties pėdų gylio, o mažas berniukas būtų sugebėjęs įlysti į jį ir nebeišsikapanoti atgal. Anksčiau taip jau nutiko ir keliems mažiems gyvūnėliams. Klintiniu urvo paviršiumi buvo lengva slysti, bet tik ne ropštis aukštyn, todėl

ant dugno mėtėsi kaulai: švilpiko, šeško, poros burundukų, poros voverių ir naminio katino. Pastarojo vardas buvo ponas Švaruolis. Kemberiai pasigedo jo prieš dvejus metus ir nusprendė, kad jį partrenkė mašina, arba šis paprasčiausiai pabėgo. Tačiau katinas gulėjo čia kartu su nemažais lauko pelės, kurią jis čionai įsivijo, kaulais.

Kudžo triušis nuslydo į pat dugną ir dabar drebėjo, pastatęs ausis ir uostydamas orą, nes visą urvo erdvę užpildė piktas Kudžo lojimas. Nuo aido atrodė, kad loja visas šunų pulkas.

Mažasis urvas retkarčiais traukė ir šikšnosparnius - nedidelį jų būrį, nes urvas buvo mažas, tačiau jo gruoblėtos sienos kuo puikiausiai tiko apsinakvoti žemyn galva ir nusnausti dienos metu. Bretui Kemberiui pasisekė ir dėl šikšnosparnių, ypač šiais metais, nes rudi vabzdžiaėdžiai šikšnosparniai, apsigyvenę mažajame urve, buvo užsikrėtę pavojinga pasiutligės forma.

Kudžas užstrigo per pečius. Jis energingai kasė užpakalinėmis kojomis, bet veltui. Jis galėjo apsiversti ir ištraukti galvą, bet jam vis dar rūpėjo triušis. Kudžas jautė, jog triušis papuolė į spąstus. Šuns akys nelabai ką matė, nes jo kūnas užblokavo beveik visą šviesą, ir jis nejautė, kaip priekinės kojos slysta žemyn. Kudžas užuodė drėgmę bei senas ir šviežias šikšnosparnių išmatas... bet visų svarbiausia, jis užuodė triušį. Karštą ir skanų. Pietūs paruošti.

Jo lojimas prikėlė šikšnosparnius. Jie siaubingai išsigando. Kažkas brovėsi į jų namus. Cypdami jie visu pulku metėsi prie angos. Tačiau jų lokatoriai pranešė šokiruojantį faktą: anga užversta. Vietoj jos kyšojo plėšrūno galva.

Šikšnosparniai suko ratus tamsoje, šiurendami membraniškais sparnais it medžiaga, plazdenančia vėjyje. Apačioje gūžėsi triušis, tikėdamasis išsigelbėti.

Kudžas jautė, kaip keli šikšnosparniai skraido apie jo kūno priekigalį, sulindusį į urvą, ir išsigando. Jam nepatiko jų kvapas ir garsai, jam nepatiko keistas karštis, tarsi sklindantis iš šikšnosparnių. Kudžas sulojo dar garsiau ir pabandė sugriebti padarus, sukančius aplink jį ratus. Jis sukando vieną rudai juodą sparną. Kaulai, plonesni už kūdikio rankutes, sutreškėjo. Šikšnosparnis įkando jam, pra-

rėždamas jautrią šuns snukio odą ir palikdamas į klaustuką panašią žaizdelę. Dar po akimirkos šikšnosparnis nuriedėjo klintiniu šlaitu ir nudvėsė. Tačiau žala jau buvo padaryta: pavojingiausia, kai pasiutęs gyvūnas įkanda į galvą, nes pasiutligė yra centrinės nervų sistemos liga. Šunys, daug jautresni nei jų šeimininkai, negali tikėtis visiškos apsaugos net ir paskiepyti - prieš virusus skiepyja kiekvienas veterinaras. O Kudžas nė karto savo gyvenime nebuvo skiepytas.

To nežinodamas, bet pajutęs, kad nematytas padaras, kuris jam įkando, buvo šlykštus ir siaubingas, Kudžas nusprendė, kad žaidimas nevertas pastangų. Stipriai patraukęs pečius, sukeldamas dulkių debesį, jis išlindo iš urvo. Kudžas nusipurtė ir dar daugiau dulkių bei klinčių gabaliukų pasipylė iš jo kailio. Kraujas lašėjo nuo snukio. Kudžas atsitūpė, pakėlė galvą į dangų ir dusliai sustaugė.

Šikšnosparniai mažu rudu debesėliu išlėkė iš urvo, pasiblaškė saulėtoje birželio padangėje ir vėl sulindo atgal. Jie - besmegeniai padarai, todėl po dviejų trijų minučių jau užmiršo apie lojantį įsibrovėlį ir užmigo, pasikabinę žemyn galva, sparnais apglėbę savo mažus žiurkiškus kūnelius.

Kudžas nusliūkino. Jis vėl nusipurtė ir bejėgiškai pasikrapštė snukį. Kraujas jau krešėjo, bet vis tiek skaudėjo. Šunys turi daug didesnį drovumo nei nuovokumo jausmą, todėl Kudžas pasibjaurėjo savimi. Jis nenorėjo eiti namo, nes vienas iš trijulės - ŽMOGUS, MOTERIS arba BERNIUKAS - pastebės, kad jis susižeidė. Gali būti, kad net vienas iš trijulės apšauks jį “BLOGU ŠUNIMI”. Ir būtent dabar Kudžas save tokiu laikė.

Tad Kudžas nubėgo prie upelio, kuris skyrė Kemberio žemę nuo Gario Pervjero, artimiausio Kemberio kaimyno, nuosavybės. Šuo brido prieš srovę; godžiai gėrė; vartėsi vandenyje, bandydamas atsikratyti šlykštaus skonio burnoje bei purvo ir klinčių dvoko; bandydamas atsikratyti “BLOGO ŠUNS” jausmo.

Po truputį jis pradėjo atsigauti. Kudžas išbrido iš upelio ir nusipurtė, į dangų pasiųsdamas vandens čiurkšlę, panašią į ryškią vaivorykštę.

“BLOGO ŠUNS” jausmas blėso, o taip pat ir nosies skausmas. Kudžas patraukė namų link pažiūrėti, ar BERNIUKAS sukiojasi lauke. Jis jau priprato prie geltono mokyklinio autobuso, kuris kiekvieną rytą paimdavo BERNIUKĄ ir po pietų parveždavo atgal, bet pastarąją savaitę autobusas nepasirodė su savo spindinčiomis akimis ir krūva vaikų. BERNIUKAS visada būdavo namie. Dažniausiai jis kiurksodavo daržinėje, padėdamas ŽMOGUI. Galbūt geltonas mokyklinis autobusas buvo užsukęs šiandien. O galbūt ir ne. Pažiūrėsim, pamatysim. Kudžas užmiršo apie urvą ir šlykštų šikšnosparnio sparno skonį. Nosies beveik nebeskaudėjo.

Kudžas lengvai skynėsi kelią pro aukštą šiaurinio lauko žolę, retkarčiais išgąsdindamas kokį paukštelį, bet nebepuldamas jo vytis. Šiandien gaudynių jau pakaks - jei ne protas, tai kūnas primindavo Kudžui šį faktą. Jis buvo senbernaras pačiame jėgų žydėjime, penkerių metų, beveik dviejų šimtų svarų svorio, o dabar, 1980-ųjų birželio šešioliktosios rytą, Kudžas susirgo pasiutlige.

Po septynių dienų ir už trisdešimties mylių nuo “Septynių ąžuolų” fermos, Kasl Roke, du vyrai susitiko restorane “Geltonasis povandeninis laivas”, kuris garsėjo didžiuliais sumuštiniais, picomis ir makaronais. Restorano gale stovėjo žaidimų automatas. Virš baro kabėjo plakatas, skelbiantis, kad jei sugebėsi suvalgyti du “Geltonojo laivo košmarus”, už juos nemokėsi. Prierašas “JEI IŠVEMSI, TEKS SUSIMOKĖTI” puikavosi truputį žemiau.

Paprastai Vikas Trentonas labiausiai mėgdavo sukrimsti mėsainį, tačiau šiandien jis nujautė negalėsiąs praryti nė kąsnio.

- Regis, viskas baigta, - Vikas tarė kitam vyriškiui, kuris nenoriai kramtė kumpio gabalėlį.

Jo vardas buvo Rodžeris Breikstounas, ir kai jis nenoriai žvelgdavo į maistą, tai reiškė, kad artėjo kažkokie nemalonumai. Rodžeris svėrė du šimtus septyniasdešimt svarų, o atsisėdus pilvas užklodavo kelius. Vieną kartą, kai jiedu išdykavo lovoje, Dona prasitarė Vikui maniusi, jog Rodžeriui kelius peršovė Vietname.

- Taip, prasti popieriai, - sutiko Rodžeris. - Neįtikėtinai sumauti popieriai, senas drauguži Viktorai.

- Ar tikrai manai, kad ta kelionė ką nors išspręs?

- Gal ir ne, - atsakė Rodžeris, - bet mes tikrai prarasime Šarpo užsakymą, jei neskrisime. Galbūt ką nors išspręsime. Išlaikysime užsakymą.

Jis atsikando sumuštinio.

- Jei uždarysime kontorą dešimčiai dienų, turėsime keblumų.

- O ar dabar jų neturim?

- Žinoma, turim. Tačiau reikia filmuoti "Book Folks" reklamą Kenebanko paplūdimyje...

- Liza pati su tuo susitvarkys.

- Nesu tikras, kad Liza gali susitvarkyti su savo pačios meilės reikalais, tad ką jau kalbėti apie "Book Folks" reklamą, - atšovė Vikas. - Bet net jeigu tarsime, jog ji *susitvarkys*, dar lieka "Yor Choice Blueberries"... "Casco" bankas ir kreditai... be to, tu turi susitikti su Meino nekilnojamo turto agentų asociacijos pirmininku...

- Ne, jis tavo.

- Špygą tau, - atrėžė Vikas. - Kiekvieną kartą aš susinervinu, vos išvydęs tas raudonas kelnes ir baltus batus. Vis norisi įlįsti į spintą ir paieškoti vyrukui kokio sumuštinio.

- Visa tai nesvarbu, ir pats tai gerai žinai. Nei vienas iš jų mums nemoka net dešimtadalio Šarpo išmokėjimų. Ką dar galiu pridurti? Žinai, kad ir senis, ir vaikis norės pasikalbėti su mumis abejais. Tai pirkti tau bilietą ar ne?

Vien pamanius apie dešimt dienų, penkias Bostone ir penkias Niujorke, Viką išpylė šaltas prakaitas. Šešeris metus jiedu su Rodžeriu dirbo "Ellison" agentūroje Niujorke. Dabar Vikas gyveno Kasl Roke. Rodžeris ir Altėja Breikstounai gyveno kaimyniniame Bridžtone už penkiolikos mylių.

Vikas niekada nemėgo gręžiotis atgal. Kol jiedu su Dona nepersikraustė į Meiną, jis niekada nesijautė pilnavertis ir žinantis, ko trokšta iš gyvenimo. O dabar pajuto liguistą įtarimą, kad Niujorkas

tik ir laukė tuos tris metus, kad vėl galėtų jį pasiglemžti. Lėktuvas nuslys nuo pakilimo-nusileidimo tako ir paskęs ugnies liepsnose. Arba nutiks avarija ant Triboro tilto - jų "Čekeris" rėšis į geltoną užtvarą. Chuliganai ne pagrasins, o tikrai iššaus iš savo ginklo. Sprogs dujų vamzdis ir gatvės dangtis, perrėžęs orą, nukirs jam galvą. Kažkas atsitiks. Jei grįš, miestas jį nužudys.

- Rodži, - atsikandęs gabalėlį sumuštinio, Vikas padėjo jį atgal į lėkštę, - ar kada nors pagalvojai, kad tai dar ne pasaulio pabaiga, jei mes *prarasim* Šarpo užsakymą?

- Pasaulis nepražus, - tarė Rodžeris, į stiklinę įsipildamas alaus, - bet kas laukia mūsų? Man dar liko septyniolika iš dvidešimties metų išsimokėti užstatą už namą ir dvynukės, kurios tiesiog trokšta mokytis Bridžtono akademijoje. Tu taip pat turi užstatęs už namą, savo vaiką plius tą seną "Jaguarą", kuris nuvarys tave į kapus.

- Taip, bet vietinė ekonomika...

- *Užknisa* ta tavo vietinė ekonomika! - įsiutęs sušuko Rodžeris ir trenksmingai pastatė stiklinę ant stalo.

Ketveriukė prie kito stalo, trys vilkintys teniso marškinėlius, o ketvirtas - išblukusius marškinėlius su užrašu "DARTAS VEIDERIS - GĖJUS", ėmė ploti.

Rodžeris numojo į juos ranka ir pasilenkė prie Viko.

- Mums nieko neišeis, jei kursime reklamas tik "Yor Choice Bluberries" ir Meino nekilnojamo turto agentams, ir tu pats tai gerai žinai. Jei prarasime Šarpo užsakymą, nuskęsime net nesuburbuliavę. Kita vertus, jei mums pavyktų išlaikyti nors ir dalį Šarpo reklamos dar dvejiems metams, patektume į Turizmo departamento biudžeto sąrašą. O tai saldus kąsnelis, Vikai. Tada atsisveikindami galėsime pamojuoti Šarpui ir jų šlykštiems javainiams, ir tegyvuoja laiminga pabaiga. Blogas vilkas turės ieškotis vakarienės kitur, o maži paršeliai laimingi sėdės namie.

- Visi bandys sutaupyti mūsų sąskaita, o tai taipogi tikėtina, kaip ir tai, kad šį rudenį Klyvlendo "Indians" laimės čempionatą.

- Bet geriau pabandykim, bičiuli.

Vikas tylėjo, žiūrėdamas į sušalusį sumuštinį, ir galvojo. Tai buvo visiškai nesąžininga, bet jis galėjo su tuo susitaikyti. Skaudino tik situacijos absurdiškumas. Nelaimė nukrito iš giedro dangaus it žudikiškas tornadas, kuris savo uodega viską nušluoja ir dingsta. Vikas ir Rodžeris ir visa "Ad Worx" firma jau buvo fatališki. Vikas galėjo tai perskaityti apvaliame Rodžerio veide, kuris neatrodė toks mirtinai rimtas nuo tada, kai jiedu su Altėja prarado savo devynių dienų sūnų Timotį. Po trijų savaičių Rodžeris palūžo ir pravirko, užsidengęs rankomis riebų veidą. Šis paveikslas išreiškė tokį beviltišką liūdesį, kad net Vikui užgniaužė kvapą. Tada buvo blogai. Tačiau Rodžerio akyse atsispindinti panika atrodė dar blogesnė.

Karts nuo karto reklamos versle praūždavo tornadas. Didelė kompanija, kaip kad "Ellison" agentūra, kuri gaudavo milijonus, galėjo atsilaikyti. Deja, mažytė "Ad Worx" negalėjo. Ji tempė vieną krepšį su daug mažų kiaušinių ir kitą - su vienu dideliu - Šarpo užsakymu, - o dabar beliko laukti, ar jie praras tą didįjį kiaušinį, ar bent jau pavyks jį suplakti. Tai buvo visiškai ne jų kaltė, tačiau reklamos agentūros dažnai tapdavo atpirkimo ožiu. Vikas su Rodžeriu sudarė komandą dar tada, kai pradėjo dirbti "Ellison" agentūroje. Prieš šešeris metus Vikas, aukštas, lieknas ir gana ramus, tapo storo, laimingo ir ekstravertiško Rodžerio Breikstouno puiki pora. Jie susidraugavo tiek verslo, tiek asmeniniuose reikaluose. Pirmoji jųdviejų užduotis nebuvo didelė: parengti reklaminę kampaniją žurnaluose, padedant sergantiems smegenų paralyžiumi.

Jiedu sukūrė ryžtingą juodai baltą reklaminį skelbimą, kuris vaizdavo mažą berniuką su milžiniškais ramentais, stovintį prie pirmos Mažosios Lygos beisbolo lauko linijos. Niujorko "Mets" kepuraitė pūpsojo jam ant galvos, bet jo veido išraiška, - Rodžeris visada tvirtino, kad berniuko veido išraiška padėjo parduoti šią reklamą, - nebuvo liūdna, o paprasčiausiai užsisvajojusi. Tiesą pasakius, beveik laiminga. Užrašas taipogi buvo paprastas: "BILIS BELAMIS NIEKADA NEATMUŠ KAMUOLIUKO". Žemiau: "BILIS SERGA SMEGENŲ PARALYŽIUMI". O dar žemiau smulkesnėmis raidelėmis: "Gal galite mums padėti?".

Pasipylė daug aukojimų sergantiems smegenų paralyžiumi. Pasisekė jiems, pasisekė ir Vikui su Rodžeriu. Trentono ir Breikstouno komanda atsistojo į savo vėžes. Po to sekė dar pustuzinis sėkmingų kampanijų. Vikas daugiausia rūpindavosi perspektyva, o Rodžeris - tiesioginiu išpildymu.

"Sony" korporacijai jiedu sukūrė vyriškį, sėdintį sukryžiavus kojas šešiolikos eilių magistralės vidury su dideliu "Sony" radijo imtuvu ant kelių ir plačia šypsena veide. Plakatas bylojo: ""POLICE", "THE ROLLING STONES", VIVALDI, MAIKAS VOLISAS, "THE KINGSTON TRIO", POLAS HARVIS, DŽERIS FALVELAS". Ir dar žemiau: "SVEIKI VISI!"

"Voit" kompanijai, plaukymo įrangos gamintojai, jiedu sukūrė reklaminį skelbimą, kuris vaizdavo vyrą, tikrą Majamio paplūdimių berniuko priešingybę. Modelis, stovintis kažkokio tropinio rojaus auksiniame paplūdimyje, tebuvo penkiasdešimtmetis tatuiruotas vyriškis su išpampusiu pilvuku, nudribusiom rankom ir kojom bei susiraukšlėjusiu randu ant šlaunies. Rankose šis sumaitotas laimės karys laikė "Voit" plaukmenų porą. "PONE, - bylojo skelbimas, - AŠ NARDAU PRAGYVENIMUI. AŠ NEŠVAISTAU LAIKO". Apačioje dar buvo prirašyta įvairiausio šlamšto, bet dėmesį patraukė būtent šis užrašas didžiosiomis raidėmis. Vikas su Rodžeriu norėjo parašyti "AŠ NEMUŠU BIMBALO", bet "Voit" žmonės nesutiko. *Gaila,* - mėgdavo kartoti Vikas, - *taip jie būtų galėję parduoti daug daugiau plaukmenų.*

O tada pasirodė Šarpas.

Šarpo kompanija iš Klyvlendo buvo dvylikti tarp Amerikos duonos gaminių gamintojų, kai senis Šarpas nenoriai kreipėsi į "Ellison" agentūrą Niujorke, nutraukęs dvyliką metų trukusį bendradarbiavimą su vietine reklamos agentūra. Senis mėgo kartoti, kad prieš Antrąjį pasaulinį karą jo kompanija buvo didesnė už "Nabisco". Jo sūnus taip pat mėgo kartoti, jog Antrasis pasaulinis karas baigėsi jau prieš trisdešimt metų.

Užsakymas - iš pradžių tik šešių mėnesių bandomajam laikotarpiui - buvo perduotas Vikui Trentonui ir Rodžeriui Breikstounui.

Bandomojo laikotarpio pabaigoje Šarpo kompanija iš dvyliktos vietos sausainių - pyragų - javainių rinkoje pakilo į devintąją. Dar po metų, kai Vikas su Rodžeriu pakėlė sparnus ir persikėlė į Meiną, kur įkūrė savo verslą, Šarpo kompanija pakilo į septintą vietą.

Reklaminė kampanija buvo labai smarki. Šarpo sausainiams Vikas su Rodžeriu sukūrė Šarpo sausainių šaulį, šaudantį šešių šūvių revolveriu, tik vietoj kulkų lėkė sausainiai - šokoladiniai "Chocka-Chippers", imbieriniai "Ginger Snappies" ir avižiniai "Oh Those Oatmeals". Reklamos pabaigoje Šarpo šaulys visada likdavo liūdnai stovėti sausainių krūvoje su tuščiu revolveriu rankoje.

- Ką gi, blogi vyrukai pabėgo, - kiekvieną dieną jis kartodavo milijonui amerikiečių, - bet man liko sausainiai. Geriausi sausainiai Vakaruose... ir bet kur kitur, žinoma!

Šarpo šaulys atsikanda sausainio. Jo veido išraiška tarytum parodo, jog jis patyrė kulinarinį pirmojo berniuko orgazmo variantą. Pabaiga.

Pyragams - šešiolikai skirtingų rūšių - buvo sukurta Džordžo ir Greisės reklama. Ekrane pasirodo Džordžas su Greise, išeinantys iš prašmatnaus vakarėlio, kur stalai lūžta nuo įvairiausių delikatesų. Siužetas perkeliamas į mažą butelį. Džordžas sėdi prie staltiese uždengto virtuvės stalo. Greisė išima Šarpo "Polend" pyragą (ar kokį kitą) iš jų senojo šaldytuvo šaldiklio ir padeda jį ant stalo. Jie vis dar vilki vakarinius drabužius. Džordžas ir Greisė vienas kitam nusišypso kupina šilumos, meilės ir supratimo šypsena, kaip du žmonės, skirti vienas kitam. Juodame ekrane pasirodo užrašas: "KARTAIS JUMS TETRŪKSTA TIK ŠARPO PYRAGO". Nė vieno žodžio per visą reklaminį klipą. Jis net laimėjo "Clio" premiją.

Kaip kad ir Šarpo Javainių Profesorius, versle vadinamas "atsakingiausia reklama, skirta vaikams". Ji vainikavo Viko ir Rodžerio siekius... tačiau dabar Šarpo Javainių Profesorius kaip tik ėmė juos persekioti.

Šarpo Javainių Profesorius, kurį vaidino vidutinio amžiaus aktorius, buvo santūri ir drąsi suaugusių reklama animacinių vaikiškų

reklaminių klipų, reklamuojančių kramtomąją gumą, žaislus, lėles, figūrėles... ir konkuruojančius javainius, jūroje.

Ekrane - tuščias ketvirtos ar penktos klasės mokinių kabinetas, kurį šeštadienio ryto laidų žiūrovai lengvai galėjo atpažinti. Profesorius vilkėjo kostiumą, megztinį su trikampe iškirpte ir baltinius prasegta apykakle. Savo išvaizda ir kalbos maniera jis atrodė truputį autoritarinis. Vikas su Rodžeriu kalbėjosi su keturiasdešimčia mokytojų bei pustuziniu vaikų psichiatrų ir nustatė, jog būtent tai ir yra tas tėviško vaidmens modelis, priimtinas daugumai vaikų, kurio, deja, jie dažniausiai neranda savo namuose.

Javainių Profesorius sėdėjo ant mokytojo stalo tarsi pabrėždamas neformalumo įvaizdį, - vaikas galėjo įžvelgti tikro draugužio sielą, paslėptą po pilkai žaliu tvidu, - tačiau kalbėjo lėtai ir solidžiai. Jis nekomandavo, nesiginčijo, nemeilikavo, nepataikavo ir nieko negarbino. Jis kalbėjo milijonams vilkinčių sportinius marškinėlius, šlamščiančių javainius ir žiūrinčių animacinius filmukus šeštadienio rytais tarytum jie būtų *tikri žmonės*.

- Labas rytas, vaikai, - ramiai pasisveikindavo profesorius. - Tai javainių reklama. Paklausykit manęs atidžiai. Aš daug žinau apie javainius, nes esu Šarpo Javainių Profesorius. Šarpo javainiai - “Twinkles”, “Cocoa Bears”, “Bran-16” ir Šarpo “All-Grain Blend” - yra skaniausi javainiai pasaulyje. Ir jie jums tikrai patiks.

Pauzė, tada Šarpo Javainių Profesorius nusišypsodavo... ir būtent tada buvo galima *suprasti*, kad jis tikrai turėjo tikro draugo sielą.

- Patikėkit manim, nes aš žinau. Jūsų mamytės žino. Maniau, kad ir jūs norėsite sužinoti.

Kadre pasirodydavo jaunuolis ir paduodavo profesoriui Šarpo Javainių dubenėlį. Šis paragaudavo, pažvelgdavo į kiekvieną šalies svetainę ir tardavo:

- Ne, nieko blogo.

Senis Šarpas nepritarė paskutiniams žodžiams ir net minčiai, jog kažkas *galėtų* būti blogo jo javainiuose. Galų gale Vikui ir Rodže-

riui pavyko jį įkalbėti, bet tik ne racionaliais argumentais. Reklamos darymas neturi nieko bendra su racionaliu verslu. Dažnai darai, kas atrodo teisinga, bet tai dar nereiškia, kad gali suprasti, kodėl tai atrodo teisinga. Ir Vikas, ir Rodžeris jautė, kad paskutiniai profesoriaus žodžiai turėjo paprastą ir tuo pačiu milžinišką galią. Žodžiai, tariami Javainių Profesoriaus lūpomis, skambėjo it galutinė, visiška paguoda ir užtikrinimas, bylojantis "aš jūsų niekada nenuskriausiu". Pasaulyje, kur tėvai skiriasi, kur didesni vaikėzai be jokios priežasties karšia jaunesniems kailį, kur kita Mažosios Lygos komanda duoda į kaulus tavo mylimai, kur geri vaikinai ne visada laimi, kaip kad filmuose, kur ne visada esi pakviestas į "jėgingus" gimtadienius, pasaulyje, kur nutinka *tiek daug* blogo, visada egzistuos "Twinkles", "Cocoa Bears" ir "All-Grain Blend" javainiai ir visada jie bus skanūs. "Ne, nieko blogo".

Su nedidele Šarpo sūnaus pagalba (vėliau Rodžeris suprato, jog vaikis tikriausiai norėjo pasisavinti autorines teises) buvo pritarta Javainių Profesoriaus idėjai, ir ji užpildė šeštadienio ryto televizijos programą ir kitas vaikiškas savaitines laideles. Šarpo javainiai išpopuliarėjo labiau nei kita Šarpo produkcija, o Javainių Profesorius tapo Amerikos herojumi. Jo pagrindinę frazę - "Ne, nieko blogo" - pasigavo visa tauta ir ėmė kartoti taip pat dažnai, kaip ir "Nesinervuok" ar "Jokių problemų".

Kai Vikas su Rodžeriu nusprendė pradėti savo verslą, jie pasirašė griežtą protokolą ir nepradėjo dirbti su savo buvusiais klientais, kol visi ryšiai su "Ellison" agentūra formaliai - ir draugiškai - nebuvo nutraukti. Pirmi šeši mėnesiai Portlende buvo gana įtempti. Tada Viko ir Donos sūnui suėjo vieneri metukai. Dona, kuri žiauriai ilgėjosi Niujorko, atrodė paniurusi, irzli ir išsigandusi. Rodžeris turėjo skrandžio opą - reklamos karo Niujorke pasekmę, - o kai jiedu su Altėja prarado kūdikį, opa vėl atsivėrė. Viko nuomone, pati Altėja laikėsi puikiai. Tik tada Dona pakuždėjo jam, kad vienas Altėjos išgertas stiklelis prieš vakarienę virto dviem, o po to ir trim. Abi poros, atskirai ar kartu, anksčiau atostogaudavo Meine, bet nei Vikas,

nei Rodžeris tada dar nesuprato, kiek durų lieka užtrenktų žmonėms, atsikrausčiusiems "iš už valstijos ribų", kaip kad mėgdavo sakyti Meino gyventojai.

Jie būtų tikrai bankrutavę, jei Šarpo kompanija nebūtų nusprendusi pasilikti su jais. Kompanijos būstinėje Klyvlende atsitiko ironiškas persivertimas: būtent seniokas norėjo pasilikti su Viku ir Rodžeriu, o vaikis (tiesa, jau keturiasdešimties metų amžiaus) panoro išmesti juos už borto, teigdamas, jog būtų beprotybė atiduoti užsakymą dviejų žmonių reklamos agentūrai, esančiai už šešių šimtų mylių į šiaurę nuo Niujorko širdies. Vaikiui, kaip kad ir kitoms firmoms, kurioms jiedu kūrė reklamą paskutinius dvejus metus, buvo nusispjaut, kad "Ad Worx" jungėsi su rinkotyros firma iš Niujorko.

- Jei lojalumas būtų tualetinis popierius, - karčiai išsireiškė Rodžeris, - mus jau būtų prispaudę prie mūsų pačių subinių, bičiuli.

Tačiau Šarpo kompanija jų neišsižadėjo, duodama jiems taip reikalingą pelną.

- Mes jau keturiasdešimt metų naudojamės reklamos agentūrų paslaugomis, - pasakė senasis Šarpas, - ir jei tiedu vaikinukai nusprendė palikti tą bedievį miestą, protingai pasielgė.

Taigi, senis prakalbo, o vaikiui teko užsičiaupti. Ir pastaruosius dvejus su puse metų Šarpo sausainių šaulys ir toliau šaudė, Greisė su Džordžu valgė Šarpo pyragus savo mažame butelyje, o Šarpo Javainių Profesorius kartojo vaikams, kad nėra nieko blogo. Reklamas filmavo maža nepriklausoma studija Bostone. Rinkotyros firma Niujorke ir toliau nepriekaištingai vykdė savo funkcijas, o tris ar keturis kartus per metus Vikas arba Rodžeris skrisdavo į Klyvlendą susitikti su Keroliu Šarpu ir jo sūnumi (kurio plaukai ties smilkiniais jau buvo gerokai pražilę). Kiti agentūros reikalai buvo perduoti į pašto rankas. Galbūt procesas atrodė keistas, be abejo, sunkus, bet sekėsi neblogai.

Tada pasirodė "Red Razberry Zingers".

Vikas su Rodžeriu jau buvo girdėję apie "Zingers", nors bendroje rinkoje jie pasirodė tik prieš du mėnesius, 1980 metų balandį.

Dauguma Šarpo javainių buvo truputį pasaldinti arba iš vis nesaldinti. "All-Grain Blend", skirti javainių mėgėjų masei, buvo sėkmingai perkami. Tačiau raudonieji "Red Razberry Zingers" turėjo palepinti saldumynus mėgstančiuosius, kurie pusryčiams pasirinkdavo pusiau javainius, pusiau saldainius.

1979-ųjų vasaros pabaigoje ir rudens pradžioje "Zingers" buvo sėkmingai išbandyti Buaso, Aidaho, Skrentono, Pensilvanijos ir Rodžerio miestelio Bridžtono rinkose. Rodžeris papasakojo Vikui, kad savo dvynukių net per dešimt pėdų neprileidęs prie javainių (nors apsidžiaugė, kai Altėja ir mergaitės, pamačiusios juos supermarketo lentynoje, prašiusios nupirkti).

- Ten daugiau cukraus nei pačių javainių, o ir tie patys atrodo it liepsnojantis tvartas.

Vikas linktelėjo ir visai nekaltai atsakė:

- Kai pirmą kartą pažvelgiau į dėžutę, pamaniau, kad ji pilna kraujo.

- Na, tai ką manai? - pakartojo Rodžeris.

Jis sušlamštė pusę sumuštinio, kol Vikas mintyse peržvelgė visus įvykius. Šis vis labiau ėmė įtikėti, kad Klyvlende senis Šarpas ir jo nebejaunas sūnus tikrai pasiryžę nušauti pasiuntinį už tokią žinutę.

- Reikėtų pabandyti.

Rodžeris patapšnojo Vikui per petį.

- Šaunuolis. Dabar baik valgyti.

Bet Vikas nebesijautė alkanas.

Juos abu pakvietė į Klyvlendą dalyvauti "skubiame susirinkime", kuris turėjo įvykti po trijų savaičių nuo liepos ketvirtosios: daugelis Šarpo kompanijos prekybos vadybininkų ir vykdytojų atostogavo, ir tiek laiko būtų prireikę juos surinkti į darbą. Vienas susirinkimo darbotvarkės punktų buvo tiesiogiai susijęs su "Ad Worx": "bendradarbiavimo įvertinimas", kaip teigė jiems adresuotas laiškas. Vikas įtarė, kad vaikis norėjo pasinaudoti "Zingers" javainiais ir pagaliau jais atsikratyti.

Praėjus trims savaitėms nuo to laiko, kai raudonieji "Zingers" javainiai entuziastingai užpildė nacionalinę rinką, reklamuojami Šarpo Javainių Profesoriaus ("Ne, nieko blogo"), pirmoji motina nuvežė savo atžalą į ligoninę, isteriškai tikėdama, jog jos vaikui prasidėjo vidinis kraujavimas. Maža mergaitė, tiesa, pasigavusi tik menką virusą, išvėmė daug daug kraujo - taip bent iš pradžių pasirodė jos motinai.

Ne, nieko blogo.

Tai atsitiko Ajovos valstijos Ajovos mieste. Kitą dieną buvo užregistruoti dar septyni tokie atvejai. Dar po dienos - dvidešimt keturi. Vemiančių arba viduriuojančių vaikų tėvai nuvežė juos į ligoninę, tikėdami, jog jiems prasidėjo vidinis kraujavimas. Vėliau šie atvejai sparčiai dažnėjo: iš pradžių iki šimtų, po to ir iki tūkstančių. Tik ne javainiai sukėlė vėmimą arba viduriavimą, tačiau žmonės ėmė tuo tikėti.

Ne, visai nieko blogo.

Liga plito iš vakarų į rytus. Iš tikrųjų negalavimus sukėlė valgomieji dažai, suteikę "Zingers" javainiams tą ryškiai raudoną spalvą. Patys valgomieji dažai taip pat buvo nekenksmingi, tačiau žmogaus organizmas kažkodėl nepanoro jų priimti. Netikę dažai pateko tik į vieną javainių partiją, bet tai buvo milžiniška partija. Gydytojas teigė Vikui, kad jei vaikui, ką tik mirusiam nuo "Zingers" javainių dubenėlio, būtų padarytas skrodimas, tai visas žarnynas būtų raudonas it "STOP" ženklas. Toks poveikis buvo tik laikinas, bet ir to pakako.

Rodžeris manė, kad jei jau teks mirti, tai tik su daina. Jis pasiūlė surengti susirinkimus su "Image-Eye" studijos žmonėmis Bostone, kurie filmavo reklamą. Jis norėjo asmeniškai pasikalbėti su Javainių Profesoriumi, kuris taip įsitraukė į savo vaidmenį, kad beprotiškai ir emocionaliai krimtosi dėl įvykių. Tada lauktų kelionė į Niujorką pasikalbėti su žmonėmis iš rinkotyros skyriaus. O svarbiausia, kad dvi savaites tektų gyventi Bostono "Ritz-Carlton" ir Niujorko "Plaza" viešbučiuose; dvi savaites Vikas ir Rodžeris laikytųsi įsiki-

bę vienas kito, kaip ir senaisiais laikais. Rodžeris tikėjosi sukurti naują reklaminę kampaniją, kuri priverstų ir senį, ir vaikį Šarpus išpūsti akis. Vietoje to, kad vyktų tiesiai į Klyvlendą nuskustais kaklais, paruoštais giljotinos ašmenims, jie pasirodytų su kovos planais, kurie turėtų atstatyti gerą "Zingers" vardą. Toks buvo planas. Tačiau jiedu abu suvokė, kad jų šansai praktiškai buvo lygūs nuliui.

Vikas turėjo ir kitų problemų. Pastaruosius aštuonis mėnesius jis juto, kad jiedu su žmona pamažu tolsta vienas nuo kito. Jis vis dar mylėjo Doną ir beveik dievino Tedą, tačiau reikalai ėjo vis blogyn, o viduje Vikui kažkas vis šnibždėjo, kad ir tai dar ne galas. Kažkas dar laukia jo už horizonto. Taigi, ši kelionė, turnė nuo Bostono į Niujorką, o po to į Klyvlendą, nebuvo pati geriausia išeitis. Paskutinį sykį, kai Vikas pažvelgė į žmonos veidą, išvydo kažkokį svetimą, giliai paslėptą žvilgsnį.

Ir klausimas. Jis be paliovos skambėjo jo galvoje naktimis, kai Vikas negalėdavo užmigti, o pastaruoju metu tai atsitikdavo vis dažniau. Ar ji turi meilužį? Juk jiedu ėmė retai mylėtis. Ar ji galėjo taip pasielgti? Vikas tikėjosi, kad tai netiesa, tačiau ką gi jis galvojo? Iš tikrųjų, ką? Pasakyk teisybę, pone Trentonai, nes kitaip gali tekti mokėti už pasekmes.

Vikas nebuvo tikras, ir nenorėjo tokiu būti. Jis bijojo - jei įsitikins, jų santuokai ateis galas. Vikas vis dar labai mylėjo savo žmoną ir galėjo daug ką jai atleisti. Tačiau tik ne neištikimybę jo paties namuose. Anoks čia malonumas nešioti ragus. Jie išauga iš ausų, o vaikai juokiasi iš juokingo vyro, einančio gatve. Jis...

- Ką? - nuvijęs savo mintis, paklausė Vikas. - Aš neišgirdau, Rodži.

- Sakiau: "Tie prakeikti raudoni javainiai". Būtent taip. Žodis į žodį.

- Aha. Už tai ir išgersiu.

Rodžeris pakėlė savo alaus stiklinę.

- Sutinku.

Vikas išgėrė.

Garis Pervjeras sėdėjo piktžolėtoje pievelėje "Septynių ąžuolų" kalvos papėdėje prie 3-ojo Miesto kelio praėjus savaitei nuo to laiko, kai Vikas su Rodžeriu beviltiškai tardamiesi pietavo "Geltoname povandeniniame laive", gerdamas "atsuktuvus", kuriuos sudarė 25 procentai apelsinų sulčių ir 75 procentai "Popov" degtinės. Jis sėdėjo eglės, kurią jau baigė suniokoti siaučianti olandiškų eglių liga, pavėsyje, prispaudęs užpakalį prie paštu parsisiųsdinto šezlongo, kuris taip pat jau baigė sutrūnyti. Garis gėrė "Popov" degtinę, nes ji buvo pigi. Jis gerai apsirūpino jos atsargomis Niū Hempšyre, nes ten alkoholis buvo daug pigesnis. "Popov" degtinė buvo pigi ir Meine, bet Niū Hempšyre ji buvo velniškai pigi. Toje valstijoje tiesiog viskas atrodė geriau: stambi valstijos loterija, pigus alkoholis, pigios cigaretės ir daugybė vietų turistams pritraukti. Niū Hempšyras buvo sena miela vieta. Šezlongas giliai sulindo į žemę apleistoje pievelėje. Pats namas už pievelės taipogi atrodė apleistas: pilki griuvėsiai nusilupusiais dažais ir įlinkusiu stogu. Langinės kabėjo. Kaminas susisukęs it girtuoklis, bandantis atsistoti nuo žemės, žvelgė į saulę. Skiedros, nupūstos per stipriausią praeitos žiemos audrą, suposi ant kai kurių mirštančios eglės šakų. *Tai ne Tadž Machalis,* - mėgdavo kartoti Garis, - *bet kam tai rūpi?*

Tą akinančiai karštą birželio dieną Garis sėdėjo girtas kaip kiaulė. Ir tai nebuvo koks neįprastas dalykas. Jis nepažinojo Rodžerio Breikstouno. Jis nepažinojo Viko Trentono ir jo žmonos Donos Trenton, o jei ir būtų pažinojęs, jam būtų buvę į tai nusispjaut. Garis pažinojo tik Kemberius ir jų šunį Kudžą. Šeima gyveno ant kalvos, pačiame 3-ojo Miesto kelio gale. Jiedu su Džo Kemberiu dažnai kartu išgerdavo, ir kartais Gariui net topteldavo į galvą, jog Džo Kemberis jau toli nužengė keliu, kuris vedė į alkoholizmą. Tuo pačiu keliu intensyviai keliavo ir pats Garis.

- Šiaip sau prisigėriau ir man nusispjaut! - Garis patikino paukščius ant paliegusios eglės.

Jis užsivertė stiklinę, nusiperdė ir pritrėškė vabalą. Ant veido žaidė šešėliai. Už namo mašinų griaučius slėpė aukšta žolė. Gebe-

nė, auganti vakarinėje namo pusėje, beveik visai uždengė Garį. Vienas langas buvo pravertas ir saulėtomis dienomis spindėdavo it murzinas deimantas. Prieš dvejus metus apgirtęs Garis iš vieno kambario viršuje išmetė pro langą spintelę - dabar jau nebeprisiminė, kodėl taip padarė. Jis pats įstiklino langą, nes artėjo šalta žiema, tačiau spintelė taip ir liko gulėti, kur gulėjusi. Vienas stalčius buvo išsišovęs it liežuvis.

1944 metais, kai Gariui Pervjerui tebuvo dvidešimt, jis be niekieno pagalbos užėmė vokiečių ugniavietę Prancūzijoje ir po to dar dešimt mylių tempė savo būrio liekanas, kol nualpo su šešiomis šautinėmis žaizdomis kūne. Už tai jis buvo apdovanotas vienu aukščiausiu šalies apdovanojimu - kryžiumi "Už pasižymėjimą tarnyboje". 1968-aisiais Garis nuvyko pas Badį Torgesoną į Kasl Folsą, kad šis perdirbtų medalį į peleninę. Badis ypač nustėro, kai Garis papasakojo jam, jog būtų padaręs iš medalio klozetą, kad galėtų į jį šikti, tik šis per mažas. Badis išplepėjo istoriją kitiems: galbūt Garis to ir telaukė, o galbūt - ir ne.

Kad ir kaip būtų, vietiniai hipiai beprotiškai juo susižavėjo. 1968-ųjų vasarą dauguma tų hipių iškylavo Ežerų rajone kartu su savo turtingais tėveliais, prieš sugrįždami rugsėjį atgal į koledžus.

Po to, kai Badis Torgesonas, kuris laisvalaikiu užsiiminėdavo suvirinimo darbais, o dienomis dirbdavo Kasl Folso "Esso" stotyje (tačiau Gariui Pervjerui buvo į tai nusispjaut) pavertė Gario medalį pelenine, Kasl Roko "Call" laikraštyje pasirodė straipsnis, parašytas vietinio reporterio, kuris šį veiksmą apibūdino kaip antikarinį gestą. Tada hipiai pradėjo lankytis pas Garį 3-ajame Miesto kelyje. Dauguma iš jų norėjo pasakyti Gariui, jog jis - "kietas", kiti - jog jis "sumautai persistengė".

Garis visiems jiems parodė tą patį vienintelį daiktą - Vinčesterį "30-06" - ir liepė nešdintis po velnių. Jo akimis jie tebuvo ilgaplaukiai susmirdę išsigimėliai. Garis pagrasino, jog jam nusispjaut, jei jis ištampys jų žarnas nuo Kasl Roko iki Freiburgo. Po kurio laiko hipiai liovėsi lankytis. Taip baigėsi išskirtinė medalio perdirbimo istorija.

Viena iš tų vokiečių kulkų Gariui Pervjerui atėmė dešinę sėklidę. Gydytojas rado ją ištaškytą Gario apatiniuose. Kita sėklidė liko sveika, ir kartais Garis patirdavo padorią erekciją. Nors jis dažnai sakydavo Džo Kemberiui, jog jam vis tiek į tai nusispjaut. Dėkinga šalis įteikė jam kryžių "Už pasižymėjimą tarnyboje". Dėkingas ligoninės personalas Paryžiuje išrašė jį 1945-ųjų vasarį, suteikdamas 80 procentų invalidumo pensiją ir įteikdamas auksu padengtą niekutį. Dėkingas gimtasis miestas suorganizavo jam paradą 1945-ųjų liepos ketvirtąją (tada jam jau sukako dvidešimt vieneri, jis gavo teisę balsuoti, plaukai apie smilkinius pradėjo žilti, o pats Garis jautėsi it septynių šimtų metų sulaukęs senis). Dėkingi miesto šulai atleido jį nuo nuosavybės mokesčių, ir ačiū Dievui, nes Garis jau prieš dvidešimt metų būtų praradęs namus. Morfijų, kurio nebeišgalėjo nusipirkti, jis pakeitė pigiu alkoholiu ir kuo lėčiau ir maloniau pradėjo save žudyti.

Dabar, 1980-aisiais, Garis buvo penkiasdešimt šešerių, visiškai žilas ir bjauresnis už jautį su iešmu subinėje. Iš visų gyvų padarų jis galėjo pakęsti tik Džo Kemberį, jo sūnų Bretą ir jų didelį senbernarą Kudžą.

Garis atsilošė savo sutrūnijusiame šezlonge ir gurkštelėjo kokteilio. "Atsuktuvas" buvo supiltas į stiklinę, kurią jis veltui pasiėmė iš "Makdonaldo". Ant stiklinės puikavosi kažkoks purpurinis gyvūnas, kurį vadino Šypsenėle. Garis dažnai valgydavo Kasl Roko "Makdonalde", kur dar gana pigiai įstengdavo nusipirkti mėsainį. Jis mėgo mėsainius, tačiau jam buvo nusispjaut į Šypsenėlę... į majorą Makčyzą... ir į sušiktą poną Ronaldą Makdonaldą.

Iš kairės į Garį per aukštą žolę judėjo plati, gelsvai ruda figūra, ir dar po akimirkos Kudžas išniro į priekinį užgriozdintą Gario kiemą. Jis išvydo Garį, mandagiai jam amtelėjo ir, vizgindamas uodegą, priėjo prie jo.

- Kudžai, senos ištvirkėlės vaike, - pasisveikino Garis.

Jis padėjo kokteilį ir mechaniškai ėmė raustis po kišenes, ieškodamas šuns sausainių. Garis visada jų turėdavo senbernarui, geram gauruotam šuneliui.

Marškinių kišenėje jis surado porą sausainių ir iškėlė į viršų.

- Sėsk, šuneli. Sėsk.

Nesvarbu, koks girtas ar piktas būdavo Garis, vos išvydęs tą dviejų šimtų svarų šunį, tūpiantį ant pasturgalio it triušis, visada pralinksmėdavo.

Kudžas atsitūpė, ir Garis pastebėjo trumpą, bet bjauriai atrodantį įbrėžimą ant šuns snukio. Jis švystelėjo kaulo formos sausainius, ir Kudžas be vargo juos sugavo. Numetęs vieną tarp priekinių letenų, ėmė kramtyti antrąjį.

- Geras šuo, - Garis tiesė ranką, norėdamas paglostyti Kudžo galvą. - Geras...

Kudžas suurzgė. Tai buvo tylus, atgrasus garsas. Jis pažvelgė į Garį. Šuns akyse atsispindėjo šaltis, privertęs Garį pašiurpti. Jis greitai atitraukė ranką. Su tokiu milžinišku šunimi kaip Kudžas geriau nesipykti. Nebent norėtum likusį gyvenimą valyti šikną su kabliu.

- Kas atsitiko? - paklausė Garis.

Jis dar niekad nematė urzgiančio Kudžo, nuo pat tos dienos, kai Kemberiai jį įsigijo. Tiesą pasakius, Garis nebūtų patikėjęs, jog senis Kudžas iš vis moka urgzti.

Kudžas pavizgino uodegą ir tarsi susigėdęs priėjo prie Gario.

- Na, dabar jau kitas reikalas, - atlyžo Garis, pirštais naršydamas didžiojo šuns kailį.

Savaitė buvo itin karšta, o, pasak Džordžo Mearos, kuris kartojo tetos Evės Čalmers žodžius, karštis turėjo dar padidėti. Štai kur paslaptis. Šunys daug jautresni karščiui nei žmonės, todėl nenuostabu, kad Kudžas neištvėrė. Tačiau vis tiek nebuvo juokinga girdėti Kudžą urzgiant. Jei Džo Kemberis būtų tai pasakęs, Garis nebūtų patikėjęs.

- Eik ir paimk kitą sausainį, - liepė Garis ir dūrė pirštu.

Kudžas apsisuko, priėjo prie sausainio, įsikišo jį į burną - ilga seilė nutįso nuo nasrų - ir vėl jį išmetė. Tada atsiprašančiai pažvelgė į Garį.

- Ir tu žadi neėsti? - netikėdamas paklausė Garis. - *Tu*?

Kudžas pakėlė sausainį ir suėdė.

- Taip jau geriau. Karštis neužmuš tavęs. Ir manęs taip pat, tačiau nuo jo man skauda subinę. Bet man nusispjaut, jei ji ir visa išsipūstų. Ar žinai tai?

Garis pritrėškė uodą.

Kudžas atsigulė šalia Gario kėdės. Šis pakėlė savo stiklinę. Buvo pats laikas vėl pripildyti ją.

- Ir ištuštinti subinę.

Jis mostelėjo ranka namo stogo link. Apelsinų sulčių ir degtinės kokteilis užtiško ant nudegusios kaulėtos Gario rankos.

- Ar matai tą kaminą, bičiuli Kudžai? Tuoj nusiris žemyn. Ir žinai ką? Man nusispjaut. Visas namas gali subyrėti, o man ir į tai nusispjaut. Ar žinai tai?

Kudžas mostelėjo uodega. Jis nesuprato, ką kalbėjo šis ŽMOGUS, tačiau jo balsas buvo pažįstamas, o tonas - raminantis. Tokias kalbas Kudžas girdėjo jau ne pirmą kartą... jos, kiek jis prisiminė, tęsėsi amžinai. Kudžui patiko šis ŽMOGUS, kuris visada turėdavo maisto. Tik pastaruoju metu Kudžas nenorėjo ėsti, bet kadangi to norėjo ŽMOGUS, jis nesipriešino. Tada jis galėdavo gulėti - kaip kad dabar - ir klausytis raminančios kalbos. Tiesą pasakius, Kudžas nekaip jautėsi. Jis suurzgė ant ŽMOGAUS ne dėl karščio, o vien todėl, kad blogai jautėsi. Akimirką jis netgi panoro įkąsti ŽMOGUI.

- Regis, susidraskei nosį gervuogyne, - tarė Garis. - Ką vijaisi? Švilpiką? Triušį?

Kudžas suvizgino uodegą. Svirpliai čirškė vešliuose krūmuose. Už namo augo sausmedis, vasaros popietę traukdamas darbščias bitutes. Visas Kudžo gyvenimas turėjo būti puikus, bet taip nebuvo. Jis tikrai blogai jautėsi.

- Man nusispjaut, jei ir visi dantys išbyrėtų tam Džordžijos stuobriui, ir visiems kitiems - taip pat, - sušvokštė Garis ir šiaip ne taip atsistojo.

Šezlongas sugriuvo. Jei Gariui Pervjerui buvo nusispjaut į viską, tai dabar aiškiai rodė to pavyzdį.

- Atsiprašau minutėlei, drauguži.

Jis sugrįžo į namą ir pasidarė naują "atsuktuvą". Virtuvėje virš atdarų šiukšlių maišų, tuščių skardinių ir tuščių alkoholio butelių zvimbė musių debesis.

Kai Garis sugrįžo, rankoje laikydamas šviežią kokteilį, Kudžo jau nebebuvo.

Paskutinę birželio dieną Dona Trenton grįžo iš Kasl Roko centro, kur paliko Tedą popietinėje vaikų stovykloje, ir apsipirko "Agway" supermarkete. Ji buvo perkaitusi ir pavargusi, todėl pamačiusi aplamdytą Stivo Kempo "Ford Econoline" furgoną su akį rėžiančiais piešiniais ant šonų, staiga baisiai įsiuto.

Pyktis virė jau visą dieną. Vikas per pusryčius išklojo apie savo būsimą kelionę, o kai ji užprotestavo, jog jai teks dešimt ar, velniai žino, kiek dienų pasilikti vienai su Tedu, jis paaiškino visą padėties sudėtingumą. Vikas išgąsdino ją, o Dona nemėgdavo jaustis įbauginta. Iki šio ryto "Red Razberry Zingers" problema jai atrodė juokinga - žinoma, Viko ir Rodžerio nelaimei. Jai niekad nešovė į galvą, kad toks absurdas gali turėti tokias rimtas pasekmes.

Tada Tedas pradėjo zirzti nenorįs eiti į vaikų stovyklą, skųsdamasis, jog praeitą penktadienį vyresnis berniukas pargriovęs jį ant žemės. Jo vardas buvo Stenlis Dobsonas, ir Tedas bijojo, kad Stenlis šiandien vėl bandys jį nuskriausti. Jis verkė ir laikėsi įsitvėręs mamos, kai jiedu atvyko į Amerikos Legiono lauką, kur buvo įsikūrusi vaikų stovykla, todėl Donai teko atplėšti jo pirštus nuo savo palaidinės. Ji pasijautė it nacistė, o ne mama: "Tu juk eisi į dienos stovyklą, argi ne? *Ja, mein Mamma!** " Kartais Tedas pagal savo amžių atrodydavo toks mažas ir silpnas. Argi vaikai neturėtų būti mieli ir gyvybingi? Tedo pirštai buvo šokoladuoti ir paliko dėmes ant Donos palaidinės. Jos jai priminė kraujuotus pirštų antspaudus iš pigių detektyvinių žurnalų.

---

* Taip, mano mama (vok.).

Be to, pakeliui į namus jos "Pinto" pradėjo tarsi žagsėdamas trūkčioti. Po kiek laiko trūkčiojimas liovėsi, bet kas nutiko vieną-kart, be abejo, galėjo vėl pasikartoti, o...

... o visas dienos nelaimes vainikavo Stivas Kempas.

- Užteks verkšlenti, - sumurmėjo Dona ir, sugriebusi maisto produktų krepšį, išlipo iš mašinos.

Ji buvo graži, tamsiaplaukė, aukšta, pilkaakė dvidešimt devynerių metų moteris. Net ir per velnišką karštį Donai kažkaip pavyko likti žvaliai. Ji vilkėjo Tedo ištepliotą palaidinę ir pilkus, prie klubų bei užpakaliuko prigludusius šortus.

Dona greitai užbėgo laiptais ir pro verandos duris įėjo į namą. Stivas sėdėjo Viko kėdėje svetainėje, gėrė Viko alų ir rūkė cigaretę - regis, savo paties. Televizorius ryškiomis spalvomis transliavo "Viešosios ligoninės" serialą.

- Princesė grįžo namo, - prabilo Stivas ir kreivai šyptelėjo - toji šypsena kažkada Donai atrodė tokia žavinga ir įdomiai pavojinga, - maniau, jau niekada...

- Aš noriu, kad nešdintumeisi iš čia, kalės vaike, - be emocijų išpyškino Dona ir įėjo į virtuvę.

Ji padėjo krepšį su maistu ant spintelės ir pradėjo išiminėti produktus. Dona negalėjo prisiminti, kada paskutinįkart buvo taip įpykusi, kad net skrandis susitraukė į mažą urzgiantį kumštelį. Gal tada, kai ginčydavosi su motina. Tai būdavo tikri siaubo filmai, kol ji pagaliau įstojo į universitetą. Kai Stivas priėjo prie jos ir savo įdegusiomis rankomis apglėbė jos nuogą liemenį, Dona nesąmoningai dūrė alkūne jam į pilvą. Jos pykčio neatšaldė ir tai, kad Stivas numatė šį smūgį. Jis dažnai žaisdavo tenisą, todėl jos alkūnė atsitrenkė tarsi į akmeninę, kieta guma aptrauktą sieną.

Dona apsisuko ir pažvelgė į jo išsišiepusį barzdotą veidą. Jos ūgis buvo 5.11 pėdos, ir su aukštakulniais bateliais ji tapdavo coliu aukštesnė už Viką, tačiau Stivo ūgis buvo beveik 5.6 pėdos.

- Ar negirdėjai? Noriu, kad *išsinešdintum*!

- Kodėl? - paklausė Stivas. - Mažylis dabar šaudo obuolius nuo auklėtojos galvos iš savo lanko... ar kuo ten jie užsiiminėja... vyre-

lis triūsia savo kontoroje... tad dabar pats metas gražiausiai Kasl Roko *hausfrau** ir Kasl Roko poetui bei teniso asui pradėti skambinti seksualios harmonijos melodiją.

- Mačiau, kad mašiną pastatei prie namo, - atsakė Dona. - Kodėl dar neprikabinai didelio plakato ant furgono šono "AŠ DULKINU DONĄ TRENTON" ar kažko panašaus?

- Galiu paaiškinti, kodėl sustojau prie namo, - vis dar šypsodamasis atšovė Stivas. - Bagažinėje turiu jūsų naktinį staliuką, švytintį it nuogas kūnas. Kaip kad ir tavo, mano brangioji.

- Gali palikti verandoje. Aš juo pasirūpinsiu. O kol tai darysi, išrašysiu tau čekį.

Jo šypsena priblėso. Pirmą kartą nuo tada, kai Dona įžengė į namą, paviršutiniškas žavesys išblėso, ir Dona išvydo, ką slepia šita persona. Toks jai nepatiko: jis kėlė siaubą vos pagalvojus apie ryšį su juo. Ji melavo Vikui ir slapta miegojo su Stivu Kempu. Dona troško, kad jausmas, kurį dabar jautė, būtų toks paprastas, kaip kad savęs atradimas po varginančios karštligės. Arba suvokimas, jog ji - Viko draugė. Deja, dabar Dona matė, jog Stivas Kempas - besipuikuojantis poetas, keliaujantis baldų gamintojas ir atnaujintojas, kėdžių pynėjas, savamokslis teniso žaidėjas ir puikus popietinis meilužis - tikra mėšlo krūva.

- Nesišaipyk.

- Kur gi ne, niekas negalėtų atstumti gražuolio ir jautruolio Stivo Kempo, - tęsė Dona. - Juk, žinoma, aš tik pajuokavau. Bet, deja. Taigi, gražuoli, jautruoli Stivenai Kempai, nešk staliuką į verandą, imk savo čekį ir dūmk iš čia.

- Nekalbėk taip su manim, Dona.

Jo ranka suspaudė Donos krūtį. Jai suskaudo. Dona pradėjo jausti ne tik pyktį, bet ir baimę. (Bet argi ji visą tą laiką nejautė baimės? Argi tai ne mažytis šlykštus tos baimės šiurpulys?)

Ji atstūmė Stivo ranką.

---

* Namų šeimininkė (vok.).

- Neerzink manęs, Dona, - Stivas nebesišypsojo. - Ir taip velniškai karšta.

- *Tavęs*? Juk tai aš radau tave čia besėdintį.

Donos baimė dar labiau jį supykdė. Stivo veidą iki pat žandikaulių dengė tanki juoda barzda, ir staiga Donai dingtelėjo į galvą, jog, nors ir matė jo penį iš arti - netgi turėjo jį savo burnoje, - ji niekada kaip reikiant neįsižiūrėjo į Stivo veidą.

- Nori pasakyti, kad kažkada tau niežėjo tarpkojį ir tu manim pasinaudojai, o dabar, kai patenkinai savo norus, liepi man nešdintis? Tiesa? O į mano jausmus tau nusispjaut?

- Tu kvėpuoji tiesiai man į veidą, - atkirto Dona ir pastūmė jį, norėdama įdėti pieną į šaldytuvą.

Šįkart Stivas to nesitikėjo, todėl, norėdamas neprarasti pusiausvyros, žengė žingsnį atgal. Staiga jo kakta susiraukšlėjo, o skruostus nudažė tamsus raudonis. Keliskart Dona matė jį tokį teniso korte už Bridžtono akademijos pastatų, kai šis neatmušdavo lengvai smūgiuoto kamuoliuko. Dona stebėjo Stivo žaidimą - įskaitant ir du setus, kai jis lengvai nugalėjo jos suprakaitavusį vyrą - ir kai jis pralaimėdavo, jo reakcija priversdavo Doną susimąstyti, kodėl ji susidėjo su šiuo vyriškiu. Stivas spausdino savo eilėraščius tuzine nereikšmingų žurnalų, o Baton Ružo leidykla išleido knygą “Besivejant saulėlydį”. Jis baigė Dju universitetą Niū Džersyje, turėjo svarią nuomonę apie modernų meną, apie artėjantį referendumą dėl atominio ginklo panaudojimo Meine ir apie Endžio Varholo filmus.

Stivas griebė Doną už peties ir atgręžė ją veidu į save. Pieno pakelis iškrito iš jos rankų, pienas išsipylė ant grindų.

- Tik pažiūrėkit, - tarė Dona. - Tikras karštuolis.

- Paklausyk, aš nemėgstu, kai mane stumdo. Ar tu...

- *Nešdinkis iš čia*! - suriko Dona jam į veidą, apspjaudama jo skruostus ir kaktą. - *Kaip man tave įtikinti? Ar viską reikės nupiešti? Tavęs čia niekas nebelaukia*! *Gali susirasti sau kitą garbintoją*!

- Tu, pigi kekše, - tėškė Stivas. Jo balsas skambėjo piktai, jo veidas tapo bjaurus. Jis nepaleido Donos rankos.

- Ir pasiimk staliuką. Gali išmesti jį į šiukšlyną.

Dona ištraukė ranką ir paėmė pašluostę, kabėjusią ant kriauklės krano. Jos rankos drebėjo, skrandis urzgė, ir tuoj turėjo įsiskaudėti galva. Dona pajuto - apsivems.

Ji atsiklaupė ir pradėjo šluostyti išsipylusį pieną.

- Manai, kad esi kietuolė, - prabilo Stivas. - Kada tavo skylė tapo auksine? Juk tau patiko. Vis rėkei, kad tau dar negana.

- Viskas turi pabaigą, - nepakeldama akių atsakė Dona.

Plaukai dengė jos veidą, ir jai tai patiko. Dona nenorėjo, kad Stivas pamatytų, kokia ji išbalusi ir nesveikai atrodanti. Rodos, kažkas pastūmėjo ją į naktinį košmarą. Dona jautė, jog jei dabar pažiūrėtų į veidrodį, išvystų šlykščią, išsiviepusią raganą.

- Išnyk, Stivai. Daugiau nebenoriu to kartoti.

- O jei aš nesutiksiu? Gal paskambinsi šerifui Banermenui? Ko gero. Paskambinsi ir pasakysi: "Sveikas, Džordžai, tai pono Verslininko žmona. Vaikinas, su kuriuo slaptai dulkinausi, nenori manęs palikti. Gal galėtumėt atvažiuoti ir išspirti jį iš mano namų?" Ar taip ir pasakysi?

Baimė dar padidėjo. Prieš ištekėdama už Viko, Dona dirbo bibliotekininke Vestčesterio mokykloje. Tada jai košmaru tapdavo trečiąkart vaikams išrėkti žodžiai - savo garsiausiu balsu liepdavo jiems *iškart* užsičiaupti. Vaikai jai paklusdavo - bent jau tam tikram laikui, - bet Dona vis galvodavo, kas būtų, jei jie nebūtų paklusę. Tai ir buvo jos košmaras. O jei jie nebūtų paklusę? Kas tada? Klausimas gąsdindavo netgi naktimis ir netgi klausiant pačios savęs. Dona bijodavo stipriai pakelti balsą, ir darydavo tai tik būtinais atvejais. Kadangi čia baigdavosi civilizacija ir dirva virsdavo klampyne. Jei vaikai būtų nepaklusę, jai pakėlus balsą iki galimybių ribos, riksmas būtų virtęs jos pačios pagalbos šauksmu.

Dabar Doną kamavo tokia pat baimė. Be abejo, vienintelis atsakymas į Stivo klausimą tebuvo toks - jei jis prisiartins, ji pradės šaukti. Bet ar tikrai?

- Išeik, - tylesniu balsu paprašė Dona. - Prašau. Viskas baigta.

- O jei aš nuspręsiu, kad ne? O jei aš nuspręsiu išprievartauti tave tiesiog ant grindų tame išpilto pieno klane?

Dona pro plaukus pažvelgė į jį. Jos veidas vis dar buvo išbalęs, o akys - du išsiplėtę balti obuoliai.

- Tada tau teks grumtis. Ir jei man pasitaikys proga nuplėšti tau kiaušius ar išdurti akį, aš nesudvejosiu.

Akimirką Dona pastebėjo abejonę Stivo akyse. Jis žinojo, kad ji neblogos fizinės formos. Jis nugalėdavo Doną žaidžiant tenisą, bet tekdavo gerokai paprakaituoti. Jo kiaušiai ir akys, ko gero, liktų sveiki, bet tikriausiai veidą subraižytų. Tai priklausytų nuo to, ką jis norėtų padaryti. Dona virtuvės ore užuodė kažką nemalonaus ir tiršto, kažkokį džiunglių dvelksmą, ir su nerimu suprato, kad tai jos baimės ir jo pykčio mišinys. Jis sklido iš judviejų porų.

- Parsivešiu staliuką atgal į dirbtuves, - prabilo Stivas. - Atsiųsk savo gražųjį vyrelį pasiimti, Dona. Mes abu gražiai pasikalbėsim. Apie apsinuoginimą.

Jis išėjo, taip trenkęs svetainės durimis, kad vos stiklai neišbyrėjo. Po akimirkos suriaumojo jo mašinos variklis, sucypė padangos. Stivas išvažiavo.

Dona iš lėto baigė valyti pieną, keliskart atsikeldama išplauti pašluostės. Ji stebėjo, kaip pieno srovelės bėga į kriauklės skylę. Visas jos kūnas drebėjo pusiau nuo šoko, pusiau iš palengvėjimo. Dona beveik negirdėjo Stivo gąsdinimo viską papasakoti Vikui. Ji tik vėl ir vėl galvojo apie įvykių, atvedusių prie tokios bjaurios scenos, grandinę.

Dona nuoširdžiai tikėjo, kad pradėjo romaną su Stivu Kempu neatsitiktinai. Tai buvo lyg požeminio kanalizacijos vamzdyno sprogimas. Toks pat srutų vamzdis, jos nuomone, slypėjo po beveik kiekvienos amerikiečių šeimos gražiai prižiūrima pievele.

Dona nenorėjo važiuoti į Meiną ir labai išsigando, kai Vikas pranešė jai šią žinią. Ji manė, kad ši valstija - miškingi plotai, kuriuos žiemą dengia dvidešimt pėdų gylio sniego storis, o žmonės tampa atskirti nuo viso pasaulio. Mintis, kad tokioje aplinkoje atsi-

durs jų vaikelis, jai kėlė siaubą. Dona įsivaizdavo - ir garsiai pasakojo apie tai Vikui - netikėtas sniego audras, atskiriančias jį Portlende, o ją - Kasl Roke. Ji kalbėjo, kad tokiu atveju Tedui tektų ryti tabletes, šildytis ant keptuvės ar dar velniai žino ką daryti. Ir galbūt ji užsispyrusi priešinosi todėl, kad nenorėjo atsisakyti Niujorko žavesio ir tempo.

Ką gi, tiesą pasakius, jos pranašystės nepasitvirtino. Didžiausia Donos pranašystė buvo tvirtas įsitikinimas, jog "Ad Worx" sužlugs, ir jie, pabrukę uodegas, turės sprukti atgal. Taip neatsitiko, nes Vikas su Rodžeriu stengėsi iš visų jėgų. Tačiau Dona vis tiek buvo palikta su augančiu vaiku ir turėjo daug laisvo laiko.

Dona galėjo suskaičiuoti artimiausius savo draugus ant vienos rankos pirštų. Ji tikėjo, kad tai amžini draugai, tačiau nemokėjo greitai ar lengvai susidraugauti. Dona guodėsi mintimi gausianti Meino sertifikatą: Meino ir Niujorko sertifikatai buvo ekvivalentiški - reikėjo užpildyti tik tam tikras pažymas. Tada ji būtų galėjusi nueiti pas Mokyklų valdytoją ir paprašyti, kad ją įtrauktų į antrinį Kasl Roko vidurinės mokyklos darbuotojų sąrašą. Kvaila mintis, ir Dona nusprendė jos atsikratyti, paskaičiavusi išlaidas savo skaičiavimo mašinėle. Benzinas ir mokestis auklei "suvalgytų" beveik visą jos dvidešimt aštuonių dolerių dienos uždarbį.

Tapau tipiška Puikiąja Amerikos Namų Šeimininke, - vieną praeitos žiemos dieną liūdnai pagalvojo Dona, stebėdama, kaip kruša barbena į verandos langus. - *Sėdžiu namie, maitinu Tedą karštais sumuštiniais su sūriu ir "Campbell's" sriubomis pietums ir mokausi gyventi kaip Liza iš "Taip sukasi pasaulis" ir Maikas iš "Jaunystės karščio", o kartais pasilinksminu drauge su "Laimės rato" žaidėjais.*

Dona galėdavo užsukti pas Džonę Velš, kuri turėjo mergaitę, beveik tokio pat amžiaus, kaip ir Tedas, tačiau Džonės namuose ji visada jausdavosi nejaukiai. Ji buvo trim metais vyresnė už Doną ir dešimčia svarų sunkesnė, tačiau dėl to nė kiek nesikrimto. Džonė teigė, kad ji vyrui patinkanti ir tokia. Tiesą pasakius, Kasl Roke ją tenkino viskas.

Po truputį srutos ėmė telktis vamzdyje. Dona pradėjo širsti ant Viko dėl menkniekių, sublimuodama didesnes problemas, kurias buvo sunku įvardyti ir dar sunkiau išdėstyti. Tokias problemas, kaip pasimetimas, baimė ir senėjimas. Vienišumas ir vienatvės sukeltas siaubas. Daina, išgirsta per radiją, pažįstama nuo mokyklos laikų be jokios priežasties priversdavo apsiašaroti. Pavydas Vikui, kadangi kiekvieną dieną jis bandė kažką sukurti - jis buvo keliaujantis riteris su šeimos kryžiumi, iškaltu ant skydo, - o ji gyveno čia kartu su Tedu, stengdamasi pralinksminti Tedą, kai šis būdavo irzlus, klausydamasi jo tauškalų ir ruošdama jam valgį. Gyvenimas apkase, belaukiant ir besiklausant.

Dona vis tikėjo, kad gyvenimas palengvės, kai Tedas paaugs, tačiau jo nebūdavo namuose tris rytmečius per savaitę, nes eidavo į "Jack and Jill" vaikų darželį. Šią vasarą penkias popietes savaitėje Tedas lankydavo dienos stovyklą. Be jo namai tapdavo siaubingai tušti: tarpduriuose trūko Tedo, ant laiptų trūko Tedo, sėdinčio su pižama prieš pogulio miegą ir vartančio savo knygelę.

Durys virto burnomis, laiptai - gerklėmis. Tušti kambariai - spąstais. Tad Dona plovė grindis, kurių nereikėjo plauti. Žiūrėjo "muilo" operas. Galvojo apie Stivą Kempą, su kuriuo flirtavo nuo tada, kai jis aną rudenį atvyko su Virdžinijos valstijos numeriais ant savo furgono ir pradėjo savo baldų gamybos ir atnaujinimo verslą. Ji pagavo save spoksančią į televizorių ir neturinčią jokio supratimo, kas ten vyksta, nes mąstė, kaip įdegęs Stivo kūnas kontrastuoja su balta teniso apranga arba kaip juda jo užpakaliukas. Ir pagaliau ji šį tą padarė. O šiandien...

Dona pajuto spazmus skrandyje ir, prispaudusi rankas prie burnos, nuskubėjo į vonią. Ji suspėjo ir viską išvėmė į klozetą. Tada pažvelgė į savo "kūrinį" ir vėl apsivėmė.

Kai skrandis apsiramino (kojos vis dar drebėjo), Dona pažvelgė į save vonios veidrodyje. Fluorescencinė švieselė apšvietė jos veidą. Oda buvo per daug balta, akys - paraudusios. Plaukai it šalmas prilipę prie galvos. Dona išvydo save senatvėje, ir ją apėmė siaubas;

jei Stivas Kempas dar būtų buvęs čia, ji būtų atsidavusi jam, jei tik jis būtų paėmęs ją už rankos ar pabučiavęs ir pasakęs, jog nereikia baimintis, kad laikas tėra mitas, o mirtis - tik sapnas; kad viskas gerai.

Iš Donos išsiveržė čaiži rauda, kuri jokiu būdu negalėjo gimti jos krūtinėje. Šis garsas priklausė pamišėlei.

Dona nuleido galvą ir apsiverkė.

Čeritė Kember atsisėdo ant dvigulės lovos, kuria dalinosi su savo vyru Džo, ir nuleido akis į kažką savo rankose. Ji ką tik grįžo iš parduotuvės, iš tos pačios, kur buvo ir Dona Trenton. Jos rankos, kojos ir skruostai buvo it paralyžiuoti ir šalti tarytum ji per ilgai būtų važinėjusi su Džo sniegomobiliu. Bet rytoj juk liepos pirmoji, o sniegomobilis tvarkingai ilsėjosi sandėliuke, apdengtas brezentu.

Negali būti. Tai kažkokia klaida.

Bet nebuvo jokios klaidos. Ji jau patikrino kokį pustuzinį kartų.

Be to, juk kažkam tai turėjo nutikti, tiesa?

Taip, žinoma. *Kažkam*. Bet *jai*?

Čeritė girdėjo, kaip Džo kažką kala garaže. Girdėjosi skardus garsas, perveriantis karštą popietės orą it kaltas, talžantis storą metalą. Pauzė, o tada:

- Po velnių!

Dar vienas smūgis plaktuku, ir dar ilgesnė pauzė. Tada jos vyras suriko:

- *Bretai*!

Čeritė visada truputį susigūždavo, kai Džo pakeldavo balsą ir imdavo šaukti sūnų. Bretas labai mylėjo tėvą, bet Čeritė negalėjo suprasti, ką Džo jautė savo sūnui. Siaubinga taip galvoti, tačiau tai buvo tiesa. Kartą prieš dvejus metus jai prisisapnavo baisus košmaras, kurio neįstengė pamiršti iki šiol. Sapne jos vyras suvarė šakes tiesiai į Breto krūtinę. Smaigaliai pervėrė jį ir išlindo kitoje Breto sportinių marškinėlių pusėje. "Mažasis nenaudėlis neatėjo, kai aš jį pašaukiau," - sapne paaiškino jos vyras. Čeritė nubudo šalia tikrojo vyro,

kuris miegojo meškos miegu vienais boksininko šortais. Mėnesiena skverbėsi pro langą ant lovos, kur dabar sėdėjo ji, ir tada ji suprato, koks gali būti išsigandęs žmogus, kad baimė - tai pabaisa geltonais dantimis, pasiųsta supykusio Dievo suėsti neatsargiuosius ir netinkančiuosius. Džo ne kartą davė rankoms valią per jų vedybinį gyvenimą, ir Čeritė pasimokė. Galbūt ji nebuvo genijus, bet jos motina neišaugino nei vieno *kvailio*. Dabar Čeritė atlikdavo viską, ką liepdavo Džo, ir nesiginčydavo. Ir Bretas, regis, elgėsi lygiai taip pat. Tačiau ji kartais bijodavo dėl berniuko.

Čeritė kaip tik laiku priėjo prie lango - išvydo Bretą, lekiantį per kiemą daržinės link. Sukaitęs ir apatiškas Kudžas bėgo šalia.

Tyliai: - Palaikyk šitą, Bretai.

Dar tyliau: - Gerai, tėveli.

Vėl pasigirdo plaktuko dūžiai: *Pokšt*! *Pokšt*! *Pokšt*! Čeritė įsivaizdavo, kaip Bretas laiko kažką, prispaustą prie kažko - kirstuką prie sušalusio guolio ar kvadratinę vinį prie kontrvaržto. O jos vyras su cigarete dantyse, atsiraitojęs marškinių rankoves, mojuoja penkiasvariu plaktuku. Ir jei būtų išgėręs... jei jo ranka tik truputį sudrebėtų...

Savo mintyse Čeritė išgirdo skausmo kupiną Breto šūksnį plaktukui suplojus jo ranką, ir norėdama atsikratyti vaizdinio, sukryžiavo rankas ant krūtinės.

Čeritė vėl pažvelgė į daiktą rankoje ir pagalvojo, ar galės jį panaudoti. Labiausiai už viską pasaulyje ji norėjo nuvažiuoti į Konektikutą aplankyti savo sesers Holės. Jos matėsi prieš šešeris metus, 1974-ųjų vasarą - ji gerai tai prisiminė, kadangi tai buvo bloga vasara, išskyrus vieną malonų savaitgalį. Tais metais prasidėjo naktinės Breto bėdos: nuovargis, blogi sapnai ir vis dažnesni vaikšiojimo per miegus atvejai. Tais pačiais metais Džo stipriai pradėjo gerti. Neramios Breto naktys ir jo somnambulizmas pamažu išnyko. Džo išgertuvės - ne.

Tada Bretui buvo ketveri. Dabar jam jau sukako dešimt, ir jis net neprisiminė tetos Holės, kuri jau šešerius metus ištekėjusi. Ji tu-

rėjo mažą sūnelį, pavadintą vyro vardu, ir dukrelę. Čeritė nė sykio nematė sesers vaikų, savo sūnėno ir dukterėčios, išskyrus jų nuotraukas, kurias retkarčiais atsiųsdavo sesuo.

Čeritė bijojo prašyti Džo. Jis jau pavargo nuo jos kalbų apie tai, o jei ji ir vėl paprašytų, jis galėjo suduoti. Jau praėjo šešiolika mėnesių nuo paskutinio karto, kai Čeritė paklausė, ar jie negalėtų nuvykti trumpų atostogų į Konektikutą. Deja, Džo kelionės buvo nė motais. Jam patiko ir Kasl Roke. Vienąkart į metus jis su tuo senu nusilakėliu Gariu Pervjeru ir kitais chroniais vykdavo į šiaurę, į Muschedą, medžioti elnių. Praeitą lapkritį Džo norėjo kartu pasiimti ir Bretą. Čeritė griežtai pasipriešino, nekreipdama dėmesio į piktą Džo murmėjimą ir liūdnas Breto akis. Ji nežadėjo leisti sūnui praleisti dvi savaites vyriškių tarpe, klausantis vulgarių šnekų ir anekdotų apie seksą ir stebint, į kokius gyvulius pavirsta vyrai be perstojo gerdami savaitę ir daugiau. Visi su užtaisytais šautuvais, klaidžiojantys po miškus. Užtaisyti šautuvai, girti vyrai anksčiau ar vėliau vis tiek kažkam užkliūva, nesvarbu, vilki fluorescencinę aprangą ar ne. Bet tas kažkas - tik ne jos Bretas. Tik ne jos sūnus.

Plaktukas ritmiškai daužė plieną. Po to liovėsi. Čeritė atsipalaidavo. Vėl pasigirdo dūžiai.

Čeritė suprato, jog anksčiau ar vėliau Bretas išvyks su jais, ir nuo tada jis jai nebepriklausys. Jis prisijungs prie jų. Taip, ateis tokia diena, ir Čeritė tai žinojo ir to gailėjosi. Tačiau ji sugebėjo atitolinti tai bent jau dar vieneriems metams.

O šiemet? Ar sugebės ji išlaikyti Bretą namuose šį lapkritį? Galbūt ne. Bet būtų geriau, jei visų pirma ji galėtų nuvežti Bretą į Konektikutą. Nusivežti ir parodyti, kaip kai kurie...

... kai kurie...

Na, pasakyk tai, bent jau sau pačiai

(kaip gyvena kai kurie padorūs žmonės).

Jei Džo leistų važiuoti jiems vieniems... tačiau net neverta apie tai galvoti. Džo galėjo važiuoti vienas ar su draugais, bet ji - ne, netgi kartu su Bretu. Tai buvo viena pagrindinių jų santuokos taisyklių.

Tačiau Čeritė nesiliovė galvojusi, kaip būtų gera be jo: be jo, sėdinčio Holės virtuvėje, gurkšnojančio alų ir varstančio Holės Džimą tomis įžūliomis rudomis akimis. Būtų geriau be jo, laukiančio nesulaukiančio, kada galės grįžti namo, kol Holė su Džimu taip pat ims nekantrauti, kada jie visi išsinešdins...

Ji ir Bretas.

Tik jiedu.

Jie galėtų važiuoti autobusu.

Čeritė mąstė: praeitą lapkritį jis norėjo kartu į medžioklę pasiimti ir Bretą.

Ji pamanė: gal būtų galima tai suderinti?

Ją apėmė šaltis, pripildydamas kaulus stiklo vata. Ar ji galėtų *susitarti* dėl tokio sandėrio? Džo galėtų vežtis Bretą kartu į Muschedą rudenį, jei jis savo ruožtu leistų jiems nuvažiuoti į Stretfordą autobusu...

Pinigų užteko - dabar jų buvo pakankamai, tačiau vien to negana. Džo pasiimtų pinigus, ir Čeritė tiek juos ir tematytų. Jei tik teisingai suloštų kortomis. Teisingai.

Jos protas ėmė sparčiau veikti. Kalimas lauke liovėsi. Čeritė pastebėjo Bretą, išeinantį iš daržinės, ir nudžiugo. Ji tikėjo - jei berniukas ir bus kada nors rimtai sužeistas, tai būtent toje tamsioje vietoje su pjuvenomis, papiltomis ant tepaluotų grindų.

Išeitis buvo. *Turėjo* būti.

Jei tik ji panorės sulošti.

Tarp pirštų Čeritė laikė loterijos bilietą. Stovėdama prie lango ir mąstydama, ji rankose sukiojo būtent jį.

Kai Stivas Kempas grįžo į savo dirbtuvę, jį buvo apėmusi kažkokia pašėlusi ekstazė. Jo dirbtuvė stūksojo vakariniame Kasl Roko priemiestyje prie 11-ojo kelio. Stivas išsinuomojo ją iš ūkininko, kuris turėjo pastatų Kasl Roke ir kaimyniniame Bridžtone. Ūkininkas nebuvo įprasta knygų žiurkė: jis buvo super knygų žiurkė!

Dirbtuvėje pūpsojo didžiulis geležinis katilas, kuriame buvo galima išvirti visą misionierių kongregaciją. Aplink jį tarsi maži pa-

lydovai apie milžinišką planetą spietėsi spintelės, naktiniai staliukai, indų spintos, knygų lentynos ir stalai. Ore sklandė lako sudėtinės dalies, sėmenų aliejaus, kvapas.

Kelioniniame krepšyje jis turėjo švarius drabužius: ketino persirengti po pasimylėjimo su išrankiąja kale. Dabar Stivas sviedė krepšį per visą dirbtuvę. Šis atsitrenkė į sieną ir nukrito ant naktinio stalelio. Stivas priėjo prie jo ir numetė ant žemės. Tada dar kartą paspyrė jį į viršų. Tas atsitrenkė į lubas ir it negyvas burundukas nudribo ant grindų. Stivas sustojo, sunkiai kvėpuodamas dirbtuvės kvapais, tuščiai spoksojo į tris kėdes, kurias pažadėjo nupinti savaitės pabaigai. Jo nykščiai buvo užkišti už diržo, pirštai - suspausti į kumščius. Apatinė lūpa atvėpo. Stivas tapo panašus į surūgusį vaikėzą, kurį ką tik apšaukė.

- *Šlykštynė*! - iškošė jis ir priėjo prie kelioninio krepšio.

Stivas ruošėsi vėl jį paspirti, bet apsigalvojęs pakėlė. Jis perėjo stoginę ir įžengė į trijų kambarių namelį, prijungtą prie dirbtuvės. Namie buvo tvankiau. Pamišęs liepos karštis! Jis urbė net smegenis. Virtuvėje mėtėsi neplauti indai. Musės zvimbė virš žalio plastmasinio šiukšlių maišo, prikimšto pakelių ir skardinių. Svetainėje viešpatavo didelis nespalvotas televizorius, kurį parsitempė iš šiukšlyno. Didelis dryžuotas katinas Bernis Karbo miegojo ant jo it negyvas.

Miegamajame Stivas rašė eiles. Lova nebuvo paklota, o paklodes jau seniai derėjo pakeisti. Nesvarbu, kiek kartų jam tekdavo pasimylėti (o per paskutines dvi savaites tas skaičius buvo lygus nuliui), Stivas daug masturbuodavosi. Masturbacija, jo nuomone, buvo kūrybingumo ženklas. Kitoje lovos pusėje stovėjo stalas. Rankraščiai pūpsojo ir čia, ir ten. Dar daugiau rankraščių dėžėse ar tik apjuosti guma gulėjo kampe, sumesti į krūvą. Stivas daug rašė ir daug keliavo, todėl pagrindinis jo bagažas buvo jo darbai - daugiausia eilėraščiai, keli apsakymai, siurrealistinė drama, kurioje veikėjai tepasako tik devynis žodžius, ir romanas, kurį jis nesėkmingai "atakavo" iš skirtingų požiūrių. Jau penkerius metus Stivas ilgai negyvendavo vienoje vietoje, todėl negalėjo visiškai išpakuoti daiktus.

Praeitą gruodį besiskusdamas Stivas atrado pirmuosius žilus plaukelius barzdoje. Atradimas pastūmėjo į gilią depresiją, kuri tęsėsi dvi savaites. Nuo to laiko jis nepalietė skustuvo tarytum skutimasis būtų žilų plaukų atsiradimo priežastis. Stivui buvo trisdešimt aštuoneri. Jis net nenorėjo galvoti apie savo amžių, bet kartais tokia mintis netikėtai jį nustebindavo. Mintis, kad liko mažiau nei septyni šimtai dienų iki keturiasdešimtmečio, Stivui tiesiog kėlė siaubą. Jis tikėjo, kad keturiasdešimtmečiais būna tik kiti žmonės.

Ta kalė, - be perstojo sukosi jo galvoje. - *Kalė.*

Nuo to laiko, kai jį, vienuoliktoką, suviliojo pavaduojanti prancūzų kalbos dėstytoja, Stivas paliko tuzinus moterų, tačiau jį patį pametė tik du ar tris kartus. Jis visada laiku pastebėdavo artėjantį išsiskyrimą ir pirmas nutraukdavo santykius. Tai buvo gynybinė priemonė tarsi nukreipiant pikų damą kam nors kitam. Reikėjo trauktis ir apginti save, kol dar buvo galima. Taip elgiantis, nereikėdavo galvoti apie savo amžių. Stivas žinojo, kad Dona po truputį vėsta, bet manė, kad, pasitelkus psichologinius ir seksualinius veiksmus, ja galima lengvai manipuliuoti. O galbūt pasitelkus ir baimę. O kadangi visa tai nepasiteisino, jis pasijuto įskaudintas ir įpykęs tarsi jį ką tik būtų skaudžiai nuplakę.

Stivas išsinėrė iš drabužių, numetė savo piniginę ir monetas ant stalo ir, nuėjęs į vonią, palindo po dušu. Išėjęs pasijuto truputį geriau. Jis užsitempė džinsus ir išblukusius marškinius, ištrauktus iš kelioninio krepšio. Stivas subėrė monetas į priekinę kišenę ir susimąstė. Kelios vizitinės kortelės iškrito iš piniginės. Nieko nuostabaus, nes jų buvo labai daug.

Stivo piniginė talpino daug daiktų. Jis visada išimdavo vizitines korteles iš jos ir panaudodavo kaip knygų skirtukus, o ant tuščios jų pusės galėdavo brūkštelėti adresą, pavadinimą ar telefono numerį. Užsukęs pas santechnikus ar jei jį aplankydavo draudimo agentas, Stivas visada paimdavo dvi ar tris korteles.

Vienąkart, kai jiedu su Dona mylėjosi, jis pastebėjo jos vyro vizitinę kortelę, gulinčią ant televizoriaus. Kai Dona palindo po dušu, Stivas šiaip sau pasiėmė kortelę. Dėl viso pikto.

Dabar Stivas atsegė piniginę, pervertė korteles - draudimo agentų, nekilnojamo turto specialistų, verslininkų. Akimirką jis jau pamanė, kad pametė Gražuolio Vyrelio vizitinę kortelę, tačiau ji tik pasimetė tarp banknotų. Stivas ištraukė ją ir apžiūrėjo: baltas popierius, mėlynos raidės, ponas Verslininkas Nugalėtojas. Paprasta, bet skoninga.

rodžeris breikstounas ad worx viktoras trentonas
1633 kongreso gatvė
teleksas: ADWORX portlendas, meinas 04001 tel. (207)799-8600

Stivas išsitraukė iš krūvos popieriaus lapą ir atlaisvino stalą. Jis žvilgtelėjo į savo spausdinimo mašinėlę. Ne. Kiekviena spausdinimo mašinėlė palieka asmeninį braižą, kaip ir pirštų atspaudai. Šioje mašinėlėje stringa "a" raidė, inspektoriau. Mes tai išsiaiškinome, kol prisiekusieji gėrė arbatą.

Be abejo, Stivas neplanavo jokio kriminalo, tačiau atsargumas gėdos nedaro. Pigus popierius, kokio galima nusipirkti kiekvienoje kanceliarinių prekių parduotuvėje, jokios spausdinimo mašinėlės.

Iš kavos skardinės, stovinčios ant stalo krašto, Stivas ištraukė parkerį ir didžiosiomis raidėmis užrašė:

Sveikas, Vikai.
Turi gražią žmoną.
Man patiko ją dulkinti.

Jis stabtelėjo, stuksendamas parkeriu į dantis. Stivas pradėjo gerai jaustis. Klasiškai. Žinoma, Dona - graži moteris, ir Trentonas galėjo nekreipti dėmesio į raštelio turinį. Sukurpti tokį laiškelį buvo "pigiau grybo". Reikėjo kažką pridėti... kažką. Ką gi?

Staiga Stivas nusišypsojo. Kai jis šypsodavosi, jo veidas nušvisdavo, todėl buvo lengva suprasti, kodėl Stivui neiškildavo problemų

su moterimis - nuo to vakaro, praleisto su gražiąja pavaduojančia prancūzų kalbos dėstytoja.

Jis užrašė:

> Į ką, tavo nuomone, panašus tas
> Apgamas virš jos kušplaukių?
> Man jis panašus į klaustuką.
> Ar *tau* kilo kokių nors klausimų?

To pakako. Gero po truputį, kaip mėgdavo sakyti jo motina. Stivas surado voką ir įdėjo raštelį. Padvejojęs įkišo ir vizitinę kortelę bei didžiosiomis raidėmis užrašė Viko kontoros adresą. Dar pagalvojęs nusprendė truputį pasigailėti vargšelio ir po adresu užrašė "ASMENIŠKAI".

Stivas numetė laišką ant palangės ir visiškai atsigavęs atsilošė kėdėje. Jis buvo užtikrintas, kad šiąnakt jį aplankys įkvėpimas.

Pikapas su kitos valstijos numeriais įvažiavo į jo kiemą - priekaboje didžiulis bufetas. Kažkas nusipirko jį išpardavime. Ką gi, jiems pasisekė.

Stivas išėjo laukan. Jis su malonumu paims jų pinigus ir bufetą, bet vargu ar turės laiko atlikti darbą. Kai tik išsiųs laišką, teks pakeisti aplinką. Bet galbūt ne taip greitai: Stivas jautė, kad turėtų dar kartą apsilankyti pas mažąją kekšelę... žinoma, pirmiausia įsitikins, kad Gražuolio Vyrelio nėra namie. Stivas žaidė su juo tenisą ir pastebėjo, kad šis ne karštakošis - lieknas, stiprūs akiniai, plonos it makaronai rankos - bet niekada negali žinoti, kada Gražuolis Vyrelis nutrūks nuo grandinės ir iškrės ką nors amoralaus. Daugelis Gražuolių Vyrelių namuose laikė ginklą. Tad visų pirma teks gerai iššniukštinėti aplinką ir tik tada įgriūti į vidų. Stivas užsuks tik vieną vienintelį kartą ir užbaigs visą šou. Tada galbūt išvažiuos į Ohajų. Arba Pensilvaniją. Arba Taosą Niū Meksike. Tačiau iš pradžių it klounas, įkišęs sprogmenų į kažkieno cigaretę, jis norėjo palaukti ir pamatyti (žinoma, iš saugaus atstumo), kaip ji sprogs.

Pikapo vairuotojas ir jo žmona patraukė į dirbtuvę. Šypsodamasis, susikišęs rankas į kišenes, Stivas žengė į priekį. Moteris iškart jam nusišypsojo.

- Sveiki, kuo galiu jums padėti? - paklausė Stivas ir pagalvojo - išsiųs laišką, kai tik atsikratys šių klientų.

Tą vakarą, karštai saulei raudoniu nušvitus vakaruose, Vikas Trentonas, užsirišęs savo marškinius per liemenį, tyrinėjo savo žmonos "Pinto" variklį. Dona stovėjo šalia jo, atrodydama jauna ir gundanti su baltais šortais ir berankove raudona palaidine. Jos kojos buvo basos. Tedas tik vienomis glaudėmis po kiemą važinėjo savo triratuku.

- Išgerk atšaldytą arbatą, kol dar ledai neištirpo, - Dona liepė Vikui.

- Aha.

Stiklinė stovėjo ant variklio dangčio. Vikas porąkart gurkštelėjo ir nežiūrėdamas pastatė atgal. Stiklinė slystelėjo tiesiai į žmonos ranką.

- Ei! Puiki reakcija!

Dona nusišypsojo.

- Aš tik žinau, kada tavo mintys skraido kažkur kitur. Žiūrėk. Nė lašelis neišsipylė.

Akimirką (*gerą* akimirką, - pagalvojo Vikas) jiedu šypsojosi vienas kitam. Galbūt jam tik pasirodė, ar jis norėjo taip manyti, tačiau tai nebuvo paskutinė gera akimirka. Mažiau aštrių žodžių. Mažiau šaltų arba - o tai dar blogiau - abejingų nutylėjimų. Vikas nežinojo priežasties, bet buvo dėkingas.

- Tai kas gi nutiko mano mašinai, treneri?

Vikas nuėmė oro filtrą ir padėjo ant keliuko.

- Dar niekad nemačiau tokio didelio sausainio, - sušuko Tedas, triratuku sukdamas ratus aplink filtrą.

Vikas pasilenkė ir atsuktuvu pabarškino į karbiuratorių.

- Kažkas su korbiuratoriumi. Tikriausiai stringa adatinis vožtuvas.

- Ar tai labai blogai?

- Nelabai, bet vieną dieną gali aklinai užstrigti. Purkštuvo adatinis vožtuvas kontroliuoja kuro padavimą į karbiuratorių, o be kuro juk nevažiuosi. Tai lyg ir valstybinis įstatymas, mažyte.

- Tėveli, ar pasupsi mane sūpynėse?

- Taip, greitai.

- Puiku! Aš būsiu už namo!

Tedas patraukė už namo, kur stovėjo sūpynės, kurias Vikas pastatė praeitą vasarą, lepindamasis džinu su toniku ir triūsdamas pagal brėžinius po vakarienės darbo dienomis ir savaitgaliais, prie šono pasistatęs radijo imtuvą, transliuojantį beisbolo rungtynes. Tada dar trimetis Tedas tyliai stebėjo jį, sėdėdamas ant rūsio slenksčio ar laiptelių. Praeitą vasarą. Gerą vasarą, ne tokią žvėriškai karštą, kaip ši. Tada atrodė, kad pagaliau Dona prisitaikė prie aplinkos ir manė, jog Meinas, Kasl Rokas ir “Ad Worx” skirti jų gyvenimui.

O tada Viką apsėdo jausmas, kad viskas daug blogiau negu jis manė. Daiktai namuose atrodė nebe savo vietose, tarytum kažkokios svetimos rankos būtų juos stumdžiusios. Į galvą pradėjo lįsti beprotiška mintis - ar *tikrai* beprotiška? - kad Dona per daug jau dažnai keičia paklodes. Jos visada buvo švarios, ir vieną naktį į galvą dingtelėjo tas nemalonus klausimas iš pasakos: *Kas miegojo mano lovoje?*

Dabar, regis, viskas ėmė grįžti į savo vietas. Jei ne tas sumautas “Razberry Zingers” reikalas ir pašvinkusi kelionė priešaky, Vikas būtų manęs, jog ši vasara irgi visai nebloga. Taigi, ne visada viltys būna tuščios. Jis tuo tikėjo, nors ir nedėjo į tai didelių lūkesčių.

- Tedai! - suriko Dona, iškart priversdama berniuką sustingti vietoje. - Pastatyk triratuką į garažą.

- Mamy-*tee*!

- Prašau, tuojau pat, misje.

- Miusje, - ištarė Tedas ir nusijuokė. - O tu juk nepastatei savo mašinos į vietą, mamyte.

- Tėvelis bando ją suremontuoti.

- Taip, bet...

- Klausyk mamos, Tedi, - liepė Vikas, pakeldamas oro filtrą. - Aš tuoj ateisiu.

Tedas apžergė triratuką ir nuvažiavo į garažą, imituodamas greitosios pagalbos sireną.

- Kodėl jį uždedi? - paklausė Dona. - Ar nežadi pataisyti mašinos?

- Tai labai subtilus reikalas, - atsakė Vikas. - Aš neturiu instrumentų. Net jei ir turėčiau, tikriausiai tik viską sugadinčiau.

- Velnias, - piktai burbtelėjo Dona ir spyrė į padangą. - Būtinai turi sugesti, kai garantijos laikas jau pasibaigęs.

"Pinto" jau buvo nuvažiuota šiek tiek daugiau nei 20000 mylių, ir Trentonams dar liko šeši mėnesiai iki išsimokėjimo pabaigos.

- Tai taip pat valstybinis įstatymas, - sutiko Vikas.

Jis uždėjo oro filtrą ir prisuko sparnuotą veržlę.

- Galbūt galėčiau nuvažiuoti į Pietų Paryžių, kol Tedas bus dieninėje stovykloje. Kadangi tavęs nebus, pasiskolinčiau kitą mašiną. Ar "Pinto" atlaikys iki Pietų Paryžiaus, Vikai?

- Žinoma. Bet kam? Geriau nuvažiuok pas Džo Kemberį. Tik septynios mylios, o jis gerai dirba. Prisimeni, kai buvo subyrėjęs "Jaguaro" rato guolis? Jis ištraukė jį keliamojo bloko grandine, padaryta iš seno telefono stulpo, ir paėmė tik dešimt dolerių. Jei tada būčiau nuvažiavęs remontuoti į Portlendą, būtų "nugręžę" iki paskutinio cento.

- Mane sunervino tas vyriškis. Be to, matyti, kad jis tikras vėjo pamušalas.

- Kodėl jis tave sunervino?

- Nuolatos šnairavo į mane.

Vikas nusijuokė.

- Mieloji, juk visi į tave šnairuoja.

- Ačiū. Moteriai ne visuomet malonu, kai į ją *spokso*. Tačiau kai ima nurenginėti akimis, pradedi nervintis, - Dona nutilo, pažvelgė į degančią saulę vakaruose ir vėl atsisuko į Viką. - Pažiūrėjus į kai

kuriuos vyrus, atrodo, kad jų galvose nuolat sukasi filmas "Sabinos prievartavimas", o tu ką tik jame gavai... pagrindinę rolę.

Viką vėl apėmė tas nemalonus jausmas - Dona vienu metu kalba apie keletą dalykų. Tačiau jis šiandien nenorėjo apie tai galvoti - tik ne dabar, kai padėtis po truputį ėmė vėl gerėti.

- Mažyte, jis tikriausiai visai nepavojingas. Juk turi žmoną, sūnų...

- Taip, ko gero.

Tačiau Dona sukryžiavo rankas ant krūtinės ir delnais suspaudė alkūnes - tipiškas jos susinervinimo gestas.

- Klausyk, - tarė Vikas. - Šį šeštadienį aš pats nuvešiu tavo "Pinto" ir paliksiu jį tenai, jei reikės, sutarta? Tačiau turbūt jis iš karto pataisys. Aš išgersiu porą bokalų alaus su juo ir paglostysiu šunį. Prisimeni tą senbernarą?

Dona šyptelėjo.

- Aš net prisimenu jo vardą. Juk belaižydamas vos nepargriovė Tedo. Prisimeni?

Vikas linktelėjo.

- Visą popietę Tedas gainiojosi jį šaukdamas: "Kuuudžai... čiaa, Kuuudžai".

Jie abu nusijuokė.

- Aš kartais jaučiuosi tokia kvailė, - ištarė Dona. - Jei mokėčiau naudotis standartine pavarų dėže, galėčiau važinėti "Jaguaru", kol tavęs nebus.

- Deja, "Jaguaras" - labai išrankus. Su juo reikia mokėti kalbėtis.

Vikas užvožė kapoto dangtį.

- *Ai, GALVA, tu*! - sudejavo Dona. - Ten juk buvo tavo stiklinė su arbata!

Vikas atrodė toks juokingai sumišęs, kad Dona pratrūko juoktis. Po minutėlės nebeištvėrė ir Vikas. Jie taip kvatojosi, jog turėjo susikabinti it girtuokliai, kad neparvirstų. Tedas, išpūtęs akis, atbėgo pažiūrėti, kas čia dedasi. Pagaliau įsitikinęs, kad nieko neatsitiko, iš-

skyrus kvailą jų elgesį, jis irgi prisidėjo prie jų. Tuo pačiu metu už kokių dviejų mylių Stivas Kempas išsiuntė savo laišką.

Truputį vėliau, kai sutemo, karštis sumažėjo ir pirmieji jonvabaliai ėmė sukti ratus užpakaliniame kieme, Vikas ėmė supti savo sūnų sūpynėse.

- Aukščiau, tėveli! Aukščiau!
- Jei iškilsi dar aukščiau, persiversi į kitą pusę, vaikeli.
- Dar pasupk, tėti! Ir pralįsk po apačia!

Vikas stipriai pastūmė supynes, Tedas išlėkė į dangų, kur sužibo pirmosios žvaigždės, ir pats pralindo po sūpynėmis. Tedas atlošė galvą ir džiaugsmingai suriko; vėjas plaikstė jo plaukus.

- *Šaunu*, tėveli! Pralįsk dar kartą!

Vikas vėl pralindo, tik šįkart atbulas. Tedas suriko į ramią, tvankią naktį. Teta Evė Čalmers gyveno netoliese, ir linksmi Tedo šūksniai buvo paskutiniai jos išgirsti garsai. Jos širdis neatlaikė ir plyšo (beveik be skausmo), besėdint virtuvės kėdėje su kavos puodeliu vienoje rankoje ir cigarete kitoje. Evė atsilošė, vaizdas prieš akis aptemo, ir kažkur ji išgirdo rėkiant vaiką. Akimirką riksmai atrodė džiaugsmingi, tačiau, sąmonei temstant, Evei pasirodė, kad vaikas šaukia iš baimės ir siaubo. Tada visi garsai nutilo. Evės dukterėčia Ebė ras ją kitą dieną. Kava bus šalta it ledas, o vietoj cigaretės stūksos krūvelė pelenų. Apatinis dantų protezas kyšos iš susiraukšlėjusios burnos it pilna dantų išpjova.

Prieš Tedui einant miegoti, jiedu su Viku prisėdo užpakalinėje verandoje. Vikas gėrė alų, o Tedas - pieną.

- Tėveli?
- Ką?
- Norėčiau, kad kitą savaitę neišvažiuotum.
- Aš grįšiu.
- Taip, bet...

Tedas nuleido galvą, tramdydamas ašaras. Vikas apkabino jį.

- Bet ką, vyruti?

- Kas pasakys žodžius, kurie sulaiko pabaisą spintoje? Mamytė jų nežino! Tik tu juos žinai!

Ašaros ėmė riedėti Tedo skruostais.

- Ir tai viskas? - paklausė Vikas.

"Pabaisos žodžiai" (Vikas juos buvo pavadinęs "Pabaisos katekizmu", bet Tedas negalėjo ištarti, todėl pavadinimą sutrumpino) atsirado vėlyvą pavasarį, kai Tedą užpuolė baisūs sapnai ir nakties baimė. Jis vis kartojo, kad jo spintoje kažkas tūno. Kartais spintos durys atsidarydavo vidury nakties, ir jis išvysdavo kažką geltonom akim, trokštantį jį suėsti. Dona manė, kad galbūt tai Morisės Sendak knygos "Kur tūno laukinės būtybės" poveikis. Vikas prasitarė Rodžeriui (bet tik ne Donai), jog galbūt Tedas per daug įsijautė į masines žmogžudystes, įvykusias Kasl Roke, ir nusprendė, kad žmogžudys, kuris tapo miestelio baubu, gyvas ir gyvena jo spintoje. Rodžeris atsakė, jog visai galimas daiktas. Turint omeny vaikus, tai labai *galimas* daiktas.

Po kelių savaičių Dona taip pat pradėjo bijoti. Vieną rytą nervingai nusijuokusi ji prasitarė Vikui, kad kartais daiktai Tedo spintoje pakeičia padėtį. Vikas atsakė, jog tai Tedo darbas.

- Tu nieko nesupranti, - tėškė Dona. - Jis prie spintos net neprieina, Vikai... niekada. Jis per daug įbaugintas.

Ji dar pridūrė, kad kartais po Tedo košmarų spintoje tvyrodavo blogas kvapas. Tarytum ten būtų uždarytas žvėris. Sutrikęs Vikas pats nuėjo prie spintos ir pauostė. Galvoje jau knibždėjo mintis, kad galbūt Tedas vaikšto per miegus: įeina į spintą ir nusišlapina tarsi tai būtų kokia keisto sapno dalis. Vikas užuodė tik naftaliną. Spinta (uždara siena vienoje pusėje ir prikaltos skalos kitoje) ėjo gylyn per aštuonias pėdas ir buvo siaura it miegamasis vagonas. Jokios pabaisos Vikas ten nesurado. Tik keli voratinkliai įsivėlė į plaukus, ir viskas.

Kovodama su Tedo baime, iš pradžių Dona pasiūlė "gerų sapnų mintis", po to - maldą. Tedas atsakė, jog būtybė spintoje pavogusi

jo "gerų sapnų mintis", o kadangi Dievas netiki pabaisomis, tai maldos irgi bevertės. Dona pasimetė - galbūt ir dėl to, kad iš dalies pati išsigando Tedo spintos gyventojo. Vienąkart, kai ji kabino Tedo marškinėlius, durys iš lėto užsivėrė, ir jai teko keturiasdešimt sekundžių grabalioti, kol jas atidarė. Ji užuodė kažką karštą, artimą ir žiaurų. Sumišusį kvapą. Jis priminė Stivo Kempo prakaito kvapą po jų meilės žaidimų. Pagaliau Dona trumpai nukirto: kadangi jokių pabaisų *nėra*, tegu Tedas išmeta viską iš galvos, apkabina meškutį ir eina miegoti.

Vikas tikriausiai mąstė kitaip arba aiškiau prisiminė spintos duris, virstančias klaikiais nasrais nakties tamsoje, kai keisti daiktai kartais šnara, o kabantys drabužiai virsta pakaruokliais. Jis prisiminė begaliniai ilgas keturias valandas, kai gatvės šviesa meta šešėlius ant sienų, kol išaušta rytas, ir girgždesį, sklindantį iš namo rėmų arba *galbūt* kieno nors, besėlinančio artyn.

Vikas nusprendė - pagelbės "Pabaisos katekizmas" arba "Pabaisos žodžiai" - jei tau tik ketveri ir dar nelabai ką teišmanai apie semantiką. Tai buvo primityvios eilės, sukurtos siekiant atbaidyti blogį. Vikas jas sugalvojo per pietų pertrauką, ir Donos džiaugsmui bei nusivylimui jos buvo veiksmingos, kai tuo tarpu jos pastangos panaudoti psichologiją, tėvišką įtaigą ir griežtą discipliną - žlugo. Kiekvieną vakarą Vikas perskaitydavo tuos žodžius prie Tedo lovos lyg kokį palaiminimą, kai Tedas jau nuogas gulėdavo po viena antklode tvankioje tamsoje.

- Ar manai, kad tai jam galų gale padės? - paklausė Dona. Jos balsas bylojo nuostabą ir susierzinimą. Tai buvo gegužės viduryje, kai judviejų santykiai kybojo ant plauko.

- Reklamos gamintojai negalvoja apie ateitį, - atsakė Vikas. - Jiems rūpi greita greita reakcija. O aš išmanau savo darbą.

- Aha, nebus kam pasakyti "Pabaisos žodžių", štai *kas* mane labai neramina, - dabar atsakė Tedas, susigėdęs ir sumišęs, šluostydamas ašaras nuo skruostų.

- Paklausyk, - tarė Vikas. - Jie surašyti popieriuje. Tik taip kiekvieną vakarą galiu pakartoti. Aš atspausdinsiu ir pakabinsiu ant

sienos. Tada mamytė galės tau kas vakarą juos paskaityti, kol manęs nebus.

- Tikrai?

- Žinoma. Juk pažadėjau.

- Nepamirši?

- Jokiu būdu. Padarysiu tai dar šįvakar.

Tedas apglėbė tėvo kaklą, ir Vikas stipriai jį apkabino.

Tą vakarą, kai Tedas užmigo, Vikas tyliai įslinko į sūnaus kambarį ir prisegė popieriaus lapą prie Tedo kalendoriaus, kad vaikas būtinai jį pastebėtų. Ant lapo didelėmis aiškiomis raidėmis buvo parašyta:

PABAISOS ŽODŽIAI

Tedui

Pabaisos, nesiartinkite prie šio kambario!
Čia jūsų niekas nekvietė.
Jokių pabaisų po Tedo lova!
Ten jūs netilpsit.
Jokių pabaisų Tedo spintoje!
Ten jums per mažai vietos.
Jokių vampyrų, jokių vilkolakių ir besikandžiojančių padarų.
Čia jūsų niekas nekvietė.
Niekas nepalies Tedo ir jo nenuskriaus per visą naktį.
Čia jūsų niekas nekvietė.

Vikas paspoksojo į savo kūrinį ir, prieš išeidamas iš kambario, priminė sau gal du kartus, kad nepamirštų pasakyti Donai, jog kiekvieną vakarą ji perskaitytų: privalėjo įtikinti ją, kokie svarbūs Tedui tie “Pabaisos žodžiai”.

Išeidamas jis pastebėjo - spintos durys praviros. Tik truputį. Vikas tvirtai jas uždarė ir išėjo iš sūnaus kambario.

Dar vėliau tą vakarą durys vėl atsivėrė. Spontaniškai žybčiojo šviesa, piešdama beprotiškus šešėlius spintos viduje.

Tačiau Tedas nepabudo.

Kitą rytą, po septynių penkiolika, Stivo Kempo furgonas išvažiavo į 11-ąjį kelią. Stivas patraukė 302-ojo kelio link. Jis žadėjo pasukti į kairę, pietryčių kryptimi, ir per visą valstiją nubildėti į Portlendą. Ketino kurį laiką ten pasisvečiuoti.

Ant furgono valdymo skydelio gulėjo krūva laiškų - šįkart parašytų ne ranka, bet atspausdintų jo paties mašinėle. Pati spausdinimo mašinėlė dabar tūnojo furgono gale kartu su kitais Stivo daiktais. Stivas užtruko tik pusantros valandos, kol supakavo visą savo šlamštą, įskaitant ir Bernį Karbo, kuris dabar snaudė dėžėje šalia užpakalinių durų. Jiedu su Berniu niekada nesiveždavo daug daiktų.

Adresai ant vokų buvo profesionaliai užrašyti. Šešiolika kūrybinio darbo metų išmokė Stivą puikiai spausdinti. Jis privažiavo prie tos pačios pašto dėžutės, į kurią vakar įmetė anoniminį laiškelį Vikui Trentonui, ir ją pradarė. Stivas visai laisvai galėjo išsisukti nuo nuomos mokesčio už dirbtuvėlę ir namą, jei būtų norėjęs palikti valstiją, tačiau kadangi šįkart važiavo tik į Portlendą, tai nusprendė viską atlikti teisėtai. Šį kartą jis galėjo ir nesukčiauti: daugiau nei šeši šimtai dolerių grynais buvo sukišti į mažą varžto skylutę daiktadėžėje.

Stivas išsiuntė čekį ne tik už nuomą, bet ir piniginius užstatus, kuriuos žmonės buvo palikę už didesnius darbus. Prie kiekvieno čekio pridėjo mandagų raštelį, kuriame atsiprašinėjo už sukeltus nepatogumus, tačiau jo motina staiga rimtai susirgusi (kiekvienas amerikietis kažkodėl "užkibdavo" už tos pasakos apie sergančią mamytę). Žmonės, kuriems Stivas pažadėjo atlikti darbus, dabar galėjo pasiimti savo baldus iš dirbtuvės - raktas gulėjo ant lentynėlės virš durų iš dešinės, tik pasiėmus savo daiktus, reikėjo jį padėti atgal į vietą. Toliau - nuvalkioti atsiprašymo ir padėkos žodžiai. Taip, Stivas sukėlė nepatogumų, bet dėl to nebuvo jokios tragedijos.

Stivas įmetė laiškus į pašto dėžutę. Jis vėl pasijuto saugus ir patraukė link Portlendo, dainuodamas kartu su "Grateful Dead". Jis įsivažiavo iki penkiasdešimties penkių mylių per valandą, tikėdamasis, kad kelias nebus užsikimšęs, ir, nukakęs į Portlendą, dar spės sulošti teniso partiją. Regis, bus nebloga diena. Jei ponas Verslininkas dar negavo "sprogstamo" laiškelio, tai šiandien būtinai gaus. *Jėga,* - pagalvojo Stivas ir pratrūko juoktis.

Pusę aštuonių, kai Stivas Kempas mąstė apie tenisą, o Vikas Trentonas bijodamas pamiršti vis sau kartojo turįs paskambinti Džo Kemberiui dėl užsispyrusio žmonos "Pinto", Čeritė Kember gamino sūnui pusryčius. Prieš pusvalandį Džo išvyko į Ljuistoną, tikėdamasis rasti priekinį 1972-ųjų "Camaro" stiklą miesto padėvėtų automobilių turguose ar krautuvėlėse. Tai atitiko Čeritės planus, kuriuos ji iš lėto ir atsargiai surezgė.

Ji pastatė kiaušinienę su šonine prieš sūnų ir pati atsisėdo šalia berniuko. Bretas, truputį nustebęs, pakėlė akis nuo knygos. Paruošusi pusryčius, motina imdavosi kitų rytinių darbų. Jei bandydavai ją prakalbinti anksčiau nei ji būdavo išgėrusi antrą kavos puodelį, Čeritės liežuvis parodydavo savo šiurkščiąją pusę.

- Ar galiu su tavim pasikalbėti, Bretai?

Berniukas nustebo ir sumišo. Bretas pastebėjo kažką visai nepažįstamą nekalbioje motinos prigimtyje. Ji nervinosi. Bretas užvertė knygą ir atsakė:

- Žinoma, mama.

- Ar norėtum... - Čeritė atsikrenkštė ir pradėjo iš naujo: - Ar norėtum nuvažiuoti į Stetfordą Konektikute pasisvečiuoti pas tetą Holę ir dėdę Džimą? Ir savo pusbrolius?

Bretas išsišiepė. Jis tik dukart buvo išvykęs už Meino ribų, paskutinįsyk kartu su tėvu, kai važiavo į Portsmautą Niū Hempšyre. Tada jie lankėsi padėvėtų automobilių aukcione, kur Džo nusipirko 1958-ųjų "Fordą" su pusvarikliu.

- Žinoma! - sutiko Bretas. - Kada?

- Mąsčiau apie pirmadienį. Po liepos ketvirtosios savaitgalio. Išvažiuotume savaitei. Ar galėsi?

- *Tikriausiai*! O aš maniau, kad tėvelis kitai savaitei turi suplanavęs daug darbo. Jis turbūt...

- Aš apie tai dar nekalbėjau su tavo tėvu.

Breto šypsena dingo. Jis įsikišo šoninės gabaliuką į burną ir pradėjo kramtyti.

- Aš žinau, kad jis pažadėjo Ričiui Simsui sutvarkyti jo kombaino variklį. O ponas Mileris iš mokyklos turėjo užvežti savo "Fordą". Ir...

- Važiuotume tik mudu, - pertraukė Čeritė. - Autobusu iš Portlendo.

Bretas suabejojo. Kudžas laiptais užlipo į verandą ir susirangė šešėlyje. Jis pažvelgė į BERNIUKĄ ir MOTERĮ raudonomis, pavargusiomis akimis. Kudžas labai labai blogai jautėsi.

- Eik tu, mama, aš nežinau...

- Nesakyk man "eik tu", tai lygiai tas pats kaip ir keiktis.

- Atsiprašau.

- Ar *norėtum* važiuoti? Jei tavo tėvas sutiktų?

- Taip, be abejo! Ar tikrai manai, kad jis sutiks?

- Galbūt.

Čeritė susimąsčiusi žvelgė pro langą.

- Ar toli tas Stretfordas, mama?

- Apie tris šimtus penkiasdešimt mylių.

- Eik... norėjau pasakyti - vajetau, kaip toli. Ar...

- Bretai.

Jis dėmesingai pažvelgė į motiną. Ta smalsi įtempta gaidelė vėl stelbėsi į jos balsą ir dabar atsispindėjo veide. Tai nervinimasis.

- Ką, mama?

- Ar gali pasakyti, ko tėvui labiausiai trūksta dirbtuvėje? Ko nors, ką jis norėtų gauti?

Breto akys sužibo.

- Na, jam visada trūksta skečiamųjų raktų... ir jam reikėjo rutuliukų ir sferinių šakučių rinkinio... be to, jam prireiktų ir naujo suvirintojo šalmo, nes senojo suskilo priekinis stikliukas...

- Ne, aš turėjau omeny ką nors didelį. Ir brangų.

Bretas pamąstė ir nusišypsojo.

- Manau, kad labiausiai jis norėtų gauti naują "Jšrgen" firmos grandininį kraną. Tada galėtų iškelti tą seną variklį iš Ričio Simso kombaino kaip kokį š... na, labai lengvai, - Bretas nuraudo, bet tęsė toliau: - Tačiau tu tokio nenupirksi, mama. Labai brangu.

- Kiek kainuoja?

- Tas iš katalogo kainuoja tūkstantį septynis šimtus, bet tėtis turbūt galėtų tokį gauti iš pono Belasko iš "Portland Machine" už didmeninę kainą. Tėtis sako, kad ponas Belasko jo bijo.

- Ar manai, kad tai labai gražu? - griežtai paklausė Čeritė.

Bretas, suglumintas motinos atžarumo, atsirėmė į kėdės atlošą. Jis negalėjo prisiminti, kad kada nors ji būtų taip elgęsis. Netgi Kudžas verandoje pakėlė ausis.

- Tai kaip gi? Ar gražu?

- Ne, mama, - atsakė Bretas, tačiau, deja, Čeritė žinojo, kad jis meluoja.

Jei gali ką nors taip įbauginti, kad tas ims su tavimi prekiauti didmenine kaina, tai tu - tikras kietuolis. Čeritė girdėjo susižavėjimą sūnaus balse, net jei pats berniukas to nepajuto. *Nori būti lygiai toks kaip jis. Mano, kad jo tėvelis - tikras kietuolis, kai ką nors gąsdina. O, Dieve.*

- Nereikia būti drąsuoliu, kad galėtum gąsdinti žmones, - tarė Čeritė. - Tereikia pakelti balsą ir bjauriai elgtis. Ir nieko daugiau, - ji pritilo ir mostelėjo ranka. - Valgyk kiaušinienę. Nesiruošiau ant tavęs rėkti. Tikriausiai karštis susuko man galvą.

Bretas valgė, bet kartkartėmis ramiai ir atidžiai žvilgčiojo į motiną. Taip, kažkoks nepaprastas rytas.

- O kokia būtų didmeninė kaina? Tūkstantis trys šimtai? Tūkstantis?

- Nežinau, mama.

- Ar tas Belasko pats ir pristatytų prekę? Jei būtų toks stambus užsakymas?

- Turbūt. Jei tik turėtume tiek pinigų.

Čeritės ranka nuslydo į suknelės kišenę. Ten tūnojo loterijos bilietas. Žalias numeris ant jo - 76 - ir raudonas numeris - 434 - sutapo su numeriais, kuriuos prieš dvi savaites ištraukė Valstijos Loterijos komisija. Negalėdama patikėti, Čeritė patikrino numerį gal tuziną kartų. Tą savaitę, kaip ir kiekvieną savaitę nuo loterijos pradžios 1975-aisiais, ji paaukojo penkiasdešimt centų ir šįkart laimėjo penkis tūkstančius dolerių. Kol kas Čeritė nepavertė bilieto pinigais, bet nė minutėlei nepaleido jo iš rankų.

- Mes turime tiek pinigų, - tarė ji.

Bretas išpūtė akis.

Penkiolika po dešimtos Vikas, nebegalėdamas pakęsti kontorą užgriuvusių reikalų, išslinko iš savo "Ad Worx" įstaigos ir nužingsniavo į Bentlio kavinukę atsigerti kavos. Visą rytą jis rašė reklamas Dekosterio kiaušinių ūkiui. Sekėsi nekaip. Vikas nuo pat vaikystės nekentė kiaušinių, nes jo motina keturis kartus per savaitę tiesiog kište kišdavo juos jam į burną. Geriausia, ką jam pavyko šįryt sukurti, buvo: "KIAUŠINIŲ MEILĖ - BE ĮTRŪKIMŲ". Nieko gero. "Be įtrūkimų" turėjo vaizduoti kiaušinį su užtrauktuku per vidurį. Neblogas įvaizdis, bet ką jis pasako? Vikui nepavyko atsakyti į šį klausimą. Reikės paklausti Tedo, nusprendė Vikas, kai padavėja atnešė jam kavos ir mėlynių pyragaitį. Tedui patiko kiaušiniai.

Žinoma, Viką nervino ne kiaušinių reklama, o dvylikos dienų išvyka. Bet taip turi būti. Rodžeris jau jį įtikino. Jie turi tenai nuvažiuoti ir gerokai pasistengti.

Seną gerą plepų Rodžerį Vikas mylėjo beveik kaip brolį. Rodžeris būtų su malonumu sutikęs prisidėti prie jo ir išgerti puodelį kavos, bet šįkart Vikui reikėjo pabūti vienam. Pagalvoti. Jie abu praleis beveik dvi savaites kartu beplušėdami, ir to pakaks net tokiems dvasios broliams.

Vikas vėl ėmė mąstyti apie "Red Razberry Zingers" javainių fiasko, žinodamas, jog kartais savanoriškas, beveik tingus blogos situacijos įvertinimas gali - bent jau jam - pašnibždėti naujų minčių.

Nutiko tikrai blogas dalykas, ir "Zingers" pasitraukė iš rinkos. Blogai, bet dar ne tragedija. Tai ne ta istorija su marinuotais grybais: niekas nesusirgo ir nemirė, ir netgi vartotojai suprato, kad kompanijai ne visada gali sektis. Kaip, pavyzdžiui, tas atsitikimas su "Makdonaldo" stiklinėmis prieš porą trejetą metų. Pasirodo, kad į stiklinių dažus įdėta per daug švino. Stiklines greitai liovėsi naudoti.

"Makdonaldo" korporacija nukentėjo, tačiau juk niekas neapkaltino Ronaldo Makdonaldo mėginimu nunuodyti mažamečius vaikus. Tiesą pasakius, niekas nekaltino ir Šarpo Javainių Profesoriaus, nors komikai, pradedant Bobu Houpu ir baigiant Stivu Martinu, jau įtraukdavo jį į savo repertuarą, o Džonis Karsonas sukūrė net visą monologą apie "Red Razberry Zingers" problemą savo pirmojo "Vakarinio šou" metu. Nereikia nė sakyti, jog Šarpo Javainių Profesoriaus reklama dingo iš ekranų, o aktorius, vaidinęs profesorių, niršo dėl taip pakrypusių įvykių.

- Galiu įsivaizduoti ir blogesnę situaciją, - pasakė Rodžeris, kai pirmoji šoko banga truputėlį atslūgo, o skambučiai iš Portlendo ir Klyvlendo nebeskambėjo triskart per dieną.

- Ką? - paklausė Vikas.

- Na, - net nemirktelėjęs atsakė Rodžeris, - galėjome daryti reklamą "Bon Vivant" svogūnų sriubai.

- Dar kavos, pone?

Vikas pakėlė akis į padavėją. Jau norėjo atsakyti neigiamai, bet linktelėjo.

- Pusę puodelio.

Padavėja įpylė ir nuėjo. Vikas neskubėjo gerti.

Žmonės panikavo gana neilgai, nes daktarai pasisakė per televiziją ir laikraščius, teigdami, jog dažai nekenksmingi. Toks atvejis jau buvo: vienos komercinės avialinijų kompanijos stiuardesių oda staiga tapo keistai oranžinė, tačiau paaiškėjo, kad tai tik atsilupę dažai nuo gelbėjimosi liemenių, kurias naudodavo demonstracijoms prieš skrydžius. Dar prieš kelis metus valgomieji dažai rūkytose

dešrelėse organizmui sukėlė panašų poveikį, kaip ir "Zingers" javainiai.

Senio Šarpo advokatai iškėlė multimilijoninį ieškinį dažų gamintojams. Šis procesas turbūt užtruks kokius trejus metus ir neduos jokių rezultatų. Nesvarbu. Ieškinys turėjo parodyti visuomenei, kad klaidą - *visiškai laikiną, visiškai nežalingą* klaidą - padarė ne Šarpo kompanija.

Tačiau Šarpo akcijos vis tiek nusmuko. Dabar jos pakilo mažiau nei per pusę kritimo. Pačius javainius irgi staiga nustojo pirkę, bet dabar prekyba beveik atsistojo į vėžes, iš kurių buvo iškrypusi, kai "Zingers" parodė savo išdavikišką raudoną veidą. Tiesą pasakius, Šarpo "All-Grain Blend" javainiai buvo perkami kaip niekada.

Taigi nieko blogo, ar ne?

Deja, buvo blogai. Labai blogai.

Blogai buvo su Šarpo Javainių Profesoriumi. Vargšas vaikinas nebegalėjo grįžti. Po baimės prasideda patyčios, o iš profesoriaus orios minos ir mokyklinės aplinkos buvo mirtinai šaipomasi.

Džordžas Karlinas savo naktiniame klube skelbė:

- Taip, tai beprotiškas pasaulis. Beprotiškas pasaulis.

Karlinas palenkia galvą virš mikrofono, pamedituoja ir vėl pažvelgia į ekraną.

- Reigano vyručiai varo savo kampaniją per televizorių, tiesa? Rusai aplenkė mus ginklavimosi varžybose. Rusai štampuoja raketas tūkstančiais, tiesa? Tad Džimis Karteris padaro *savo* reklamą per televiziją ir sako: "Mano draugai amerikiečiai, rusai aplenks mus ginklavimosi varžybose tada, kai jaunoji Amerika ims triesti raudonai."

Publika juokiasi.

- Taigi, Ronis paskambina Džimiui ir sako: "Pone prezidente, ką Emė valgė pusryčių?"

Publika kvatoja. Karlinas nutyla. *Pritrenkianti* eilutė išspaudžiama įsiteikiančiu tonu:

- Neee... nieko blogo.

Publika ūžia ir stipriai ploja. Karlinas liūdnai papurto galvą.

- Raudonas šūdas. Oho. Tik pagalvokit!

Tai ir buvo problema. Džordžas Karlinas, Bobas Houpas, Džonis Karsonas, Stivas Martinas - visi jie buvo problema. Kiekvienas gatvės aštrialiežuvis buvo problema.

O tada, tik pagalvokit, Šarpo akcijos nukrito devyniais punktais, o pakilo tik keturiais su ketvirčiu. Akcininkai ieškojo atpirkimo ožio. Taigi... Kas juo taps? Nesvarbu, kad Profesorius gyvavo keturis metus iki "Zingers" sutriuškinimo. Nesvarbu, kad kai ekrane pasirodė Šarpo Javainių Profesorius (ir jo kolegos sausainių šaulys bei Džordžas su Greise), Šarpo akcijos buvo trim ir ketvirčiu punkto žemiau nei dabar.

Tai nesvarbu. Geriau galvok apie tai: vienintelis *faktas*, *viešas pareiškimas*, kad "Ad Worx" prarado Šarpo užsakymą, pakels akcijų vertę vienu ar dviem punktais. O kai prasidės nauja reklamos kampanija, investitoriai pamanys, kad pagaliau atsikratyta senų priešų, ir akcijos galbūt pakils dar vienu punktu.

Žinoma, - mąstė Vikas, berdamas cukrų į kavą, - *tai tik teorija.* Ir netgi jei teorija pasitvirtintų, jiedu su Rodžeriu tikėjo - greitas kilimas Šarpo kompanijai bus daugiau nei kompensacija, jei nauja reklamos kampanija, skubotai parengta žmonių, kurie nepažįsta Šarpo kompanijos ir konkuruojančių javainių rinkos, kaip jis ir Rodžeris, neatliks savo darbo.

Staiga Vikui į galvą dingtelėjo naujas požiūris į situaciją. Kavos puodelis sustingo pusiaukelėje, akys išsiplėtė. Mintyse Vikas išvydo du vyrus - galbūt save ir Rodžerį, galbūt senį Šarpą ir jo senstantį vaikį, - užkasančius kapo duobę. Kastuvai žybčiojo ore. Žibintas mirksėjo vėjuotoje naktyje. Lijo lietus. Vyriškiai slapčia dirsčiojo per petį. Jie paslapčia laidojo Šarpo Javainių Profesorių, *o tai buvo blogai.*

- Blogai, - garsiai sumurmėjo Vikas.

Na, žinoma. Nes jei jį laidojo nakties glūdumoje, Profesorius niekada nebegalėjo pasakyti reikiamų žodžių: kad jis atsiprašo.

Vikas iš vidinės švarko kišenės išsitraukė parkerį, paėmė servetėlę ir greitai užrašė:

Šarpo Javainių Profesorius privalo atsiprašyti.

Rašalui geriantis į servetėlę, raidės plėtėsi. Po pirmuoju sakiniu Vikas prirašė:

Garbingos laidotuvės.

Dar žemiau:

Laidotuvės DIENOS METU.

Jis vis dar nežinojo, ką tai reiškė. Tai buvo daugiau metafora nei mintis, tačiau tokiu būdu gimdavo geriausios idėjos. Be to, Vikas buvo tikras, kad ši metafora ne tuščia.

Kudžas gulėjo prietemoje ant garažo grindų. Čia buvo karšta, tačiau lauke buvo dar karščiau... be to, dienos šviesa atrodė per ryški. To jis anksčiau nejuto. Tiesą pasakius, Kudžas niekada anksčiau ir nepastebėjo šio šviesos bruožo. Bet dabar jis tai pastebėjo. Kudžui skaudėjo galvą. Ir raumenis. O nuo ryškios šviesos gėlė akis. Jis degė. O šikšnosparnio perbrėžtas snukis taip pat skaudėjo.

Skaudėjo ir pūliavo.

ŽMOGUS kažkur išvažiavo. Netrukus po to BERNIUKAS ir MOTERIS taip pat išėjo ir paliko jį vieną. BERNIUKAS padėjo Kudžui didelį dubenį maisto, ir jis jo paragavo. Nuo maisto pasidarė dar blogiau, todėl daugiau jo nebelietė.

Keliuke pasigirdo sunkvežimio burzgimas. Kudžas atsistojo ir priėjo prie daržinės durų, jau žinodamas, kad tai svetimi. Jis pažinojo ŽMOGAUS furgono ir šeimyninio automobilio garsus. Kudžas sustojo tarpduryje ir iškišo galvą į ryškią šviesą, kuri skaudino akis. Sunkvežimis sustojo. Iš jo išlipo du vyrai ir priėjo prie mašinos užpakalio. Vienas užlipo ant platformos. Dundesys užgavo Kudžo ausis. Jis suinkštė ir atsitraukė į malonią prietemą.

Sunkvežimis priklausė "Portland Machine" kompanijai. Prieš tris valandas Čeritė Kember ir jos vis dar sumišęs sūnus nuvyko į

kompanijos kontorą Braitono aveniu - ji išrašė asmeninį čekį naujam "Jšrgen" firmos grandininiam kranui. Didmeninė kaina pasirodė esanti lygiai 1241 doleris ir 71 centas su PVM mokesčiu. Prieš apsilankydama "Portland Machine" kontoroje, Čeritė užsuko į alkoholio parduotuvę Kongreso gatvėje ir užpildė prizo atsiėmimo formą. Bretas, kuriam buvo uždrausta užeiti į parduotuvę, stovėjo ant šaligatvio, susikišęs rankas į kišenes.

Klerkas paaiškino Čeritei, kad ji paštu gausianti Loterijos komisijos čekį. Kada? Vėliausiai po dviejų savaičių. Kokie aštuoni šimtai dolerių bus atskaičiuoti mokesčiams. Ši suma buvo pagrįsta Džo metinėmis pajamomis.

Mokesčių atskaičiavimas nė kiek nesupykdė Čeritės. Iki tos akimirkos, kai klerkas sutikrino numerius su ištrauktaisiais, ji stovėjo sulaikiusi kvėpavimą, vis dar negalėdama patikėti, kad visa tai nutiko jai. Klerkas linktelėjo, pasveikino ją ir netgi pakvietė valdytoją iš kontoros. Visa tai neturėjo reikšmės. Svarbiausia, kad dabar Čeritė vėl galėjo kvėpuoti, o bilietas grįžo Loterijos komisijos žinion. Jos čekis ateis paštu - nuostabi, mistinė, talismaninė frazė.

Tačiau Čeritė vis dėlto virptelėjo, stebėdama, kaip jos prakaitu permirkęs bilietas prisegamas prie užpildytosios formos ir padedamas į šalį. Ponia Laimė išsirinko ją. Pirmąkart gyvenime, galbūt ir vienintelį, ta sunki muslininė kasdienybės uždanga prasiskleidė, atverdama švytintį ir kerintį pasaulį. Čeritė buvo praktiška moteris ir širdyje žinojo, kad nors ir labai nekentė savo vyro ir taip pat jo bijojo, ji vis tiek turės pasenti kartu su juo. Tada jis mirs, palikdamas jai savo skolas ir - apie tai ji neišdrįsdavo net ir slapčiausiai pagalvoti, tačiau to labai bijojo! - galbūt sugadintą sūnų.

Jei jos vardą būtų ištraukę per dukart į metus vykstantį Didįjį Lošimą, ir ji būtų laimėjusi dešimtkart po penkis tūkstančius, Čeritė būtų nustūmusi į šalį muslininę uždangą, paėmusi sūnų už rankos ir patraukusi su juo į tolius, besidriekiančius už 3-ojo Miesto kelio, Kemberio garažo ir Kasl Roko. Ji būtų išsivežusi Bretą į Konektikutą ir paklaususi sesers, kiek kainuotų mažas butukas Stretforde.

Tačiau, deja, uždanga tik sujudėjo. Ir viskas. Ji tik trumpą akimirką žvilgtelėjo į ponią Laimę, tokią nuostabią, gluminančią ir nepaaiškinamą, kaip šviesi fėja, auštant šokanti po grybais rasos spindesy... bet daugiau niekada jos neišvys. Todėl Čeritei ir suspaudė širdį, kai bilietas dingo jai iš akių, nors ir buvo pavogęs jos miegą. Ji suprato, kad gali visą likusį gyvenimą kas savaitę pirkti po loterijos bilietą, bet niekada nebeišloš daugiau nei porą dolerių.

Nesvarbu. Dovanotam arkliui į dantis nežiūri.

Jiedu nuėjo į "Portland Machine" kontorą, ir Čeritė išrašė čekį, primindama sau užsukti į banką pakeliui į namus ir pervesti pakankamai pinigų iš taupomosios į atsiskaitomąją sąskaitą, kad čekis nepasirodytų negaliojantis. Po penkiolikos bendro gyvenimo metų jiedu su Džo turėjo virš keturių tūkstančių dolerių taupomojoje sąskaitoje. To užteko padengti tris ketvirčius skolų, neskaitant ūkio įkeitimo. Žinoma, ji negalėjo to neskaičiuoti, bet Čeritė taip darė visada. Ji neprisiversdavo pagalvoti apie užstatą, išskyrus mėnesinius mokesčius. Tačiau jie galėjo sumažinti santaupas, o kai ateis Loterijos komisijos čekis, padėti jį į sąskaitą. Jie prarastų tik dviejų savaičių palūkanas.

Vyras iš "Portland Machine" kompanijos, Ljuisas Belasko, pažadėjo, kad kranas bus pristatytas į namus dar šią popietę, ir jis laikėsi duoto žodžio.

Džo Magruderis ir Ronis Dubėjus užkabino grandininį kraną ant pneumatinio sunkvežimio krautuvo ir švelniai nusileido ant ištrempto keliuko.

- Labai jau brangus senio Džo Kemberio užsakymas, - prabilo Ronis.

Magruderis linktelėjo.

- Jo žmona liepė padėti daržinėje. Tai jo garažas. Stipriai laikyk, Roni. Šis daikčiukas velniškai sunkus.

Džo Magruderis paėmė už vieno galo, Ronis - už kito ir, sukandę dantis, jiedu šiaip ne taip nutempė į daržinę.

- Nuleiskim minutėlei, - išspaudė Ronis. - Nematau, kur einam. Geriau pirma pripraskim prie tamsos, kol dar nepasikabinom ant kokio kablio.

Statant grandininį kraną ant žemės, pasigirdo duslus smūgis.

Po ryškios popietės šviesos Džo čia beveik apako. Jis vos galėjo įžvelgti daiktų kontūrus - mašiną, pakeltą ant domkratų, darbinį suolelį, sijas, besiremiančias į pastogę.

- Tas daiktas... - pradėjo Ronis, tačiau staiga nutilo.

Tamsoje, iš už pakeltos ant domkratų mašinos, pasigirdo duslus urzgimas. Ronis pajuto, kad jį išpylęs prakaitas staiga tapo šaltas ir lipnus. Plaukai ant pakaušio pasistojo piestu.

- Viešpatie, ar girdėjai? - sušnibždėjo Magruderis.

Dabar Ronis jau galėjo įžvelgti Džo. Džo akys buvo išsipūtusios ir kupinos baimės.

- Girdėjau.

Garsas buvo panašus į galingą variklį, dirbantį tuščiąja eiga. Ronis suprato, kad taip urgzti gali tik didelis šuo. Ir, žinoma, jis urzgė ne šiaip sau. Ronis, įvažiuodamas į kiemą, nepastebėjo užrašo "ATSARGIAI, PIKTAS ŠUO", tačiau kartais tokie tešlagalviai net nesivargindavo tokio pakabinti. Jis tik meldė Dievą, kad urzgiantis šuo būtų pririštas.

- Džo? Ar buvai čia anksčiau?

- Vieną kartą. Tai senbernaras. Didelis it namas. Anksčiau jis neurgzdavo, - Džo pritrūko kvapo. - O, Dieve. Pažiūrėk tenai, Roni.

Ronio akys pusėtinai prisitaikė prie tamsos, ir dabar jo regėjimas suteikė jam beveik antgamtišką reginį. Jis žinojo, kad piktam šuniui nedera rodyti savo baimės - jis gali ją užuosti, - tačiau vis tiek ėmė bejėgiškai drebėti. Paprasčiausiai nebegalėjo susivaldyti. Šuo buvo tikras siaubūnas. Jis stovėjo daržinės gilumoje, už pakeltos ant domkratų mašinos. Taip, tai tikrai buvo senbernaras: tankus kailis, gelsvai rudas netgi tamsoje, platūs pečiai. Galva nuleista, akyse spindėjo giliai paslėpta neapykanta.

Šuo nebuvo pririštas.

- Traukis iš lėto, - ištarė Džo. - Tik dėl Dievo meilės, nebėk.

Jie pradėjo trauktis, o šuo ėmė iš lėto artėti prie jų. *Ne, jis nesiartina,* - pamanė Ronis, - *jis sėlina vogčiomis.* Tas šuo nesiruošė juokauti. Jis ruošėsi pulti. Galva vis dar buvo nuleista. Šuo nesiliovė urzgęs. Jiems žengus žingsnį atgal, šuo žengdavo žingsnį jų link. Pati bjauriausia akimirka užgriuvo Džo Magruderį, kai jiedu išlindo iš daržinės į dienos šviesą. Džo beveik apako, jis nebematė šuns. Jei šuo būtų dabar puolęs...

Už savęs Džo užčiuopė sunkvežimį. Jo nervai neišlaikė, ir jis puolė prie kabinos.

Ronis Dubėjus padarė tą patį, tik iš kitos sunkvežimio pusės. Jis pasiekė keleivio duris ir apgraibomis ėmė ieškoti durų rankenėlės. Pagaliau ją sugriebė. Už jo vis dar girdėjosi duslus urzgimas, panašus į 80-ties arklio jėgų "Evinrude" variklį, dirbantį tuščiąja eiga. Durys neatsidarė. Ronis jau beveik neabejojo - šuo tuoj tuoj iškąs gabalą iš jo užpakalio. Pagaliau nykštys užčiuopė mygtuką, durelės atsidarė, ir Ronis pūkšėdamas įsiropštė vidun.

Jis pažvelgė į užpakalinio vaizdo veidrodėlį, pritvirtintą už lango, ir pastebėjo daržinės tarpduryje sustingusį šunį.

Ronis atsigręžė į už vairo besėdintį ir kvailai besišypsantį Džo ir taip pat išsišiepė.

- Tik šuo, - pratarė Ronis.

- Aha. Loja baisiau nei kanda.

- Teisingai. Keliaukime atgal į daržinę ir dar padirbėkime su grandininiu kranu.

- Eik tu šikt, - atrėžė Džo.

- Kartu su visais kranais.

Jiedu nusijuokė. Ronis pasiūlė Džo cigaretę.

- Tai ką, važiuojam?

- Su mielu noru, - sutiko Džo ir užvedė sunkvežimio motorą.

Pusiaukelėje į Portlendą Ronis sumurmėjo po nosimi:

- Tas šuo kažkuo serga.

Džo vairavo, iškišęs alkūnę pro langą. Jis dirstelėjo į Ronį.

- Buvau išsigandęs ir nebijau prisipažinti. Jei pasipainioja koks mažas piktas šunėkas, kai nieko nėra namie, paprasčiausiai spiriu jam į tarpkojį. Noriu pasakyti - jei žmonės nepririša besikandžiojančio šuns, tai jie nusipelnė to, ką gauna, tiesa? Bet *šis*... ar matei? Galiu lažintis, kad tas kalės vaikas svėrė du šimtus svarų.

- Galbūt reikėtų paskambinti Džo Kemberiui, - tarė Ronis. - Papasakoti, kas atsitiko. Perspėti, kol nenukando jam rankos. Ką manai?

- Ką pastaruoju metu Džo Kemberis tau padarė? - išsišiepęs paklausė Džo Magruderis.

Ronis susimąstęs linktelėjo.

- Jis bent jau neužknisinėja manęs kaip tu.

- Paskutinį kartą mane užkniso tavo žmona. Nors nebuvo jau taip ir blogai.

- Užsičiaupk, kvaily.

Abu nusikvatojo. Niekas nepaskambino Džo Kemberiui. Kai jie grįžo į Portlendą, darbo laikas jau buvo besibaigiąs. Penkiolika minučių jie rašė ataskaitą apie kelionę. Grįžo Belasko ir paklausė, ar pats Kemberis priėmęs prekę. Ronis Dubėjus užtikrino - taip. Belasko, aukščiausio lygio pedantas, pasišalino. Džo Magruderis palinkėjo Roniui gero savaitgalio ir laimingos sušiktos liepos ketvirtosios. Ronis atsakė, kad žada gerti iki sekmadienio vakaro. Jiedu išėjo namo.

Abu pamiršo Kudžą, kol neperskaitė apie jį laikraštyje.

Beveik visą popietę prieš artėjantį ilgą savaitgalį Vikas kartu su Rodžeriu aptarinėjo kelionės smulkmenas. Rodžeris tapo beveik paranojiškas dėl kiekvieno nieko. Jis užsakė lėktuvo bilietus ir viešbutį. Jų lėktuvas iš Portlendo į Bostoną turėjo išskristi 7:10 pirmadienio rytą. Vikas pažadėjo užvažiuoti savo “Jaguaru” paimti Rodžerį 5:30. Jis manė, kad tai pernelyg anksti, tačiau puikiai pažinojo Rodžerį. Jiedu bendromis temomis kalbėjo apie kelionę, sąmoningai vengdami detalių. Vikas neprasitarė apie savo idėjas, kilusias per

pietų pertraukėlę. Servetėlė saugiai gulėjo švarko kišenėje. Rodžeris geriau supras, išvykus iš namų.

Vikas norėjo anksti išeiti namo, todėl nusprendė sugrįžti į kontorą ir patikrinti popietinį paštą. Sekretorė Liza jau buvo išėjusi, pagauta šventinio savaitgalio nuotaikos. Velnias, dabar jau praktiškai neįmanoma rasti sekretorės, kuri išsėdėtų iki paskutinio penktos valandos dūžio, nesvarbu šventinis savaitgalis ar ne. Viko nuomone, tai buvo dar vienas trūnyjančios Vakarų civilizacijos požymis. Turbūt dabar Liza, dvidešimt vienerių metų graži ir beveik bekrūtė mergina, jau važiavo magistrale Senojo Sodo arba Hemtomso link, dėvėdama aptemptus džinsus ir nieko nelaikančią liemenėlę. *Ką gi, varyk, Liza,* - pamanė Vikas ir nusišypsojo.

Ant jo stalo gulėjo tik vienas neatplėštas laiškas.

Vikas smalsaudamas pakėlė jį, pastebėdamas žodį "ASMENIŠKAI" po adresu ir tai, jog adresas užrašytas nenutrūkstama žodžių grandine.

Vikas vartė laišką, jausdamas neaiškų nerimą, besiskverbiantį į įprastą pavargusio žmogaus nuotaiką. Kažkur giliai smegenyse kilo noras suplėšyti voką į skutelius ir išmesti į šiukšlių dėžę.

Tačiau Vikas atplėšė jį ir išėmė vienintelį popieriaus lapą.

Parašyta vien didžiosiomis raidėmis.

Paprastas raštelis - šeši sakiniai - sugriebė Viką už paširdžių. Jis susmuko kėdėje, sušvokšdamas it žmogus, ką tik praradęs viską pasaulyje. Galva ūžė atimdama bet kokį sugebėjimą suvokti. Jei dabar būtų įėjęs Rodžeris, būtų pamanęs, jog Viką ištiko širdies priepuolis. Iš dalies taip ir buvo. Viko veidas išbalo, burna prasivėrė, paakiai pamėlo.

Jis dar kartą perskaitė raštelį.

Ir dar kartą.

Visų pirma jis negalėjo atplėšti akių nuo pirmo klausimo:

> Į KĄ, TAVO NUOMONE, PANAŠUS TAS APGAMAS VIRŠ JOS KUŠPLAUKIŲ?

Tai klaida, - sumišęs mąstė Vikas. - *Apie tai žinau tik aš... ir jos motina. Ir jos tėvas.* Po to pajuto pirmus pavydo žiburėlius: *net jos bikinis uždengia* jį... *jos* siaurutis *bikinis...*

Vikas ranka perbraukė plaukus. Tada padėjo laiškelį ir abiem rankom vėl perbraukė plaukus. Krūtinę vis dar spaudė, tarytum jo širdis pumpuotų orą, o ne kraują. Vikas jautė išgąstį, skausmą ir pasimetimą. Tačiau tarp tų trijų jausmų, užgoždamas kitus, dominavo išgąstis.

Laiškelis žvelgė į jį ir rėkė:

MAN PATIKO JĄ DULKINTI.

Dabar akys nebenorėjo atsitraukti nuo šios eilutės. Vikas girdėjo lėktuvo, pakilusio virš oro uosto ir skrendančio nežinoma kryptimi, ūžesį ir mąstė: MAN PATIKO JĄ DULKINTI. *Vulgaru, labai vulgaru.* Tokia tiesa. Tai buvo lyg žaizda, padaryta atšipusiu peiliu. JĄ DULKINTI - kas tai per įvaizdis? Nieko įmantraus, tarsi gautum čiurkšle į akis iš vandeninio šautuvo, pripildyto akumuliatoriaus rūgštimi.

Vikas pabandė nuosekliai mąstyti, ir

(MAN PATIKO)

jam

(JĄ DULKINTI)

nepavyko.

Akys nukrypo į paskutinę eilutę. Vikas vėl ir vėl ją skaitė lyg norėdamas pernešti tą mintį į savo smegenis. Išgąstis vis didėjo.

AR *TAU* KILO KOKIŲ NORS KLAUSIMŲ?

Taip. Daugybė. Tik Vikas visai nenorėjo išgirsti atsakymų į juos.

Staiga jam dingtelėjo nauja mintis. O jei Rodžeris dar neišėjo namo? Pamatęs degančią šviesą, jis dažnai prieš išeidamas įkišdavo nosį į Viko kabinetą. O prieš pat kelionę jis, be abejo, puikiausiai

galėjo taip padaryti. Vikas supanikavo, ir į paviršių iškilo absurdiški prisiminimai: kai būdamas paauglys masturbuodavosi vonioje, negalėdamas sustoti, bet tuo pačiu labai bijodavo, jog visi žino, kuo būtent jis ten užsiiminėja. Jei Rodžeris būtų įėjęs, jis būtų pastebėjęs, jog kažkas čia ne taip. O to Vikas nenorėjo. Jis atsikėlė ir priėjo prie lango, už kurio iš šešto aukšto matėsi stovėjimo aikštelė, priklausanti pastato darbuotojams. Ryškiai geltono Rodžerio "Hondos Civic" nebebuvo. Taigi. Rodžeris išvažiavo namo.

Vikas įsiklausė. Visoje "Ad Worx" kontoroje buvo tylu. Ši ramybė priklausė po darbo ištuštėjusiems kabinetams. Nesigirdėjo net pono Steimėjerio, sargo, žingsnių. Vikui reiks pasirašyti pirmame aukšte, kad išėjo. Reikės...

Pasigirdo garsas. Iš pradžių Vikas jo nepažino. Po to suprato, jog tai verkšlenimas. Vis dar žiūrėdamas pro langą, ašarotomis akimis stebėjo, kaip vis daugiau mašinų palieka stovėjimo aikštelę.

Kodėl jis negali supykti? Kodėl jis būtinai turi taip šlykščiai *išsigąsti*?

Į galvą dingtelėjo absurdiški seni žodžiai. *Suviliotas ir apgautas,* - pagalvojo Vikas. - *Aš buvau suviliotas ir apgautas.*

Verkšlenimas nenutilo. Vikas pabandė susivaldyti, bet neįstengė. Jis nuleido galvą ir suspaudė juosmens lygyje esantį šildytuvo vamzdį. Spaudė, kol pirštai pradėjo skaudėti, o metalas girgždėti.

Kada paskutinįsyk jis verkė? Vikas verkė tą naktį, kai gimė Tedas, tačiau iš džiaugsmo. Jis verkė, kai mirė jo tėvas, tris dienas kovojęs už gyvyvę po galingo širdies smūgio. Tos septyniolikmečio ašaros buvo panašios į šias, deginančias ir sunkiai trykštančias. Atrodė, jog jis kraujuoja, o ne verkia. Bet esant septyniolikos, buvo lengviau verkti, lengviau kraujuoti. Kai tau septyniolika, gali sau tai leisti.

Vikas liovėsi verkšlenęs. Užteks. Bet staiga iš krūtinės išsiveržė duslus, banguojantis riksmas, ir Vikas pagalvojo: *Ar tai aš? Viešpatie, ar tai aš rėkiau?*

Ašaros pradėjo riedėti skruostais. Dar vienas duslus garsas ir dar vienas. Vikas suspaudė šildytuvo vamzdį ir pravirko.

Po keturiasdešimties minučių Vikas sėdėjo "Deering Oaks" parke. Jis paskambino namo ir pasakė Donai, jog grįš vėlai. Ji paklausė, kodėl ir kodėl jo balsas toks keistas. Vikas pažadėjo grįšti dar nesutemus ir liepė jo nelaukti vakarienei. Jai nespėjus nieko paklausti, padėjo ragelį.

Dabar Vikas sėdėjo parke.

Ašaros išdegino beveik visą baimę. Liko tik pykčio nuodėguliai. Tai buvo kita pakopa geologiniame žinių stulpelyje. Tačiau Viko jausmas buvo daug stipresnis nei paprastas pyktis. Jį pagavo įtūžis. Tarytum jį kažkas būtų įgėlęs. Viena Viko dalis puikiai žinojo, jog dabar pavojinga grįžti namo... pavojinga visiems trims.

Būtų taip beprotiškai malonu (teks tai pripažinti) sumurkdyti jos veidą.

Vikas sėdėjo prie ančių tvenkinio. Kitoje pusėje vaikai mėtė skraidančią lėkštę. Vikas pastebėjo, kad žaidžiančios keturios mergaitės ir du berniukai užsidėję riedučius. Šią vasarą riedučiai buvo madingi. Jis pastebėjo jauną merginą, stumiančią vežimėlį su saldainiais, žemės riešutais ir gėrimais skardinėse. Jos veidas buvo minkštas, šviežias ir toks nekaltas. Vienas vaikas metė jai lėkštę. Mergina lengvai ją sugavo ir sviedė atgal. *Šešiasdešimtaisiais,* - mąstė Vikas, - *ji būtų stropiai rinkusi vabalus nuo pomidorų daigų komunoje. O dabar ji tikriausiai jau yra smulkaus verslo administracijos narė.*

Kartais jiedu su Rodžeriu ateidavo čionai papietauti. Ypač pirmaisiais metais. Tada Rodžeris pastebėjo, kad nors tvenkinys ir atrodo labai jaukus, vis dėlto aplinkui sklando puvėsių kvapas... o mažas namelis kūdros viduryje baltas ne nuo dažų, o nuo žuvėdrų išmatų. Po kelių savaičių Vikas pamatė pūvančią žiurkę, plūduriuojančią tarp prezervatyvų ir gumos popierėlių tvenkinio pakrašty. Nuo to laiko jis čia nebeateidavo.

Ryškiai raudona skraidanti lėkštė perskrodė orą.

Įvaizdis, sukėlęs pyktį, vėl ir vėl pasirodydavo prieš jo akis. Vikas negalėjo jo nuvyti. Jis buvo vulgarus, kaip ir anonimo žodžiai,

bet nieko nepadarysi. Vikas matė, kaip jie dulkinasi judviejų su Dona miegamajame. Dulkinasi judviejų lovoje. Kiekvienas protinio filmuko kadras buvo toks pat aiškus, kaip ir tie rentgeno piešinėliai Valstijos teatre Kongreso gatvėje. Ji inkštė, apsipylusi prakaitu. Kiekvienas raumuo buvo įtemptas. Jos akyse atsispindėjo alkis, kaip ir visada, kai ji baisiai susijaudindavo: tada jos akys patamsėdavo. Vikas puikiai pažinojo jų išraišką, kūno padėtį ir garsus. Jis *manė*, kad tik jis galėjo pažadinti joje žvėrį. Net jos tėvas ir motina apie tai nežinojo.

Tada Vikas pagalvojo apie to vyro penį - jo gaidį, einantį į ją. "Jau balne", ši frazė idiotiškai įstrigo jo galvoje, nenorėdama išblėsti. Vikas matė, kaip jie dulkinasi pagal Džinos Otri garso takelį: "Aš vėl balne ir skrieju, kur draugas yra draugas... "

Nuo to Vikas pasijuto nejaukiai. Pasijuto įpykęs. Pasijuto *įtūžęs*.

Lėkštė pakilo ir vėl nusileido. Vikas akimis nusekė jos skrydį.

Taip, jis kažką įtarė. Tačiau įtarti - tai dar ne žinoti. O dabar jis žinojo. Vikas net galėjo parašyti traktatą apie skirtumą tarp įtarimo ir žinojimo. Buvo daug žiauriau, nes jis jau buvo bepradedąs patikėti, jog be reikalo įtarinėjo. O jei ir ne, jei nežinai, tai ir neskauda. Argi ne tiesa? Jei žmogus eina per tamsų kambarį, kurio viduryje plyti gili, neuždengta duobė, ir jis praeina tik per colį nuo jos, tai jam visai ir nebūtina žinoti, kad jis vos vos neįkrito. Nėra reikalo bijoti. Net jei ir nedega šviesos.

Tik Vikas neįkrito. Jį *pastūmė*. Liko tik vienas klausimas: ką jam dabar daryti? Įpykusi jo dalis, įskaudinta ir įaudrinta, visai nenorėjo būti "suaugusi" ir pripažinti, jog daugybėje santuokų tokie dalykai pasitaiko iš vieno ar abiejų sutuoktinių pusės. Velniop visus žurnalus su psichologų patarimais, dabar kalba eina apie mano *žmoną*, kuri dulkinasi su kažkuo

("skrieju, kur draugas yra draugas")

už mano nugaros, kai Tedo nebūna namie...

Prieš akis vėl ėmė suktis įvaizdžiai: suglamžytos paklodės, įsitempę kūnai, švelnūs garsai. Galvoje kaupėsi šlykščios frazės tary-

tum krūva tešlagalvių, žiopsančių į avariją: "Jėga, tuoj aš ją paskiepysiu, man nereik milijonų, man nereik šlovės, aš tvarkau tave, mama, tik dėl didelės skylės, mano vėžlys tavam purve, marš į mūšį, tra-lia-lia".

Mano žmonoje! - sugniaužęs rankas įtūžo Vikas. - *Mano žmonoje!*

Tačiau pikta ir įskaudinta jo dalis pripažino - nenorom - kad jis negali grįžti namo ir primušti Donos. Jis tegalėjo pasiimti Tedą ir išvažiuoti. Jokių paaiškinimų. Leistų jai pabandyti jį sustabdyti, bet Vikas abejojo, ar jai tai pavyktų. Taigi, jis pasiimtų Tedą, išsinuomotų kambarį motelyje ir susirastų advokatą. Švariai nukirstų visus ryšius ir nebeatsigręžtų atgal.

Bet jei jis tik griebtų Tedą ir išvažiuotų į motelį, ar berniukas neišsigąstų? Ar Tedas nenorėtų išgirsti paaiškinimų? Jam tik ketveri, bet jis jau puikiai suprato, kada kas nors siaubingai negerai. O dar ta kelionė - Bostonas, Niujorkas, Klyvlendas. Dabar Vikas negalvojo apie kelionę. Dabar senis Šarpas ir jo vaikis galėjo skristi kad ir į mėnulį. Tačiau Vikas nebuvo vienas. Jis turėjo partnerį, o šis savo ruožtu - žmoną ir du vaikus. Net ir labai įskaudintas Vikas jautė atsakomybę išsaugoti užsakymą, o taip pat ir "Ad Worx".

Be to, buvo dar vienas klausimas, nors Vikas ir nenorėjo jo užduoti: kodėl būtent jis norėjo pasiimti Tedą ir išvažiuoti, net neišklausęs antrosios pasakojimo pusės? Nes jos artuma galėjo sužlugdyti Tedo moralę? Ne, tikrai ne. Taip buvo todėl, kad Vikas iškart suprato, kad pats geriausias būdas įskaudinti (taip, kaip jis jautėsi dabar) Doną per Tedą. Tačiau ar Vikas norėjo paversti savo sūnų kažkuo panašiu į laužtuvą ar kaltą? Tikrai ne.

Kiti klausimai.

Laiškelis. Pagalvok apie laiškelį. Ne tik apie jo turinį, apie tas šešias pilnas akumuliatoriaus rūgšties eilutes, o apie patį *faktą*, kad gavai laiškelį. Kažkas ką tik užmušė žąsį, dėjusią auksinius kiaušinius. Kodėl Donos meilužis atsiuntė laiškelį?

Ar Dona jį atstūmė?

Tikriausiai, kitaip ir negalėjo būti. Ar tas vulgarus "MAN PATIKO JĄ DULKINTI" neįrodo, jog tai tik pralaimėjusio noras atkeršyti? Jei negali daugiau turėti, tai apmyšk, kad niekas kitas jau nebegalėtų pasinaudoti. Nelogiška, bet labai patenkina ego. Nauja, švelnesnė atmosfera namuose taip pat atitiko šį paaiškinimą. Tas akivaizdus palengvėjimas, sklindantis nuo Donos. Ji atstūmė meilužį, o tas atsilygino jai, pasiųsdamas anoniminį laiškelį jos vyrui.

Paskutinis klausimas: o koks skirtumas?

Vikas vėl išsitraukė raštelį iš švarko kišenės ir neišlankstydamas ėmė vartyti jį tarp pirštų. Jis stebėjo orą skrodžiančią lėkštę ir mąstė, ką, po velnių, dabar daryti.

- Po velnių, o čia dabar kas? - paklausė Džo Kemberis.

Jis beveik be intonacijos išpyškino žodžius, stovėdamas tarpdury ir spoksodamas į žmoną. Čeritė dengė jam stalą. Ji ir Bretas jau buvo pavalgę. Džo grįžo su pilna priekaba gelžgalių, norėjo įvažiuoti į garažą ir išvydo tai, kas jau jo laukė.

- Tai grandininis kranas, - atsakė Čeritė.

Ji išsiuntė Bretą pažaisti su draugeliu Deivu Bergeronu, nes nenorėjo, kad jis matytų, jei reikalai pakryptų į blogąją pusę.

- Bretas sakė, kad tu tokio norėjai. Būtent "Jšrgen" firmos grandininio krano.

Džo nužirkliavo per kambarį. Tai buvo lieknas, bet tvirtas vyras didele nosimi ir gražia eisena.

Atsmaukta žalia fetrinė skrybėlė atidengė retėjančius plaukus. Ant kaktos matėsi tepalo dėmė. Iš burnos dvokė alumi. Mėlynos akys buvo mažos ir girtos. Šis žmogus nemėgo siurprizų.

- Paaiškink man, Čerite.

- Sėskis. Tavo vakarienė atšals.

Staiga jis ištiesė ranką ir stipriai suspaudė žmonos ranką.

- Ką čia, po perkūnais, sumanei? Sakiau - paaiškink.

- Nekalbėk taip su manim, Džo Kemberi.

Džo skaudino ją, bet Čeritė neketino suteikti jam pasitenkinimo ir slėpė skausmą savo veide ir akyse. Džo dažnai būdavo it žvėris,

ir nors tai jaudino ją, kai ji buvo jauna - šis jaudulys jau seniai išblėso. Po ilgų bendro gyvenimo metų Čeritė jau seniai suprato, kad gali laimėti prieš savo vyrą, paprasčiausiai atrodydama drąsi. Ne visada, bet kartais.

- Paaiškink, ką, po perkūnais, sumanei, Čerite!

- Sėsk ir valgyk, - įsakmiai atsakė ji, - o aš paaiškinsiu.

Džo atsisėdo, ir Čeritė atnešė jam lėkštę su nugarinės kepsniu.

- Nuo kada galime leisti sau valgyti kaip Rokfeleriai? - paklausė jis. - Tikriausiai turi ką papasakoti.

Čeritė atnešė kavos ir keptą bulvę.

- Ar negali naudoti grandininio krano?

- Ar aš tau taip sakiau? Bet aš negaliu jo įpirkti.

Džo pradėjo valgyti, nenuleisdamas nuo žmonos akių. Ji žinojo, kad dabar jis jos nemuš. Ji turėjo pasinaudoti galimybe, kol Džo dar buvo pakankamai blaivus. Jei jis ir sumuš ją, tai tik vėliau, kai grįš iš Gario Pervjero, prisiputęs degtinės ir sužeisto vyriško išdidumo.

Čeritė atsisėdo priešais jį ir tarė:

- Aš laimėjau loterijoje.

Minutėlę Džo sulaikė kvėpavimą ir vėl pradėjo kramtyti.

- Žinoma, o rytoj senukas Kudžas ims šikti auksinėm monetom.

Jis parodė šakute į šunį, kuris vaikščiojo pirmyn ir atgal po verandą. Bretas palikdavo jį namie, kai eidavo pas Bergeronus, nes tie narvelyje laikė triušius, kurie varė Kudžą iš proto.

Čeritė įkišo ranką į prijuostės kišenę, ištraukė prizo atsiėmimo kopiją, kurią užpildė agentas, ir padavė ją Džo.

Kemberis išlygino popieriaus lapą ir peržvelgė. Jo akys sustojo ties suma.

- Penki... - ištarė ir susičiaupė.

Čeritė tylėdama stebėjo jį. Džo nesišypsojo. Neapėjo aplink stalą ir nepabučiavo jos. *Tokio mąstymo žmogui,* - galvojo Čeritė, - *laimė reiškė, jog kažkas dar laukia ateity.*

Pagaliau Džo pakėlė akis.

- Tu laimėjai penkis tūkstančius dolerių?

- Dar reikia atimti mokesčius.

- Ir kada pradėjai žaisti loterijoje?

- Kiekvieną savaitę perku penkiasdešimties centų vertės bilietėlį... ir nedrįsk dėl to manę murkdyti, Džo Kemberi, nes palyginus su tuo, kiek tu išleidi alui...

- Žiūrėk, ką šneki, Čerite, - Džo akys buvo neapsakomo žydrumo. - Žiūrėk, ką šneki, nes gali tuoj pasigailėti.

Jis vėl pradėjo valgyti kepsnį, ir Čeritė atsipūtė iš palengvėjimo. Ji pirmąkart metė kėdę į tigro snukį, o šis jai neįkando. Bent jau kol kas.

- Pinigai. Kada juos gausime?

- Čekis ateis po dviejų savaičių ar dar anksčiau. Nupirkau kraną iš pinigų, laikomų taupomojoje sąskaitoje. Prizo atsiėmimo forma tinka taip pat, kaip ir pinigai. Taip man pasakė agentas.

- Tu nuvažiavai ir nupirkai keltuvą?

- Paklausiau Breto, ko tu labiausiai norėtum. Tai dovana.

- Ačiū.

Džo ir toliau neatitraukė žvilgsnio nuo lėkštės.

- Aš tau nupirkau dovaną. O dabar tu man irgi šį tą padovanok, Džo. Gerai?

Džo valgė, spoksojo į žmoną ir nieko nesakė. Jo akys buvo tuščios. Jis valgė su skrybėle ant galvos, vis dar atsmaukta ant pakaušio.

Čeritė prabilo iš lėto, žinodama, jog skubėdama padarytų klaidą.

- Noriu išvažiuoti savaitei su Bretu. Pasisvečiuoti pas Holę ir Džimą Konektikute.

- Ne, - burbtelėjo Džo ir valgė toliau.

- Galėtume važiuoti autobusu. Apsistotume pas juos. Būtų pigu. Liktų daug pinigų nuo išlošimo. Tai nekainuotų net trečdalio krano kainos. Jau skambinau į autobusų stotį ir pasiteiravau, kiek kainuoja kelionė į abu galus.

- Ne. Man Bretas reikalingas čia.

Čeritė iš pykčio suspaudė rankas po stalu, bet jos veidas liko ramus.

- Tu apseini ir be jo per mokslo metus.

- Pasakiau - ne, Čerite, - paprieštaravo Džo, ir ji, karčiai nusivylusi išvydo, kad jam patiko šis pašnekesys.

Džo žinojo, kaip Čeritė to norėjo, kaip ji tai planavo. Jam patiko žmonos skausmas.

Čeritė pakilo ir nuėjo prie kriauklės - ne todėl, kad turėjo ten darbo, bet bandydama save sutvardyti. Tolima vakarė žvaigždė žvelgė į ją. Ji paleido vandenį. Kriauklė buvo seniai pageltusi: kaip ir Džo, vanduo taip pat buvo kietas.

Galbūt nuliūdęs, kad žmona taip greit pasidavė, Kemberis pabandė pratęsti pokalbį.

- Berniukas turi išmokti atlikti savo pareigas. Nieko neatsitiks, jei jis padės man šią vasarą, o ne per dienas žais su Deiviu Bergeronu.

Čeritė užsuko vandenį.

- Aš pati jį išsiunčiau pas Bergeroną pažaisti.

- *Tu?* Kodėl?

- Nes maniau, kad viskas taip ir baigsis, - ji vėl atsisuko į Džo. - Bet pasakiau jam, kad tu sutiksi, turėdamas tiek pinigų ir grandininį kraną.

- Jei būtum geriau žinojusi, nebūtum apgaudinėjusi vaiko. Tikiuosi, kad kitąkart pirma pagalvosi, o po to imsi pliurpti.

Džo nusišypsojo pilna burna ir pasiėmė duonos.

- Tu galėtum irgi važiuoti, jei norėtum.

- Žinoma. Tik pasakysiu Ričiui Simsui, kad gali šią vasarą užmiršti apie derliaus nuėmimą. Be to, ko man ten važiuoti pas tuodu? Iš to, ką mačiau ir ką tu man pasakojai, susidariau vaizdą, kad jie - pirmarūšiai snargliai. Ir vienintelė priežastis, kodėl jie tau patinka - tu irgi nori būti tokia pat snarglė.

Džo palaipsniui kėlė balsą ir ėmė spjaudytis maistu. Kai taip atsitikdavo, Čeritė išsigąsdavo ir pasiduodavo. Dažniausiai. Bet tik ne šį vakarą.

- O svarbiausia, tu nori, kad berniukas taptų toks pat snarglius, kaip ir jie. Štai ką aš manau. Tu nori nuteikti jį prieš mane. Nejau aš klystu?

- Kodėl niekad nevadini jo vardu?

- Geriau užčiaupk srėbtuvę, Čerite, - pagrasino Džo, piktai žvelgdamas į žmoną. Jo veidas išraudo. - Ir neprieštarauk man.

- Ne, mes dar nebaigėm pokalbio.

Apstulbęs Džo išmetė šakutę.

- *Ką*? Ką pasakei?

Čeritė priėjo prie jo, pirmąkart per savo vedybinį gyvenimą leisdama sau pasimėgauti begaliniu pykčiu. Tačiau pyktis degė ir griaužė it rūgštis tik jos vidų. Čeritė jautė, kaip jis ją ėda iš vidaus, bet nedrįso surikti. Jei suriktų, būtų galas, todėl ji stengėsi kalbėti ramiai.

- Taip, nesistebiu, kad taip kalbi apie mano seserį ir jos vyrą. Tik pažiūrėk į save. Sėdi čia ir valgai purvinomis rankomis ir skrybėle ant galvos. Tu nenori, kad jis išvažiuotų ir pamatytų, kaip kiti žmonės gyvena. Taip pat ir aš nenoriu, kad jis pamatytų, kaip tu ir tavo draugai elgiatės ištrūkę iš namų. Todėl ir neleidau jam praeitą lapkritį važiuoti su tavim į medžioklę.

Čeritė nutilo. Džo sėdėjo su pusiau nuvalgyta duonos rieke vienoje rankoje ir kepsnio sultimis ant smakro. Ji manė - jis nepuola tik labai nustebęs, jog jo žmona išdrįso pasakyti tokius žodžius.

- Tad norėčiau sudaryti sandėrį, - tęsė Čeritė. - Aš nupirkau tau keltuvą ir atiduosiu tau likusius pinigus - dauguma žmonų to nedarytų, bet jei tu vis tiek toks nedėkingas, padarysiu dar vieną nuolaidą. Tu leisi jam važiuoti su manim į Konektikutą, o aš leisiu jam važiuoti su tavim į Muschedą, prasidėjus elnių medžioklės sezonui.

Čeritę išmušė šaltas prakaitas tarytum ji sudarinėtų sandėrį su pačiu velniu.

- Turėčiau tave išperti, - nustebęs tarė Džo. Jis kalbėjo jai tarytum vaikui, kuris nesuprato paprasčiausios priežasties ir nieko nesuvokė. - Galiu pasiimti jį į medžioklę, jei tik panorėsiu, ir kada

panorėsiu. Ar dar to nežinojai? Jis - mano *sūnus*. Dėl Dievo meilės. *Jei* tik panorėsiu ir *kada* panorėsiu, - Džo nusišypsojo, patenkintas savo žodžiais. - Na ką, dabar supratai?

Čeritė įbedė akis į jį.

- Ne, tu negalėsi.

Džo staigiai atsistojo, pargriaudamas kėdę.

- Aš galiu tave sutramdyti, - ištarė Čeritė.

Ji norėjo atsitraukti nuo Džo, bet tai irgi reikštų pralaimėjimą. Vienas netinkamas judesys, vienas pasidavimo ženklas, ir Džo užsipultų ją.

Džo segiojosi diržą.

- Tuoj tave išpersiu, Čerite, - apgailestaudamas sumurmėjo jis.

- Galiu tave sutramdyti. Jei išsivežtum Bretą į medžioklę, nueičiau į mokyklą ir praneščiau, kad jis pabėgo iš pamokų. Nueičiau pas šerifą Banermeną ir praneščiau, kad jį pagrobė. Bet svarbiausia... padarysiu taip, kad pats Bretas nenorės su tavim važiuoti.

Džo išsitraukė diržą, ir šis karojo rankoje su besimaskatuojančia sagtimi ties grindimis.

- Tu galėsi išsivežti jį kartu su tais girtais gyvuliais, kol jam nesukaks penkiolika tik tada, jei aš jam leisiu, - kalbėjo Čeritė. - Gali čaižyti mane diržu, Džo Kemberi, jei nori. Mano nusistatymo niekas nepakeis.

- Tikrai?

- Stoviu čia ir drąsiai tau sakau.

Staiga tarytum Džo neliko kambaryje. Jo akys susimąsčiusios nuklydo kažkur toli. Čeritė ir anksčiau matė jį tokį. Kažkas ką tik dingtelėjo jam į galvą - naujas veiksnys, pridėtas prie lygybės ženklo. Čeritė meldė, kad šis veiksnys būtų jos lygybės ženklo pusėje. Ji dar niekad nebuvo taip toli nuėjusi, todėl labai bijojo.

Staiga Kemberis nusišypsojo.

- Ak, tu maža pikčiurna.

Čeritė tylėjo.

Džo vėl pradėjo verti diržą į kelnes. Jis vis dar šypsojosi, akys vis dar buvo kažkur toli.

- Ar gali dulkintis kaip tos karštos merguželės? Kaip tos karštos meksikietės?

Čeritė suklususi tylėjo.

- O jei aš leisiu tau ir vaikui važiuoti, kas tada?

- Ką nori tuo pasakyti?

- Kad leidžiu važiuoti. Tau ir jam.

Guviu žingsniu Džo perėjo kambarį. Čeritė tik spėjo pagalvoti, kaip greitai jis galėjo ją pasiekti prieš minutę ir paleisti diržą į darbą. Ir kas gi jį sustabdė? Ką vyras daro savo žmonai, tai tik judviejų reikalas. Čeritė nebūtų prasitarusi. Dėl Breto. Dėl savo išdidumo.

Džo uždėjo rankas ant jos pečių ir, nuleidęs vieną ant jos krūties, ją suspaudė.

- Na, eime, - tarė jis. - Aš tavęs noriu.

- Bretas...

- Jis negrįš iki devynių. Eime. Sakiau jau, kad galėsi važiuoti. Galėtum bent jau padėkoti.

Kažkokie absurdiški žodžiai užėjo jai ant liežuvio, kurių Čeritė nebesustabdė.

- Nusiimk skrybėlę.

Džo nusviedė ją per visą virtuvę. Jis šypsojosi pilna geltonų dantų burna. Du viršutiniai priekiniai buvo dirbtiniai.

- Jei dabar turėtume tuos pinigus, galėtume dulkintis ant lovos, pilnos “žalių”. Kartą mačiau tai kine.

Jiedu užlipo į viršų, ir Čeritė laukė, kol Džo įnirš, bet taip neatsitiko. Jis mylėjosi kaip visada greitai ir tvirtai, bet ne piktai. Jis specialiai jos neskaudino, ir galbūt dešimtą ar vienuoliktą kartą nuo jų vedybų pradžios Čeritė patyrė orgazmą. Ji atsidavė Džo, užmerkusi akis, jausdama, kaip jo barzda sulenda į jos kaktą. Čeritė šiaip ne taip sulaikė besiveržiantį riksmą. Tada Džo būtų tapęs įtarus. Ji nebuvo tikra, ar jos vyras tikrai žinojo, kad kartais moterys patiria tą patį, ką ir vyrai.

Greitai po to (likus valandai iki Breto sugrįžimo iš Bergeronų) Džo paliko ją, nepasakydamas, kur eina. Čeritė gulėjo lovoje ir galvojo, ar tai, ką ji padarė ir pažadėjo, bus kada nors to verta. Ašaros užtvindė akis, bet ji nesistengė jų sutūrėti. Čeritė gulėjo išsitiesusi lovoje ir, prieš pat Bretui grįžtant (jo grįžimą patvirtino Kudžo lojimas ir užpakalinių durų trinktelėjimas), danguje visu savo spindesiu ir pasididžiavimu pasirodė mėnulis. *Mėnuliui nerūpi,* - pamanė Čeritė, bet mintis jos nepaguodė.

- Kas atsitiko? - paklausė Dona.

Jos balsas skambėjo monotoniškai. Jiedu sėdėjo svetainėje. Vikas negrįžo beveik iki to laiko, kai Tedą reikėjo migdyti. Jau pusvalandį Tedas miegojo savo kambaryje antrame aukšte. "Pabaisos žodžiai" kabėjo prie lovos, o spintos durys buvo tvirtai uždarytos.

Vikas atsistojo ir priėjo prie lango, už kurio matėsi tik tamsa. *Ji žino,* - niūriai pamanė jis. - *Galbūt ne viską, bet pakankamai daug.* Važiuodamas namo Vikas bandė nuspręsti, ar tėkšti viską tiesiai jai į veidą ir pradėti karą... ar paslėpti giliai savyje. Išėjęs iš parko, jis suplėšė laiškelį, o pakeliui į namus išmetė skiautes pro langą. *Šiukšlintojas Trentonas,* - pamanė Vikas. O dabar pasirinkimo galimybė išslydo iš jo rankų. Jis matė išbalusį Donos atspindį tamsiame stikle, baltą veido apskritimą geltonoje lempos šviesoje.

Vikas atsisuko į ją, nesuvokdamas, ką žada atsakyti.

Jis žino, - mąstė Dona.

Tai nebuvo koks atradimas, nes trys paskutinės valandos tapo pačiomis ilgiausiomis jos gyvenime. Dona pajuto tą žinią jo balse, kai Vikas paskambinęs pasakė vėlai grįšiąs. Iš pradžių ją apėmė panika tarytum ji lyg paukštelis būtų įskridusi į uždarą patalpą. Galva tiesiog plyšo pusiau: *Jis žino*! *Jis žino*! *Jis ŽINO*! Apgaubta baimės, Dona paruošė Tedui vakarienę, bandydama sumąstyti, kas bus toliau, bet nepajėgė. *Aš išplausiu indus,* -mąstė ji. - *Išsluostysiu. Tada*

sudėsiu juos į spintelę. Paskaitysiu Tedui keletą pasakėlių. O tada atsiskirsiu nuo viso pasaulio.

Po panikos - kaltės jausmas. Po jo - siaubas. Ir galų gale viską apgaubė kažkokia fatališka apatija. Nuo jos netgi palengvėjo. Paslapties nebeliko. Dona tik spėliojo, ar ją atskleidė Stivas, ar Vikas pats susiprato. Ji manė, kad Stivas, tačiau koks skirtumas? Buvo lengviau, nes Tedas jau ramiai miegojo. Bet kas žino, kas laukia jo rytą atsibudus? Doną vėl apėmė pirminė paniška baimė. Ji jautėsi pasimetusi ir silpna.

Vikas atsisuko į ją nuo lango ir tarė:

- Šiandien gavau laišką. Anoniminį laišką.

Jis negalėjo baigti, vėl perėjo per kambarį, ir Dona sugavo save galvojant, koks gažus jos vyras ir kad gaila, jog taip anksti pradėjo žilti. Kai kuriems jauniems vyrams tai tiko, tačiau Vikas atrodė tik be laiko pasenęs ir...

... ir kurių galų ji dabar mąsto apie jo *plaukus*? Juk jaudintis reikėjo ne dėl Viko *plaukų*, ar ne?

Labai tyliai, vis dar drebančiu balsu Dona pasakė viską, kas jai nedavė ramybės, išspjaudama tai lyg kokius siaubingus, per karčius nuryti vaistus.

- Stivas Kempas. Vyriškis, kuris atnaujino tavo darbo stalą. Penkis kartus. Nė karto tavo lovoje, Vikai. Nė karto.

Vikas siekė cigarečių pakelio, gulinčio ant staliuko šalia sofos, bet numetė jį ant grindų. Pakėlė, išsitraukė cigaretę ir užsirūkė. Jo rankos stipriai drebėjo. Jiedu nežiūrėjo viens į kitą. *Tai blogai,* - pamanė Dona. - *Mums derėtų žvelgti viens kitam į akis.* Tačiau ji negalėjo, nes buvo išsigandusi ir susigėdusi. O jis - tik išsigandęs.

- Kodėl?

- Nejau tai svarbu?

- Man - taip. Netgi labai. Nebent tu nori skirtis. Jei taip, tada tikriausiai nebesvarbu. Aš velniškai įpykęs, Dona. Aš stengiuosi neleisti tai... tai mano pusei nugalėti manęs, nes dabar vienintelė galimybė pasikalbėti akis į akį. Ar nori skirtis?

- Pažiūrėk į mane, Vikai.

Vikui prireikė didelių pastangų, bet jis pažvelgė į Doną. Galbūt jis ir buvo įpykęs, kaip kad sakė, tačiau ji įžvelgė tik pasigailėtiną išgąstį. Staiga lyg būtų gavusi bokso pirštine į veidą, Dona išvydo, kaip arti bedugnės jis stovi. Agentūra svyravo - jau ir tai pakankamai blogai, - o dabar lyg šlykštus desertas po sugedusių pietų jų santuoka taip pat susvyravo. Staiga Dona pajuto šilumą savo vyrui, kurio kartais nekęsdavo, o paskutines tris valandas bijojo. Ją užplūdo užuojauta. Visų labiausiai ji tikėjosi, kad jis visuomet galvos, jog buvo velniškai įsiutęs, o ne... toks, kokį išdavė jo veidas.

- Aš nenoriu skirtis, - atsakė Dona. - Aš tave myliu. Per pastarąsias savaites vėl tai pajutau.

Akimirką Vikui palengvėjo. Jis priėjo prie lango ir grįžo atgal prie sofos. Tada susmuko joje ir pažvelgė į Doną.

- Tada kodėl?

Užuojautą nustelbė pykčio protrūkis. "Kodėl?" klausdavo tik vyrai. Šio klausimo kilmės reikėjo ieškoti smarkiai išsimokslinusio dvidešimtojo amžiaus pabaigos vakariečio vyro vyriškumo sampratoje. *Turiu žinoti, kodėl taip padarei.* Tarytum ji būtų automobilis su stringančiu adatiniu vožtuvu, dėl kurio jis tampėsi, arba robotas su sutrikusiu programavimu, dėl ko jis tiekdavo kepsnius rytais, o kiaušinienę vakarienei. *Moterį varė iš proto,* - staiga pamanė Dona, - *visai ne seksizmas, o tas pamišęs vyriškas efektyvumo siekimas.*

- Nežinau, ar galėsiu paaiškinti. Bijau, kad tai pasirodys kvaila ir nereikšminga.

- Pabandyk. Ar tai, - Vikas atsikrenkštė ir šiaip ne taip išspaudė norimus žodžius: - Ar aš tavęs nebepatenkinu? Ar tai dėl to?

- Ne.

- Tai kas tada? - bejėgiškai paklausė Vikas. - Dėl Dievo meilės, *kas*?

Gerai... pats paklausei.

- Baimė, - atsakė Dona. - Daugiausia, manau, dėl baimės.

- Baimės?

- Kai Tedas išeidavo į mokyklą, mane apimdavo baimė. Tedas buvo lyg... kaip ten jie vadina?.. baltasis triukšmas - garsas, kuris sklinda iš televizoriaus, kai neveikia stotis.

- Juk Tedas nebuvo tikroje mokykloje, - greitai atsakė Vikas, ir Dona suprato, jog jis tuoj supyks, tuoj pradės ją kaltinti, kad ji bando kaltę suversti Tedui, o jei Vikas supyks, neaišku, kuo tai baigsis. Ji galėjo griebtis savo moteriškų priemonių. Tada situacija pasikeistų. Kažkas labai trapaus buvo perduota iš jo rankų ir vėl atgal. Tą daiktą buvo lengva išmesti.

- Tai ir yra esmė, - prabilo Dona. - Jis nebuvo tikroje mokykloje. Beveik visą dieną aš praleisdavau su juo, todėl, kai jo nebūdavo... aš pajusdavau kontrastą, - ji pažvelgė į Viką. - Pavyzdžiui, ramybė tapdavo labai garsi. Tada ir pradėjau bijoti. Mąsčiau, kad kitais metais Tedas pradės eiti į darželį. Pusę dienos kiekvieną dieną vietoj pusiaudienio triskart per savaitę. Dar po metų - visą dieną penkiskart per savaitę. Man liks tik tuščios valandos. Todėl labai išsigandau.

- Tad nusprendei, jog gali jas užpildyti su kuo nors besidulkindama? - karčiai paklausė Vikas.

Žodžiai įgėlė, bet Dona kalbėjo tokiu pat niūriu, tyliu balsu. Jis paklausė. Ji ketino atsakyti.

- Aš nenorėjau priklausyti Bibliotekos komitetui, o taip pat ir Ligoninės komitetui, kontroliuoti kepinių prekybos ar prižiūrėti, kad ne visi valgytų vienodus mėsainius šeštadieniais per vakarienę. Nenorėjau vėl ir vėl matyti tuos apimtus depresijos veidus ir klausytis gandų apie tai, kas ką daro šiame miestelyje. Neturėjau jokio noro gadinti kam nors reputacijos.

Žodžiai tiesiog liejosi iš jos. Dona nebūtų sugebėjusi jų sulaikyti, net jei būtų norėjusi.

- Nenorėjau pardavinėti jokio šlamšto ir ruošti vakarėlių, o įstoti į svorio metimo klubą nebuvo jokio reikalo. Tu...

Dona nutilo, jausdama minties svorį.

- Tu nieko nežinai apie tuštumą, Vikai. Net nemanyk, kad žinai. Tu esi vyras, o vyrai *grumiasi*. Vyrai grumiasi, o moterys šluosto dulkes. Šluostai dulkes tuščiuose kambariuose ir klausaisi lauke kaukiančio vėjo. Tik kartais atrodo, kad tas vėjas yra viduje, ar supranti? Tad įjungi muziką, bet *vis tiek* girdi vėją, ir į galvą ima lįsti įvairios mintys. Išplauni abu tualetus ir iššveiti kriauklę. O vieną dieną atsiduri antikvariato krautuvėlėje ir, įsistebeilijusi į molinius niekučius, prisimeni, kad tavo motina turėjo lentyną, prikrautą molinių niekučių, ir tavo *tetos* turėjo tokias lentynas, ir *senelė*.

Vikas atidžiai žiūrėjo į Doną, ir jo veido išraiška pasirodė tokia suglumusi, kad Dona irgi pajuto neviltį.

- Aš kalbu apie *jausmus*, o ne faktus!

- Taip, bet kodėl...

- Aš tau *sakau*, kodėl! Sakau tau, jog daug laiko pradėjau praleisti prie veidrodžio, stebėdama, kaip keičiasi mano veidas, suprasdama, kad daugiau niekada niekas nebepalaikys manęs paaugle ar paprašys vairuotojo teisių, kai užsisakinėsiu išgerti prie baro. Pradėjau bijoti, nes pagaliau aš užaugau. Tedas eina į ikimokyklinį darželį, o tai reiškia, kad greit jis pradės eiti į *mokyklą*, po to įstos į *universitetą*...

- Ar nori pasakyti, kad įsitaisei meilužį, nes pasijutai *sena*?

Vikas nustebęs žvelgė į Doną, ir ji už tai jį mylėjo, nes tai ir buvo viena priežasčių. Stivui Kempui ji pasirodė patraukli ir, žinoma, jai patiko flirtuoti. Tačiau tai nebuvo pagrindinė priežastis.

Dona suėmė Viko rankas ir nuoširdžiai prabilo jam tiesiai į veidą, galvodama - *žinodama* - kad daugiau niekada su jokiu vyru nekalbės taip nuoširdžiai.

- Ne tik. Aš supratau, kad daugiau nebereikės laukti, kada aš suaugsiu ar kada susitaikysiu su gyvenimu. Supratau, kad mano galimybė rinktis su kiekviena diena mažėja. Moteriai - ne, *man* - tai siaubingas ir žiaurus dalykas. Būti žmona - aš sutinku. Bet tu išvažiuoji į darbą ir netgi būdamas namie dažnai tvarkai darbo reikalus. Būti motina - irgi sutinku. Bet tas jausmas su kiekvienais metais vis

menkesnis, nes su kiekvienais metais pasaulis vis labiau pasiglemžia mano sūnų.

- Vyrai... jie žino, ko nori. Jie turi susidarę savo įvaizdį. Jie niekada nepasiekia savo idealo, ir tai juos palaužia - galbūt todėl tiek vyrų miršta nelaimingi ir per anksti, tačiau jie *žino*, ką reiškia būti suaugusiu. Jie žino, ką veikti, kai tau trisdešimt, keturiasdešimt, penkiasdešimt. Jie negirdi to vėjo, o jei ir girdi, tai griebia ietį ir meta į jį, galvodami, jog tai vėjo malūnas, kurį reikia sunaikinti.

- O moteris - aš - visada bijo kuo nors tapti. Pradėjau bijoti namo garsų, kai Tedo nebūdavo namie. Vieną kartą - tai beprotiška - įėjau į jo kambarį, pradėjau keisti paklodes ir mane užplūdo prisiminimai apie vidurinės mokyklos drauges. Ėmiau galvoti, kas joms nutiko, kur jos dabar. Beveik netekau sąmonės. Tedo spintos durys atsidarė, ir... aš surikau ir išbėgau iš kambario. Nežinau kodėl... nors, regis, žinau. Akimirką pagalvojau, kad iš Tedo spintos išeis Džoana Bredi be galvos su kruvinais drabužiais ir pasakys: "Aš žuvau autokatastrofoje, kai man buvo devyniolika, grįždama iš "Sammio" picerijos, bet man į tai nusispjaut".

- Viešpatie, Dona.

- Aš išsigandau, ir tiek. Išsigąsdavau, žiūrėdama į molinius niekučius ar galvodama, jog galbūt vertėtų užsirašyti į keramikos ar jogos kursus. O nuo ateities gali pasislėpti tik praeityje. Tad... tad aš pradėjau su juo flirtuoti.

Dona nuleido akis ir staiga rankomis užsidengė galvą. Žodžiai tapo slopūs, bet vis dar suprantami.

- Man patiko. Tarsi būčiau grįžusi į koledžą. Buvau tarsi sapne. Kvailame sapne. Tarytum jis būtų tas baltasis triukšmas. Jis užgožė vėjo siautėjimą. Man patiko flirtuoti. O seksas... nieko gero. Aš patirdavau orgazmus, bet vis tiek nieko gero. Negaliu paaiškinti, kodėl, tik aš per visą tą laiką mylėjau tave ir supratau, jog noriu bėgti... - verkdama Dona vėl pakėlė akis į Viką. - Jis - taip pat. Jis iš to pasidarė karjerą. Jis - poetas... bent jau jis pats save taip vadina. Iš kūrybos, kurią jis man parodė, aš nesusidariau jokios nuomonės. Jis

- klajūnas, manantis, jog vis dar yra koledže ir protestuojantis prieš Vietnamo karą. Tikriausiai todėl jį ir pasirinkau. Štai ir viskas, ką galiu tau pasakyti. Bjauri trumpa pasakėlė, bet tai mano gyvenimas.

- Norėčiau jį primušti, - tarė Vikas. - Jei sukruvinčiau jam nosį, turbūt pasijusčiau daug geriau.

Dona blyškiai nusišypsojo.

- Jis išvažiavo. Mudu su Tedu po vakarienės, kol tavęs nebuvo, nuvažiavome į ledainę, ir aš pastebėjau jo dirbtuvės lange lentelę su užrašu "IŠNUOMOJAMA". Sakiau jau, kad jis - klajūnas.

- Tame raštelyje neradau jokios poezijos, - burbtelėjo Vikas.

Jis žvilgtelėjo į Doną ir vėl nuleido akis. Ji palietė jo veidą, ir jis truputį atsitraukė. Tai skaudino labiau už viską. Vėl apėmė kaltės jausmas ir baimė. Bet Dona nebeverkė. Ašarų daugiau nebus, nes žaizda ir šoko trauma buvo pernelyg didelės.

- Vikai, atleisk man. Tu įskaudintas. Atleisk man.

- Kada jį atstūmei?

Dona papasakojo - grįžusi rado Stivą savo namuose, tik neužsiminė apie baimę, jog Stivas ją gali išprievartauti.

- Tad šiuo rašteliu jis tau atkeršijo.

Dona nubraukė plaukus nuo kaktos ir linktelėjo. Jos veidas buvo išbalęs ir apsiblausęs. Po akimis matėsi purpurinės dėmės.

- Tikriausiai.

- Eime į viršų, - tarė Vikas. - Jau vėlu. Mes abu pavargę.

- Ar mylėsies su manim?

Vikas iš lėto papurtė galvą.

- Ne šiąnakt.

- Gerai.

Jie kartu priėjo prie laiptų. Dona paklausė:

- Tai kas toliau, Vikai?

Jis papurtė galvą.

- Aš nežinau.

- Ar turėsiu penkis šimtus kartų ant lentos parašyti: "Pažadu daugiau niekada taip nedaryti" ir atsisakyti atostogų? Ar mes išsiskirsim? Ar daugiau niekada apie tai neužsiminsim? Kas toliau?

Donos neapėmė isterija, ji tik buvo pavargusi, tačiau jos balsas griežtėjo, nors ji šito ir nenorėjo. Doną visų labiausiai kankino gėda; gėda, kad ją išaiškino ir kad Vikas turėjo dėl to kentėti. Ji nekentė jo, kaip ir savęs už tai, kad ji turėjo jausti tokią gėdą, nes Dona netikėjo, jog yra atsakinga už visus veiksnius, vedančius prie galutinio sprendimo, - jei tik toks iš viso buvo.

- Turime viską išgyventi kartu, - atsakė Vikas, tačiau iš tikrųjų kalbėjo ne jai. - Ar... - jis maldaujančiai pažvelgė į Doną. - Ar jis buvo vienintelis?

Tai buvo nedovanotinas klausimas, kurio jis neturėjo teisės paklausti. Dona, palikusi jį, beveik tekina užbėgo laiptais, kad nepratrūktų, ir beprasmiai kaltinimai bei užgauliojimai nesupurvintų to mažučio nuoširdumo, kurį jiems pavyko pasiekti.

Tą naktį jie abu beveik nesudėjo bluosto. Ir, be abejo, Vikui net į galvą nešovė paskambinti Džo Kemberiui ir paklausti, ar šis negalėtų apžiūrėti jo žmonos "Pinto".

Pats Džo Kemberis sėdėjo su Gariu Pervjeru trūnijančiame šezlonge. Jie po žvaigždėtu dangumi gėrė degtinę su martiniu iš "Makdonaldo" stiklinių. Jonvabaliai žibėjo tamsoje, o nuo sausmedžio, augančio prie pat Gario tvoros, į karštą nakties orą sklido troškus, sunkus kvapas.

Paprastai Kudžas gaudydavo jonvabalius, amsėdavo ir maišydavosi vyrams tarp kojų. Tačiau šį vakarą jis tik gulėjo prie jų, įspraudęs nosį tarp letenų. Vyrai manė, kad jis miega, bet taip nebuvo. Kudžas tik gulėjo, jausdamas, kaip skausmas užpildo visus kaulus ir ūžia galvoje. Jis beveik nebeįstengė mąstyti; jį užvaldė paprastas instinktas. Miegant jo sapnai tapo nemaloniai aiškūs. Viename iš jų Kudžas užpuolė BERNIUKĄ, perkando jam gerklę ir ištraukė laukan visas žarnas. Po šio sapno jis nubudo inkšdamas ir tampydamasis.

Kudžas beveik nuolat norėjo gerti, tačiau dažnai pradėjo apeidinėti savo vandens dubenėlį, o kai sustodavo atsigerti, vandens sko-

nis primindavo plieno pjuvenas. Nuo vandens jam skaudėjo dantis ir akis. Todėl dabar jis gulėjo žolėje, nesidomėdamas nei jonvabaliais, nei kuo nors kitu. VYRŲ balsai - nesvarbus murmesys - sklido iš kažkur virš jo. Jie Kudžui beveik nieko nereiškė, palyginus su jo didėjančia kančia.

- Bostonas! - sušuko Garis Pervjeras ir švilptelėjo. - *Bostonas*! Ką, po velnių, tu veiksi Bostone, ir kodėl manai, jog aš galėsiu sau leisti vilktis tau iš paskos? Man neužtektų "žalių" nuvažiuoti į Nordžą, kol negausiu savo čekio.

- Eik šikt, tu ant jų vartaisi, - atkirto Džo. Jis jau buvo gerokai įkaušęs. - Tau tereikia truputį pasirausti savo čiužiny.

- Ten gali rasti tik blusų, - vėl švilptelėjo Garis. - Ten jų pilna, bet man nusispjaut. Pasiruošęs dar vienam stiklui?

Džo ištiesė savo stiklinę. Garis turėjo pasistatęs butelį prie savo kėdės. Treniruota chroniško alkoholiko ranka jis sumaišė tamsoje kokteilį.

- Bostonas! - vėl ištarė jis, paduodamas Džo kokteilį. - Šoki aukščiau bambos, Džojuk.

Tik Garis visame Kasl Roke - ir turbūt visame pasaulyje - galėjo vadinti Džo "Džojuku".

- Tu juk nebuvai išvykęs toliau Portsmauto.

- Buvau Bostone vieną ar du kartus, - atsakė Džo. - O tu galėtum atsargiau rinkti žodžius, Perverte, o tai užsiundysiu savo šunį.

- Tu šio šuns neužsiundytum ir ant rėkiančio nigerio su skustuvais abejose rankose, - Garis paglostė Kudžo kailį. - O ką apie tai mano tavo žmona?

- Ji nežino, kad mes važiuosim. Ir jai nėra reikalo žinoti.

- Tikrai?

- Ji su berniūkščiu išvažiuoja į Konektikutą aplankyti sesers ir to pašlemėko jos vyro. Jie ten bus visą savaitę. Ji laimėjo šiek tiek pinigų loterijoje. Galiu tau tai dabar pasakyti, nes vis tiek jos pavardę paskelbs per radiją. Ji pasirašė prizo atsiėmimo dokumentus.

- Išloš pinigų loterijoje?

- Penkis tūkstančius dolerių.

Garis švilptelėjo. Kudžas iš skausmo pakėlė ausis.

Džo papasakojo Gariui, ką Čeritė pasakė jam per vakarienę, nutylėdamas apie ginčą ir pokalbį nušviesdamas taip, tarsi tai būtų buvęs tik bereikšmis sandėris: berniukas gali važiuoti į Konektikutą savaitei su ja, o rudenį - į Muschedą kartu su juo.

- O tu važiuosi į Bostoną išleisti šiek tiek tų pinigėlių, šlykštus šunie, - Garis patapšnojo Džo per petį ir nusijuokė. - Na, tu ir kietuolis.

- O kodėl gi ne? Gal gali pasakyti, kada paskutinįkart turėjau laisvą dieną? Aš tai neprisimenu. Šią savaitę neturiu daug darbo. Planavau užtrukti pusantros dienos, išiminėdamas Ričio kombaino variklį ir sutvarkydamas vožtuvus, bet dabar, kai gavau grandininį kraną, užtruksiu tik keturias valandas. Pasakysiu, kad užvežtų kombainą rytoj ir per dieną jį sutvarkysiu. Taip pat turiu sutvarkyti lengvojo automobilio transmisiją - kažkokiam mokytojėliui iš vidurinės mokyklos. Galiu tai atidėti, kaip ir kitus smulkius darbelius. Paskambinsiu ir pasakysiu, jog išvykstu paatostogauti.

- Ką veiksi Bostone?

- Galbūt pažiūrėsiu beisbolo rungtynes Fenvėjuje. Nueisiu į Vašingtono gatvę...

- Į tą karštą rajoniūkštį! Po velnių, taip ir žinojau! - Garis nusikvatojo ir trenkė koja į žemę. - Pažiūrėsi keletą purvinų šou ir galbūt pakabinsi kokią kekšę!

- Bet vienam nebus įdomu.

- Gal ir galėčiau vykti kartu, jei paskolintum man truputį tų pinigų, kol gausiu čekį.

- Jokių problemų, - atsakė Džo.

Garis buvo girtuoklis, tačiau skolų nepamiršdavo.

- Jau gal kokius keturis metus neturėjau moters, - susimąstęs prabilo Garis. - Didžąją dalį savo spermos gamyklėlės praradau Prancūzijoje. Kas liko, kartais užsiveda, o kartais - ne. Būtų smagu sužinoti, kad mano avinėlis vis dar veikia.

- Aha, - suburbuliavo Džo. Jam jau liejosi vaizdas, o ausyse zvimbė. - Ir nepamiršk beisbolo. Žinai, kada paskutį kartą buvau Fenvėjuje?

- Ne.

- Šešiasdešimt aš-tun-tai-siais, - palinkęs į priekį, Džo skiemenavo žodžius, norėdamas juos itin pabrėžti. - Prieš gimstant vaikui. Jie žaidė su "Tigrais" ir pralaimėjo šeši keturi, tie snargliai.

- Kada planuoji išvažiuoti?

- Pirmadienį apie trečią po pietų. Tą rytą mano žmona ir berniukas išvažiuos į svečius. Aš nuvešiu juos į autobusų stotį Portlende. Tada per likusią ryto dalį ir pusę popietės galėsiu sutvarkyti visus reikalus.

- Važiuosi mašina ar furgonu?

- Mašina.

Gario akys sublizgėjo.

- Gėrimai, beisbolas ir kekšytės, - jis išsitempė kėdėje. - Velniai griebtų!

- Nori važiuoti?

- Aha.

Džo šūktelėjo, ir jie abu nusikvatojo. Nei vienas nepastebėjo, kaip Kudžas pakėlė galvą ir tyliai suurzgė.

Pirmadienio rytas išaušo tamsiai pilkas. Rūkas buvo toks tirštas, kad Bretas Kemberis pro savo langą neįstengė įžiūrėti ąžuolo, augančio kiemo kampe už trisdešimties jardų nuo namo.

Visas namas dar miegojo, tačiau Bretas buvo visiškai nubudęs. Šiandien jis leisis į kelionę, todėl visas jo kūnas net virpėjo nuo tos naujienos. Tik jis ir jo motina. Bretas jautė, kad tai bus puiki kelionė, ir kažkur giliai pasąmonėje džiaugėsi, jog tėvas nevažiuoja drauge. Bretas galės būti tik savimi; jam nereikės stengtis pasiekti kažkokio paslaptingo vyriškumo idealo, kurį jau pasiekė jo tėvas, bet kurio jis dar net nepradėjo suvokti. Bretas jautėsi neįtikėtinai puikiai. Jis gailėjosi visų, kurie šį gražų, ūkanotą rytą, greitai pavirsian-

tį dar viena karšta diena, nežadėjo leistis į kelionę. Bretas planavo atsisėsti autobuse prie lango ir stebėti kiekvieną kelionės mylią nuo autobusų stoties iki Stretfordo. Vakar jis ilgai negalėjo užmigti, o pabudo prieš penktą valandą ryto... bet Bretas jautė, jog jei dar truputį ilgiau pasiliks lovoje, tiesiog ims ir susprogs.

Kuo tyliausiai Bretas užsivilko sportinius marškinėlius, užsimovė džinsus ir baltas kojines ir apsiavė sportinius batelius. Tada nulipo žemyn ir įsipylė dubenėlį javainių. Bretas bandė valgyti tyliai, tačiau javainių traškesys tarp dantų tarytum skambėjo visame name. Jis išgirdo, kaip dvigulėje lovoje suniurnėjo tėvelis ir apsivertė ant kito šono. Sugirgždėjo spyruoklės. Breto žandikauliai sustingo. Pasvarstęs jis įsipylė antrą dubenėlį javainių ir išėjo į užpakalinę verandą, pasistengęs netrinktelėti durimis.

Visi vasaros kvapai buvo itin aiškūs tirštame rūke, bet oras jau įšilęs. Rytuose, už pušų, ganyklų pakrašty, matėsi saulė, maža ir ryškiai sidabrinė it pilnatis danguje. Netgi dabar drėgmė buvo tiršta ir sunki. Apie aštuonias ar devynias rūkas išsisklaidys, tačiau drėgmė liks.

Bet dabar Bretas žvelgė į baltą, paslaptingą pasaulį, ir jį užplūdo nepaprasti džiaugsmai: sausas žolės, kurią kitą savaitę jau bus galima pjauti, mėšlo, motinos rožių kvapas. Bretas užuodė net mylimą Gario Pervjero sausmedį, kuris po truputį vijosi aplink tvorą, žyminčią Gario valdas.

Bretas pastatė javainių dubenėlį ir nužingsniavo daržinės link. Pusiaukelėje grįžtelėjo per petį ir pastebėjo, kad namas virto tik ūkanotais kontūrais. Dar keli žingsniai į priekį, ir jis visai išnyks iš akių. Bretas liko vienas baltumoje tik su mažu sidabrinės saulės apskritimu. Jis užuodė dulkes, drėgmę, sausmedį ir rožes.

Tada pasigirdo urzgimas.

Breto širdis nukrito į kulnus, ir jis, įtempęs visus raumenis, pasitraukė žingsnį atgal. Pirmoji jo lyg vaiko, staiga atsidūrusio stebuklinėje pasakoje, mintis buvo - *vilkas*, todėl jis apsidairė. Aplink nieko nesimatė, tik baltuma.

Iš rūko išniro Kudžas.

Bretas sudejavo. Šuo, su kuriuo jis užaugo; šuo, kuris kantriai tampė šaukiantį, laimingą penkiametį Bretą po kiemą ant rogučių, įlindęs į Džo padarytus pakinktus; šuo, kuris kiekvieną popietę, ar saulė, ar lietus, ramiai laukdavo prie pašto dėžutės, kol atvažiuos mokyklos autobusas... tas šuo buvo vos vos panašus į tą purviną, sumaitotą vaiduoklį, išlendantį iš rytinio ūko. Didelės, liūdnos senbernaro akys buvo raudonos ir bukos: labiau panašios į kiaulės akis. Visas kailis aplipęs rudai žaliu purvu tarsi jis būtų voliojęsis pelkėje - baloje pievos pakrašty. Išsiviepęs snukis tarsi siaubingas pasityčiojantis šypsnys, nuo kurio Bretas sustingo iš siaubo. Bretas jautė gniaužiant gerklę.

Pro Kudžo dantis dribo tirštos baltos putos.

- Kudžai? - sušnibždėjo Bretas. - Kudžai?

Kudžas pažvelgė į BERNIUKĄ, neatpažindamas nei jo stoto, nei aprangos spalvų (jis nematė spalvų, kokias mato žmogus), nei jo kvapo. Jis matė tik dvikojį pabaisą. Kudžas sirgo, ir dabar visi padarai aplinkui jam atrodė baisūs. Jo galvoje knibždėjo noras žudyti: kąsti, plėšti, draskyti. Prieš akis Kudžas matė neryškų vaizdą - jis puola BERNIUKĄ, parverčia jį, nuplėšia mėsą nuo kaulų, išgeria vis dar pulsuojantį kraują.

Pabaisa prabilo, ir Kudžas atpažino balsą. Jis priklausė BERNIUKUI, o BERNIUKAS niekada nebuvo jo įskaudinęs. Kažkada Kudžas mylėjo BERNIUKĄ ir galėjo net numirti dėl jo. To jausmo pakako, kad išblaškytų žmogžudystės vaizdą, kol jis tapo blyškus, kaip ir rūkas aplink juos.

- Kudžai? Kas atsitiko, mažyli?

Paskutinį kartą šuo, kuris gyveno prieš šikšnosparniui įkandant jam į nosį, nugalėjo sergantį pavojingą šunį, ir šis turėjo su tuo susitaikyti. Kudžas atsitraukė ir dingo rūke. Putos dribo nuo snukio ant žemės. Jis pradėjo bėgti, tikėdamasis pralenkti ligą, tačiau ji bėgo kartu su juo, zvimbdama ir inkšdama, priversdama jį nekęsti ir

trokšti žudyti iš skausmo. Kudžas ėmė raičiotis aukštoje žolėje, vartydamas akis.

Pasaulis tapo beprotiška kvapų jūra. Jis būtinai suseks kiekvieno kvapo šaltinį ir jį sunaikins.

Kudžas, didžiulis, sveriantis porą šimtų svarų šuo, vėl pradėjo urgzti, atsistojo ir nugrimzdo giliame, jau po truputį besisklaidančiame rūke.

Po to, kai Kudžas pradingo rūke, Bretas pastovėjo gal penkiolika minučių, nežinodamas, ką daryti. Be abejo, Kudžas sirgo. Galbūt suėdė kokį užnuodytą masalą. Bretas žinojo apie pasiutligę, ir jei būtų išvydęs taip pat atrodantį švilpiką, lapę ar dygliakiaulę, būtų apie tai pagalvojęs. Tačiau jam niekad nedingtelėjo į galvą, kad jo šuo galėtų susirgti ta baisia smegenų ir nervų sistemos liga. Todėl jis tepamanė apie užnuodytą masalą.

Reikės pasakyti tėvui. Tėvas galėtų pašaukti veterinarą. O galbūt tėvelis sugebės ir pats ką nors padaryti, kaip ir prieš dvejus metus, kai replėmis ištraukė dygliakiaulės dyglius iš Kudžo snukio, stengdamasis nei vieno neužlaužti, kad tas po to neužpūliuotų. Taip, būtinai reikės pasakyti tėčiui. Tėvelis ką nors sugalvos, kaip ir tada, kai Kudžas susidūrė su panele Dygliakiaulyte.

Bet kaip tada bus su kelione?

Bretui ir nereikėjo sakyti, jog jo motina išsikovojo kelionę tik kažkokios gudrybės ar sėkmės, ar abiejų kombinacijos dėka. Kaip ir dauguma vaikų, jis jautė įtampą tarp tėvų ir žinojo visas emocines sroves, kaip kad ilgametis vedlys žino visus upės posūkius ir nelygumus. Taigi, nors tėvelis sutiko, Bretas jautė, jog šis susitarimas buvo nemalonus ir sudarytas nenorom. Kelionė prasidės tada, kai tėvas nuveš juos į stotį ir pats išvažiuos. Jei dabar pasakytų tėveliui, jog Kudžas serga, ar jis nepanorės sulaikyti juos namuose?

Bretas sustingo tarpdury, pirmąkart savo gyvenime protiškai ir emociškai abejodamas. Kiek pastovėjęs pradėjo ieškoti Kudžo už daržinės, vis pašaukdamas jį vardu. Breto tėvai dar miegojo, o jis ži-

nojo, kaip garsas sklinda rytiniame rūke. Kudžo niekur nerado ... ir ačiū Dievui.

Žadintuvas pažadino Viką be penkiolikos penktą. Jis atsikėlė, užspaudė žadintuvą ir nusvyravo į vonią, mintyse keikdamas Rodžerį Breikstouną, kuris niekada neatvykdavo į Portlendo oro uostą, likus dvidešimčiai minučių iki reiso registracijos, kaip visi normalūs piliečiai. Rodžeris buvo ne toks. Jis visada priskaičiuodavo nenumatytus atvejus: juk gali nuleisti padangą, uždaryti kelią, o galbūt net gali prasidėti žemės drebėjimas. Ateiviai iš atviro kosmoso galėjo nusileisti ant 22-osios magistralės.

Vikas nusiprausė, nusiskuto, prarijo vitaminus ir grįžo į miegamąjį apsirengti. Didžiulė dvigulė lova buvo tuščia, ir jis atsiduso. Jiedu su Dona praleido ne patį maloniausią savaitgalį... tiesa pasakius, tokio savaitgalio Vikas net priešui nelinkėtų. Jie vaikščiojo nutaisę malonius veidus - Tedui, tačiau Vikas jautėsi lyg dalyvautų maskarade. Jam nepatiko dirbtinai šypsotis.

Jiedu miegojo kartu, tačiau pirmą kartą karališko dydžio lova Vikui pasirodė per maža. Jie miegojo kiekvienas savo pusėje, per vidurį palikę niekam nepriklausančius plotus. Vikas neužmigo nei penktadienio, nei šeštadienio naktį, jautriai reaguodamas į kiekvieną Donos krustelėjimą ar jos naktinių marškinių šiugždesį. Jis spėliojo, ar ir ji taip pat nemiegojo kitoje tuščio ploto pusėje.

Vakar, t.y. sekmadienio naktį, jie pabandė panaikinti tuštumą lovos vidury. Seksas buvo daugmaž sėkmingas, tik truputį nenatūralus (bent jau nė vienas iš jų nepravirko viskam pasibaigus, nors kažkodėl Vikas to tikėjosi), tačiau vargu, ar tai buvo galima pavadinti mylėjimusi.

Vikas apsivilko savo vasarinį pilką kostiumą - pilką it rūškanas rytas - ir čiupo du lagaminus. Vienas buvo daug sunkesnis už kitą, nes gulėjo visi Šarpo javainių dokumentai ir Rodžerio nubraižyti grafiniai brėžiniai.

Virtuvėje Dona kepė vaflius. Arbatinukas pūškavo ant viryklės. Ji vilkėjo jo seną mėlyną flanelinį chalatą. Donos veidas buvo pa-

purtęs tarytum miegas, užuot suteikęs poilsį, būtų stipriai ją sudaužęs.

- Ar lėktuvas skris per tokį rūką? - paklausė ji.

- Rūkas tuoj išsisklaidys. Jau dabar matosi saulė, - Vikas parodė į ją ir pakštelėjo Donai į kaklą. - Tau nereikėjo keltis.

- Anoks čia vargas, - Dona pakėlė keptuvės dangtį ir, įdėjusi vaflį į lėkštę, padavė Vikui. - Aš taip norėčiau, kad tu neišvažiuotum, - jos balsas pritilo. - Tik ne dabar. Tik ne po vakarykštės nakties.

- Juk nebuvo jau taip blogai, ar ne?

- Ne taip, kaip anksčiau.

Karti, beveik paslaptinga šypsenėlė šmėstelėjo Donos lūpomis ir dingo. Ji pamaišė tešlą ir, įpylusi porciją į keptuvę, užvožė dangtį. Tada verdančiu vandeniu užpylė arbatą ir nunešė pudukus - ant vieno buvo užrašyta "VIKAS", ant kito - "DONA" - ant stalo.

- Valgyk vaflį. Jei nori, yra braškių džemo.

Vikas paėmė džemą ir atsisėdo. Užtepė vaflį ir, kaip vaikystėje, ėmė stebėti, kaip džemas tirpsta mažuose vaflio kvadratėliuose. Tai buvo "Smucker's" džemas, kuris Vikui patiko. Valgis buvo gardus, tačiau Vikas nesijautė alkanas.

- Ar žadi su kuo nors permiegoti Bostone arba Niujorke? - atsukdama nugarą, paklausė Dona. - Kaip sakoma, akis už akį, dantis už dantį?

Vikas net pašoko - galbūt net paraudo. Jam pasisekė, kad Dona atsuko nugarą, nes Vikas jautė - šią akimirką jo veidas parodė daugiau, nei Dona turėjo pamatyti. Ne, Vikas nesupyko - tik mintis duoti durininkui dešimt baksų vietoj vieno ir po to pasiteirauti apie šį bei tą tikrai buvo šovusi Vikui į galvą. Jis žinojo, kad retkarčiais Rodžeris taip elgdavosi.

- Tam neturėsiu laiko.

- Na, ką tu, tokiems dalykams visada atsiranda laiko.

- Ar nori, kad aš įsiusčiau, Dona? Ar to nori?

- Ne. Geriau valgyk. Turi pasistiprinti.

Dona atsisėdo prie stalo ir pasidėjo savo lėkštę su vafliu. Ji užsipylė truputėlį sirupo. *Kaip gerai mes vienas kitą pažįstam,* - pamanė Vikas.

- Kada turi užvažiuoti pasiimti Rodžerio? - paklausė Dona.

- Rimtai pasiginčiję nusprendėm - šeštą ryto.

Dona vėl šyptelėjo, tik šįkart šiltai ir mielai.

- Jis tikras vyturys, tiesa?

- Aha. Ir kaip jis dar nepaskambino, norėdamas įsitikinti, ar aš jau atsikėlęs.

Suskambo telefonas.

Jiedu susižvalgė ir po tylos minutės prapliupo juoktis. Tai buvo labai reta akimirka, daug retesnė už atsargų mylėjimąsi tamsoje vakar naktį. Vikas pastebėjo, kokios nuostabios ir švytinčios Donos akys. Pilkos it rytinis rūkas lauke.

- Greičiau pakelk ragelį, kol nepažadino Tedo, - paragino Dona.

Vikas pakluso. Taip, be abejo, skambino Rodžeris. Vikas užtikrino jį, kad jau atsikėlęs, apsirengęs ir pasiruošęs kovai. Jis užvažiuos pas Rodžerį lygiai šeštą. Vikas padėjo ragelį, svarstydamas, ar papasakoti Rodžeriui apie Doną ir Stivą Kempą. Gal geriau nereikia. Ir ne todėl, kad Rodžeris - ne koks patarėjas. Tačiau, nors jis ir pažadėtų nieko nesakyti Altėjai, vis tiek neištesėtų. O Vikas įtarė, kad Altėja tikrai neiškęstų, nepasidalinusi tokiu gandų kąsneliu su bridžo partnerėmis. Taip besvarstydamas Vikas vėl nugrimzdo į depresiją. Atrodė, jiedu su Dona, bandydami išspręsti savo problemas, patys kasė sau duobę mėnesienoje.

- Senukas Rodžeris, - tarė Vikas, vėl sėsdamasis prie stalo.

Jis pabandė nusišypsoti, bet ne kaip pavyko. Spontaniškumo akimirka praėjo.

- Ar sutalpinsi savo ir Rodžerio daiktus į "Jaguarą"?

- Žinoma. Būsiu priverstas. Altėjai reikia judviejų mašinos, o tu turi... o, *velnias*, aš visai pamiršau paskambinti Džo Kemberiui dėl tavo "Pinto".

- Ir be to turėjai apie ką pagalvoti, - Donos balse pasigirdo ironijos gaidelė. - Niekis. Šiandien Tedo nevešiu į žaidimų aikštelę. Jis sloguoja. Jei nori, galiu jį laikyti namuose kad ir visą vasarą. Kai jo nėra namie, aš papuolu į bėdą.

Jos balsą spaudė ašaros, bet Vikas nežinojo, ką atsakyti. Tad tik stebėjo, kaip Dona išsitraukė servetėlę, išsišnirpštė nosį ir nusišluostė akis.

- Daryk, - sukrėstas pagaliau išspaudė Vikas, - daryk, kaip tau geriausia. Tik paskambink Kemberiui. Jį visada gali rasti, ir, manau, kad jis suremontuos tavo "Pinto" per dvidešimt minučių. Net jeigu reikėtų pakeisti karbiuratorių...

- Ar išvažiavęs pagalvosi apie viską? - pertraukė Dona. - Apie tai, ką mes toliau darysim? Mudu?

- Taip.

- Gerai. Aš irgi pagalvosiu. Dar nori vaflio?

- Ne. Ačiū.

Pokalbis virto siurrealistiniu. Ūmai Vikas panoro išvažiuoti. Staiga kelionė pasirodė būtina ir labai patraukli. Norėjosi kuo toliau ištrūkti iš to košmaro. Vikas pajuto staigų laukimo postūmį. Prieš akis išvydo lėktuvą, pro tankų rūką neriantį į dangaus žydrynę.

- Ar galiu gauti vaflį?

Jie abu nustebę atsigręžė. Už jų, susisukęs į raudoną antklodę, laikydamas už ausies savo žaislinį kojotą, stovėjo Tedas. Jis atrodė panašus į mažą užsimiegojusį indėną.

- Žinoma, - nustebusi atsakė Dona: Tedas tikrai nebuvo vyturiukas.

- Ar tave pažadino telefonas, Tedai? - paklausė Vikas.

Tedas papurtė galvą.

- Aš pats prisiverčiau anksti atsikelti, kad galėčiau su tavim atsisveikinti, tėveli. Ar tikrai turi važiuoti?

- Tik trumpam.

- Ir to bus per daug, - niūriai tarė Tedas. - Aš apsibrėžiau kalendoriuje tą dieną, kada tu grįši. Mama man parodė. Aš išbraukinėsiu

kiekvieną dieną, o mama pažadėjo kas vakarą perskaityti "Pabaisos žodžius".

- Jeigu taip, tai viskas tvarkoj.

- Ar paskambinsi?

- Kas antrą vakarą.

- Ne, kiekvieną, - reikalavo Tedas.

Jis užlipo Vikui ant kelių ir, pasodinęs kojotą prie jo lėkštės, ėmė kramsnoti duonos riekelę.

- *Kiekvieną* vakarą, tėveli.

- Negaliu kiekvieną, - atsakė Vikas, prisimindamas penktadienį, dar prieš gaunant anoniminį laišką, Rodžerio sudarytą nežmonišką tvarkaraštį.

- Kodėl ne?

- Nes...

- Nes dėdė Rodžeris sudarė labai įtemptą dienotvarkę, - nutraukė Dona, padėdama lėkštę su vafliu. - Eikš čia ir valgyk. Atsinešk ir savo kojotą. Tėvelis paskambins mums rytoj iš Bostono ir papasakos, kaip sekasi.

Tedas atsisėdo į savo vietą stalo gale. Jis turėjo didelę plastmasinę servetėlę su užrašu "TEDAS".

- Ar parveši man žaisliuką?

- Galbūt. Jei būsi geras. Ir galbūt aš paskambinsiu dar šiandien, kad žinotum, jog laimingai pasiekiau Bostoną.

- Sutarta.

Vikas stebėjo, kaip Tedas nesigailėdamas pylė sirupą ant savo blyno.

- O kokį žaisliuką?

- Dar nežinau, - atsakė Vikas, stebėdamas kramtantį Tedą.

Staiga jam dingtelėjo į galvą, kad Tedui patiko kiaušiniai. Virti, kieti, minkšti ir plakta kiaušinienė.

- Tedai?

- Ką, tėveli?

- Jei norėtum, kad žmonės pirktų kiaušinius, ką tu jiems pasakytum?

Tedas pagalvojo.

- Pasakyčiau, kad kiaušiniai skanūs.

Vikas vėl sugavo savo žmonos žvilgsnį, ir juos vėl apėmė tokia pat nuotaika, kaip ir tada, kai suskambo telefonas. Tik šįkart jie nusijuokė telepatiškai.

Jiedu lengvai atsisveikino. Tik Tedas, dar nesuprasdamas, kaip greitai gali prabėgti laikas, pravirko.

- Ar pagalvosi? - vėl paklausė Dona, kai Vikas įsėdo į "Jaguarą".

- Taip.

Tačiau važiuodamas į Bridžtoną pas Rodžerį, Vikas mąstė tik apie tas dvi beveik tobulas viens kito supratimo akimirkas. Dvi per vieną rytą - neblogai. Vikas mąstė, kokia kvaila visa žmonijos bendravimo samprata - kiek reikėjo milžiniškos, absurdiškos jėgos, kad patirtum nors mažą to bendravimo laimės dalelę. Kai paaukoji tiek laiko ir pasijunti laimingas, turi būti atsargus. Taip, Vikas būtinai pagalvos apie tai. Jiedu neblogai sutarė, ir nors kai kurie kanalai dabar bus amžinai uždaryti, pripildyti Dievai žino kiek mėšlo (kuris po truputį vis dar gali sunktis), kiti atrodė plačiai atverti ir puikiai veikiantys.

Be abejo, reikėjo mąstyti atsargiai - nieko neperdedant. Kartais viskas atrodo per daug jau išpūsta.

Vikas įjungė radiją ir pradėjo galvoti apie vargšą Šarpo Javainių Profesorių.

Be dešimt aštuntą Džo Kemberis sustojo prie "Greyhound" terminalo Portlende. Rūkas jau buvo išsisklaidęs, o laikrodis ant "Casco" banko stogo rodė 73 laipsnius pagal Farenheitą.

Džo vairavo, užsimaukšlinęs skrybėlę ant galvos, pasiruošęs aprėkti kiekvieną, netikėtai išnirusį prieš pat jo nosį. Jis nekentė važinėti didmiestyje. Kai jiedu su Gariu nukaks į Bostoną, Džo ketino palikti mašiną stovėjimo aikštelėje ir pasiimti ją tik grįžtant namo. Jie galėjo pasinaudoti metro, jei tik įstengs "įsikirsti" į jo planą, o jei ne - pasivaikščioti pėsčiomis.

Čeritė vilkėjo savo geriausią žalsvą kostiumą ir baltą medvilninę palaidinukę su raukinukais aplink kaklą. Į ausis ji buvo įsisegusi auskarus, ir Bretą tai gerokai nustebino. Jis negalėjo prisiminti, kad motina iš vis kada nors būtų nešiojusi auskarus, išskyrus tik kai eidavo į bažnyčią.

Bretas užtiko ją vieną, kai ji užlipo į viršų persirengti, padavusi tėveliui dubenį avižinių dribsnių. Džo beveik visąlaik tylėjo, vienu skiemeniu atsakydamas į klausimus. Po to iš vis nutraukė pokalbį, įsijungdamas radijo imtuvą paklausyti beisbolo rezultatų. Jiedu abu bijojo, kad šis tylėjimas nevirstų visa griaunančiu pykčio protrūkiu ir nepakeistų jo apsisprendimo dėl kelionės.

Čeritė jau mūvėjo kostiumines kelnes ir vilkosi palaidinę. Bretas pastebėjo jos persiko spalvos liemenėlę, ir tai taipogi jį nustebino. Jis nežinojo, kad jo motina turėjo ir ne baltų apatinių drabužių.

- Mama, - prabilo Bretas.

Motina atsisuko - vos neužgiuvo ant jo.

- Ar jis tau ką nors pasakė?

- Ne... ne. Tai dėl Kudžo.

- Kudžo? O kas jam?

- Jis serga.

- Iš kur žinai?

Bretas papasakojo, kaip valgė antrą dubenėlį javainių verandoje, kaip įėjo į rūką ir kaip staiga pasirodė Kudžas raudonomis paklaikusiomis akimis ir iš burnos drimbančiomis putomis.

- Ir jis kažkaip neįprastai ėjo, - baigė Bretas. - Tarytum svirduliavo. Gal geriau pasakyti tėveliui.

- *Ne*, - tvirtai atrėžė motina ir skaudžiai sugriebė jį už pečių. - Net nebandyk!

Bretas nustebęs ir išsigandęs pažvelgė į motiną. Ji atleido pirštus ir prabilo daug ramiau.

- Jis tik išgąsdino tave, šitaip išniręs iš rūko tirštumos. Jam tikriausiai nieko neatsitiko. Ar ne?

Bretas ėmė ieškoti žodžių, kad ji suprastų, kaip siaubingai atrodė Kudžas ir kaip akimirką jam pasirodė, kad šuo jį užpuls. Bet, deja, jis nerado tinkamų žodžių. O gal ir nenorėjo jų rasti.

- O jei kas ir atsitiko, - tęsė Čeritė, - tai nieko baisaus. Gal jis užtiko šešką...

- Aš neužuodžiau jokio še...

-... arba gainiojo kokį triušį. O gal aptiko net briedį. O gal paprasčiausiai prisivalgė dilgėlių.

- Galbūt, - abejodamas sutiko Bretas.

- Tavo tėvas už to tik užsikabintų. Jau ir dabar girdžiu jį sakant: "Serga? Na, jis gi tavo šuo, Bretai. Turi jį prižiūrėti. Turiu per daug darbo, kad galėčiau sukinėtis dar ir apie tavo šunėką".

Bretas nelinksmai linktelėjo. Jis pagalvojo lygiai taip pat, stebėdamas niūrų pusryčiaujatį tėvą, radijui bliaunant per visą virtuvę.

- Jei paliksim viską, kaip yra, Kudžas pats prieis prie tavo tėvo, ir tada jam teks pasirūpinti šunimi, - tarė Čeritė. - Jis myli Kudžą, kaip ir tu, nors niekada to ir neparodo. Jei jis pastebės, jog Kudžui kažkas atsitiko, nuveš pas veterinarą Pietų Paryžiuje.

- Taip, ko gero.

Motinos žodžiai atrodė teisingi, bet Bretas vis tiek jautėsi nejaukiai. Čeritė pasilenkė ir pakštelėjo jam į skruostą.

- Žinai ką? Jei nori, mes šiąnakt paskambinsim tavo tėvui. Na, kaip? Ir kai kalbėsies su juo, galėsi laisvai paklausti: "Ar šeri mano šunį, tėveli?" Ir tada viską sužinosi.

- Aha.

Bretas laimingas nusišypsojo. Motina, išsprendusi problemą, atsakė tuo pačiu. Tačiau dabar jie turėjo jaudintis dėl kitko iki to laiko, kai Džo privažiavo mašina prie užpakalinės verandos ir tylėdamas ėmė krauti keturis lagaminus į bagažinę (į vieną iš jų Čeritė slaptai sudėjo visus šešis fotoalbumus). Dabar jiedu jaudinosi, kad Kudžas neįžengtų į kiemą dar prieš jiems išvykstant ir neparodytų savo bėdos Džo Kemberiui.

Tačiau Kudžas nepasirodė.

Džo atidarė bagažinę, padavė Bretui du mažesnius krepšius, o pats čiupo du sunkius lagaminus.

- Oi, moterie, tu tiek prisikrovei daiktų, kad pradedu įtarinėti, jog važiuoji ne į Konektikutą, o ruošiesi skirtis ir išplaukti į kruizą.

Čeritė ir Bretas nejaukiai šyptelėjo. Žodžiais buvo bandyta pajuokauti, tačiau niekada negali žinoti, ką juos tardamas mano Džo Kemberis.

- Pagyvensim, pamatysim, - atsakė Čeritė.

- Turbūt teks tave sugauti ir parvilkti namo naujuoju grandininiu kranu, - nesišypsodamas atrėžė Džo. Jo žalia skrybėlė buvo atsmaukta ant pakaušio. - Na, berniuk, ar pasirūpinsi savo motina?

Bretas linktelėjo.

- Gerai, - Džo nužvelgė sūnų. - Greitai augi. Turbūt jau ir nepabučiuosi savo senioko.

- Pabučiuosiu, tėveli.

Bretas stipriai apkabino tėvą ir pakštelėjo į šeriuotą, prakaitu ir vakarykšte degtine dvokiantį žandą. Pats nustebo, pajutęs tokią meilę tėvui - jausmas, kuris užsiplieksdavo, kai mažiausiai tikėdavosi (tačiau vis rečiau per pastaruosius trejus metus. Motina apie tai nežinojo, o jei ir būtų žinojusi, nebūtų patikėjusi). Ši meilė neturėjo nieko bendra su kasdieniniu Džo Kemberio elgesiu. Tai buvo gyvuliškas, biologinis jausmas, nuo kurio jis niekada neišsivaduos; fenomenas su daugybe jį primenančių smulkmenų, persekiosiančių visą gyvenimą: degančios cigaretės kvapas, dviašmenio skustuvo atspindys veidrodyje, kelnės, numestos ant kėdės, tam tikri keiksmažodžiai.

Tėvas taip pat apkabino Bretą ir atsisuko į Čeritę. Pakišęs pirštą po smakru, truputį pasuko jos veidą. Už nediduko plytinio pastato pasigirdo autobuso variklio ūžesys.

- Gerai praleiskite laiką, - palinkėjo Džo.

Čeritės akys prisipildė ašarų, bet ji greitai, kone piktai nubraukė jas.

- Gerai, - pažadėjo.

Džo veidą vėl uždengė ta paslaptinga, nesuprantama išraiška. Ji nukrito lyg riterio antveidis. Džo tapo tikru kaimiečiu.

- Na, čiumpam tuos lagaminus, berniuk! Tas atrodo lyg švininis... Dieve, padėk!

Džo pasiliko su jais, kol nepatikrino visų keturių lagaminų, atidžiai neperskaitė kiekvieno lapelio, nekreipdamas dėmesio į bagažo prižiūrėtojo nuostabą. Jis įsitikino, kad prižiūrėtojas įkišo lagaminus į autobuso bagažinę, ir tada vėl atsigręžė į Bretą.

- Eime ant šaligatvio.

Čeritė stebėjo juos. Ji atsisėdo ant kieto suoliuko, atsegė rankinę, išsitraukė nosinę ir pradėjo ją lamdyti. Šitaip galėjo pasielgti tik Džo: pirma palinkėti jai geros kelionės, o tada pabandyti įkalbėti sūnų grįžti su juo namo.

Tuo tarpu Džo kalbėjo:

- Duosiu tau du patarimus, berniuk. Tu tikriausiai jų nepaklausysi, nes berniukai niekada neklauso, bet man vis tiek. Pirmas patarimas: tas vaikinas, pas kurį važiuoji, Džimas - tikras šūdžius. Viena iš priežaščių, kodėl leidžiu tau važiuoti, yra ta, kad tau jau dešimt metų ir tu jau gali atskirti rupūžę nuo arbatinės rožės. Pats pamatysi. Jis tik sėdi kontoroje ir varto popierius. Tokie žmonės kaip jis sudaro pusę pasaulio problemų, nes jų smegenys atjungtos nuo jų rankų, - Džo skruostus užliejo raudonis. - Jis - šūdžius. Pažiūrėk ir pamatysi, kad aš teisus.

- Gerai, - pažadėjo Bretas.

Džo Kemberis šyptelėjo.

- Antras patarimas: laikyk ranką ant savo kišeninės piniginės.

- Aš neturiu pi...

Kemberis padavė jam sulankstytą penkių dolerių banknotą.

- O dabar turi. Neišleisk visko iškart. Tik kvailys greitai atsisveikina su savo pinigais.

- Gerai. Ačiū!

- Iki pasimatymo, - atsisveikino Kemberis, bet nebepaprašė bučinuko.

- Iki, tėveli.

Bretas stovėjo ant šaligatvio ir stebėjo, kaip tėvas įlipa į mašiną ir nuvažiuoja. Jis daugiau niekada nebematė tėvo gyvo.

Penkiolika po aštuonių tą patį rytą Garis Pervjeras išsvyravo iš savo namo vienomis šlapimu pasmirdusiomis trumpikėmis ir nusišlapino prie sausmedžio. Jis iškrypėliškai tikėjosi, kad vieną dieną jo šlapimas taps toks apkartęs nuo alkoholio, kad numarins medį. Tokia diena dar neatėjo.

- *Ojojoj, mano galva*! - suriko Garis, laisva ranka susiėmęs galvą ir tuo pačiu metu laistydamas tvorą apsivijusį sausmedį.

Jo akys buvo gerokai paraudę. Širdis ūžė it senas vandens siurblys, kuris traukė daugiau oro nei vandens. Skrandžio spazmas privertė Garį susiriesti - spazmai pastaruoju metu padažnėjo. Stiprūs, bjauriai dvokiantys bezdalai išlėkė iš raukšlėtos subinės.

Garis pasisuko eiti, bet išgirdo urzgimą. Galingas duslus garsas sklido iš tos vietos, kur baigėsi jo prižėlęs kiemas ir prasidėjo ganykla.

Garis atsisuko į tą pusę, iš kur sklido garsas, pamiršęs galvos skausmą, širdies bildesį ir spazmus. Jis retai beprisimindavo karą Prancūzijoje, bet dabar kažkodėl prisiminė. Staiga jo protas suriko: *Vokiečiai*! *Vokiečiai*! *Būrys, ant žemės*!

Bet tai buvo ne vokiečiai. Iš žolės išlindo Kudžas.

- Ei, mažiuli, ko čia dabar urzgi it... - išstenėjo Garis ir užsikirto.

Paskutinį kartą jam teko matyti pasiutusį šunį prieš dvidešimt metų, tačiau tokio vaizdo nepamirši visą gyvenimą. Tada, grįždamas iš turistinės kelionės, Garis sustojo "Amoco" degalinėje. Jis vairavo seną motociklą, kurį turėjo penkiasdešimtaisiais. Aplink degalinę it vaiduoklis slankiojo sulysęs rusvas šuo. Jo šonai sunkiai kilnojosi. Putos dribo iš burnos, akys pakvaišusiai sukiojosi. Pasturgalis buvo aplipęs išmatomis. Šuo ne ėjo, o svirduliavo tarsi kokia baisi būtybė būtų praplėtusi jam nasrus ir pripylusi pigaus viskio.

- Po velnių, ir vėl jis čia, - nusikeikė benzino užpylėjas.

Jis numetė veržlėraktį ir nubėgo į mažą kontorėlę, prisišliejusią prie degalinės garažo. Iš ten sugrįžo su 30-to kalibro revolveriu tepaluotoje rankoje. Priklaupė ant vieno kelio ir pradėjo šaudyti. Pirmu šūviu jis nukirto šuniui užpakalinę koją, kuri paskendo kraujo klane. Tas rusvas šunėkas net nesujudėjo, dabar žvelgdamas į Kudžą prisiminė Garis. Jis tik dairėsi it apdujęs tarsi neturėtų nė mažiausio supratimo, kas atsitiko. Antra benzino užpylėjo kulka beveik perkirto šunėką pusiau. Viduriai juodomis ir raudonomis dėmėmis apdrėbė benzino kolonėlę. Į degalinę įvažiavo trys vyrukai "Dodge" pikapu. Jie visi buvo ginkluoti ir suvarė dar aštuonias ar devynias kulkas į jau negyvą šunį. Po valandos, kai benzino užpylėjas pakeitė Gario motociklui priekinį žibintą, "Studebekeriu" be durų iš keleivio pusės atvyko apygardos šunų kontrolės pareigūnė. Ji užsimovė gumines pirštines ir nupjovė rusvo šuns galvos liekanas, norėdama išsiųsti valstijos sveikatos apsaugos ir gerovės tarnybai.

Kudžas atrodė daug vikresnis nei tas rusvas šunėkas, tačiau visi kiti simptomai buvo lygiai tokie pat. *Jis daug pavojingesnis,* - pamanė Garis. - *Jergutėliau, reikėtų pasiimti savo šautuvą...*

Garis ėmė trauktis.

- Sveikas, Kudžai... geras šunelis, geras š...

Kudžas paraudusiomis, aptrauktomis akimis, nuleidęs galvą stovėjo pievelės pakrašty ir urzgė.

- Geras šunelis...

Kudžui ŽMOGAUS žodžiai atrodė beprasmiai. Tai buvo beprasmiai garsai - lyg vėjas. Kudžą traukė tik nuo ŽMOGAUS sklindantis karštas, šlykštus ir aitrus *kvapas* - baimės kvapas. Jis varė Kudžą iš proto. Staiga jis suprato, kad susirgęs dėl šio ŽMOGAUS kaltės. Kudžas palinko į priekį. Gerklinis urzgimas virto pykčio kupinu staugimu.

Garis pamatė - šuo pasiruošė jį pulti. Jis apsisuko ir pasileido tekinas. Vienas įkandimas ar įbrėžimas galėjo baigtis mirtimi. Garis

skubėjo į verandą ir į saugų namo vidų. Tačiau jis per daug išgėrinėjo, per daug žiemos dienų praleido prie viryklės ir per daug vasaros vakarų - šezlonge. Garis girdėjo, kaip Kudžas jį vejasi ir staiga viskas nutilo - jis suprato, jog Kudžas jau šoko ant jo.

Pasiekęs pirmą verandos laiptelį, du šimtus svarų sveriantis senbernaras užgriuvo Garį it lokomotyvas ir partrenkė jį ant žemės. Šuo taikėsi įkąsti į kaklą. Garis bandė išsisukti, tačiau šuo spaudė jį. Jo tankus pilvo kailis beveik dusino. Kudžas lengvai priplojo jį prie žemės.

Garis suriko.

Kudžas įkando jam į petį. Galingi nasrai perrėžė odą ir ištraukė sausgysles it laidus. Jis nesiliovė urzgęs. Pasipylė kraujas. Garis jautė, kaip šiltos srovelės bėga per ranką. Jis apsisuko ir ėmė tvatinti šunį kumščiais. Šis truputį atsitraukė, ir Gariui pavyko keturpėsčiomis pasislinkti į priekį per tris laiptelius. Tada Kudžas vėl užgriuvo jį.

Garis įspyrė šuniui. Kudžas atsitraukė ir vėl puolė urgzdamas. Putos krito jam iš nasrų. Garis užuodė jo šlykštų puvėsių kvapą. Jis pakėlė dešinį kumštį ir vožė Kudžui į dantis. Jam beveik pavyko. Smūgis nutvilkė visą ranką iki peties, kuris degė iš skausmo nuo įkandimo.

Kudžas vėl atsitraukė.

Garis pažvelgė į šunį, į beplaukę tankiai besikilnojančią krūtinę. Jo veidas tapo pelenų salvos. Plėštinė peties žaizda smarkiai kraujavo. Kraujas lašėjo ant nusilupusių verandos laiptų.

- Na, pulk mane, kalės vaike, - iškošė Garis. - Eikš, man į tai nusispjaut, - sušuko jis. - *Ar girdėjai? Man į tai nusispjaut*!

Bet Kudžas atsitraukė dar per žingsnį.

Žodžiai vis dar buvo beprasmiai, tačiau ŽMOGUS jau nebekvepėjo baime. Kudžas nebežinojo, ar jis dar nori pulti, ar ne. Jam skaudėjo, jam taip baisiai skaudėjo, o pasaulis buvo toks beprotiškas jausmų ir įspūdžių mišinys...

Garis svyruodamas atsistojo. Jis užlipo paskutinius du verandos laiptelius, nuėjo į verandos gilumą ir ėmė ieškoti durų rankenos. Petį diegė tarytum po oda būtų užpilta benzino. Galvoje sukosi mintis: *Pasiutligė*! *Aš užsikrėčiau pasiutlige*!

Apie tai dar bus laiko pagalvoti. Dabar reikėjo dar kai ką atlikti. Jo šautuvas gulėjo koridoriaus spintoje. Ačiū Dievui, kad Čeritė ir Bretas Kemberiai jau išvažiavo. Tai tikra Dievo malonė.

Garis sugraibė stiklinių durų rankeną ir atidarė duris. Jis neatitraukė akių nuo Kudžo, kol neįėjo vidun ir neužsidarė. Kojos tapo guminėmis. Akimirką pasaulis išslydo iš po kojų, ir Garis loštelėjo atgal, įsikąsdamas sau į liežuvį. Nebuvo laiko praskysti it mergaitei. Tai galės padaryti, kai šuo bus negyvas, jei tik norės. Viešpatie, kaip silpna - jis neabejojo, kad pargrius ant grindų.

Garis apsisuko ir patraukė prie spintos. Tą akimirką Kudžas išdaužė durų stiklą ir, lodamas ir išviepęs snukį tarytum tyčiodamasis, įšoko į vidų.

Garis vėl suriko ir laiku suspėjo sugriebti Kudžą abiem rankom, nes šuo vėl jį puolė, stumdamas jį tolyn į koridorių. Atrodė, kad jie šoka valsą. Tada penkiasdešimčia svarų lengvesnis Garis parkrito. Jis jautė, kaip Kudžo snukis braunasi prie kaklo. Jo nosis buvo šleikščiai karšta ir sausa. Garis pabandė pakelti rankas, ketindamas durti nykščiais Kudžui į akis, tačiau tą akimirką Kudžas perkando jam gerklę. Garis suriko, ir šuo įkando jam dar kartą. Garis pajuto, kaip kraujas užlieja veidą ir pamanė: *Gerasis Dieve, juk tai mano kraujas*! Jo rankos vis silpniau mušė į Kudžo šoną, nepadarydamos jam jokios žalos. Pagaliau jos nukrito ant grindų.

Garis silpnai užuodė sodrų sausmedžio kvapą.

- Ką ten matai?

Bretas grįžtelėjo į motiną, tačiau tik trumpam, nes net akimirkai nenorėjo paleisti iš akių pro šalį lekiančio vaizdo. Autobusas važiavo jau beveik visą valandą. Jie kirto "Milijono dolerių" tiltą į Pietų Portlendą (Bretas susižavėjusiomis, išpūstomis akimis spoksojo į du

surūdijusius krovininius laivus uoste), įvažiavo į magistralę ir dabar artėjo prie Niū Hempšyro sienos.

- Viską, - atsakė Bretas. - O tu ką matai, mama?

Čeritė pagalvojo: *Tavo atvaizdą lange - labai neryškų. Štai ką aš matau.*

Tačiau atsakė:

- Ko gero, pasaulį. Matau bėgantį pro mus pasaulį.

- Mamyte? Norėčiau taip važiuoti iki Kalifornijos. Ir pamatyti viską, kas parodyta geografijos vadovėliuose.

Čeritė nusijuokė ir perbraukė jo plaukus.

- Velniškai pavargtum nuo kraštovaizdžio, Bretai.

- Ne. Tikrai ne.

Ir jis tikriausiai nepavargtų, - pamanė Čeritė. Staiga ji pasijuto esanti liūdna ir sena. Kai šeštadienio rytą paskambino Holei, norėdama paklausti, ar jiedu galėtų atvažiuoti, Holė labai nudžiugo, ir nuo to džiugesio Čeritė pasijautė jauna. Keista, kad jos sūnaus džiaugsmas, jo beveik akivaizdi euforija privertė ją jaustis sena. Tačiau...

Ir kas gi jo laukė? Čeritė paklausė savęs, tyrinėdama vaiduokliską sūnaus veidą tarsi kokiu filmavimo triuku įkomponuotą į bėgantį pro šalį kraštovaizdį. Bretas buvo protingas, daug protingesnis už ją ir Džo. Jis turėjo įstoti į koledžą, tačiau ji žinojo, kad kai jis mokysis aukštesnėse vidurinės mokyklos klasėse, Džo privers jį užsirašyti į automechanikos ir remonto kursus ir padėti jam garaže. Prieš dešimt metų šito nebūtų atsitikę, nes profesinės orientacijos patarėjai nebūtų *leidę* tokiam protingam berniukui kaip Bretas užsirašyti į amatų kursus, bet šiais "darau, ką noriu" laikais šitaip puikiausiai galėjo atsitikti.

Dėl to Čeritė labai bijojo. Kažkada ji dar galėjo save įtikinti, kad iki paskutinių vidurinės mokyklos klasių dar labai toli - iki tikros mokyklos. Kol kas Bretui mokykloje sekėsi puikiai. Tačiau paskutinėse vidurinės mokyklos klasėse reikės galutinai pasirinkti. Tada durys užsidarys, ir pasigirs spynos traškesys, kurį galėsi prisiminti tik sapnuose.

Čeritė sukryžiavo ant pilvo rankas ir nusipurtė, net neapgaudinėdama savęs, kad jai pasidarė šalta - stipriai pūtė oro kondicionierius. Iki pasirinkimo Bretui liko ketveri metai.

Čeritė vėl nusipurtė ir staiga apmaudžiai pagalvojo - verčiau jau niekad nebūtų laimėjusi tų pinigų arba būtų pametusi bilietą. Jie tik prieš valandą išsiskyrė su Džo, tačiau tai buvo pirmas kartas, kai ji išvažiavo viena po jų vedybų 1966-aisiais. Čeritė niekada nepagalvojo, jog perspektyva gali būti tokia svaiginanti ir karti. Prieš jos akis iškilo toks vaizdas: moteris ir berniukas, paleisti nuo grandinės... bet ne visai. Prie jų nugarų pritvirtinti dideli kabliai, o prie jų pririštos tviros nematomos gumos. Todėl nespėjus per toli nuvažiuoti - čiaukšt! Ir jie vėl atsiduria pradiniame taške ateinantiems keturiolikai metų!

Čeritė sugargaliavo.

- Ar ką nors sakei, mamyte?

- Ne, tik atsikrenkščiau.

Čeritė krūptelėjo trečią kartą - šįkart rankos pašiurpo. Ji prisiminė eilėraščio eilutę, kurią buvo išmokusi vidurinėje mokykloje per anglų kalbos pamokas (Čeritė norėjo stoti į koledžą, tačiau jos tėvai tiesiog įsiuto nuo tokios minties - nejau ji mananti, kad jie pakankamai *turtingi,* o motina paprasčiausiai išsijuokė). Tai buvo Dilano Tomaso eilėraštis, tik Čeritė jau nebeprisiminė jo viso, - apie meilės išgyvenimus ir prakeiksmus.

Tada tos eilutės jai pasirodė juokingos ir painios, bet dabar Čeritė puikiai viską suprato. Ir kas gi daugiau yra tos tvirtos nematomos gumos, jei ne meilė? Argi ji ketino apgaudinėti save ir paneigti, jog netgi dabar ji nemyli savo sutuoktinio? Kad ji pasiliko su juo tik iš pareigos ar dėl vaiko (ironiška, jei Čeritė ir būtų palikusi Džo, tai tik dėl Breto)? Kad jis niekada nepatenkino jos lovoje? Kad jis negalėjo, kartais net pačiu netikėčiausiu metu (kaip tada autobusų stotyje) būti švelnus? Ir vis dėlto... vis dėlto...

Bretas susižavėjęs žvelgė pro langą. Neatitraukdamas akių jis paklausė:

- Kaip manai, mama, ar Kudžui nieko neatsitiko?

- Kas jam atsitiks, - nesąmoningai atsakė Čeritė.

Pirmą kartą ji konkrečiai mąstė apie skyrybas - kaip ji užsidirbtų pragyvenimui ir sūnui, kaip jie išsisuktų tokioje neįsivaizduojamoje (*beveik* neįsivaizduojamoje) situacijoje. Jei jiedu su Bretu negrįžtų namo, ar Džo atsektų juos, kaip kad grasino Portlende? Ar jis nupręstų palikti Čeritę ramybėje, bet pabandytų atsikovoti Bretą teisėtomis... arba neteisėtomis priemonėmis?

Čeritė ėmė svarstyti įvairias galimybes, pasverdama kiekvieną. Staiga ji suprato, jog visai ne pro šalį pažvelgti truputį toliau į ateitį. Galbūt tai ir skausminga. Bet tikriausiai ir naudinga.

Autobusas įvažiavo į Niū Hempšyro valstiją ir nudardėjo pietų kryptimi.

Lėktuvas "Delta 727" stačiai pakilo virš Kasl Roko - Vikas visada bandydavo rasti savo namą netoli Kasl Leiko ir 117-ojo kelio, bet visuomet nesėkmingai - ir patraukė link pakrantės. Iki Logano oro uosto buvo tik dvidešimt minučių skrydžio.

Dona ir Tedis buvo kažkur žemai, už aštuoniolikos tūkstančių pėdų. Vikas pajuto staigią depresiją, susijusią su bloga nuojauta, kad nieko neišeis, jog kvaila net galvoti apie tai. Kai sprogsta namas, reikia statyti naują. Senojo nesuklijuosi net geriausiais klijais.

Priėjo stiuardesė. Jiedu su Rodžeriu skrido pirmąja klase ("Džiaukimės, kol galim, drauguži, - praeitą trečiadienį nusprendė Rodžeris, rezervuodamas bilietus, - ne kiekvienas sugeba pasitikti savo lemtį tokiu nepriekaištingu būdu"). Be jų, čia sėdėjo dar penki keleiviai ir, kaip ir Rodžeris, skaitė rytinius laikraščius.

- Ar ko nors pageidautumėte? - stiuardesė paklausė Rodžerio su profesionalia šypsena veide, kuri tiesiog rėkė, jog ji tiesiog miršta iš laimės, atsikėlusi pusę šešių ryto ir pasiruošusi skristi pašėlusiu maršrutu Bangoras - Portlendas - Bostonas - Niujorkas - Atlanta.

Rodžeris tik papurtė galvą, ir stiuardesė ta nežemiška šypsenėle apdovanojo Viką.

- Gal jūs ko pageidautumėte, sere? Bandelės? Apelsinų sulčių?

- Gal galėtumėte sumaišyti "atsuktuvą"? - paklausė Vikas, ir Rodžeris stipriai krestelėjo galvą iš po laikraščio.

Stiuardesės šypsena neišblėso: nieko naujo, jei keleivis paprašo išgerti dar prieš devynias ryto.

- Žinoma, galiu, - atsakė ji, - bet jums teks išgerti jį vienu mauku, nes mes jau artėjame prie Bostono.

- Išmauksiu, - pažadėjo Vikas, ir stiuardesė grįžo prie savo vežimėlio, švytėdama žydra uniforma ir šypsena veide.

- Kas tau? - paklausė Rodžeris.

- Ką nori pasakyti?

- Ir pats gerai žinai. Niekad nemačiau, kad iki vidurdienio prisiliestum net prie alaus. Dažniausiai negeri net iki penkių.

- Aš nuleidžiu laivą į vandenį.

- Kokį laivą?

- "Titaniką".

Rodžeris susiraukė.

- Ar nemanai, kad taip nepridera elgtis?

Tiesą pasakius, Vikas visiškai sutiko su Rodžeriu. Rodžeris nusipelnė ko nors geresnio, bet šį rytą, vis dar slegiamas depresijos, Vikas nieko negalėjo sugalvoti - ko. Tik blankiai šyptelėjo. Tačiau Rodžeris ir toliau raukėsi.

- Klausyk, - tarė Vikas. - Aš šį tą sugalvojau dėl javainių. Bus velniškai sunku įtikinti senį Šarpą ir jo vaikį, bet galbūt pavyks.

Rodžeris atlėgo. Taip visada būdavo: Vikas kurdavo idėjas, o Rodžeris jas patobulindavo ir apdorodavo. Jiedu visada dirbo kaip komanda, paverčianti idėją reklama ir ją pristatanti.

- Ką sumąstei?

- Palauk truputėlį. Galbūt iki šio vakaro. Tada iškelsime ją vėliavos stiebe...

- ... ir pažiūrėsim, kam teks nusimauti kelnes, - išsišiepęs užbaigė Rodžeris.

Jis vėl pasinėrė į finansinį laikraščio puslapį.

- Gerai. Jei tik sužinosiu šį vakarą. Praeitą savaitę Šarpo akcijos pakilo dar aštuoniais punktais. Ar tai žinojai?

- Puiku, - sumurmėjo Vikas ir pažvelgė pro langelį.

Jokio rūko, diena buvo aiški. Kenebanko, Ogunkvito ir Jorko paplūdimiai sudarė panoraminį atviruką: žydra jūra, chaki spalvos smėlis ir tolumoje boluojantis Meino kraštovaizdis - kalvelės, pievos ir laukai bei eglynų juostos, nusidriekusios į vakarus. Gražumėlis. Nuo to Viko depresija dar pagilėjo.

Ne daug trūksta, ir pravirksiu, - niūriai pamanė Vikas. Ir dėl visko kalti tie šeši sakiniai popieriaus lape. Koks velniškai trapus pasaulis, toks trapus it velykinis kiaušinis - spalvotas iš išorės ir tuščias viduje. Tik praeitą savaitę jis galvojo pasiimti Tedą ir išvažiuoti. Dabar Vikas spėliojo, ar grįžęs iš kelionės ras Doną ir Tedą namuose. Ar gali taip būti, kad Dona pasiims vaiką ir išvažiuos, pavyzdžiui, pas savo motiną į Pokonosą?

Žinoma, kad gali. Dona gali nuspręsti, kad dešimties dienų nepakaks nei jai, nei jam. Galbūt bus geriau išsiskirti šešiems mėnesiams. O dabar su ja buvo ir Tedas. Viskas pagal įstatymus, ar ne?

O galbūt, - prabilo balsas-šmeižikas, - *galbūt ji žino, kur yra Kempas. Galbūt ji nuspręs išvažiuoti pas jį. Pabandys pagyventi su juo. Jiedu gali pabandyti susigrąžinti savo laimingą praeitį.*

Tiesiog pati maloniausia pirmadienio ryto mintis, - niūriai pamanė Vikas.

Tačiau šios minties atsikratyti nepavyko.

Vikas suspėjo išmaukti kokteilį, lėktuvui nespėjus nusileisti Logano oro uoste. Suerzino skrandį, ir Vikas žinojo, kad maudulys nepraeis visą rytą - kaip neatsikratys minties apie Doną ir Stivą Kempą, - tačiau depresija truputį atsitraukė, todėl galbūt buvo verta pakentėti.

Galbūt.

Džo Kemberis nustebęs žvelgė į priterštas garažo grindis. Jis užsmaukė ant kaktos žalią fetrinę skrybėlę, dar kiek paspoksojo, tada susikišo du pirštus į burną ir čaižiai sušvilpė.

- *Kudžai! Ateik čia, Kudžai!*

Jis dar kartą sušvilpė ir pasilenkė, padėjęs rankas ant kelių. Šuo turėjo grįžti, dėl to nė kiek neabejojo. Kudžas niekada per daug nenutoldavo. Tačiau kaip susitvarkyti su tuo?

Šuo pridirbo ant garažo grindų. Kudžas, net būdamas mažas, niekada taip nedarydavo. Jis painiodavosi tarp kojų, porą kartų sudraskė fotelių apmušalus, tačiau kad iškrėstų tokį dalyką! Džo dingtelėjo - gal koks kitas šuo bus pridirbęs garažą, bet iškart šią mintį atmetė. Kiek žinojo, Kudžas buvo pats didžiausias šuo Kasl Roke. Dideli šunys daug ėda ir daug šika. Tiek nepridirbtų nei pudelis, nei skalikas, nei koks mišrūnas. Džo pagalvojo, jog galbūt šuo pajuto, kad Čeritė ir Bretas išvažiavo. Jei taip, tai galbūt Kudžas šitaip išreiškė savo požiūrį į šį įvykį. Džo girdėjo, jog kartais šunys taip elgiasi.

Džo paėmė šunį vietoj atlyginimo už darbą 1975-aisiais. Tas klientas buvo vienaakis vaikinas vardu Rėjus Krovelis iš Faieburgo kelio. Krovelis beveik visą laiką praleisdavo dirbdamas miškuose, tačiau jis puikiai mokėjo veisti ir treniruoti šunis. Jis galėjo gerai uždirbti iš "šunų ūkio", kaip tai vadino Naujosios Anglijos kaimiečiai, tačiau per savo niurnėjimą Krovelis atstumdavo visus klientus.

- Mano sunkvežimiui reikalingas naujas variklis, - tą pavasarį Krovelis pasiskundė Džo.

- Aha.

- Aš turiu variklį, bet negaliu tau užmokėti už įdėjimą. Mano kišenės tuščios.

Jiedu stovėjo Džo garaže ir kramtė žolės stiebus. Penkiametis Bretas sukinėjosi kieme aplink Čeritę, kuri džiovė drabužius.

- Ką gi, ne kas, Rėjau, - atkirto Džo, - bet aš nedirbu veltui. Čia tau ne labdaros fondas.

- Ponia Bysli ką tik atsivedė šuniukų, - tarė Rėjus. Ponia Bysli buvo senbernarė kalė. - Grynaveislių. Tu atlik savo darbą, o aš tau išrinksiu patį geriausią vados šuniuką. Ką pasakysi? Tau reikės medienos, bet nenupjausiu nė medelio, kol nebus sutvarkytas sunkvežimis.

- Man nereikia šuns, - atrėžė Džo. - Ypač tokio didelio. Tokie didžiuliai senbernarai tikriausiai suryja kalnus.

- *Tau* šuns gal ir nereikia, - atsakė Rėjus, nukreipdamas žvilgsnį į Bretą, sėdintį žolėje ir stebintį motiną, - bet tavo sūnui jis patiktų.

Džo prasižiojo, bet vėl susičiaupė. Jiedu su Čerite nesisaugojo, tačiau Bretas buvo vienintelis vaikas, o ir to teko ilgai laukti. Kartais, kai Džo žvelgdavo į sūnų, jo galvoje kirbėdavo vienas klausimas: ar berniukas vienišas? Ko gero. Ir ko gero Rėjus Krovelis buvo teisus. Artėjo Breto gimtadienis. Tad jis galėtų padovanoti jam šuniuką.

- Aš pagalvosiu apie tai, - tarė Džo.

- Na, labai ilgai negalvok. Galiu nuvažiuoti pas Viną Kalahaną į Šiaurės Konvėjų. Jis toks pat auksarankis, kaip ir tu, Kemberi. Gal net didesnis.

- Galbūt, - šaltakraujiškai tėškė Džo.

Rėjaus Krovelio būdas nė kiek jo neišgąsdino.

Vėliau tą savaitę parduotuvės vadybininkas atvežė savo "Thunderbird", kad Džo patikrintų transmisiją. Nieko rimto nebuvo, bet vadybininkas, vardu Donovanas, tupinėjo aplink mašiną it susirūpinusi motina, kol Džo išpylė pavarų dėžės skystį, įpylė naujo ir priveržė juostinius stabdžius. Automobilis, nors ir 1960-ųjų metų, buvo puikaus stovio. Kai Džo baigė darbą, klausydamasis Donovano pasakojimo, kaip jo žmona norėjusi, kad jis parduotų mašiną, jam į galvą šovė mintis.

- Sumaniau parnešti sūnui šuniuką, - prabilo Džo, nuleidęs mašiną nuo domkratų.

- Tikrai? - mandagiai paklausė Donovanas.

- Aha. Senbernarą. Dabar jis dar visai mažiukas, bet užaugęs daug suės. Ką tik pamaniau, kad galėtume sudaryti sandėrį. Jei garantuotumėte man nuolaidą sausam šuns maistui, aš savo ruožtu pažadu karts nuo karto apžiūrėti jūsų mašiną be jokio užmokesčio už darbą.

Donovanas su džiaugsmu sutiko, ir abu paspaudė rankas. Džo paskambino Rėjui Kroveliui ir pasakė, jog sutinka paimti šunytį, jei dar Kroveliui tai tinka. Krovelis neprieštaravo, ir kai tais metais atėjo sūnaus gimtadienis, Džo nustebino ir Bretą, ir Čeritę, į berniuko rankas įduodamas inkščiantį mažą šunelį.

- Ačiū, tėveli, ačiū, ačiū! - sušuko Bretas ir, apkabinęs tėvą, apibėrė jį bučiniais.

- Nėr už ką, - atsakė Džo. - Bet tau teks juo rūpintis, Bretai. Jis - tavo šuo, ne mano. Jei kur nors čia pridirbs, nuvesiu jį už daržinės ir nušausiu it kokį benamį.

- Aš rūpinsiuos, tėveli... Aš pažadu!

Bretas laikėsi duoto pažado, o kai kelis kartus užsimiršo, tai Čeritė arba Džo patys panaikino šuns paliktus pėdsakus be jokių komentarų. Taip pat Džo suprato, kad neįmanoma likti nuošaly nuo Kudžo: užaugęs (o jis augo velniškai greitai, virsdamas tokiu ėdrūnu, kokį Džo ir įsivaizdavo) jis paprasčiausiai užėmė savo vietą Kemberių šeimoje. Jis buvo vienas iš tų *bona fide** gerų šunų.

Kudžas greitai priprato prie namų taisyklių... o dabar štai kas. Džo raukydamasis apsidairė, susikišęs rankas į kišenes. Kudžo niekur nesimatė.

Džo išėjo į kiemą ir vėl sušvilpė. Prakeitas šuo turbūt vėsinosi upelyje. Džo nė kiek dėl to nekaltino Kudžo. Šešėlyje buvo kokie aštuoniasdešimt penki laipsniai. Bet šuo greitai turėjo grįžti, o tada Džo sumurkdys jo snukį į jo paties šūdą. Be abejo, tai bus labai nemaloni procedūra, nes Kudžas taip pasielgė, ilgėdamasis savo žmonių, bet jei leisi šuniui išsisukti...

Į galvą dingtelėjo dar viena mintis. Džo pliaukštelėjo per skrybėlės brylių. Kas pašers Kudžą, kol jiedu su Gariu bus išvykę?

Jis galėjo pastatyti seną kiaulių lovį už daržinės ir pripildyti jį šunų maisto - rūsyje jo buvo, kiek nori, - tačiau maistas galėjo sušlapti lietuje. O jei paliktų lovį name arba daržinėje, Kudžas vėl ga-

---

* Sąžiningas, tikras (lot.).

lėjo pridirbti ant grindų. Be to, Kudžas buvo didžiulis besotis. Jis galėjo pusę suėsti per vieną dieną, o kitą pusę - per kitą, o po to slankioti alkanas, kol Džo grįš namo.

- Po velnių, - sumurmėjo Džo.

Šuo negrįžo. Tikriausiai žinojo, kad Džo jau rado jo "darbelį", ir dabar gėdijosi. Kudžas buvo protingas šuo, o tokius dalykus jis, be abejo, gerai žinojo (arba galėjo nuspėti).

Džo paėmė kastuvą ir atsikratė išmatų. Ant grindų šliūkštelėjo pramoninio valiklio, kurio turėjo po ranka, patrynė ir nuplovė vandeniu iš kriauklės, esančios garažo gale.

Taip padaręs, Džo išsitraukė savo užrašų knygutę, kurioje užsirašinėjo darbų tvarkaraštį, ir jį peržiūrėjo. Ričio kombainu jau buvo pasirūpinta - su grandininiu kranu nebuvo jokio vargo iškelti variklį. Džo lengvai atidėjo pavarų dėžės remontą: kaip jis ir tikėjosi, su mokytoju susitarė be vargo. Jis taip pat turėjo atidėti ir dar pustuzinį nesunkių darbelių.

Džo įėjo į namą (jis niekada nesivargino įsivesti telefono garaže. Čeritei pasakė, kad už papildomą liniją reikėtų brangiai mokėti) ir, paskambinęs žmonėms, perspėjo, kad kelioms dienoms išvažiuojąs su reikalais iš miesto, tačiau pažadėjo suremontuoti mašinas, jiems dar nespėjus kreiptis į ką nors kitą. O jei kas nors negali laukti, kol bus pakeistas trapecinis diržas ar radiatoriaus žarnelė, tai jam į tai nusispjaut.

Visiems paskambinęs, Džo sugrįžo į daržinę. Dar reikėjo pakeisti tepalą ir žiedus. Savininkas žadėjo atsiimti mašiną vidurdienį. Džo kibo į darbą, galvodamas, kaip tylu namuose be Čeritės ir Breto... ir Kudžo. Paprastai didysis senbernaras gulėdavo šešėlyje prie slankiojančių garažo durų, lekuodavo ir stebėdavo dirbantį Džo. Kartais Džo pasikalbėdavo su juo, o Kudžas, regis, atidžiai jo klausydavosi.

Mane apleido, - pusiau įsižeidęs pagalvojo Džo. Visi trys mane apleido. Jis žvilgtelėjo į vietą, kur Kudžas buvo pridirbęs, ir pasibjaurėjęs papurtė galvą. Susirūpino, kas pašers šunį, tačiau ir vėl

Džo nieko neįstengė sugalvoti. Vėliau reikės paskambinti tam senam Pervjerui. Galbūt jis prisimins ką nors - kokį vaikėzą, kuris norėtų pašerti Kudžą kokias dvi tris dieneles.

Džo pakinkavo galva ir garsiai atsuko radiją. Jis jos negirdėdavo, kol nepranešdavo naujienų ir beisbolo rezultatų, bet Džo jausdavosi ne vienas. Ypač, kai nieko nebūdavo namie. Džo įniko į darbą. Ir nors keletą kartų name skambėjo telefonas, jis neišgirdo.

Rytui įpusėjus, Tedas Trentonas žaidė savo kambaryje su mašinėlėmis. Per keturis gyvenimo metus jis jau sukaupė daugiau nei trisdešimties mašinėlių kolekciją. Joje buvo ir septyniasdešimt devynių centų vertės plastmasinukai, kuriuos tėvelis kartais nupirkdavo Bridžtono vaistinėje, kurioje trečiadienio vakarais visuomet pirkdavo "Times" žurnalą (reikėjo atsargiai elgtis su plastmasiniais sunkvežimiais, nes jie buvo PAGAMINTI TAIVANE ir greitai lūždavo) ir tokių gigantų kaip geltonas buldozeris, kuris Tedui buvo iki kelių.

Jis turėjo įvairių "žmogeliukų", kuriuos įkišdavo į mašinėlių kabinas. Tai buvo apvalagalviai vyrukai iš "Priešmokyklinių" žaislų kolekcijos ir kareivėliai, jo vadinami "Žvaigždžių karų berniukais": Lukas, Han Solas, Imperijos Siaubas, Bespiono Karys ir Tedo numylėtinis Grydas. Grydas visada vairuodavo buldozerį.

Kartais Tedas su savo mašinėlėmis žaizdavo "Pavojaus riterius", kartais - "Bi Džei ir lokys", kartais - policininkus ir mėnulio švytėtojus (mama su tėčiu buvo nusivežę jį pažiūrėti "Baltojo žaibo" ir "Baltosios linijos karštligės" į Norvėjaus kino teatrą po atviru dangumi, ir Tedui tai paliko didžiulį įspūdį), o kartais - paties susigalvotą žaidimą "Dešimties sunkvežimių nušlavimas".

Tačiau dažniausiai - kaip ir dabar - Tedas žaizdavo bevardį žaidimą. Jis išsitraukdavo mašinėles ir "žmogeliukus" iš dviejų dėžių ir mašinas su "žmogeliukais" išdėliodavo į dvi įstrižai lygiagrečias eiles tarytum jos būtų nuožulniai sustatytos tik Tedo matomoje gatvėje. Tada labai lėtai vieną paskui kitą nuvairuodavo mašinėles į ki-

tą kambario galą ir buferis į buferį ten jas sustatydavo. Kartais šį ciklą be jokio nuovargio pakartodavo po dešimt penkiolika kartų.

Ir Vikas, ir Dona buvo pritrenkti, išvydę šį žaidimą. Buvo nejauku stebėti, kaip Tedas beveik rituališkai kartoja tą patį veiksmą. Jiedu klausė Tedo, kodėl šis žaidimas įdomus, bet Tedui trūko žodžių tai paaiškinti. "Pavojaus riterių", policininkų ir mėnulio švytėtojų bei "Dešimties sunkvežimių nušlavimo" esmę sudarė avarijos ir susidūrimai. Bevardis žaidimas buvo tylus, taikus, ramus ir tvarkingas. Jei Tedui *būtų* užtekę žodžių, jis būtų paaiškinęs, kad šitaip atsiduoda meditacijai.

Dabar žaizdamas Tedas mąstė, jog kažkas negerai.

Jo akys automatiškai - nesąmoningai - nukrypo į spintos duris, bet problema glūdėjo ne spintoje. Durys buvo tvirtai uždarytos, o, pasakius "Pabaisos žodžius", jos niekada neatsidarydavo. Ne, negerai buvo kažkur kitur.

Tedas nežinojo, kur, ir nenorėjo žinoti. Tačiau, kaip ir Bretas Kemberis, jis jau puikiai jautė tėvų upės, kuria jis plaukė, sroves. Pastaruoju metu Tedas pajuto, kad po vandeniu slepiasi juodi sūkuriai, seklumos ir netgi spąstai. Galėjo būti ir upės slenksčiai. Krioklys. Bet kas.

Kažkas negera dėjosi tarp tėvo ir motinos.

Tedas tai matė jų žvilgsniuose, jų kalboje, veiduose ir tame, kas slėpėsi jų mintyse.

Tedas baigė įstrižai pastatytąją mašinėlių eilę perkelti į eilutę kitame kambario gale, atsistojo ir priėjo prie lango. Truputį skaudėjo kelius, nes jis jau gana ilgai žaidė savo bevardį žaidimą. Užpakaliniame kieme jo motina džiovė skalbinius. Prieš pusvalandį ji bandė prisiskambinti vyrui, kuris galėjo pataisyti "Pinto", bet jo nebuvo namie. Ji ilgai laukė, kad kas nors atsilieptų, po to įsiutusi trenkė ragelį. Tedo motina labai retai įsiusdavo dėl tokių menkniekių.

Tedui bestebint, ji baigė džiauti paskutines dvi paklodes. Tada pažvelgė į jas, ir jos pečiai nusviro. Motina priėjo prie obels už dvigubos skalbinių virvės, ir iš jos pozos - išskėstos kojos, nuleista gal-

va, krūpčiojantys pečiai - Tedas suprato, kad mama verkė. Jis dar truputį paspoksojo į ją ir grįžo prie mašinėlių. Tarytum tuštuma užpildė jo pilvo ertmę. Tedas jau pasiilgo tėvo, netgi labai, o tai buvo dar blogiau.

Jis vėl vieną po kitos perstatė mašinėles į įstrižainę kitame kambario gale. Tedas liovėsi žaidęs, kai trinktelėjo durys. Jis pamanė, kad motina jį pašauks, bet ji nepašaukė. Pasigirdo motinos žingsniai virtuvėje ir jos kėdės girgždesys svetainėje. Tačiau televizoriaus neįjungė. Tedas įsivaizdavo ją ten sėdinčią, tik... *sėdinčią*... ir... greitai ją pamiršo.

Baigė rikiuoti mašinėles. Jo numylėtinis Grydas sėdėjo buldozerio kabinoje ir savo tuščiomis apvaliomis juodomis akimis spoksojo į Tedo spintos duris. Jo akys buvo išsipūtusios, tarytum jis būtų ten kažką išvydęs, kažką baisaus, bauginančio ir *siaubingo*, vis artėjančio...

Tedas nervingai žvilgtelėjo į spintos duris. Jos buvo tvirtai uždarytos.

Tačiau jau pavargo nuo žaidimo. Tedas sudėjo mašinėles į dėžę, tyčia garsiai barškindamasis, kad mama žinotų, jog jis ruošiasi nulipti žiūrėti "Parako dūmų" per aštuntą kanalą. Jis jau ėjo prie durų, bet pakerėtas stabtelėjo ir įsistebeilijo į "Pabaisos žodžius".

Pabaisos, nesiartinkite prie šio kambario!

Čia jūsų niekas nekvietė.

Tuos žodžius Tedas mokėjo atmintinai. Jis mėgo į juos žiūrėti, mechaniškai skaityti ir tyrinėti tėvo rašyseną.

Niekas nepalies Tedo ir jo nenuskriaus per visą naktį.

Čia jūsų niekas nekvietė.

Staiga instinktyviai Tedas ištraukė smeigtuką, kuriuo prie sienos buvo prismeigtas popieriaus lapas. Atsargiai - beveik pagarbiai - paėmė "Pabaisos žodžius", sulankstė popierių ir įsidėjo į užpakalinę džinsų kišenę. Pasijutęs daug geriau, Tedas nuskubėjo žemyn žiūrėti Maršalo Dilono ir Festuro nuotykių.

Be dešimties dvyliktą paskutinis vyrukas atsiėmė savo mašiną. Jis sumokėjo grynais, kuriuos Džo įsikišo į seną tepaluotą piniginę, primindamas sau turįs užsukti į banką ir, prieš išvykdamas su Gariu, pasiimti dar penkis šimtus dolerių.

Galvodamas apie kelionę, Džo vėl prisiminė Kudžą ir tai, kad nėra kam jo pašerti. Jis įsėdo į savo "Fordą" ir nuvažiavo pas Garį Pervjerą kalvos papėdėje. Džo sustojo keliuke ir palypėjo verandos laiptais. Staiga pasisveikinimo šūksnis užstrigo gerklėje. Džo pasilenkė prie laiptelių.

Ant jų matėsi kraujas.

Džo palietė jį pirštais. Kraujas buvo lipnus, dar nesudžiūvęs. Džo vėl išsitiesė, truputį sunerimęs, bet dar neįtardamas nieko blogo. Garis, būdamas girtas, galėjo pargriūti su stikline rankoje. Džo rimtai sunerimo tik pamatęs išdaužtą durų stiklą.

- Gari?

Tyla. Džo susimąstė, ar tik kas nors, apimtas neapykantos, nenudobė senojo Gario. Arba galbūt koks turistas užsuko pasiklausti kelio, o Garis pasiuntė jį...

Džo užlipo laiptais. Ant verandos grindų buvo ir daugiau kraujo.

- Gari? - dar kartą pašaukė Džo, ir staiga panoro, kad prie dešinio šono kabėtų jo revolveris.

Tačiau jei kas nors ir sukruvino Gario nosį ar išmušė kelis dar likusius senojo Pervjero dantis, tai tas asmuo jau dingo, nes kieme, be surūdijusio Džo "Fordo LTD", stovėjo tik baltas 1966-ųjų Gario "Kraisleris". O pėsčiomis 3-uoju Miesto keliu niekas nevaikštinėjo. Nuo Gario Pervjero namų iki miesto buvo septynios mylios.

- *Ko gero, jis tik pats įsipjovė,* - pagalvojo Džo. - *Bet tikiuosi, kad jis persipjovė ranką, o ne gerklę.*

Džo atidarė duris. Jos sucypė ant vyrių.

- Gari?

Ir vėl neišgirdo atsakymo. Viduje tvyrojo šlykščiai saldus kvapas, kuris Džo nepatiko, bet iš pradžių jis nusprendė, jog dvokia sausmedis. Kairėje buvo laiptai į antrą aukštą. Tiesiai koridorius ve-

dė į virtuvę. Pusiaukelėje, dešinėje pusėje, dar vienerios durys vėrėsi į svetainę.

Kažkas gulėjo ant koridoriaus grindų, bet buvo per tamsu, kad Džo galėtų įžvelgti, kas. Atrodė panašu į apverstą staliuką ar kažką panašaus... tačiau kiek Džo žinojo, Gario koridoriuje nebuvo jokių baldų. Kai lydavo, Garis čia atnešdavo šezlongus, tačiau jau dvi savaites nelijo. Dabar šezlongai stovėjo prie Gario "Kraislerio" ir sausmedžio.

Bet kvapas sklido ne nuo sausmedžio. Tai buvo kraujo kvapas. Daugybės kraujo. Ir ant grindų gulėjo ne apverstas staliukas.

Džo pribėgo prie gulinčiojo. Jo širdis smarkiai daužėsi krūtinėje. Džo pasilenkė ir tyliai suriko. Staiga oras koridoriuje tapo per karštas ir per aitrus. Džo užėmė kvapą. Jis nusisuko nuo Gario, prisidengęs burną ranka. Kažkas nužudė Garį. Kažkas...

Džo prisivertė atsigręžti. Garis gulėjo savo kraujo klane. Jo tuščios akys spoksojo į koridoriaus lubas. Gerklė buvo perplėšta. Ne tik perplėšta, bet, gerasis Dieve, ją *perkando*.

Šįkart Džo nebesutramdė savo skrandžio. Jis leido viskam, kas jame buvo, palikti jo kūną. Kvaila, bet Džo pajuto vaikišką pagiežą Čeritei. Čeritė išvažiavo, o jam savosios kelionės teks atsisakyti, nes kažkoks pamišęs šunsnukis Gario Pervjero akyse suvaidino Džeko Skerdiko vaidmenį, ir...

... ir Džo turėjo paskambinti policijai. Nekreipti dėmesio į visa kita. Nekreipti dėmesio, kaip senojo Pervjero akys spoksojo į šešėliuotas lubas, kaip jo kraujo kvapas maišėsi su šlykščiai saldžiu sausmedžio aromatu.

Džo atsistojo ir nusvyravo į virtuvę. Jis nesąmoningai aimanavo. Telefonas kabėjo virtuvėje ant sienos. Reikėjo paskambinti valstijos policijai, šerifui Banermenui, kam nors...

Džo stabtelėjo tarpdury. Jo akys tiesiog išsprogo. Virtuvės tarpduryje pūpsojo šuns išmatų krūva... ir iš jos dydžio Džo suprato, kokio šuns čia būta.

- Kudžas, - sušnibždėjo jis. - O, Dieve, Kudžas pasiuto!

Džo pasirodė, kad jis kažką išgirdo, ir apsidairė. Jį išpylė šaltas prakaitas. Koridoriuje gulėjo tik Garis, prieš keletą dienų pareiškęs, kad Džo neužsiundytų Kudžo net ant rėkiančio nigerio. O dabar Garis gulėjo su iki stuburo perkąsta gerkle.

Reikėjo veikti. Džo grįžo koridoriumi, netyčia paslysdamas Gario kraujo klane ir palikdamas kruvinus pėdsakus. Jis vėl sudejavo, tačiau, uždaręs vidines duris, pasijuto geriau.

Jis grįžo į virtuvę, apeidamas Gario kūną, ir apsidairė, pasiruošęs uždaryti virtuvės duris, jei Kudžas būtų viduje. Džo vėl pasigedo savo revolverio prie šono.

Virtuvėje nieko nebuvo. Tik užuolaidos pleveno, pagautos švelnaus vėjelio, patekusio pro atdarą langą. Virtuvėje tvyrojo tuščių degtinės butelių kvapas. Rūgštus, bet daug geresnis už... už tą kitą kvapą. Saulės spinduliai krito ant nublukusio linoleumo. Telefonas, kažkada baltas, o dabar nutepliotas riebaluotų pirštų ir įdaužtas apgirtusio Gario, kaip visada kabėjo ant sienos.

Džo įžengė į virtuvę ir gerai uždarė duris. Jis priėjo prie dviejų atdarų langų ir užpakaliniame kieme išvydo tik du trūnyjančius mašinų, kurias Garis turėjo prieš "Kraislerį", kėbulus. Tačiau Džo dėl viso pikto uždarė ir langus.

Prakaituodamas nuo karščio, jis priėjo prie telefono. Šalia ant virvės kabėjo telefonų knyga. Beveik prieš metus Garis, būdamas girtas it šliurė ir šaukdamas, kad jam nusispjaut, Džo grąžtuvu knygoje praurbė skylę virvei praverti.

Džo paėmė knygą ir vėl numetė. Ji bumbtelėjo į sieną. Džo rankos atrodė per sunkios. Burnoje jautė vėmalų skonį. Jis sugriebė knygą ir, vos nenuplėšdamas viršelio, ją atvertė. Džo galėjo surinkti 0 arba 555-1212, bet, šoko ištiktas, apie tai net nepagalvojo.

Greitas kvėpavimas, širdies dūžiai ir plonų telefonų knygos puslapių šiurenimas užgožė silpnus garsus už Džo: rūsio durų girgždesį, kai Kudžas snukiu jas atvėrė.

Nužudęs Garį Pervjerą, Kudžas nutipeno į rūsį. Šviesa virtuvėje buvo per daug ryški. Ji siuntė karštos agonijos smūgius į jo pašlijusias smegenis. Rūsio durys buvo praviros, ir Kudžas patraukė į palaimingą tamsią vėsumą. Jis užmigo prie Gario karo laikų atramos kojoms, o vėjelis pro atdarus langus beveik uždarė rūsio duris. Tačiau nepajėgė jų užtrenkti.

Dejonės, Džo žiaukčiojimai ir bėgiojimas koridoriumi - visa tai pažadino Kudžą ir jis vėl pajuto skausmus. Skausmus ir begalinį pyktį. Kudžas sustojo tamsiame tarpduryje už Džo ir nuleido galvą. Jo akys beveik degė raudoniu. Tankus rudai gelsvas kailis buvo aplipęs sukrešėjusiu krauju ir purvu. Putos dribo iš burnos, vis labiau blykčiojo dantys, nes liežuvis pradėjo tinti.

Pagaliau Džo knygoje rado Kasl Roko skyrių. Pirštu braukdamas per "K" stulpelį, beveik per vidurį užtiko "Kasl Roko municipalines tarnybas". Džo rado šerifo telefono numerį. Jis jau norėjo pradėti jį rinkti, bet kaip tik tą akimirką Kudžas ėmė urgzti.

Visa drąsa išgaravo iš Džo Kemberio kūno. Telefonų knyga išslydo iš rankų ir trenkėsi į sieną. Džo iš lėto pasisuko į urzgimą ir išvydo Kudžą, stovintį rūsio tarpduryje.

- Geras šunelis, - sušnibždėjo Džo, ir seilė nubėgo per smakrą.

Jis bejėgiškai privarė į kelnes, ir aštrus amoniako kvapas tarsi kumščiu sudavė Kudžui per nosį. Šuo puolė. Džo medinėmis kojomis atšoko į šoną, ir Kudžas trenkėsi į sieną, pradurdamas tapetus ir sukeldamas baltą dulkių debesį. Šuo nebeurzgė: jis griežė dantimis, sukeldamas daug piktesnius garsus nei lojimas.

Džo atsitraukė prie užpakalinių durų. Kojos užkliuvo už virtuvės kėdės. Džo sumaskatavo rankomis, bandydamas atstatyti pusiausvyrą, ir jam tikriausiai būtų pavykę, bet Kudžas užgriuvo jį - kruvina žudymo mašina su putomis, trykštančiomis iš nasrų. Jį supo žalia pelkėta smarvė.

- *O, Dieve, nulipk nuo manęs*! - suriko Džo Kemberis.

Jis prisiminė Garį. Džo viena ranka užsidengė gerklę, o kita pabandė grumtis su Kudžu. Akimirką šuo atsitraukė, išviepdamas snu-

kį. Visai nejuokingas Kudžo šypsnis atidengė dantis, panašius į geltonų tvoros kuolų eilę. Tada jis vėl puolė.

Šį kartą Kudžas taikėsi į Džo Kemberio pautus.

- Ei, vaiki, ar nori važiuoti su manim į parduotuvę? Ir papietauti “Mario” restoranėly?

Tedas atsistojo.

- Taip! Žinoma!

- Tada važiuojam.

Dona stovėjo, persimetusi krepšį per petį, vilkėdama džinsus ir nublukusią mėlyną palaidinę. Tedui motina pasirodė labai graži. Jis apsidžiaugė, kad jos ašarų nė pėdsakų neliko, nes kai verkdavo mama, verkdavo ir *jis*. Tedas žinojo, kad tai vaikiška, bet negalėjo susivaldyti.

Jis jau bėgo prie mašinos, o motina sėdosi prie vairo, kai Tedas prisiminė - juk “Pinto” beveik sugedęs.

- Mamyte?

- Ką? Lipk vidun.

Bet Tedas išsigandęs atsitraukė.

- O jei mašina šubildės?

- Šu..?

Dona nustebusi žvelgė į Tedą, ir jis suprato, kad motina visai užmiršo, jog mašina sugedusi. Tedas priminė, ir ji vėl pasijuto nelaiminga. Ar tai buvo “Pinto” kaltė, ar jo? Tedas nežinojo, tačiau kaltės jausmas jo viduje bylojo - kad kaltas jis. Donos veidas pasidarė meilus, ir ji nusišypsojo švelnia šypsenėle, kurią, Tedas žinojo, motina saugojo tik jam vienam. Jis pasijuto daug geriau.

- Mes važiuojam tik į miestą, Tedi. Jei senas mėlynas mamos “Pinto” subyrės, mums tereiks paaukoti porą baksų vieninteliam Kasl Roko taksi. Ar ne?

- Aha.

Tedas įlipo vidun ir uždarė duris. Dona atidžiai jį stebėjo, pasiruošusi šokti pagalbon. Tedas pamanė, kad ji tikriausiai prisiminė

praeitas Kalėdas, kai jis prisispaudė koją ir beveik mėnesį turėjo vaikščioti sugipsuotas. Bet tada jis buvo dar kūdikis, o dabar jam buvo ketveri - dabar jis buvo didelis berniukas. Tedas žinojo, jog tai tiesa, nes taip jam pasakė tėtis. Jis nusišypsojo mamai, norėdamas parodyti, jog duris uždaryti jau moka, ir ji atsakė jam tuo pačiu.

- Ar gerai uždarei?

- Taip, - patvirtino Tedas, bet Dona atidarė dureles ir vėl užtrenkė, nes mamos niekada netiki, nebent sakytum ką nors bloga, kad, pavyzdžiui, išpylei cukrų, siekdamas riešutinio sviesto, ar išdaužei langą, bandydamas permesti akmenį per garažo stogą.

- Prisisek diržą, - liepė Dona, pati prisisegdama. - Kai sugenda adatinis vožtuvas, mašina labai tamposi.

Truputį susinerimęs Tedas prisisegė. Jis tikėjosi, jog jiems nenutiks jokios avarijos kaip "Dešimties sunkvežimių nušlavimo" žaidime. Ir dar - jis tikėjosi, kad mama daugiau neverks.

- Liukai uždaryti? - paklausė Dona, pasitaisydama tariamus akinius.

- Liukai uždaryti, - išsišiepęs atsakė Tedas.

Jie dažnai žaizdavo tokį žaidimą.

- Pakilimo takas laisvas?

- Taip.

- Tada skrendam.

Dona užvedė mašiną ir išvažiavo iš kiemo. Po akimirkos jie jau riedėjo miesto link.

Po mylios jiedu atsipalaidavo. Iki tol Dona sėdėjo įsitempusi prie vairo, o Tedas - keleivio sėdynėje. Tačiau "Pinto" ūžė taip puikiai tarytum tik vakar būtų nuriedėjęs nuo konvejerio.

Jie nuvažiavo į "Agway" supermarketą, ir Dona apsipirko už keturiasdešimt dolerių. Maisto turėjo užtekti dešimčiai dienų, kol grįš Vikas. Tedas išsiprašė "Twinkles" javainių ir būtų pasiėmęs ir "Cocoa Bears" dėžutę, jei tik Dona būtų leidusi. Jie reguliariai gaudavo Šarpo javainių siuntas, bet dabar netikėtai jų pritrūko. Stovėdama eilėje prie kasos (Tedas sėdėjo vaiko kėdutėje ant vežimėlio

ir maskatavo kojomis), Dona turėjo laiko karčiai apmąstyti, kiek šiais laikais kainuoja trys maišeliai su maistu. Tai ne tik varė į depresiją: tai gąsdino. Sunerimusi pagalvojo apie bauginančią galimybę - *tikimybę*, - sušnibždėjo protas, - kad Vikas su Rodžeriu iš tikrųjų gali prarasti Šarpo užsakymą, o tada - ir savo agentūrą. Kiek tada maisto jie galėtų nusipirkti?

Dona žiūrėjo į storą moteriškę avokado spalvos kelnėmis, iš rankinės traukiančią maisto kuponų bukletą. Ji pastebėjo, kaip susižvalgė kasininkės, ir pajuto spazmus skrandyje. Ne, juk jie iki to nenusiris, tiesa? Ar *tikrai*? Žinoma, taip. Jie grįžtų į Niujorką, jie...

Donai nepatiko tokie minties šuoliai, todėl susitvardžiusi nuvijo jas, kol jos nepasiekė sniego griūties mastų ir nepalaidojo jos naujoje gilioje depresijoje. Kitą kartą nereikės pirkti kavos, ir sąskaita sumažės trimis doleriais.

Ji nustūmė Tedą ir maisto prekes prie "Pinto", sudėjo pirkinius į bagažinę, o Tedą pasodino keleivio sėdynėje. Dona palaukė, kol užsitrenks durys, norėdama jas iš vidaus uždaryti, nors ir suprato, kad Tedas nori pats tai padaryti, nes įsivaizdavo esąs jau didelis. Praeitą gruodį jos vos neištiko širdies smūgis, kai Tedas prisivėrė koją. Kaip jis tada *rėkė*! Dona vos nenualpo... bet tada Vikas vienu chalatu išbėgo iš namų, basomis kojomis tapnodamas per pažliugusį sniegą. Ji leido jam viskuo pasirūpinti, nes tokiais atvejais Dona visada ištiždavo. Vikas įsitikino, kad Tedo koja nelūžusi, tada greitai apsirengė ir nuvežė juos į Bridžtono ligoninės priimamąjį.

Dona atsisėdo prie vairo ir užvedė "Pinto". *Dabar mašina neužsives,* - pamanė ji, bet "Pinto" be jokio vargo nuvežė juos į "Mario" restoranėlį, kur tiekdavo nuostabias ir sočias picas. Dona šiaip ne taip sugebėjo įsprausti mašiną į siaurą tarpą ir kuo puikiausiai nusiteikusi iškėlė Tedą. Galbūt Vikas klydo: galbūt kaltas buvo tik blogas kuras ar drumzlės, kurios pagaliau pasišalino iš automobilio sistemos. Jai nebereikės važiuoti į Džo Kemberio dirbtuvę. Ji buvo taip toli, pačiame pasaulio krašte (Vikas juokaudamas vietovę vadino

“Rytiniu Kaliošų Užkampiu” - tik, žinoma, jis galėjo taip juokauti, nes buvo *vyras*), o Dona kažkodėl dar ir bijojo Kemberio. Jis buvo tikras kaimo jankis, murmantis sau po nosim, visada suraukęs veidą. O dar tas šuo... koks ten jo vardas? Kažkoks ispaniškas. Kudžas. Taip vadino ir vieną banditą, bet Dona negalėjo patikėti, kad Džo Kemberis pavadino savo senbernarą banko plėšiko ir jaunų turtingų paveldėtojų pagrobėjo garbei. Ji abejojo, ar Džo Kemberis kada nors girdėjo apie Simbionezijos Išsivadavimo armiją. Šuo atrodė visai draugiškas, tačiau ji nervinosi matydama, kaip Tedas glosto tą pabaisą - lygiai taip pat, kaip ji nervindavosi, kai Tedas pats uždarydavo duris. Kudžas galėjo praryti Tedą dviem kąsniais.

Dona užsakė Tedui karštą pastrami sumuštinį, nes jis nelabai mėgo picą - *tai vaikas paveldėjo tikrai ne iš mano šeimos,* - pamanė ji, - ir peperoni su svogūnais bei picą su sūriu sau. Jiedu valgė prie staliuko ir pro langą žvilgčiojo į kelią. *Papūtusi ir arklį išversčiau iš kojų,* - dingtelėjo Donai, bet juk tai nesvarbu. Ji atstūmė ir savo vyrą, ir meilužį, kuris lankė ją pastarąsias šešias savaites.

Doną vėl užplūdo depresija, ir vėl jai pavyko ja atsikratyti... tačiau jos rankos jau silpo.

Jie jau buvo beveik namie, kai “Pinto” vėl pradėjo krėsti juokus. Iš pradžių tik truputį trūktelėjo. Bet kuo toliau, tuo smarkiau. Dona ėmė švelniai spaudyti akseleratorių - kartais tai padėdavo.

- Mamyte? - sunerimęs paklausė Tedas.

- Viskas gerai, Tedai, - atsakė Dona, bet gerai nebuvo.

“Pinto” pradėjo stipriai trūkčioti, kad jiedu net prilipo prie saugos diržų. Variklis ėmė gargaliuoti. Bagažinėje parvirto krepšys, iš kurio iškrito skardinės ir buteliai. Dona išgirdo, jog kažkas sudužo.

- *Tu, prakeiktas sušiktas daikte*! - įsiutusi suriko Dona.

Visai arti, už kalvos, matėsi jų namas, bet Dona abejojo, ar “Pinto” juos parveš.

Išsigandęs motinos riksmo ir mašinos tampymosi, Tedas pradėjo verkti, dar labiau aštrindamas Donos nusivylimą ir pyktį.

- *Užsičiaupk*! - suriko ji Tedui. - *O, Dieve, užsičiaupk, Tedai*!

Jis pravirko stipriau. Tedo ranka įlindo į užpakalinę kišenę, kur sulankstyti tūnojo "Pabaisos žodžiai". Juos liesdamas, Tedas apsiramino. Ne visai, bet truputį.

Dona nusprendė užvažiuoti ant kelkraščio ir sustoti - nieko kito ir neliko. Tad ji nuvairavo kelkraščio link. Jiedu galėjo panaudoti Tedo vežimėlį, parsivežti pirkinius namo ir ten nuspręsti, ką daryti su "Pinto". Galbūt...

Kai "Pinto" ratai sugirgždino kelkraščio žvyrą, variklis dukart krenkštelėjo ir liovėsi trūkčiojęs. Dar po akimirkos Dona jau suko į savo kiemą. Ji sustabdė mašiną, užtraukė rankinį stabdį, išjungė variklį, užsigulė ant vairo ir pravirko.

- Mamyte? - liūdnai kreipėsi Tedas.

Daugiau neverk, - norėjo pridurti, tačiau balsas pradingo tarytum jį būtų užpuolęs laringitas. Tedas tik stebėjo motiną, norėdamas ją paguosti, bet neišmanė, kaip tai padaryti. Doną guosdavo ne jis, o tėtis, ir staiga Tedą apniko neapykanta tėvui, kuris buvo kažkur toli. Jausmo gilumas suglumino ir išgąsdino jį, ir nei iš šio, nei iš to prieš akis Tedas išvydo atsiveriančias spintos duris, kurios apnuogino karčią tamsą.

Pagaliau Dona pakėlė išpurtusį veidą. Rankinėje susirado nosinaitę ir nusišluostė akis.

- Atleisk, mielasis. Aš šaukiau ne ant tavęs, o ant... ant to *daikto.*

Ji stipriai trenkė į vairą.

- Ui!

Dona nusijuokė, tik nelinksmai.

- Mašina vis dar šubildėjusi, - ištarė Tedas.

- Ko gero, - sutiko Dona, staiga labai išsiilgusi Viko. - Na, neškime pirkinius į vidų. Mes vis tiek grįžome apsipirkę, Kiškai.

- Teisybė, Pančai. Aš pasiimsiu savo vežimėlį.

Tedas ištraukė vežimėlį, ir Dona įdėjo į jį tris maišelius, surinko išbirusias skardines ir butelius. Sudužo pomidorų padažo butelis. Pusė jo turinio išsiliejo ant balto bagažinės kilimėlio. Atrodė, lyg kažkas ką tik būtų čia pasidaręs charakirį. Dona manė, jog kempinė

sugers bent jau dalį padažo, nors dėmė liks. Netgi panaudojus kilimų valiklį.

Ji atvilko vežimėlį prie šoninių virtuvės durų. Tedas padėjo jai stumdamas. Dona įnešė pirkinius į vidų ir ėmė svarstyti, ar pirma išdėlioti juos, ar išvalyti padažo dėmę, bet tuo tarpu suskambo telefonas. Tedas šoko prie jo lyg sprinteris, išgirdęs startinio pistoleto šūvį. Jis labai mėgo atsakinėti į skambučius.

- Alio, kas čia skambina?

Tedas pasiklausė, išsišiepė ir perdavė ragelį motinai.

Tos pleputės, - pamanė Dona. - *Kuri nors įsigeidė prapliaukšti porą valandų apie nieką.* Ji paklausė Tedo:

- Kas skambina, mielasis?

- Tėvelis.

Donos širdis ėmė smarkiau plakti. Ji paėmė telefono ragelį ir prabilo:

- Alio? Vikai?

- Labas, Dona.

Taip, tai buvo jo balsas, bet toks sukaustytas... toks *atsargus.* Doną vėl apėmė depresija, kurios jai dabar tik ir trūko.

- Ar viskas gerai? - paklausė ji.

- Žinoma.

- Maniau, kad paskambinsi vėliau. Arba, kad iš vis nepaskambinsi.

- Mes iškart nuvažiavome į "Image-Eye". Jie filmavo visus Šarpo Javainių Profesoriaus reklaminius klipus, ir žinai ką? Jie negali rasti dvigubų kineskopų. Rodžeris raunasi nuo galvos plaukus.

- Aha, - linksėdama galvą, pritarė Dona. - Jam juk nepatinka, kai nesilaikoma jo tvarkaraščio.

- Dar per švelniai pasakyta, - atsiduso Vikas. - Tad aš pamaniau, kol jie ieškos...

Vikas nutilo, ir tas nevilties kupinas jausmas bei Donos depresija - šie jausmai, tokie nemalonūs, bet vis dar vaikiškai pasyvūs - tapo daug aktyvesne baimės forma. Vikas *niekada* taip nenutildavo

sakinio vidury, netgi jei kažkas sutrukdydavo. Dona prisiminė, kaip jis atrodė ketvirtadienio vakarą: toks šiurkštus ir pasimetęs.

- Vikai, ar viskas *gerai*?

Dona girdėjo nerimą savo balse ir žinojo, kad Vikas jį taip pat girdi; netgi Tedas pakėlė akis nuo spalvojimo knygelės, kurią jau buvo užgulęs ant koridoriaus grindų. Maža raukšlelė iššoko jam ant kaktos.

- Aha. Aš norėjau pasakyti, jog sumaniau paskambinti dabar, kol jie rausiasi. Regis, vėliau neturėsiu laiko. Kaip Tedas?

- Tedas laikosi puikiai.

Dona nusišypsojo Tedui ir mirktelėjo jam akį. Tedas irgi nusišypsojo, raukšlelės jo veide išsilygino, ir jis vėl tęsė savo spalvinimo darbus. *Jis atrodo pavargęs, todėl nesiskųsiu dėl mašinos,* - pagalvojo Dona, bet suprato, kad jau tą daro.

Ji pajuto gerai pažįstamą gailesčio sau gaidelę savo balse ir pabandė susitvardyti. Dėl Dievo meilės, kodėl ji visa tai jam pasakoja? Atrodė, kad Vikas ir taip vos vos laikosi, o ji zyzia dėl "Pinto" karbiuratoriaus ir išpilto pomidorų padažo butelio.

- Taip, regis, kad tikrai kaltas adatinis vožtuvas, - atsakė Vikas.

Jo balsas dabar skambėjo daug tvirčiau. Galbūt dėl to, kad ši problemėlė buvo tokia nereikšminga juos užgriuvusių bėdų lavinoje.

- Ar Džo Kemberis negalėjo šiandien tavęs priimti?

- Aš jam skambinau, bet neradau namie.

- Tikriausiai buvo. Tik garaže jis neturi telefono. Dažniausiai jo žmona ar sūnus perduoda jam žinutes. Ko gero, jie bus kažkur išėję.

- Bet ir jis galėjo būti išvykęs.

- Žinoma. Nors labai abejoju, brangute. Jei žmonės galėtų leisti šaknis, tai Džo Kemberis pirmas tai padarytų.

- Gal man reikėtų paprasčiausiai pas jį nuvažiuoti? - abejodama paklausė Dona.

Ji mąstė apie tuščią 117-ąjį kelią ir "Klevų" vieškelį... ir visas kitas bevardes vietas, kurias tektų pravažiuoti, norint pakliūti į Kemberio namus. Ir jei tas adatinis vožtuvas sumanytų baigti savo dieneles toje dydynėje, iškiltų dar viena problema.

- Ne, geriau taip nedaryk, - atsakė Vikas. - Jis tikriausiai namie... nebent tau labai prireiks. Bet jo gali ir nebūti.

Vikas atrodė prislėgtas.

- Tai ką gi man daryti?

- Paskambink "Fordo" dileriams ir pasakyk, kad atvažiuotų paimti mašinos.

- Bet...

- Turi taip padaryti. Jei bandysi pati važiuoti dvidešimt dvi mylias iki Pietų Paryžiaus, tai, be abejo, sugesi pakeliui. O jei iš anksto paaiškinsi situaciją, jie galbūt tau paskolins kitą mašiną. Jie turėtų tau išnuomoti kitą.

- Išnuomoti... Vikai, bet argi tai nebrangu?

- Brangu.

Dona vėl pagalvojo, jog negerai daro, šitaip kankindama Viką. Tikriausiai jis manė, kad Dona nieko pati nesugeba... išskyrus dulkintis su vietiniu baldų atnaujintoju. Karštos, sūrios pusiau pykčio, pusiau gailesčio sau ašaros vėl užtvindė jos akis.

- Aš pati tuo pasirūpinsiu, - tęsė Dona, bandydama kalbėti kuo abejingiau. Ji prisidengė ranka akis. - Nesijaudink.

- Aš... o velnias, Rodžeris jau čia. Jis išsipurvino iki pat ausų, bet vis tiek rado kineskopus. Ar gali sekundei perduoti ragelį Tedui?

Paklaikę klausimai įstrigo Donos gerklėje. Ar viskas bus gerai? Ar jis taip mano? Ar jie galės viską pradėti iš naujo? Per vėlu. Nėra laiko. Ji iššvaistė jį, taukšdama apie mašiną. Tikra kvailė.

- Žinoma. Jis atsisveikins už mus abu. Ir... Vikai?

- Ką? - jo balsas buvo nekantrus, nes jį spaudė laikas.

- Aš tave myliu, - ištarė Dona ir Vikui nespėjus atsakyti, greit pridūrė: - O, štai ir Tedas.

Ji greitai perdavė ragelį Tedui, o pati nebesuvaldydama ašarų, išbėgo į priekinę verandą.

Dona stovėjo verandoje ir žiūrėjo į 117-ąjį kelią, bandydama *susivaldyti*: tiesiog nuostabu, kaip žmogui gali skaudėti be jokios fizinės žalos.

Dona girdėjo Tedo murmėjimą. Jis pasakojo Vikui, kad jie papietavę "Mario" restoranėlyje, kad mamytė suvalgiusi savo mėgstamiausią riebiąją picą, ir kad, priartėjus prie namų, sugedęs jos "Pinto". Tada Tedas pasakė, kad labai myli tėvelį, ir pasigirdo padedamo ragelio stuktelėjimas.

Susivaldyti.

Pagaliau Dona pajuto - beveik pavyko. Ji grįžo į virtuvę ir ėmė dėlioti pirkinius į savo vietas.

Tą pačią popietę, penkiolika po trijų, Čeritė Kember išlipo iš autobuso. Bretas stovėjo šalia. Spazmiškai suspaudusi, ji laikė savo rankinę. Staiga Čeritė nei iš šio, nei iš to išsigando, galinti nebepažinti Holės. Sesers veidas, kurį lyg fotografiją ji išlaikė savo galvoje (jaunėlė sesuo, kuri sėkmingai ištekėjo), staiga paslaptingai išnyko, nuotraukoje palikdamas tik tuščią vietą.

- Ar matai ją? - paklausė Bretas.

Labai susidomėjęs, jis žvalgėsi po Stretfordo autobusų stotį. Jo veide nesimatė jokios baimės.

- Aš dar nespėjau apsidairyti! - atkirto Čeritė. - Gal ji kavinėje ar...

- Čerite!

Ji atsisuko ir išvydo Holę. Galvoje išlaikyta nuotrauka atgijo, dabar ji matė tikrą moters veidą. Pirmoji Čeritės mintis - Holė su *akiniais* - kaip juokinga! Antroji mintis ją šokiravo: Holės veide matėsi raukšlės - ne daug, bet vis dėlto jų jau nepaslėpsi. Trečia mintis buvo daugiau panaši į aiškų, širdį veriantį vaizdinį: Holė, stovinti senio Selcerio kūdroje su užriestomis kasytėmis ir dviem kairės rankos pirštais krapštanti nosį. *Tada ji nenešiojo akinių,* - pamanė Čeritė, ir nuoskauda suspaudė širdį.

Šalia Holės stovėjo ir droviai į juodu su Bretu žvelgė penkiametis berniukas ir kokių pustrečių metukų mergytė. Buvo matyti, kad ji dar nešioja sauskelnes. Šalia jos stovėjo vaikiškas vežimėlis.

- Sveika, Hole, - labai tyliai pasisveikino Čeritė.

Raukšlės buvo mažytės. Jos rietėsi į viršų, kaip kad gerų žmonių, kaip sakydavo jų motina. Holė vilkėjo tamsiai mėlyną, gana brangią suknelę. Jos papuošalas atrodė panašus į mažą smaragdą.

Stojo tyla. Čeritė pajuto, kaip širdis prisipildo begalinio džiaugsmo ir tikrai jokių abejonių nebeliko dėl kelionės kainos. Bent jau dabar ji ir jos sūnus buvo laisvi. Čia stovėjo jos sesuo su savo vaikais, ir ne nuotraukoje, o tikrovėje.

Juokdamosios ir ašarodamos abi moteriškės iš pradžių nedrąsiai, bet netrukus gana meiliai apsikabino. Bretas liko stovėti nuošaliau. Mažoji mergytė, galbūt išsigandusi, priėjo prie motinos ir stipriai įsikibo į jos sijoną, ko gero pabūgusi, kad jos mama ir ta keistoji teta gali abi pakilti ir nuskristi.

Berniukas paspoksojo į Bretą ir priėjo prie jo. Jis mūvėjo džinsus ir vilkėjo sportinius marškinėlius su užrašu "VAIKŠČIOJANTI BĖDA".

- Tu mano pusbrolis Bretas, - tarė vaikis.

- Aha.

- Mano vardas Džimis. Kaip ir tėvelio.

- Aha.

- Tu iš Meino.

Už judviejų Čeritė ir Holė tauškė paskubom, pertraukinėdamos viena kitą, juokdamosios ir ketindamos išsipasakoti čia, niūrioje autobusų stotyje, esančioje į pietus nuo Milfordo ir į šiaurę nuo Bridžporto.

- Taip, aš iš Meino, - atsakė Bretas.

- Tau dešimt metų.

- Tiesa.

- O man penkeri.

- Tikrai?

- Aha. Bet aš galiu tave nugalėti. Ka-*vud*!

Jis trenkė Bretui į pilvą, ir tas net susirietė.

Bretas sušuko iš nuostabos:

- Uf!

Abi moterys aiktelėjo.

- *Džimi*! - iš siaubo suriko Holė.

Bretas išsitiesė ir pastebėjo, kad motina jį stebi įtampos kupinu žvilgsniu.

- Taip, tu bet kada gali mane nugalėti, - ištarė Bretas ir nusišypsojo.

Motinos veide jis išvydo palengvėjimą ir liko patenkintas.

Apie pusę keturių Dona nusprendė palikti Tedą su aukle, o pati nuvežti "Pinto" pas Kemberį. Ji dar kartą jam paskambino, ir vėl niekas neatsiliepė, tačiau ji pamanė, kad net jei Kemberis ir ne savo garaže, tai vis tiek turėtų greitai grįžti, galbūt net nespėjus jai atvažiuoti... žinoma, turint omeny, kad jai *pavyks* ten nuvažiuoti. Praeitą savaitę Vikas jai pasakė, kad Kemberis tikriausiai galėtų jai paskolinti kokį seną trantą, jei "Pinto" tektų palikti ilgesniam laikui. Tai ir buvo lemiamas veiksnys, kodėl Dona nusprendė ten važiuoti. Tačiau ji nenorėjo kartu pasiimti ir Tedo. Jei "Pinto" sugestų pakeliui, jai reikėtų tranzuoti. Viena ji tai galėjo padaryti, bet neketino įvelti ir Tedą.

Deja, Tedas manė kitaip.

Pasikalbėjęs su tėveliu, jis užlipo į savo kambarį ir išsitiesė ant lovos su krūva knygelių. Po penkiolikos minučių užsnūdo ir susapnavo gana paprastą, tačiau siaubingai galingą sapną. Sapne jis matė berniuką, išmetantį juoda izoliacija apklijuotą beisbolo kamuoliuką į viršų ir bandantį jį atmušti. Jis nepataikė pirmą, antrą, trečią kartą. Penktąkart pataikė... ir beisbolo lazda (taip pat apklijuota juoda izoliacine juostele) nulūžo ties rankena. Akimirką berniukas palaikė rankeną (juoda izoliacija nusilupo nuo jos), tada pasilenkė ir pakėlė storąjį lazdos galą. Paspoksojęs į jį, berniukas iš pasišlykštėjimo papurtė galvą ir numetė lūženą į aukštą žolę kiemo pakrašty. Jis atsisuko, ir Tedas, šokiruotas iš baimės ir nuostabos, išvydo, kad tas berniukas - tai jis pats, tik dešimties ar vienuolikos metų. Tedas tuo neabejojo.

Berniukas dingo, viskas tapo pilka. Girdėjosi tik du garsai: girgždančios sūpuoklių grandinės... ir silpnas ančių kvaksėjimas. Kartu su pilkuma ir garsais apėmė netikėtas gąsdinantis jausmas, kad jis nebegali kvėpuoti, kad jis dūsta. *Iš rūko artėjo žmogus... žmogus, vilkintis juodą švytintį lietpaltį ir vienoje rankoje laikantis "STOP" ženklą. Jis išsišiepė. Akys spindėjo it sidabrinės monetos. Žmogus pakėlė vieną ranką, rodydamas į Tedą, ir Tedas su siaubu išvydo, kad vietoj rankos tėra vieni kaulai, o veidas po švytinčiu lietpalčio kapišonu - visai ne veidas, o kaukolė. Tai buvo...*

Tedas pašoko. Visu kūneliu žliaugė prakaitas, ir dėl to buvo kaltas ne tik karštis. Jis atsisėdo, pasirėmė alkūnėmis ir sušvokštė.

Kch.

Spintos durys atsivėrė. Akimirką Tedas kažką išvydo viduje, ir kuo greičiau spruko pro duris į koridorių. Tačiau laiko užteko, kad jis suprastų, jog spintoje buvo ne žmogus juodu švytinčiu lietpalčiu, ne Frenkas Dodas, kuris užmušė daug moterų. Ne jis. Kažkas kitas. Kažkas raudonomis it kruvinas saulėlydis akimis.

Tačiau apie tai negalėjo prasitarti savo motinai. Tad jis nusprendė kalbėti apie auklę Debę.

Tedas *nenorėjo* pasilikti su Debe, nes ji buvo jam šiurkšti, ji visada garsiai pasileisdavo magnetofoną ir taip toliau. Kai tokie argumentai Donos nepaveikė, Tedas pareiškė, kad Debė gali jį nušauti. Kai Dona nesusilaikė ir suprunkštė, išgirdusi, jog penkiolikmetė trumparegė Debė Geringer gali ką nors nušauti, Tedas pravirko ir nubėgo į svetainę. Jis troško pasakyti, kad Debė Geringer nesugebės sulaikyti pabaisos iš spintos - jei sutems, o motina dar nebus grįžusi, pabaisa gali išeiti laukan. Tai gali būti žmogus juodu lietpalčiu arba koks nors žvėris. Dona, gailėdamasi dėl išsprūdusio juoko, nusekė Tedui iš paskos, nesuprasdama, kaip galėjo būti tokia nejautri. Berniuko tėvas išvykęs, ir to jau užteko. Tedas nenorėjo net valandai paleisti motinos iš akių. Ir...

Ir galbūt jis jaučia, kas atsitiko tarp manęs ir Viko. Galbūt jis net girdėjo...

Ne, Dona taip nemanė. Jis negalėjo taip galvoti. Tedas buvo tik nusiminęs.

Svetainės durys buvo uždarytos. Dona jau siekė durų rankenos, suabejojo ir tada pasibeldė. Niekas neatsakė. Ji dar kartą pasibeldė, ir kai vėl neišgirdo atsakymo, tyliai įslinko vidun. Tedas gulėjo ant sofos, užsitraukęs priegalvį ant galvos. Taip jis elgdavosi tik labai nusiminęs.

- Tedai?

Tyla.

- Atleisk, kad nusijuokiau.

Tedas pažvelgė į ją iš po pilko priegalvio. Ant veido matėsi šviežios ašaros.

- Prašau, leisk man važiuoti, - paprašė jis. - Neversk manęs pasilikti su Debe, mamyte.

Puiki vaidyba, - pamanė Dona. - *Puiki vaidyba ir akivaizdi prievarta.* Ji iškart tai atpažino (arba pajuto) ir tuo pačiu suprato, jog negalės griežtai elgtis... iš dalies dėl to, kad ašaros jau buvo besiveržiančios ir iš jos akių. Pastaruoju metu virš horizonto vis sklandė debesis, galintis pratrūkti kiekvieną akimirką.

- Brangusis, juk matei, kokia "Pinto" būklė. Gali sugesti "Rytinio Kaliošų Užkampio" vidury, ir tada būsime priversti eiti pėsčiomis iki namo ir telefono...

- Na ir kas? Aš galiu toli nueiti!

- Žinau, bet gali išsigąsti.

Pagalvojęs apie būtybę spintoje, Tedas staiga iš visų jėgų sušuko:

- *Aš neišsigąsiu*!

Jo ranka automatiškai apčiuopė užpakalinę džinsų kišenę, kur gulėjo "Pabaisos žodžiai".

- Prašau, nekelk balso. Labai jau klaikiai skamba.

Tedas pritilo.

- Aš neišsigąsiu. Aš noriu važiuoti su tavim.

Dona bejėgiškai pažvelgė į jį, žinodama, jog privalo paskambinti Debei Geringer ir jausdama gėdą, kad ja manipuliuoja keturmetis sūnus. Jei nusileis, nieko gero nėra ko laukti. Dona bejėgiškai mąstė: *Tai būtų lyg grandininė reakcija, kuri nusitęstų velnias žino iki kur. O, Dieve, kaip norėčiau dabar būti Taityje.*

Dona jau žiojosi tvirtai ir galutinai pasakyti Tedui, kad ji paskambins Debei, ir jiedu galės pasmaguriauti spragėsiais, jei jis gerai elgsis, o jei bus blogas vaikas, bus paguldytas iškart po vakarienės, ir viskas. Vietoj to ji pasakė štai ką:

- Gerai, gali važiuoti. Bet mūsų "Pinto" gali sugesti, ir tada teks eiti iki kokio namo ir išsikviesti taksi. O jei *reikės* eiti pėsčiomis, kad negirdėčiau jokių zirzimų, Tedai Trentonai.

- Aš tikrai ne...

- Leisk man pabaigti. Nenoriu girdėti jokių zirzimų ir prašymų, kad paneščiau, nes aš nesiruošiu to daryti. Ar supratai?

- Taip! Taip, žinoma! - Tedas nušoko nuo sofos, pamiršęs visas negandas. - Ar jau važiuojam?

- Taip, ko gero. Arba... gal pirma padarysiu sumuštinių, o į termosus pripilsiu pieno.

- Jei mums tektų iškylauti visą *naktį*, tiesa? - staiga Tedas ėmė abejoti.

- Ne, brangusis, - Dona šyptelėjo ir apkabino Tedą. - Tačiau aš vis dar neprisiskambinau ponui Kemberiui. Tėvelis sakė - jis neturi garaže telefono, todėl ir negirdi mano skambučio. O jo žmona ir sūnus gali būti kur nors išvažiavę, tad...

- Jam reikėtų turėti telefoną garaže, - pertraukė Tedas. - Tai *kvaila*.

- Tik nesakyk jam šito, - burbtelėjo Dona, ir Tedas pažadėjo nesakyti. - Bet jei mes nieko nerastume, galėtume užkąsti mašinoje ar ant laiptų jo belaukdami.

Tedas suplojo rankomis.

- Puiku! Puiku! Ar galiu pasiimti savo "Snupio" pietų dėžutę?

- Žinoma, - visiškai pasidavusi, atsakė Dona.

Dona rado “Keebler” dėžutę ir dvi dėžutes “Slim Jim” sausainių (Tedo mėgiamiausių). Į foliją suvyniojo kelias žalias alyvuoges, agurko griežinėlius ir pripylė pieno į Tedo bei Viko termosus.

Kažkodėl, žiūrėdama į maistą, Dona sunerimo.

Ji žvilgtelėjo į telefoną ir pagalvojo, kad reikėtų dar kartą susukti Džo Kemberiui. Nusprendė, jog nėra prasmės, nes šiaip ar taip jiedu jau susiruošė ten važiuoti. Dar Dona pagalvojo, kad derėtų dar kartą paklausti Tedo, ar nepaskambinus Debei Geringer, bet susigriebė: juk Tedas aiškiai pareiškė važiuosiąs kartu, ir viskas.

Paprasčiausiai staiga ji pasijuto nekaip. Visiškai nekaip. Dona pasižvalgė po virtuvę tarsi tikėdamasi, jog negerumo šaltinis pats pasirodys. Taip neatsitiko.

- Ar važiuojam, mamyte?

- Taip, - nesąmoningai atsakė Dona.

Ant sienos prie šaldytuvo kabėjo bloknotas. Dona užrašė: “Mudu su Tedu išvažiavome į Kemberio garažą su “Pinto”. Greitai grįšim.”

- Pasiruošęs, Tedai?

- Žinoma, - išsišiepė Tedas. - Kam tas raštelis, mamyte?

- Džoana gali užnešti avietes. Arba gal užeis Elison Makenzi. Ji žadėjo parodyti “Avon” kosmetiką.

- A.

Dona brūkštelėjo per Tedo plaukus, ir jiedu kartu išėjo iš namų. Karštis trenkė it plaktukas, apvyniotas pagalvėlėmis. *Bjauri mašina turbūt nė neužsives,* - pamanė Dona.

Bet ji užsivedė.

Buvo 3:45 po pietų.

Jie važiavo į pietryčius 117-uoju keliu “Klevų” vieškelio link, kuris driekėsi maždaug už penkių mylių nuo miesto. “Pinto” elgėsi pavyzdingai, ir jei ne tie trūkčiojimai ir tampymaisi pakeliui iš supermarketo, Dona būtų stebėjusis pati iš savęs - ko taip sunerimo? Tačiau mašina *iš tikrųjų* trūkčiojo, todėl ji vairavo įsitempusi, ne-

viršydama keturiasdešimties mylių per valandą greičio, o išvydusi iš priekio atvažiuojančią mašiną, pasislinkdavo kiek galima dešiniau. O keliu važiavo daug mašinų. Prasidėjo vasaros turistų ir atostogautojų klajonių metas. "Pinto" neturėjo oro kondicionieriaus, todėl jie važiavo atsidarę abu langus.

"Kontinentalis" su Niujorko numeriais ir milžiniška priekaba pralenkė juos aklame posūkyje. Vairuotojas nuspaudė garsinį signalą. Vairuotojo žmona - riebi moteriškė su veidrodiniais akiniais nuo saulės - metė į juodu su Tedu išdidžios paniekos kupiną žvilgsnį.

- Išgraušk! - suriko Dona ir iškėlė į viršų vidurinį pirštą.

Riebi moteriškė iškart nusisuko. Tedas nervingai dairėsi į motiną, tad Dona nusišypsojo.

- Nesijaudink, vyre. Mes gerai važiuojame. Tai tik tie kvailiai iš kitų valstijų.

- A.

Tik pamanykit, - pamanė Dona. - *Tikra jankė. Vikas manimi didžiuotųsi.*

Ji šyptelėjo pati sau, nes visi Meine žinojo, kad jei atvykai čionai iš kitur, tai liksi atėjūnu iki grabo lentos. Ir netgi ant antkapio jie užrašytų kažką panašaus į: "HARIS DŽONSAS, KASL KORNERIS, MEINAS (atvykęs iš Omahos, Nebraska).

Daugelis turistų traukė link 302-ojo kelio, iš kur jie pasukdavo į Neipes arba Bridžtoną, Faieburgą ir Šiaurės Konvėjų Niū Hempšyre - ten alpiniai šlaitai, pigūs pramogų parkai ir neapmokestinti restoranai. Donai ir Tedui nereikėjo privažiuoti posūkio į 302-ąjį kelią.

Nors jų namai žvelgė į Kasl Roko centrą ir rotušę, nuo savo durų nespėjus nuvažiuoti net penkių mylių, miškai apglėbė kelią iš abejų pusių. Karts nuo karto miškai atsitraukdavo, apnuogindami namus, kuriuos Donos tėvas vadindavo "airiškomis lūšnomis". Saulė vis dar skaisčiai švietė danguje. Dar buvo likusios geros keturios valandos dienos šviesos, tačiau tuštuma vėl privertė Doną pasijusti

nejaukiai. 117-ajame kelyje nebuvo taip blogai, tačiau kai jie išsuks iš pagrindinio kelio...

Posūkį žymėjo beveik neįskaitomomis raidėmis užrašyta rodyklė "KLEVŲ" vieškelis, sušaudyta iš vaikiškų laidynių. Vieškelis buvo dviejų juostų, duobėtas ir šalčio iškylotas. Jis vingiavo pro porą trejetą gražių namukų, porą trejetą ne tokių gražių namukų ir seną apleistą gyvenamą priekabą, pūpsančią ant betoninės pakylos. Priešais priekabą plytėjo piktžolėmis apaugęs kiemas. Žolėse mėtėsi pigūs plastmasiniai žaislai. Prie medžio, augančio kieme, buvo prikalta lentelė su užrašu "DOVANOJU KAČIUKUS". Kieme stovėjo pilvotas dvimetis vaikiūkštis . Permirkusios sauskelnės kabėjo žemiau penio. Išsižiojęs mažylis vienu pirštu krapštė nosį, o kitu - savo bambą. Žvelgdama į jį, Dona beviltiškai pajuto, kaip visa pašiurpo.

Liaukis! Dėl Dievo meilės, kas tau darosi?

Vėl apgaubė miškai. Jie prasilenkė su senu 1968-ųjų aprūdijusiu "Fordu". Už vairo nerūpestingai dairėsi bemarškinis ilgaplaukis vaikinukas. "Fordas" lėkė aštuoniasdešimties mylių greičiu. Dona prisispaudė prie atlošo. Daugiau mašinų jiedu nesutiko.

"Klevų" vieškelis pamažu kilo į kalną, todėl pravažiuodami lauką ar sodą, jie išvysdavo stulbinantį vakarinio Meino vaizdą. Ilgasis ežeras tviskėjo tolumoje lyg labai turtingos moters papuošalas su safyrais.

Kai jiedu važiavo į vieną iš tų išgriaužtų kalvų (dabar kelias atitiko savo pavadinimą: iš abiejų jo pusių augo dulkėti klevai) šlaitą, "Pinto" vėl pradėjo trūkčioti. Dona užgniaužė kvapą ir mintyse paragino: *Na, liaukis, liaukis, liaukis, tu maža užsispyrusi mašinpalaike!*

Tedas nejaukiai pasimuistė savo kėdėje ir tvirčiau įsikibo į "Snupio" pietų dėžutę.

Dona ėmė maigyti akseleratorių, mintyse it maldą kartodama tuos pačius žodžius: *liaukis, liaukis, liaukis.*

- Mamyte? Ar ta...

- Ša, Tedai.

Trūkčiojimai padažnėjo. Įsiutusi Dona stipriau nuspaudė akseleratorių, ir "Pinto", dar kartą ritmingai sugaudęs, šovė pirmyn.

- Valio! - taip netikėtai suriko Tedas, kad Dona net pašoko.

- Mes dar nepasiekėm tikslo, Tedai.

Už mylios jie vėl privažiavo sankryžą, kur matėsi rodyklė "3-IASIS MIESTO KELIAS". Triumfuodama Dona pasuko į jį. Kiek prisiminė, Kemberis gyveno už pusantros mylios nuo čia. Jei "Pinto" išsikvėptų dabar, jiedu su Tedu lengvai galėtų pasiekti jo namus ir pėsčiomis.

Pravažiavo pro lūšną su furgonu ir surūdijusia balta mašina kieme. Savo užpakalinio vaizdo veidrodėlyje Dona pastebėjo, kad sausmedis jau beveik virsta ant namo. Už namo iš kairės plytėjo laukas. "Pinto" ėmė ropštis į ilgą, stačią kalvą.

Pusiaukelėje mašina vėl pradėjo krėsti šposus. Šįkart ji ėmė trūkčioti stipriai kaip niekada.

- Ar užvažiuosime, mamyte?

- Taip, - niūriai atsakė Dona.

"Pinto" spidometro rodyklė nukrito nuo keturiasdešimties iki trisdešimt. Dona perjungė pavarą į žemesnę - galbūt tai padės. Tačiau mašina pradėjo dar labiau tampytis. Išmetimo vamzdis taip sukriokė atsišaudydamas, kad net Tedas suriko. Jie vos šliaužė, bet Dona jau matė Kemberio namą ir raudoną daržinę, kur buvo jo garažas.

Akseleratoriaus minkymas anksčiau padėjo. Dona vėl pabandė, ir akimirką variklio darbas išsilygino. Spidometro rodyklė pakilo iki dvidešimties mylių per valandą. Bet "Pinto" vėl ėmė tampytis ir trūkčioti. Dona nuspaudė akseleratorių, tačiau šį kartą variklis ėmė gesti. Signalinė lemputė prietaisų lentoje pradėjo mirkčioti, perspėdama, kad "Pinto" tuoj tuoj sustos.

Bet tai jau buvo nesvarbu, nes "Pinto" važiavo pro Kemberių pašto dėžutę. Ant dėžutės durelių kabėjo siuntinys, Dona net išvydo atgalinį adresą: *J.C. Vitnis & Co.*

Ši informacija beregint nuslinko į proto užkaborius. Jos dėmesys buvo sutelktas tik vienam tikslui - kaip nors privažiuoti keliuką. *Tegul ji sustoja ten,* - maldavo Dona. - *Tada jis turės ją pataisyti, nes pats negalės nei įvažiuoti, nei išvažiuoti.*

Įvažiavimo keliukas buvo įkalnėje. Jei būtų reikėję važiuoti į kalniuką, kaip kad prie Trentonų namo, "Pinto" būtų užstrigęs daug anksčiau. Tačiau Kemberių įvažiavimo keliukas ėjo lyguma ir net leidosi žemyn didelės daržinės link.

Dona išjungė bėgį ir leido "Pinto" slinkti laisvąja eiga link didelių, pusiau pravirų daržinės durų. Kai kairė pėda atleido akseleratoriaus pedalą ir nuspaudė stabdį, variklis vėl pradėjo trūkčioti... bet šįkart silpnai. Signalinė lemputė sumirkčiojo it lėtas širdies plakimas ir įsižiebė. "Pinto" sustojo. Tedas pažiūrėjo į Doną.

Ji nusišypsojo.

- Tedai, dranguži, mes atvažiavom.

- Aha. Bet ar yra kas nors namie?

Tamsiai žalias pikapas stovėjo prie daržinės. Jis priklausė Kemberiui, o ne kažkam kitam, atvežusiam jį suremontuoti. Tai Dona prisiminė nuo ano karto. Tačiau garažo viduje šviesos nedegė. Ji pažvelgė į kairę - name šviesos taip pat nedegė. O ant pašto dėžutės durelių kabėjo siuntinukas.

Atgalinis adresas - *J.C.Vitnis & Co.* Dona atpažino: jos brolis, dar būdamas paauglys, gaudavo jų katalogą. Ši kompanija pardavinėjo autodalis ir papildomą įrangą. Toks siuntinukas Džo Kemberiui nuo Vitnio buvo pats natūraliausias dalykas pasaulyje. Bet jei jis būtų buvęs namie, jau seniai būtų pasiėmęs savo paštą.

Nieko nėra namie, - nusiminusi pamanė Dona ir užpyko ant Viko. - *Jis visada namie, kur gi ne, vyrukas įleistų šaknis tame garaže, jei tik galėtų, na, žinoma, tik ne tada, kai man jo reikia.*

- Vis tiek eime pažiūrėti, - tarė Dona, atidarydama dureles.

- Aš negaliu atsegti savo saugos diržo, - pasiskundė Tedas, bergždžiai draskydamas sagtį.

- Neeikvok jėgų be reikalo, Tedai. Tuoj tave išvaduosiu.

Dona išlipo, užtrenkė dureles ir žengė porą žingsnių į priekį, ketindama apeiti mašiną ir išlaisvinti Tedą. Kemberis turės dar vieną galimybę išeiti ir pamatyti, kas pas jį atvyko, jei tik jis čia. Dona neketino neperspėjusi kišti galvos į dirbtuvę. Turbūt kvaila, bet po tos šlykščios, bauginančios scenos virtuvėje su Stivu Kempu, Dona geriau suprato, ką reiškia būti neapsaugotai moteriai nei tais laikais, kai jai buvo šešiolika, ir tėvai pradėjo leisti vaikščioti į pasimatymus.

Ją iškart pakirto tyluma. Buvo karšta ir taip ramu, kad tapo kažkaip nejauku. Be abejo, girdėjosi keletas garsų ir, netgi praleidus keletą metų Kasl Roke, Dona galėjo teigti, jog jos ausys pamažu persiderino nuo “didmiesčio ausų” prie “miestelio ausų”. Tačiau be jokios abejonės jos dar netapo “kaimo ausimis”... o čia buvo kuo tikriausias kaimas.

Dona girdėjo paukščių čiulbėjimą ir varnos krankimą, sklindantį iš lauko, nusidriekusio kalvos šlaitu. Šiureno lengvas vėjelis, o ąžuolai, juosiantys įvažiavimo keliuką, metė šešėlį prie Donos kojų. Tačiau Dona negirdėjo nė vienos mašinos burzgimo, net tolimo traktoriaus ar kombaino plerpimo. “Didmiesčio” ir “miestelio” ausys daugiau prisitaikiusios prie žmonių sukeliamų garsų: gamtos garsai kažkaip iškrisdavo iš jutiminės atminties. Kai pradingsta tokie garsai, pasidaro nejauku.

Aš būčiau jį išgirdusi, jei jis būtų dirbęs daržinėje, - pagalvojo Dona. Tačiau vieninteliai garsai, kuriuos ji pagavo, buvo jos kojų sukeltas girgždesys žvyruotame keliuke ir vos girdimas zirzimas - Donos protas priskyrė pastarąjį transformatoriui prie stulpo šalia kelio.

Dona jau ruošėsi pereiti į kitą “Pinto” pusę, kai išgirdo naują garsą. Žemą, duslų urzgimą.

Ji stabtelėjo ir iškart pakėlė galvą, bandydama suvokti, iš kur sklido garsas. Akimirką nepavyko, ir staiga Dona išsigando - ne pačio urzgimo, bet to, kad jis sklido iš niekur. Iš visur. Bet tada kažkoks vidinis radaras - galbūt išlikimo prietaisas - pakreipė jos galvą, ir Dona suprato, kad urzgimas sklido iš garažo vidaus.

- Mamyte? - Tedas iškišo galvą pro langą kiek leido saugos diržas. - Aš negaliu atsegti to prakeikto...

- *Šššš!*

(*urzgimas*)

Dona žengė žingsnį atgal, dešine ranka atsiremdama į "Pinto" kapotą, įtempusi nervus it kaitinimo siūlelius, ne panikuodama, o sutelkusi visą savo budrumą. Ji mąstė: *jis anksčiau neurzgė.*

Kudžas išėjo iš Džo Kemberio garažo. Dona įsistebeilijo į jį, jausdama, kaip nustoja plakti širdis. Tai buvo tas pats šuo. Kudžas. Bet...

Bet, o

(*o Dieve*)

Šuo įbedė akis į Doną. Jos buvo raudonos ir gleivėtos. Iš jų bėgo kažkoks šlykštus skystis. Atrodė, kad šuo verkia guminėmis ašaromis. Jo rudai gelsvas kailis buvo aplipęs purvu ir...

Krauju, tai

(*tai kraujas, o Viešpatie*)

Dona neįstengė pajudėti. Net kvėpuoti. Ji girdėjo, kad baimė gali paralyžiuoti, bet niekad neįsivaizdavo, kad taip stipriai. Jos smegenų ir kojų nebesiejo joks ryšys. Tas kaitinimo siūlas, įtemptas per visą stuburą, nepraleido jokių signalų. Rankos tapo tik niekingais mėsgaliais, kurių net nejautė. Dona apsišlapino. Ji to net nejuto, išskyrus tolimą šilumos pojūtį.

Ir šuo, regis, tai žinojo. Jo siaubingos, protingos akys nenuleido žvilgsnio nuo žydrų Donos Trenton akių. Jis iš lėto, beveik apatiškai ėmė slinkti į priekį. Kudžas atsidūrė daržinės tarpdury, po to ant žvyro per dvidešimt penkias pėdas nuo Donos. Jis be perstojo urzgė. Šis duslus murkiantis garsas malšino grėsmę. Putos dribo nuo Kudžo snukio. O Dona negalėjo pajudėti.

Tedas pastebėjo šunį, pažino jo kailyje sukrešėjusį kraują ir suriko: šis spigus garsas privertė Kudžą pažvelgti į jį. Ir tai išlaisvino Doną.

Ji apsisuko it girtuoklis, koja užkliudydama "Pinto" sparną. Staigus skausmas nutvilkė iki pat klubo. Dona apibėgo mašiną ir

atsistojo jos priekyje. Kudžas tiesiog suriaumojo iš pykčio ir vėl metėsi prie jos. Dona paslydo ant palaido žvyro, bet išsilaikė nepargriuvusi, tik susitrenkė ranką į mašinos kapotą ir suriko iš skausmo.

Mašinos durys buvo uždarytos. Ji pati jas uždarė automatiškai, vos išlipusi. Chrominis mygtukas po rankenėle staiga tarytum aiškiai sušvito, pasiųsdamas saulės spindulius tiesiai Donai į akis. *Man niekada nepavyks atidaryti durelių, įlipti ir jas užtrenkti,* - pamanė ji ir staiga suvokė, kad gali mirti. - *Nebeliko laiko. Visai.*

Dona atplėšė duris. Girdėjo savo kvėpavimą. Tedas vėl čaižiai suriko. Dona beveik įgriuvo į vairuotojo kėdę. Užmetė akį į Kudžą, kuris ruošėsi užgriūti ją visais dviem šimtais svarų.

Dona abiem rankom uždarė “Pinto” duris, pečiu nuspausdama garsinį signalą. Suspėjo pačiu laiku. Po sekundės dalies, kai durys užsitrenkė, pasigirdo sunkus bumbtelėjimas, tarytum kažkas būtų metęs rąstą į mašinos šoną. Šuo liovėsi piktai riaumojęs, ir stojo tyla.

Pats prisitrenkė, - isteriškai pagalvojo Dona. - *Ačiū Dievui, ačiū Dievui už...*

Po akimirkos perkreiptas, putomis apdribęs Kudžo snukis pasirodė lange it siaubo filmo pabaisa nusprendusi visiškai pritrenkti žiūrovus, išlipdama iš ekrano. Dona matė jo milžiniškus dantis. Ir vėl ją apėmė tas siaubingas jausmas, kad šuo žiūri į *ją;* ne į moterį, atsitiktinai įkalintą mašinoje su savo mažu sūneliu, o į *Doną Trenton.* Tarytum jis tik ir būtų slankiojęs aplinkui ir laukęs, kol ji pasirodys.

Kudžas vėl pradėjo loti. Šio garso nesulaikė net storas mašinos stiklas. Staiga Dona suprato, kad jei nebūtų iš inercijos uždariusi “Pinto” lango, kai mašina sustojo (taip reikalaudavo jos tėvas: sustabdyk mašiną, uždaryk langus, užtrauk rankinį stabdį, ištrauk raktus, užrakink mašiną), dabar gulėtų su perkąsta gerkle. Vairas, prietaisų skydas ir langas skendėtų jos kraujyje. Ją apsaugojo tik vienas automatiškas judesys, kurio Dona net neatsiminė atlikusi.

Ji suriko.

Siaubingas šuns snukis dingo.

Dona prisiminė Tedą ir pasisuko į jį. Išvydus sūnų, Doną vėl apėmė baimė. Tedas nenualpo, tačiau neatrodė ir labai sąmoningas. Perbalęs sėdėjo prisispaudęs prie atlošo ir žvelgė tuščiomis akimis. Jo lūpų kampučiai net pamėlo.

- Tedai! - Dona spragtelėjo pirštais palei jo nosį, ir jis nežymiai sumirksėjo. - Tedai!

- Mamyte, - tyliai pralemeno jis. - Kaip pabaisa išlindo iš mano spintos? Ar aš tik sapnuoju?

- Viskas bus gerai, - paguodė Dona, pati išsigandusi Tedo žodžių apie spintą. - Tai...

Dona išvydo šuns uodegą ir viršutinę nugaros dalį virš "Pinto" kapoto. Kudžas slinko į tą pusę, kur sėdėjo Tedas...

O Tedo langas buvo atviras.

Dona persisvėrė per Tedo kelius ir, po savimi jausdama besigūžiantį Tedą, kiek galėdama greičiau ėmė sukti rankenėlę.

Liko tik vienas ketvirtadalis atviro lango, kai Kudžas puolė prie jo. Šuns snukis pralindo pro tarpą ir ėmė kilti kartu su užsidarančiu stiklu. Jo lojimas užpildė mažą mašinytę. Tedas vėl suriko ir rankomis užsidengė galvą. Jis pabandė paslėpti savo veidą Donos skraite, tuo pačiu trukdydamas sukti lango rankenėlę.

- Mama! Mama! Mamyte! *Priversk jį sustoti*! *Priversk jį pasitraukti*!

Kažkas šiltas bėgo jai per rankas. Dona su vis didėjančiu siaubu suprato, jog tai gleivių ir kraujo mišinys, varvantis nuo šuns nasrų. Sukaupusi visas jėgas, ji vos ne vos dar truputį pasuko rankenėlę... ir Kudžas atsitraukė. Dona išvydo iškreiptus pamišusio senbernaro snukio bruožus - nesveiką draugiško senbernaro snukio karikatūrą. Kudžas susmuko ant visų keturių, atsukdamas Donai nugarą.

Pagaliau Dona uždarė langą ir, nusivaliusi rankas į džinsus, sunkiai atsiduso.

(*o, Dieve, o, šventa Marija, Dievo motina*)

Tedas vėl nugrimzdo į tą pusiau sąmoningą būseną. Šįkart Dona, spragtelėjusi pirštais palei jo veidą, nesulaukė jokios reakcijos.

O, Dieve, tai turės rimtų pasekmių. O, Tedai, jei būčiau tave palikusi su Debe!

Dona suėmė jį už pečių ir švelniai papurtė.

- Ar aš sapnuoju? - vėl paklausė Tedas.

- Ne, - atsakė Dona.

Tedas sudejavo. Šis skausmingas garsas draskė Donai širdį.

- Ne, bet viskas bus gerai. Tedai? Viskas gerai. Tas šuo negali prie mūsų prieiti. Dabar visi langai uždaryti. Jis negali įsiveržti ir mūsų paliesti.

Žodžiai pasiekė Tedo smegenis, ir jo akys prašvito.

- Tada važiuokime namo, mamyte. Aš nenoriu čia būti.

- Taip. Taip, mes...

Tarsi milžiniškas gauruotas sviedinys Kudžas užšoko ant "Pinto" kapoto ir lodamas trenkėsi į priekinį stiklą. Tedas vėl suriko, išsprogdindamas akis ir mažomis rankytėmis suspausdamas skruostus.

- Jis mūsų nepasieks! - suriko Dona. - Ar girdi? Jis negali mūsų pasiekti, Tedai!

Kudžas bumptelėjo į langą, atšoko atgal ir pagalando nagus į kapotą. Tada vėl puolė prie lango.

- *Noriu namo*! - suklykė Tedas.

- Stipriai apkabink mane, Tedai, ir nesijaudink.

Kažkokia nesąmonė... bet ką dar ji galėjo pasakyti?

Tedas prispaudė veidą prie Donos krūtinės. Tuo tarpu Kudžas vėl trenkėsi į stiklą. Visas apsipylė putomis, bandydamas kaip nors prakąsti kelią pastojusią kliūtį. Jo apkvaišusios, apsiblaususios akys spoksojo į Donos akis. "Aš tave suplėšysiu į gabalus, - bylojo jos. - Tave ir tavo berniūkštį. Kai tik rasiu kelią vidun, suėsiu tave gyvą.

Aš rysiu tave gabaliukas po gabaliuko, o tu vis dar klyksi nesavu balsu".

Pasiutęs, - mąstė Dona. - *Šis šuo pasiutęs.*

Su vis didėjančia baime Dona pažvelgė pro šunį į Džo Kemberio pikapą. Ar šuo įkando ir jam?

Dona surado garsinį signalą ir jį nuspaudė. Šuo, vos nepraradęs pusiausvyros, nusliuogė žemyn.

- Nelabai patinka, ką? - triumfuodama sušuko Dona. - Gelia ausis, ar ne?

Ji vėl nuspaudė garsinį signalą.

Kudžas nušoko nuo kapoto.

- Mamyte, *prašauuuuu,* važiuojam namo.

Dona pasuko degimo raktelį. Variklis sukrenkštė. Vieną, paskui antrą, trečią kartą... bet neužsivedė. Pagaliau Dona ištraukė raktą.

- Brangusis, mes negalim išvažiuoti. Mašina...

- Taip! Taip! Dabar! *Tučtuojau*!

Jos galvoje ėmė skaudžiai tvinksėti sinchroniškai su širdies dūžiais.

- Tedai, paklausyk manęs. Mašina nenori užsivesti. Tai dėl to adatinio vožtuvo. Reikia palaukti, kol atauš variklis. Tada tikriausiai užsives, ir mes išvažiuosim.

Mums tik reikėtų išvažiuoti iš keliuko ir pasukti kalva žemyn. Tada jau nesvarbu, ar variklis užgestų ar ne, nes galėtume riedėti iš inercijos. Jei tik neišsigąsčiau ir nenuspausčiau stabdžių, nuriedėtume iki "Klevų" vieškelio ir su užgesusiu varikliu... arba...

Dona prisiminė namą kalvos papėdėje, kur iš rytų pusės augo sausmedis. Ten gyveno žmonės. Ji matė mašinas.

Žmonės!

Dona vėl nuspaudė garsinį signalą. Trys trumpi, trys ilgi, trys trumpi, trys ilgi: šiuos morzės abėcėlės signalus ji prisiminė iš skaučių stovykloje praleistų dviejų metų. Jie turėtų išgirsti. Net jei ir nesuprastų žinutės, vis tiek ateitų pažiūrėti, kas kelia triukšmą Džo Kemberio kieme ir kodėl.

Kur šuo? Dona jo nebematė. Bet tai ir nesvarbu. Šuo negalėjo patekti vidun, o pagalbos netrukus sulauks.

- Viskas bus gerai, - tarė ji Tedui. - Palauk ir pamatysi.

Kembridže, purviname plytiniame pastate, buvo įsikūrusios "Image-Eye" studijos. Verslo kontora ketvirtame aukšte, dvi studijos - penktame, o prastai vėsinamas peržiūrų kambarys su šešiolika vietų per keturias eiles - šeštame, paskutiniame aukšte.

Tą ankstyvą pirmadienio vakarą Vikas Trentonas ir Rodžeris Breikstounas sėdėjo peržiūrų kambario trečioje eilėje, nusimetę švarkus ir atleidę kaklaraiščius. Jie po penkis kartus peržiūrėjo kiekvieną Šarpo Javainių Profesoriaus reklaminį klipą. O jų buvo dvidešimt: trys iš jų - nepopuliarūs "Red Razberry Zingers" javainių klipai.

Paskutinė juosta baigėsi prieš pusvalandį, ir kino mechanikas atsisveikinęs išėjo į vakarinį darbą Orsono Velso kino teatre. Dar po penkiolikos minučių Robas Martinas, "Image-Eye" prezidentas, taip pat paniuręs palinkėjo jiems labos nakties, pridurdamas, kad jo durys - jiems atviros rytoj ir trečiadienį, jei tik to prireiktų. Jis praleido žodžius, kurie sukosi visiems trims galvoje: durys bus atviros, jei jiedu sugalvos ką nors tokio, apie ką bus verta pakalbėti.

Robas turėjo teisę būti paniuręs. Jis buvo Vietnamo karo veteranas, kare praradęs vieną koją. Jis įkūrė "Image-Eye" studiją 1970-aisiais už invalidumo pensiją ir iš savo giminaičių paramos. Studija kovojo už save, daugiausia pasitenkindama trupiniais nuo gausaus žiniasklaidos stalo, prie kurio puotavo didelės Bostono studijos. Vikas ir Rodžeris susidėjo su juo, kadangi Robas priminė juos pačius: kovojančius už būvį. Ir, be abejo, jiems tiko Bostonas, kadangi su juo buvo daug lengviau susitarti nei su Niujorku.

Per paskutinius šešiolika mėnesių "Image-Eye" suklestėjo. Robas pasinaudojo tuo, jog jo studija darė Šarpo klipus, geisdama rasti ir kitų užsakovų, ir pirmą kartą verslas tapo patikimas. Gegužės mėnesį, dar prieš tą javainių sukeltą skandalą, Robas atsiuntė Vikui ir

Rodžeriui atvirutę su nuvažiuojančiu Bostono autobusu. Jo gale pasilenkusios stovėjo keturios mielos ponios, rodydamos džinsais aptrauktus užpakaliukus. Kitoje atvirutės pusėje buvo parašyta: "IMAGE-EYE" PASIRAŠO KONTRAKTĄ SU BOSTONO AUTOBUSAIS; UŽSIPRAŠO DAUG "ŽALIŲ". Tada buvo juokinga. Dabar nelabai. Po "Zingers" fiasko du klientai nutraukė sutartį su "Image-Eye", o jei "Ad Worx" praras ir Šarpo užsakymą, Robas neteks ir daugiau užsakovų. Todėl jis buvo piktas ir išsigandęs... Vikas puikiai suprato tuos jausmus.

Jiedu jau penkios minutės sėdėjo ir rūkė. Pagaliau tyliai prabilo Rodžeris:

- Man norisi vemti, Vikai. Matau tą vaikiną, sėdintį ant stalo, žiūrintį į mane tarytum sviestas netirptų jo burnoje, paragaujantį tų raudonų javainių ir tariantį: "Ne, nieko blogo". Ir mane pradeda pykinti. Tikrąja to žodžio prasme. Ačiū Dievui, kad kino mechanikas jau išėjo. Jei dar kartą būčiau peržiūrėjęs klipus, man būtų prireikę popierinio maišelio.

Jis užgesino cigaretę peleninėje, pritvirtintoje prie kėdės. Rodžeris *tikrai* nesveikai atrodė: jo veidas gelsvai blizgėjo, ir Vikui tai nepatiko. Galėjai tai pavadinti kontūzija, kovos nuovargiu ar dar kitaip, tačiau iš tikrųjų tai buvo jausmas, kad tave įvarė į kampą. Žvelgei į tamsą ir matei kažką, kuris ketino tave suėsti.

- Vis kartoju sau, - tęsė Rodžeris, išsitraukdamas dar vieną cigaretę, - kad ką nors pastebėsiu. Žinai? *Ką nors*. Negalėjau patikėti, kad yra taip blogai, kaip atrodė. Tačiau susidarė bendras vaizdas... tarytum Džimis Karteris sakytų: "Aš niekada tau nemeluosiu", - jis įtraukė dūmą, susiraukė ir numetė cigaretę į peleninę. - Nėr ko stebėtis, kad Džordžas Karlinas, Stivas Martinas ir sumautasis "Šeštadienio vakaras gyvai" turėjo iš ko pasityčioti. Tas vyrukas dabar man atrodo toks *veidmainis*...

Rodžerio balsas ėmė drebėti, tad jis užsičiaupė.

- Turiu idėją, - ramiai atsakė Vikas.

- Taip, kažką minėjai lėktuve, - Rodžeris pažvelgė į jį, tačiau beveik neturėdamas vilties. - Na, tai rėžk.

- Manau, kad reikia susukti dar vieną klipą su Javainių Profesoriumi. Turime įtikinti senąjį Šarpą. Tik ne vaikį, o senioką.

- Ir ką gi šįkart pardavinės senasis profas? - paklausė Rodžeris, atsegdamas dar vieną marškinių sagą. - Žiurkių nuodus ar "Agent Orange"?

- Liaukis, Rodžeri. Juk niekas nenusinuodijo.

- Bet galėjo, - atrėžė Rodžeris ir šaižiai nusijuokė. - Kartais imu abejoti, ar iš vis supranti, kas yra reklama. Tai reiškia laikyti vilką už uodegos. Taigi, mes paleidome šį vilką, o jis ketina mus užpulti ir suėsti.

- Rodžeri...

- Mes gyvename šalyje, kur į pirmuosius puslapius papuola naujienos, jog kažkas pasvėrė "Makdonaldo svaro ketvirtainį" ir pastebėjo, kad šis sveria šiek tiek mažiau nei ketvirtį svaro. Koks nors menkas Kalifornijos žurnalas išspausdina straipsnį, kad susidūrus iš užpakalio, gali sprogti "Pinto" bakas, ir sudreba "Ford Motor" kompanijos pagrindai...

- Nekalbėk taip, - šyptelėjo Vikas. - Mano žmona turi "Pinto". Ir man pakanka problemų.

- Aš tik noriu pasakyti, kad dar viena Javainių Profesoriaus klipo idėja atrodo tokia nevykusi, kaip ir reikalavimas, kad Ričardas Niksonas vėl iškeltų savo kandidatūrą į prezidentus. Jis *susikompromitavo*, Vikai. Visiškai! - Rodžeris pažvelgė į Viką. Tas liūdnai pakėlė akis. - Ką nori, kad jis pasakytų?

- Kad atsiprašo.

Rodžeris apstulbęs dėbtelėjo į Viką. Tada atmetė galvą ir sukikeno.

- Kad jis atsiprašo? *Atsiprašo*? Tai tiesiog nuostabu. Ar tai ir buvo tavo didžioji idėja?

- Palauk, Rodži. Tu net nesuteikei man galimybės. O juk šitaip niekada nesielgei.

- Ne. Tikriausiai, ne. Papasakok. Bet negaliu patikėti, kad tu...

- Kalbu rimtai? Aš tikrai kalbu rimtai. Tu juk buvai kursuose. Kas yra sėkmingos reklamos pagrindas? Kam iš vis reikia reklamuotis?

- Sėkmingos reklamos pagrindas yra tai, kad žmonės nori tikėti. Kad žmonės patys save parduoda.

- Aha. Kai "Maytag" radijo imtuvų meistras teigia, jog yra pats vienišiausias žmogus mieste, žmonės nori tikėti, kad kažkur tikrai gyvena toks vyrukas, kuris tik klausosi radijo ir tik kartais išeina iš namų. Žmonės nori tikėti, kad jų radijo imtuvui *niekada* neprireiks meistro. Kai Džo Dimadžo taria, kad ponia Kava taupo kavą ir pinigus, žmonės nori *tuo* tikėti. Jei...

- Bet argi ne dėl to mes ir užstrigome? Jie norėjo tikėti Šarpo Javainių Profesoriumi, o jis juos apvylė. Taip pat, kaip jie norėjo patikėti Niksonu, o *jis*...

- Niksonas, Niksonas, Niksonas! - nustebęs dėl savo pikto įkarščio, sušuko Vikas. - Per tą sulyginimą nieko nebematai. Aš jį jau girdėjau kokius du šimtus kartų nuo skandalo pradžios, bet toks sugretinimas čia visai *netinka*!

Rodžeris apstulbęs pažvelgė į Viką.

- Niksonas buvo sukčius, jis žinojo, kad yra sukčius, o sakė, kad toks nėra. Šarpo Javainių Profesorius teigė, kad nieko blogo nėra su "Red Razberry Zingers", bet buvo, tačiau jis to nežinojo, - Vikas palinko į priekį ir pabrėžtinai bedė pirštu į Rodžerio ranką. - Čia nebuvo jokios išdavystės. Ir jis turi tai pasakyti, Rodži. Jis turi visiems amerikiečiams pasakyti, kad nebuvo jokios išdavystės. Kad čia tik klaida, kurią padarė valgomųjų dažų gamintojai. Kad klaidos *nepadarė* Šarpo kompanija. Ir visų svarbiausia, jis turi pabrėžti, kad atsiprašo už padarytą klaidą, ir nors nei vienas dėl to *nenukentėjo*, jis atsiprašo už žmonių išgąstį.

Rodžeris linktelėjo ir patraukė pečiais.

- Taip, aš supratau esmę. Tačiau nei senis, nei vaikis nesutiks, Vikai. Jie nori palaidoti...

- Taip, taip, *taip*! - sušuko Vikas, priversdamas Rodžerį krūptelėti. - Na, žinoma, ir jie teisūs. Jis mirė ir turi būti palaidotas, Javainių Profesorius turi būti palaidotas, "Zingers" *jau* palaidoti. Bet mes privalome juos priversti suprasti, kad laidotuvės negali vykti *vidurnaktį*. Tai svarbiausia! Jie nori palaidoti jį tarsi pagal mafijos užsakymą... arba kaip kad išsigandęs giminaitis laidoja nuo choleros mirusią auką.

Vikas taip arti palinko prie Rodžerio, kad jų nosys vos nesusidūrė.

- Mes privalome juos įtikinti, kad Javainių Profesorius niekad nesiilsės ramybėje, nebent jį palaidotų dienos šviesoje. O aš norėčiau, kad visa šalis jo gedėtų.

- Tu išpr... - pradėjo Rodžeris... ir užsičiaupė.

Pagaliau Vikas išvydo, kad išgąstis dingo iš jo partnerio akių. Išgąstį pakeitė kažkoks pamišimas. Rodžeris išsišiepė. Vikas taip nudžiugo, išvydęs tą šypsnį, kad pirmą kartą nuo to laiko, kai gavo Kempo raštelį, užmiršo apie Doną ir tai, kas jai nutiko. Jį apėmė darbo įkvėpimas, tačiau tik vėliau jis pagalvojo, kad jau seniai nejautė tokio gryno nuostabaus jausmo, įsitraukęs į tai, kas jam geriausiai sekėsi.

- Juk mes tik norime, kad jis pakartotų tą patį, ką nuo pat pradžių teigia Šarpas, - tęsė Vikas. - Bet kai *pats* Javainių Profesorius tai pasakys...

- Viskas bus baigta, - sumurmėjo Rodžeris ir užsidegė dar vieną cigaretę.

- Teisybė. Galbūt galime įpiršti tai seniui, kaip finalinę "Zingers" javainių farso sceną. Liksime švarūs. Tarsi visa tai mūsų nė neliečia...

- Prarydami karčias piliules. Žinoma, senas ožys už to užkibtų. Viešas nuodėmių išpirkimas... plakant save rykštėmis...

- Ir užuot išnykęs it kilnus vyrukas, kuris tėškėsi užpakaliu į purvą ir visi iš to skaniai pasijuokė, jis dings lyg Duglas Makarturas, primindamas, jog seni kareiviai niekada nemiršta, o tik išnyksta. Tai ir visa esmė. Bet čia mes ieškome *tono... jausmo...*

Vikas bandė įsiskverbti į Rodžerio protą. Jei tik jis galėtų apibrėžti savo minties kontūrus, Rodžeris jį suprastų.

- Makarturas, - sumurmėjo Rodžeris. - Bet tai ir viskas, ar ne? Tonas - tai atsisveikinimas. Jausmas - atgaila. Leisti žmonėms pajusti, kad pasielgta neteisingai, bet dabar jau per vėlu. Ir...

Rodžeris guviai žvilgtelėjo į Viką.

- Ką?

- Geriausiu laiku.

- A?

- Klipai. Juos reikia paleisti geriausiu laiku. Tie klipai bus skirti tėvams, o ne vaikams. Sutinki?

- Taip, taip.

- Jei tik mums pavyks prakišti tą sušiktą reikalą.

Vikas išsišiepė.

- Prakišim. Tai tankas, Rodžeri. Jei reikės, sutraiškysim juos, velniai rautų! Jei tik protingai surikiuosim mintis, prieš išskrisdami į Klyvlendą...

Jiedu dar valandą sėdėjo ir kalbėjosi mažame peržiūrų kambarėlyje, o kai abu išprakaitavę ir išsisėmę patraukė į viešbutį, buvo visiškai tamsu.

- Ar galim važiuoti namo, mamyte? - apatiškai paklausė Tedas.

- Netrukus, mielasis.

Dona pažvelgė į degimo raktelį. Ant žiedo kabėjo dar trys raktai: namo, garažo ir "Pinto" bagažinės. Taip pat ant žiedo kabėjo ir odos gabaliukas su įspaustu grybu. Ji nusipirko raktų pakabuką Bridžtono parduotuvėje balandžio mėnesį. Kai buvo tokia išsigandusi ir netekusi iliuzijų, dar nežinodama, kokia yra tikra baimė: tai bandymas uždaryti vaiko langą, kai įsiutęs šuo seilėja rankas.

Dona ištiesė ranką ir palietė odinį pakabuką. Ir bemat atitraukė ranką: ji bijojo pabandyti.

Buvo penkiolika po septynių. Dar švietė saulė, bet "Pinto" šešėlis tęsėsi beveik iki garažo durų. Nors Dona nežinojo, kad tuo metu jos vyras su partneriu vis dar peržiūrinėjo Šarpo Javainių Profeso-

riaus reklaminius klipus “Image-Eye” studijoje Kembridže. Dona nežinojo, kodėl niekas neatsakė į jos pasiųstus SOS signalus. Knygose visada kas nors atsiliepdavo ir padėdavo nelaimėje. Tačiau šį kartą niekas neatėjo.

Be abejo, garsą turėjo išgirsti kalvos papėdėje. Galbūt ten visi buvo girti. O galbūt tų dviejų mašinų savininkai išvažiavo trečia mašina. Dona labai norėjo pamatyti tą namą, tačiau jį užstojo kalvos šlaitas.

Pagaliau ji liovėsi siųsti SOS signalus. Dona išsigando - jei nesiliaus triukšmavusi, nusės dar nė karto nekeistas akumuliatorius. Ji vis dar tikėjo, kad “Pinto” užsives, kai tik pakankamai atauš variklis. Taip visada būdavo.

Bet tu bijai pabandyti, nes jei jis neužsives... kas tada?

Kai prieš akis išdygo šuo, Dona vėl siekė raktelio. Kudžas pasislėpęs gulėjo priešais “Pinto”. Dabar, nuleidęs galvą ir paspraudęs uodegą, iš lėto patraukė prie daržinės. Kudžas svirduliavo it girtuoklis. Net neatsigręžęs šuo išnyko pastato šešėlyje.

Dona vėl atitraukė ranką nuo rakto.

- Mamyte? Ar mes važiuojam?

- Leisk pagalvoti, mielasis.

Dona pažvelgė pro šoninį vairuotojo pusės langą. Iki Kemberio namo durų buvo aštuoni dideli šuoliai. Mokykloje ji buvo mergaičių bėgimo komandos žvaigždė ir iki šiol reguliariai bėgiojo. Dona neabejojo, kad prie durų būtų greičiau už šunį. Viduje rastų telefoną. Paskambintų šerifui Banermenui, ir visas siaubas baigtųsi. Antra vertus, jei ji vėl pabandytų sudrebinti variklį, jis gali ir neužsivesti... tačiau vėl supykdytų šunį. Dona beveik nieko nežinojo apie pasiutligę, tačiau prisiminė skaičiusi, kad pasiutę gyvūnai labai jautrūs garsams. Garsus triukšmas juos baisiai įsiutina.

- Mamyte?

- Ša, Tedai, ša!

Aštuoni šuoliai. Reikia pabandyti.

Net jeigu Kudžas slėpėsi garaže ir laukė, Dona neabejojo - ji *žinojo* - kad laimėtų bėgimą iki užpakalinių durų. Telefonas. Ir...

toks žmogus kaip Džo Kemberis, be abejo, turėjo ginklą. Galbūt net visą arsenalą. Kokį pajustų malonumą, suknežindama tą sušiktą šuns galvą ir matydama, kaip ši tampa panaši į avižinius dribsnius ir braškių džemą!

Aštuoni šuoliai.

Žinoma. Reikia pabandyti.

O jei tos durys užrakintos?

... Ar verta rizikuoti?

Sveriant galimybes, Donos širdis smarkiai daužėsi. Jei būtų atvažiavusi viena, tada visai kas kita. O jei durys užrakintos? Ji galėjo greičiau pasiekti duris nei šuo, tačiau atgal grįšti nebespėtų. Kudžas šuoliuotų iš paskos ir pultų ant jos, kaip ir anksčiau. O ką tada darytų Tedas? O jei Tedas pamatytų, kaip dušimtsvaris pasiutęs šuo puola jo motiną, sudrasko, sukandžioja ir perkanda gerklę...

Ne. Čia jiems daug saugiau.

Pabandyk vėl užvesti variklį!

Dona siekė degimo raktelio, bet kažkuri jos proto skaidula ragino dar palaukti, kol variklis visiškai atauš...

Visiškai atauš? Juk jiedu čia kiurksojo jau kokias tris valandas.

Dona suspaudė raktelį ir pasuko.

Variklis sukrenkštė vieną, antrą, trečią kartą - ir garsiai suriaumojo.

- Ačiū Dievui! - sušuko Dona.

- Mamyte? - išsigandęs paklausė Tedas. - Ar jau važiuojam? Ar jau važiuojam?

- Jau važiuojam, - niūriai atsakė ji ir įjungė atbulinę pavarą.

Kudžas išlindo iš daržinės... ir stebėdamas sustingo.

- *Pašvilpk man į šikną, šunie*! - triumfuodama suklykė Dona.

Ji nuspaudė greičio pedalą. "Pinto" pavažiavo atbulas kokias dvi pėdas - ir sustojo.

- *Ne*! - suriko Dona, vėl užsidegus signalinei lemputei.

Kai variklis užgeso, Kudžas žengė dar du žingsnius į priekį ir, nuleidęs galvą, vėl sustingo. *Mane stebi,* - dingtelėjo Donai. Kudžo šešėlis tęsėsi už jo, aiškus it siluetas, iškirptas iš juodo popieriaus.

Dona pasuko raktą. Variklis kiauktelėjo, bet neužsivedė. Ausyse ji girdėjo duslų puškavimą, tačiau kurį laiką net nesuprato pati esanti to garso šaltinis - kažkodėl Dona manė, kad urzgia šuo. Dona spaudė starterį, siaubingai perkreipusi veidą ir visai užmiršusi Tedą, keikdamasi tokiais žodžiais, kurių, regis, niekada nežinojo. Visą tą laiką Kudžas stovėjo ir stebėjo. Jo šešėlis it kokia antgamtiška laidotuvių drobulė driekėsi apie kojas.

Pagaliau jis atsigulė ant keliuko tarytum nujautęs, kad jie neturi jokio šanso pabėgti. Dabar Dona šuns nekentė dar labiau nei tada, kai Kudžas veržėsi vidun pro Tedo langą.

- *Mamyte... Mamyte... Mamyte*!

Iš labai toli atsklido visai nesvarbūs žodžiai. Dabar svarbiausia buvo toji maža prakeikta mašinytė. Ji turėjo užsivesti. Dona ketino *priversti* ją užsivesti *gryna... savo valios... jėga*!

Ji neturėjo nė menkiausio supratimo, kiek laiko jau gūžėsi prie vairo nukritusiais ant akių plaukais, bergždžiai sukiodama starterį. Pagaliau jos smegenis pasiekė ne Tedo verksmas, jau tapęs žliumbimu, o variklio garsas. Jis sukrankdavo penkioms sekundėms, po to atlėgdavo, sukrankdavo penkioms sekundėms ir vėl atlėgdavo. Regis, kiekvienąkart atlėgdavo vis ilgesniam laikui.

Dona "užmušinėjo" akumuliatorių.

Ir liovėsi.

Pagaliau Dona atsigavo tarsi nuo apalpimo. Prisiminė koledžo laikų gastrito priepuolius - viskas jos viduje pakildavo arba nukrisdavo žemyn - kol pagaliau vieną kartą ji nualpo bendrabučio tualete. Tada Dona atsigaivalėjo visai taip pat: tarytum būtų nematomas dailininkas tapęs pasaulį, kol jis tapo be galo ryškus. Spalvos tiesiog rėkte rėkė. Viskas atrodė lyg iš plastmasės ir netikra it manekenai parduotuvės vitrinoje.

Tedas susigūžė, užmerkė akis ir ėmė čiulpti pirštą. Kitą ranką laikė prispaudęs prie kišenės, kur gulėjo "Pabaisos žodžiai". Kvėpavo dusliai ir greitai.

- Tedai, - paguodė Dona. - Mielasis, nesijaudink.

- Mamyte, ar gerai jautiesi? - sušnibždėjo Tedas.

- Aha. Ir tu turėtum. Bent jau mes saugūs. Ši sena mašina užsives. Tik turėk kantrybės ir pamatysi.

- Aš maniau, kad tu supykai ant manęs.

Dona stipriai jį apkabino. Ji užuodė Tedo plaukų prakaito ir "Johnson`s" šampūno kvapą. Dona pagalvojo apie buteliuką, saugiai stovintį antroje vonios vaistinėlės lentynoje. Jei tik galėtų jį paliesti! Tačiau mašinoje tetvyrojo tik baigiantis išnykti šampūno kvapas.

- Ne, mielasis, ne ant tavęs, - atsakė Dona. - Ir kaip aš galėčiau?

Tedas irgi ją apkabino.

- Jis juk negali čionai įlisti, ar ne?

- Žinoma.

- Jis negali... suvalgyti durų ir įlįsti, ar ne?

- Taip.

- Aš jo nekenčiu. Norėčiau, kad jis mirtų.

- Aš taip pat.

Dona pažvelgė pro langą ir pamatė - jau artėja saulėlydis. Ją apėmė prietaringa baimė. Dona prisiminė vaikystėje žaistas slėpynes, kurios visada baigdavosi, kai šešėliai susijungdavo ir tapdavo purpurinėmis lagūnomis; tą mistinį šūksnį, tokį tolimą ir pranašišką, nuvilnijusį jos vaikystės priemiesčio gatvėmis; spigų vaiko balsą, pranešantį, jog vakarienė jau paruošta, o durys uždaromos nakčiai.

Šuo ją stebėjo. Beprotybė, bet Dona tuo daugiau neabejojo. Pamišusios, bejausmės Kudžo akys, be abejonės, buvo įbestos į josios.

Ne, tu tik įsivaizduoji. Tai tik šuo, sergantis šuo. Reikalai prasti ir be tų įžvalgių šuns akių.

Dona įtikinėjo save. Po kelių minučių sau tarė, kad Kudžo akys panašios į portretines akis, kurios, regis, seka tave nuo sienos po visą kambarį.

Tačiau šuo žiūrėjo į ją. Ir... ir čia buvo kažkas labai pažįstama.

Ne, - Dona paprieštaravo pati sau ir pabandė nuvyti šią mintį, bet buvo per vėlu.

Tu jį matei ir anksčiau, ar ne? Tą rytą, po to, kai Tedas pirmą kartą susapnavo košmarą, tą rytą, kai paklodės ir antklodės pūpsojo ant kėdės, o ant jų - Tedo meškiukas. Atidariusi spintos duris, akimirką tu išvydai neaiškius kontūrus su raudonomis akimis; kažką, pasiruošusį pulti iš Tedo spintos. Tai buvo jis - Kudžas. Visą tą laiką Tedas buvo teisus. Tik pabaisa tūnojo ne jo spintoje... o čia. Jis buvo

(liaukis)

čia ir laukė

(LIAUKIS, DONA!)

Dona dėbtelėjo į šunį ir pabandė įsivaizduoti girdinti jo mintis. Paprastas mintis. Tuos pačius žodžius, kartojamus dar ir dar kartą, nors liga ir pamišimas virė smegenyse.

Užmušk MOTERĮ. *Užmušk* BERNIUKĄ. *Užmušk* MOTERĮ. *Užmušk...*

Liaukis, - Dona šiurkščiai nutraukė save. - *Jis negalvoja ir jis visai ne tas sušiktas baubas iš vaiko spintos. Tai tik sergantis šuo ir viskas. Dar truputį, ir imsi tikėti, kad šuo - tai Dievo bausmė už...*

Staiga Kudžas atsistojo - tarytum Dona būtų jį pašaukusi - ir vėl dingo daržinėje.

(tarytum būčiau jį pašaukusi)

Dona isteriškai nusikvatojo.

Tedas pakėlė galvą.

- Mamyte?

- Nieko, mielasis.

Dona pažvelgė į tamsias garažo žiotis, po to - į užpakalines namo duris.

Užrakintos? Neužrakintos? Užrakintos? Neužrakintos? Ji mąstė apie išmestą monetą, besisukančią ore. Apie rusišką ruletę - penkios skylutės tuščios, viena pilna. *Užrakintos? Neužrakintos?*

Saulė nusileido. Iš dienos liko tik balta linija vakariniame horizonte. Ji buvo ne platesnė už baltą juostą, skiriančią gatvės prieš-

priešio eismo puses. Ir ji turėjo greitai išnykti. Svirpliai čirškė aukštoje žolėje keliuko dešinėje.

Kudžas vis dar lindėjo daržinėje. *Miega?* - spėliojo Dona. - *Ėda?*

Tada ji prisiminė, kad jiedu įsidėjo šiek tiek maisto. Dona ištraukė "Snupio" pietų dėžutę ir savo rudą krepšį. Jos termosas nuriedėjo tikriausiai tada, kai mašina ėmė trūkčioti dar kelyje. Dona tik išsitempusi (net palaidinė išlindo iš džinsų) pirštais pasiekė termosą. Pusiau apsnūdęs Tedas spoksojo į ją. Jo persigandęs balsas privertė Doną dar labiau nekęsti prakeikto šuns.

- Mamyte? *Mamyte?* Ką tu...

- Bandžiau pasiekti maistą, - Dona nuramino jį. - Ir savo termosą. Matai?

- Gerai.

Tedas vėl susirangė savo kėdėje ir įsikišo nykštį į burną.

Dona švelniai pakratė termosą prie ausies, klausydamasi, ar neskamba šukės. Tačiau išgirdo tik pieno kliuksėjimą.

- Tedai? Ar nori valgyti?

- Noriu nusnūsti, - neatmerkęs akių, sumurmėjo Tedas.

- Turi užpildyti skranduką, drauguži.

Tedas net nenusišypsojo.

- Aš nealkanas. Noriu miego.

Susirūpinusi Dona nužvelgė Tedą ir nusprendė - neverta prievartauti. Miegas buvo natūralus Tedo ginklas - galbūt ir vienintelis, - o jis jau prieš gerą pusvalandį turėjo gulėti lovoje. Žinoma, jei jiedu būtų buvę namie, jis būtų išgėręs stiklinę pieno, suvalgęs porą sausainiukų, išsivalęs dantis... galbūt išklausęs pasakėlę... ir...

Dona pajuto, kaip ašaros degina akis, ir pasistengė nuvyti tas mintis šalin. Drebančiomis rankomis atsuko termosą ir įsipylė pusę puoduko pieno. Padėjusi jį ant prietaisų skydo, išsitraukė sausainį. Atsikandusi Dona suprato, jog ji alkana kaip vilkas. Ji suvalgė dar tris sausainius, išgėrė pieno, sukramsnojo keturias ar penkias žalias alyvuoges ir dar išgėrė pieno puodelį. Tada atsirūgo... ir įsispitriojo į daržinę.

Priešais ją dabar glūdėjo tamsesnis šešėlis. Tik ten buvo ne šešėlis, o šuo. Kudžas.

Jis stovi ir stebi mus.

Ne, Dona negalėjo tuo patikėti. Kaip ir tuo, kad matė Kudžo viziją paklodžių, sudėtų jos sūnaus spintoje, krūvoje. Ji netikėjo... bet... deja, kažkuri jos dalis tikėjo.

Dona žvilgtelėjo per užpakalinio vaizdo veidrodėlį į kelią. Tamsoje jo nesimatė, tačiau Dona žinojo - jis ten, kaip kad ir tai, jog niekas juo nevažiuos. Kai tada jie buvo atvažiavę Viko "Jaguaru" ir visi trys linksminosi (*tada šuo buvo geras,* - murmėjo Donos protas. - *Tedas tapšnojo jį ir juokėsi, prisimeni?*), Vikas jai pasakė, kad dar prieš penkerius metus Kasl Roko sąvartynas buvo 3-ojo Miesto kelio gale. Po to pradėjo veikti šiukšlių perdirbimo kombinatas kitoje miesto pusėje, todėl dabar dar už ketvirčio mylios nuo Kemberio namų kelias buvo užtvertas grandine. Ant grandinės kabėjo ženklas "PRAVAŽIAVIMO NĖRA - SĄVARTYNAS UŽDARYTAS". Tad už Kemberio namo nebuvo kur važiuoti.

Dona neabejojo, jog žmonės tenai neieškos vietelės pabūti vieni, tačiau negalėjo įsivaizduoti, kad vietiniai vaikėzai nenorėtų pasirausti senajame sąvartyne. Tačiau svarstyk kaip sau nori - dar niekas nepravažiavo pro šalį.

Balta juosta vakariniame horizonte išblėso... ir Dona išsigando, jog tai irgi tik jos vaizduotė. Danguje mėnulio nesimatė.

Neįtikėtina, bet ji taip pat apsnūdo. Galbūt miegas irgi buvo jos natūralus ginklas. O ką gi daugiau veikti? Šuo vis dar stovėjo, kur stovėjęs (bent jau Dona taip manė; visai sutemo, tapo sunku atskirti, kur tikri kontūrai, o kur tik šešėlis). Akumuliatorius turi pailsėti. Tada ji vėl pabandys. Tad kodėl gi nepasnaudus?

Siuntinys Kemberio pašto dėžutėje. Siuntinys nuo J.C.Vitnio.

Dona šiek tiek pasiraivė ir suraukė antakį. Ji pasuko galvą, bet namo kampas užstojo pašto dėžutę. Tačiau juk ji matė siuntinį, kabantį ant dėžutės. Kodėl Dona jį prisiminė? Ar jis kuo nors svarbus?

Dona vis dar tebelaikė alyvuogių ir agurkų griežinėlių dėžutę. Pagaliau uždėjo baltą plastmasinį dangtelį ir įdėjo atgal į Tedo pietų dėžutę. Dona nenorėjo per daug galvoti apie tai, kodėl taip atsargiai elgėsi su maistu. Ji įsitaisė kėdėje ir atlenkė jos atlošą. Dona ketino pagalvoti apie siuntinį pašto dėžutėje - neabejojo, kad vertėtų apie tai pagalvoti, - bet netrukus mintys ėmė suktis apie šviesiąją tikrovės pusę, ir ji užsnūdo.

Kemberiai išvyko aplankyti giminių. Giminės gyveno kitame mieste už dviejų trijų valandų kelio. Galbūt Kenebanke. Arba Holyje ar Augustoje. Ten vyko visos giminės susirinkimas.

Pradėjus sapnuoti, protas išvydo galbūt penkiasdešimt žmonių žalioje televizijos reklamos dydžio ir grožio pievelėje. Matėsi ir barbekju duobė, virš kurios žaižaravo liepsna. Prie ilgo stalo sėdėjo gal keturi tuzinai žmonių, perdavinėjančių vienas kitam kukurūzus ir virtas pupeles. Ant stalo buvo išdėliotos lėkštės su keptom dešrelėm (Donos skrandis sugurgė), stalą dengė namuose išsiuvinėta staltiesė. Visam tam vadovavo maloni moteriškė baltais, į kuodą susuktais plaukais. Visiškai pasinėrusi į sapną, Dona nė kiek nenustebo, išvydusi, kad ta moteris - jos motina.

Ten buvo ir Kemberiai, tačiau visai nepanašūs į Kemberius. Džo Kemberis atrodė panašus į Viką švariais darbiniais drabužiais, o ponia Kember vilkėjo žalią Donos šilkinę suknelę. Jų sūnus atrodė kaip Tedas, kai šis eis į penktą mokyklos klasę...

- Mamyte?

Paveikslas subangavo ir ėmė sklaidytis. Dona pabandė jį sulaikyti, nes buvo toks taikus ir mielas: šeimyninio gyvenimo, kurio ji niekad neturėjo, archetipas; gyvenimo, kokio jiedu su Viku niekada neturės su vienu jų suplanuotu vaiku ir rūpestingai užprogramuotais gyvenimais. Staiga nuliūdusi, Dona pagalvojo, kodėl niekada anksčiau nesusimąstė dėl šių dalykų.

- Mamyte?

Paveikslas vėl subangavo ir ėmė temti. Tas balsas iš išorės pradūrė viziją it adata kiaušinio lukštą. Nieko tokio. Kemberiai viešėjo

pas gimines ir grįš gal kokią dešimtą, laimingi ir sotūs nuo dešrelių. Viskas bus gerai. Džo Kemberis Viko veidu viskuo pasirūpins. Viskas vėl bus gerai. Yra dalykų, nuo kurių Dievas apsaugo. Bus...

- *Mamyte*!

Dona atsipeikėjo ir atsisėdo, nustebusi, jog vis dar tūno už "Pinto" vairo, o ne guli savo lovoje... bet tik sekundėlę. Miela siurrealistinė vizija su giminėmis, susirinkusiais prie ilgo stalo, jau sklaidėsi, ir po penkiolikos minučių ji net nebeprisimins, kad iš vis sapnavo.

- A? Ką?

Staiga Kemberių namuose suskambo telefonas. Šuo pašoko ant kojų, išblaškydamas šešėlius.

- Mamyte, noriu į tualetą.

Į telefono skambėjimą Kudžas atsakė urzgimu. Jis nelojo, o *staugė*. Staiga puolė namą ir trenkėsi į užpakalines duris, stipriai jas sudrebindamas.

Ne, - liguistai mąstė Dona, - *o ne, prašau, liaukis...*

- Mamyte, aš noriu...

Šuo kandžiojo durų lentas. Dona girdėjo girgždant jo dantis.

- ... noriu sisiuko.

Telefonas suskambėjo šešis kartus. Aštuonis. Dešimt. Ir nutilo.

Dona suprato, jog buvo sulaikiusi kvėpavimą. Dabar ji atsikvėpė pro dantis.

Kudžas stovėjo prie durų, užpakalines kojas prispaudęs prie žemės, o priekines padėjęs ant viršutinio laiptelio. Jis po senovei dusliai urzgė tuo nekenčiamu košmarišku balsu. Pagaliau šuo atsisuko ir pažvelgė į "Pinto": Dona pastebėjo sudžiūvusias seiles ant snukio ir krūtinės. Tada Kudžas vėl pasitraukė į šešėlį ir tapo nematomas. Neįmanoma buvo įžiūrėti, kur jis nuėjo. Galbūt į garažą. Galbūt palei garažo sieną.

Tedas beviltiškai tampė jos palaidinės rankovę.

- Mamyte, aš *labai* noriu sisiuko!

Dona bejėgiškai pažvelgė į jį.

Bretas Kemberis neskubėdamas padėjo telefono ragelį.

- Niekas neatsako. Ko gero, jo nėra namie.

Visai nenustebusi Čeritė linktelėjo. Ji nudžiugo, kad Džimas pasiūlė paskambinti iš savo kontoros pirmame aukšte, kur buvo "šeimyninis kambarys". Jis nepraleido garso. Ten buvo lentynos, apkrautos stalo žaidimais, ir didžiulis televizorius, vaizdo magnetofonas ir prie jo prijungti videožaidimai. O kampe stovėjo gražus senas, bet dar veikiantis "Wurlitzer" patefonas.

- Turbūt jis pas Garį, - liūdnai pridūrė Bretas.

- Taip, tikriausiai pas Garį, - sutiko Čeritė, nors balsas skambėjo neužtikrintai.

Ji pastebėjo tą tolimą žvilgsnį Džo akyse, kai jiedu pagaliau suderėjo, ir dabar to sandėrio dėka ji su savo sūneliu buvo čia. Čeritė tikėjosi, kad Bretas nepaskambins operatorei ir nepaklaus Gario Pervjero telefono numerio, nes abejojo, ar ir ten kas nors atsilieptų. Ji įtarė, kad šiąnakt du seni šunys kažkur staugė prieš mėnulį.

- Kaip manai, ar Kudžas gerai gyvena, mamyte?

- Negi manai, kad tavo tėvas išvažiuotų ir paliktų jį likimo valiai, - atsakė Čeritė, ir tai buvo tiesa - ji netikėjo, kad šuniui būtų blogai. - Paskambinsim rytoj rytą, gerai? Šiaip ar taip, tau jau metas į lovą. Jau po dešimtos. Šiandien buvo ilga diena.

- Aš nepavargęs.

- Nieko nelaimėsi, jei visą laiką jaudinsies. Aš išėmiau tavo dantų šepetėlį, o teta Holė atnešė rankšluostį. Ar prisimeni, kuriame miegamajame...

- Taip, žinoma. Ar jau eini miegoti, mamyte?

- Netrukus. Dar truputį pasėdėsiu su Hole. Mudvi turime apie daug ką pasikalbėti.

Bretas droviai tarė:

- Ji panaši į tave. Ar tai žinai?

Čeritė nustebusi pažvelgė į jį.

- Tikrai? Ko gero, tiesą sakai. Truputį.

- Ir tas mažylis Džimis. Jis tiksliai smūgiuoja. Bumt!

Bretas nusikvatojo.

- Ar skauda pilvą?

- Oi, ne.

Bretas atidžiai dairėsi po kontorą, pastebėdamas spausdinimo mašinėlę ant stalo ir atverstą aplanko su pavardėmis pagal abėcėlę segtuvą. Čeritė neįstengė suprasti ar įvertinti jo atsargaus, tiriančio žvilgsnio. Bretas tarytum grįžo iš kažkokios tolybės.

- Ne, man neskauda. Jis - tik vaikas, - Bretas kilstelėjo galvą. - Mano pusbrolis, tiesa?

- Tiesa.

- Kraujo ryšys.

Bretas susimąstė.

- Bretai, ar tau patinka dėdė Džimas ir teta Holė?

- Man ji patinka. Apie dėdę dar negaliu nieko pasakyti. O patefonas... Jis puikus. Bet...

Bretas nekantriai papurtė galvą.

- Ką nori pasakyti, Bretai?

- Jis per daug juo *didžiuojasi*! - atsakė Bretas. - Jis pirmiausia man jį parodė lyg vaikas žaisliuką, na, supranti...

- Tik neseniai jį įsigijo, - nutraukė Čeritė.

Ją apėmė neaiški baimė, kažkaip susijusi su Džo: ką jis pasakė Bretui, nusivedęs ant šaligatvio?

- Kiekvienas labai džiaugiasi nauju daiktu. Holė man rašė, jog Džimas norėjęs tokio patefono jau nuo jaunystės. Žmonės... mielasis, skirtingi žmonės perka skirtingus daiktus... kad pasirodytų, jog jiems sekasi. Niekad nežinai, kas ką nusipirks. Bet dažniausiai jie perka tai, ko negalėjo turėti, būdami neturtingi.

- Ar dėdė Džimas buvo neturtingas?

- Nežinau. Bet dabar jie jau nebe tokie.

- Aš tik norėjau pasakyti, kad jis neturi nieko bendra su patefonu. Ar supranti? - Bretas atidžiai pažvelgė į motiną. - Jis nusipirko jį už pinigus, pasamdė žmones, kad sutaisytų ir dar *kitus* žmones, kad jį čia atgabentų, o dabar sako, kad patefonas jo, bet jis ne... na, žinai, jis ne... aš nežinau.

- Bet jis nepadarė jo savo rankomis?

Čeritė tebekalbėjo švelniai, nors dar labiau išsigando.

- Aha! Teisingai! Jis nusipirko patefoną už pinigus, bet jis nieko dėtas...

- *Nieko bendra*...

- Gerai, taip, nieko bendra su juo, o dabar juo didžiuojasi.

- Jis sakė, kad patefonas - subtilus, sudėtingas mechanizmas.

- Tėtis irgi būtų galėjęs jį sutvarkyti, - paprieštaravo Bretas, ir Čeritė tarytum išgirdo, kaip užsitrenkė durys. Tik ne namuose, o jos širdyje. - Tėtis būtų jį suremontavęs, ir patefonas būtų buvęs *jo*.

- Bretai, - tarė Čeritė (ji kalbėjo labai tykiai), - ne visi taip gerai taiso ir remontuoja, kaip tavo tėvas.

- Aš žinau, - vis dairydamasis po kontorą, atsakė Bretas. - Taip. Bet dėdė Džimas neturėtų puikuotis tik dėl to, kad turi pinigų. Supranti? Tas puikavimasis man nepa... mane trikdo.

Staiga Čeritė supyko ant Breto. Ji norėjo suimti jį už pečių ir pakratyti; pakelti balsą, kad galėtų išrėkti teisybę jam į smegenis. Kad pinigai neateina savaime; kad tam prireikia valios, o valia - charakterio pagrindas. Ji norėjo jam pasakyti, kad kol jo tėvas tobulino mechaniko įgūdžius ir maukė "Black Label" viskį su kitais vyrukais, sėdėdamas tarp nuplikusių padugnių ir pasakodamas prancūziškus anekdotus, Džimas Bruksas mokėsi teisės mokykloje, stengdamasis gauti gerus pažymius, nes geri pažymiai leidžia gauti diplomą, o šis savo ruožtu yra bilietas į karuselę. Bilietas dar nereiškia, kad pagausi žalvarinį žiedą, tačiau garantuoja galimybę *pabandyti*.

- Eik į viršų ir ruoškis miegui, - ramiai paliepė Čeritė. - Tavo nuomonė apie dėdę Džimą liks tik tarp mudviejų. Bet... duok jam šansą, Bretai. Nevertink Džimo tik pagal tai.

Jie įėjo į "šeimyninį kambarį", ir ji dūrė pirštu į patefoną.

- Gerai, nevertinsiu.

Ji palydėjo Bretą į virtuvę, kur Holė visiems keturiems virė kakavą. Džimas Jaunesnysis ir Grečen jau seniai miegojo.

- Ar prisiskambinai? - paklausė Holė.

- Ne, jis tikriausiai linksminasi su savo draugu, - atsakė Čeritė. - Pabandysiu paskambinti rytoj.

- Ar nori kakavos, Bretai? - paklausė Holė.

- Taip, ačiū.

Čeritė stebėjo, kaip Bretas atsisėdo prie stalo. Ji pamatė, kaip jis padėjo alkūnę ant stalo ir vėl greitai ją atitraukė, prisiminęs, jog tai nemandagu. Jos širdis prisipildė tiek daug meilės, vilties ir baimės, jog, rodės, nebetilpo krūtinėje.

Laiko, - mąstė Čeritė. - *Laiko ir perspektyvų. Jam reikia tik to. Jei jį versiu, be abejo, jį prarasiu.*

Bet kiek liko laiko? Tik savaitė, ir jis vėl pateks Džo įtakon. Ir vėl, atsisėdusi šalia sūnaus ir padėkojusi Holei už puodelį kakavos, Čeritė pagalvojo apie skyrybas.

Donos sapne Vikas sugrįžo.

Jis priėjo prie "Pinto" ir atidarė dureles. Vikas vilkėjo geriausią trijų dalių pilką eilutę (kai jis ją apsivilkdavo, Dona visada jį erzindavo, kad jis atrodąs lyg Džeris Fordas). "Na gi, - tarė jis ir nusišypsojo. - Laikas grįžti namo, kol nepradėjo lįsti vampyrai".

Dona bandė jį perspėti, kad šuo pasiutęs, tačiau neįstengė ištarti nė žodžio. Ir staiga Kudžas išlindo iš tamsos, nuleidęs galvą ir urgzdamas. "Saugokis! - pabandė surikti ji. - Jo įkandimas lygus mirčiai!" Tačiau nė garso.

Bet prieš šuniui puolant, Vikas atsisuko ir pirštu parodė į Kudžą. Kudžo kailis iškart tapo baltas. Jo raudonos, gleivėtos akys sulindo į galvą. Snukis nukrito ir sudužo į keliuko žvyrą it juodas stiklas. Dar po akimirkos priešais garažą gulėjo tik oda.

- *Nesijaudink,* - sapne tarė Vikas. - *Nesijaudink dėl seno šuns, juk jis - tik viena oda. Ar dar negavai pašto? Nekreipk dėmesio į šunį, tuoj atneš paštą. Paštas labai svarbus. Tiesa? Paštas...*

Jo balsas slopo ilgame tunelyje, virsdamas aidu. Staiga sapnas su Viko balsu tapo sapno prisiminimu: Dona nebemiegojo, o jos

skruostais riedėjo ašaros. Ji verkė per miegus. Dona žvilgtelėjo į laikrodį: buvo penkiolika po pirmos. Ji atsisuko į Tedą ir pamatė, kad jis miega, įsikišęs nykštį į burną.

Nekreipk dėmesio į šunį, tuoj atneš paštą. Paštas labai svarbus.

Staiga Dona suprato, kuo svarbus buvo siuntinys pašto dėžutėje. Mintis perskrodė ją it strėlė, iššauta iš jos pasąmonės; mintis, kurios anksčiau neįstengė suprasti. Galbūt todėl, kad ji buvo tokia paprasta, tokia elementari kaip mano-brangusis-Vatsone. Vakar, pirmadienį, atnešė paštą. J.C.Vitnio siuntinys Džo Kemberiui buvo akivaizdus to įrodymas.

Šiandien antradienis, ir vėl atneš paštą.

Palengvėjimo ašaros pabiro dar šlapiais jos skruostais. Dona vos susilaikė nepapurčiusi Tedo ir nepasakiusi, kad viskas bus gerai, kad vėliausiai antrą valandą po pietų - bet tikėtina, jog dešimtą ar vienuoliktą ryto, jei paštą čia išnešiodavo laiku, kaip ir mieste - šis košmaras pasibaigs.

Laiškanešys užsuks, netgi neturėdamas Kemberiams jokio pašto - čia ir visa esmė. Jo darbas patikrinti, ar nepakelta vėliavėlė, skelbianti, kad yra laiškų, kuriuos jis turėtų paimti. Laiškanešys privalėjo atvažiuoti čionai, į galinę savo stotelę 3-ajame Miesto kelyje, ir tai patikrinti, tik šiandien jį pasveikins moteris, puolusi isterijon iš džiaugsmo.

Dona nužvelgė Tedo pietų dėžutę ir pagalvojo apie maistą. Prieš tai ji manė, jog reikėtų pataupyti, jei... na, dėl viso pikto. Dabar tai buvo nebesvarbu, nors tikriausiai Tedas rytą jausis išalkęs. Dona suvalgė likusius agurkų griežinėlius. Vis tiek Tedas nelabai mėgo agurkus. *Bus keisti pusryčiai,* - šypsodamasi pamanė ji. - *Sausainiai ir alyvuogės.*

Kramtydama paskutinius du agurkų griežinėlius, Dona suprato, kad ją labiausiai išgąsdino sutapimai. Visa sutapimų serija, atsitiktinė, tačiau nurodanti juntamą likimą, ir sudarė įspūdį, jog šuo buvo siaubingai šališkas... bandantis sudoroti būtent ją. Pirmas sutapimas, kad Vikas išvyko dešimčiai dienų. Antras sutapimas, kad Vikas

šiandien paskambino labai anksti. Jeigu nebūtų tada jų radęs, būtų pabandęs paskambinti vėliau ir pagaliau sunerimęs, kur jiedu dingo. Trečias sutapimas, jog visų trijų Kemberių nebuvo namie, bent jau vieną parą. Nei motinos, nei sūnaus, nei tėvo. Visi išvykę. Bet jie paliko savo šunį. O, taip. Jie...

Staiga Donai į galvą dingtelėjo siaubinga mintis. Jos žandikauliai sustingo, ji liovėsi kramčiusi agurką. Pabandė nuvyti tą mintį, bet nesisekė.

O jei visi trys guli negyvi daržinėje?

Iškart prieš akis išdygo neaiškus vaizdas, būdingas vaizdiniams, kurie kartais aplanko ankstyvomis ryto valandomis. Trys kūnai it prastai padaryti žaislai, išsidrėbę ant grindų. Kruvinos pjuvenos aplink juos. Dulkėtos akys spokso į tamsą, drabužiai perplėšti, jų kūnų dalys...

Tai beprotiška, tai...

Galbūt šuo pirmiausia susidorojo su berniuku. Kiti du buvo virtuvėje arba linksminosi viršuje, o išgirdę riksmus, išbėgo laukan.

(*liaukis, ar nesiliausi*)

... išbėgo laukan, bet berniukas jau buvo negyvas. Šuo perplėšė jam gerklę, ir kol tiedu, išvydę sūnaus mirtį, sustingę stovėjo, senbernaras iššoko iš šešėlio - sena pabaisa, naikinimo mašina, - pasiutęs ir urzgiantis. Pirmiausia jis puolė moterį. Vyras bandė ją išgelbėti...

(*ne, jis būtų išsitraukęs ginklą ar trenkęs į galvą veržlėrakčiu, o be to, kur mašina? Kol jie neišvažiavo, čia stovėjo mašina - ar girdėjai? - į ŠEIMYNINĘ KELIONĘ - jie išvažiavo mašina, o pikapą paliko*)

Bet kodėl niekas neatėjo pašerti šuns?

Logiška, ir tai Doną gąsdino. Kodėl niekas neatėjo pašerti šuns? Juk jei ruošėsi išvažiuoti dienai ar dviem, turėjo su kuo nors susitarti. Kaimynai šėrė tavo šunį, o kai išvažiuodavo, pasirūpindavai jų katinu, žuvyte ar papūga. Tad kur...

O šuo vis užeidavo į daržinę.

Ar jis ten ėdė?

Štai tau ir atsakymas, - atsidususi pamanė. - *Kemberis nerado nieko, kas pašertų šunį, todėl pripylė lovį maisto.*

Tačiau Dona pagalvojo apie tai, apie ką anksčiau pagalvojo ir Džo Kemberis. Didelis šuo suėstų viską iš karto, o po to vaikščiotų alkanas. Be abejo, būtų geriau rasti draugą, kuris pašertų šunį, jei kur nors išvažiuoji. O galbūt jie kur nors užgaišo. Galbūt jie tikrai išvyko į šeimos šventę, ir prisigėręs Kemberis užmigo kur po stalu. Galbūt taip, o gal ir ne.

Ar šuo ėda daržinėje?

(*ką jis ten ėda? šunų maistą? ar žmones*?)

Dona išspjovė agurko gabalėlį į delną ir pajuto pykinimą. Pasistengė nuraminti skrandį, ir jai tai pavyko, nes kai norėdavo, Dona galėdavo gerai susikaupti. Jie paliko šuniui šiek tiek maisto ir išvažiavo mašina. Nereikėjo būti nei Šerloku Holmsu, kad tai suprastum. Visa kita nieko nereiškė.

Tačiau tas mirties įvaizdis vis bandė sugrįžti. Dominavo kruvinų pjuvenų, tapusių tamsesnėmis už keptas dešreles, vaizdas.

Liaukis. Pagalvok apie paštą, jei jau turi apie ką nors galvoti. Galvok apie rytdieną. Apie tai, kad esi saugi.

Jos pusėje kažkas braižė mašiną.

Dona nenorėjo atsisukti, bet nepajėgė savęs įveikti. Galva ėmė suktis tarytum ją stumtų nematomos galingos rankos. Dona girdėjo, kaip trakštelėjo kaklo sausgyslės. Ten stovėjo Kudžas ir žvelgė į ją. Jo snukis buvo už kokių šešių pėdų. Juos skyrė tik lango stiklas. Tos raudonos apdujusios akys spoksojo į ją. Snukis atrodė taip, tarsi kažkas būtų išmozojęs jį skutimosi kremu ir palikęs nudžiūti.

Kudžas stovėjo išsišiepęs.

Dona pajuto, krūtinėje gimstantį ir į viršų kylantį riksmą, aštrų lyg geležis, nes suprato jai skirtas šuns mintis: *Aš tave pasieksiu, gražuole. Aš tave pasieksiu, vaiki. Galvok, kiek nori, apie laiškanešį. Aš ir jį pribaigsiu, jei prireiks, kaip ir visus tris Kemberius ir kaip ketinu sudoroti tave ir tavo sūnų. Gali pradėti pratintis prie tos minties. Gali...*

Riksmas, kylantis aukštyn ir tarytum gyva būtybė, bandanti išsiveržti į laisvę, užgriuvo Doną vienu metu su Tedo noru į tualetą; ji per keturis colius atsuko jo langą ir pakėlė jį, kad Tedas galėtų atlikti savo reikalus, visą laiką saugodamasi šuns; Tedas ilgai negalėjo pradėti, ir jos rankos pradėjo skaudėti; sapnas, mirties vaizdiniai, o dabar štai...

Šuo šypsojosi jai; jis šypsojosi jai; jo vardas buvo Kudžas, o jo įkandimas buvo lygus mirčiai.

Riksmas turėjo prasiveržti

(*bet Tedas*)

arba ji išprotės

(*miega*)

Dona sukando dantis, bijodama surikti, kaip ir prieš akimirką, norėdama sulaikyti vėmulį. Ji kovojo su riksmu. Pagaliau širdis aprimo, ir Dona suprato, jog susitvardė.

Ji nusišypsojo šuniui ir, atgniaužusi kumščius, pakėlė abu vidurinius pirštus į viršų. Dona laikė juos prie stiklo, kuris truputį aprasojo nuo Kudžo kvėpavimo.

- Kad tu prasmegtum, - sušnibždėjo ji.

Regis, praėjo visa amžinybė, kol šuo nuleido priekines letenas ant žemės ir vėl grįžo į daržinę. Donos smegenyse vėl sušmėžavo toji juodoji mintis,

(*ką jis ten ėda?*)

bet kažkur savo sąmonėje ji užtrenkė duris.

Dona nebeužmigo ligi pat aušros. Ji sėdėjo prie vairo ir drebėjo, vis sau kartodama, kad kvaila manyti, jog šuo - kažkoks paslaptingas keršytojas, pabėgęs iš Tedo spintos, arba, kad jis žino daugiau apie šią situaciją nei ji.

Vikas prabudo visiškoje tamsoje perdžiūvusia gerkle. Širdis it pašėlusi daužėsi krūtinėje. Jis buvo visiškai pasimetęs - toks pasimetęs, kad akimirką net pagalvojo, jog krenta, todėl įsikibo į lovą.

Vikas užmerkė akis, bandydamas nusiraminti ir susikaupti.

(*tu esi*)

Jis atsimerkė ir pamatė langą, staliuką prie lovos ir lempą.

(*"Ritz - Carlton" viešbutyje Bostone, Masačiūsetse*)

Vėl viskas tapo aišku, ir jis net nustebo, kaip galėjo nors akimirką taip sutrikti. Viskas dėl to, kad jis miegojo svetimoje vietoje, nusprendė Vikas. O, be to, dar tas košmaras.

Košmaras! Viešpatie, koks jis buvo siaubingas. Vikas tokio nepergyveno nuo brendimo pradžios, kai dažnai sapnuodavo krentąs žemyn. Jis paėmė laikrodį nuo staliuko, suspaudė jį abiejom rankom ir prisikišo prie veido. Buvo dvidešimt minučių po pirmos. Rodžeris tyliai knarkė kitoje lovoje. Viko akims prisitaikius prie tamsos, išvydo, kad Rodžeris miega ant nugaros, nuspyręs antklodę prie kojūgalio. Rodžeris vilkėjo absurdišką pižamą su mažomis geltonomis vėliavėlėmis.

Vikas nuleido kojas ant grindų, tyliai nuėjo į vonią ir uždarė duris. Rodžerio cigaretės gulėjo ant praustuvo, ir Vikas išsitraukė vieną. Jam to reikėjo. Jis atsisėdo ant klozeto ir užsirūkė, nukratydamas pelenus į kriauklę.

Nerimo sapnas, būtų pasakiusi Dona, ir Dievas žino, kad jis turėjo dėl ko nerimauti. Vikas atsigulė apie pusę vienuoliktos daug geresnės nuotaikos nei pastarąją savaitę. Sugrįžę į viešbutį, jiedu su Rodžeriu pusvalandį pasėdėjo bare, svarstydami atsiprašymo idėją, o tada iš senos didžiulės piniginės Rodžeris išsitraukė Jansio Haringtono namų telefono numerį. Haringtonas vaidino Šarpo Javainių Profesorių.

- Pirmiausia reikėtų įsitikinti, ar jis sutiks, - tarė Rodžeris.

Jis nuėmė telefono ragelį ir paskambino Haringtonui, kuris gyveno Vestporte, Konektikute. Vikas nežinojo, ko tikėtis. Geriausiu atveju, manė jis, Haringtonas bus truputį priblokštas: jis tapo apgailėtinas dėl "Zingers" skandalo, todėl sielojosi sugadinto įvaizdžio.

Jiedu abu buvo maloniai nustebinti. Haringtonas iškart sutiko. Jis suprato situacijos esmę ir žinojo, kad Profesoriui galas ("Vargšas vyrukas - jau it nupeštas žąsinas", - liūdnai pastebėjo Haringto-

nas). Tačiau jis manė, kad finalinis reklaminis klipas gali padėti kompanijai užbaigti tuos nemalonumus. Vėl įstatyti ją į vėžes.

- Paistalai, - padėjęs ragelį, išsišiepė Rodžeris. - Jam tik patiko ta finalinės scenos idėja. Ne daugelis aktorių reklamos versle gauna tokią galimybę. Jei paprašytume, jis net pats nusipirktų lėktuvo bilietą į Bostoną.

Tad Vikas nuėjo gulti laimingas ir iškart užmigo. Tada atėjo sapnas. Jis stovėjo priešais Tedo spintos duris ir sakė Tedui, kad ten nieko nėra. "Įtikinsiu tave visiems laikams", - tvirtino Tedui. Vikas atidarė spintos duris ir išvydo, kad joje nėra Tedo drabužių ir žaislų. Tedo spintoje augo miškas: senos pušys ir eglės, ir seni kietmedžiai. Spintos grindys buvo nuklotos spygliais ir lapų puvenomis. Vikas pakrapštė jas, norėdamas pažiūrėti, ar apačioje dar yra dažytos lentos. Jų nebuvo: pirštas užkabino juodą žemę.

Vikas įlindo į spintą, ir durys užsitrenkė už jo. Nieko tokio. Šviesos pakako. Jis rado takelį ir ėmė juo sekti. Vikas pajuto, kad staiga ant pečių atsirado kuprinė ir gertuvė rankoje. Jis girdėjo paslaptingą vėjo švilpimą tarp eglių ir paukščių čiulbėjimą. Prieš septynerius metus, kai dar nebuvo "Ad Worx", per atostogas jie patraukė žygin į Apalačių kalnus, ir tos vietos atrodė labai panašios į jo sapno geografiją. Jie tik vieną kartą leidosi į žygį, po to atostogauti važiuodavo prie jūros. Vikas, Dona ir Rodžeris nuostabiai praleido laiką, bet Altėja Breikstoun nekentė žygių ir savo nelaimei nuo augalų dar pasigavo alergiją.

Pirmoji sapno dalis buvo visai maloni. Netgi nuostabu buvo manyti, kad veiksmas vyksta Tedo spintoje. Vikas įžengė į proskyną ir išvydo... bet sapnas ėmė skaidytis, kaip ir visuomet, kai bandai atsibusti.

Kitoje proskynos pusėje stūksojo pilka siena, kylanti kokį tūkstantį pėdų į viršų. Dvidešimties pėdų aukštyje matėsi urvas - na, ne toks gilus, kaip tikras urvas. Jis buvo daugiau panašus į nišą su lygiomis grindimis. Dona su Tedu gūžėsi joje. Gūžėsi nuo kažkokios pabaisos, kuri bandė juos pasiekti. Sugauti. Ir suėsti.

Buvo panašu į sceną iš “King Kongo”, kai didžioji beždžionė nupurtė Fėjos Vrei gelbėtojus nuo rąsto ir bandė pačiupti vienintelį išsigelbėjusį. Tačiau vyrukas pasislėpė skylėje, ir King Kongas nepajėgė jo iškrapštyti.

Pabaisa iš sapno nebuvo milžiniška beždžionė. Tai buvo... kas? Drakonas? Ne, net nepanašu. Ne drakonas, ne dinozauras ir ne trolis. Vikas negalėjo išsiaiškinti. Tačiau pabaisa neįstengė pasiekti Donos ir Tedo, tad laukė lauke it katė su geležine kantrybe, tykanti pelės.

Vikas pasileido tekinas, bet nesvarbu, kaip greitai jis bėgo, nė kiek nepriartėjo prie kitos proskynos pusės. Girdėjo šaukiančią pagalbos Doną, tačiau jam atsiliepus, regis, žodžiai ištirpo jau už dviejų pėdų nuo jo burnos. Pagaliau Tedas jį pastebėjo.

- *Jie nepadeda*! - beviltišku balsu suriko Tedas. Vikas nustėro iš baimės. - *Tėveli, "Pabaisos žodžiai" nepadeda*! *Tėveli, jie nepadeda, jie niekada nepadėjo*! *Tu melavai, tėti*! *Tu melavai*!

Vikas bėgo pirmyn, tačiau atrodė lyg stovėtų ant kojaminio malūno. Jis pažvelgė į žemę palei pilką sieną ir išvydo senų kaulų ir išsišiepusių kaukolių, apaugusių samanomis, krūvą.

Tą akimirką jis pabudo.

Ir kas gi buvo ta pabaisa?

Vikas negalėjo prisiminti. Jau dabar sapnas atrodė tarytum vaizdas, stebimas pro kitą teleskopo galą. Vikas įmetė cigaretę į klozetą, nuleido vandenį ir išplovė iš kriauklės pelenus.

Jis nusišlapino, užgesino šviesą ir grįžo į lovą. Atsigulęs Vikas pažvelgė į telefoną ir staiga pajuto begalinį neracionalų norą paskambinti namo. Neracionalų? Per silpnai pasakyta. Buvo be dešimt dvi. Jis ne tik pakeltų Doną, bet ir velniškai ją išgąsdintų. Juk niekas neaiškina sapnų pažodžiui - visi tai žino. Kai tuo pačiu metu tavo santuoka ir verslas galėjo nulėkti nuo bėgių, nieko nuostabaus, jei protas ėmė žaisti trikdančius žaidimus.

Bet gerai būtų išgirsti jos balsą ir sužinoti, kad viskas gerai...

Vikas nusisuko nuo telefono, pataisė pagalvę ir užmerkė akis.

Paskambinsi jai rytą, jei nuo to tau bus geriau. Iškart po pusryčių.

Ši mintis nuramino Viko protą, ir greitai jis vėl užmigo. Šįkart Vikas nesapnavo - o jei ir sapnavo, tai tie sapnai neužsifiksavo jo sąmonėje. O pabudęs antradienį Vikas pamiršo sapną apie žvėrį proskynoje. Jis vos vos prisiminė, kad kėlėsi vidury nakties. Tą dieną Vikas namo nepaskambino.

Čeritė Kember atsibudo antradienį penktą valandą ryto ir iš pradžių nesuprato, kur esanti: geltoni tapetai vietoj medinių sienų, žalios užuolaidos vietoj balto kartūno, siaura viengulė lova vietoj dvigulės, įdubusios per vidurį.

Pagaliau suvokė - ji yra Stretforde, Konektikute, ir ją užplūdo džiaugsmas. Visą dieną Čeritė galės kalbėtis su savo seserimi, prisiminti senus laikus, sužinoti, ką sesuo veikė per pastaruosius metus. O Holė žadėjo važiuoti į Bridžportą apsipirkti.

Čeritė atsibudo pusantros valandos anksčiau nei visada - dar prieš dvi valandas, kai šis namas ims bruzdėti. Tačiau visi nekaip miega svetimoje lovoje iki trečiosios nakties. Taip sakydavo jos motina, ir ji neklydo.

Pagaliau tyla liovėsi spengusi - begulint, klausantis ir žvelgiant į penktos valandos šviesą, krentančią per pusiau užtrauktas užuolaidas... aušros šviesą, visada tokią baltą, aiškią ir nuostabią; Čeritė išgirdo, kaip sugirgždėjo lenta. Mėlynasis kėkštas pradėjo savo rytinį tratėjimą. Pirmasis dienos traukinys pajudėjo į Vestportą, Grinvičą ir Niujorką.

Lenta vėl sugirgždėjo.

Ir vėl.

Ir girgždėjo ne pats namas. Girgždesį sukėlė žingsniai.

Čeritė atsisėdo lovoje, apsisukusi antklodę aplink rožinių naktinių marškinių liemenį. Žingsniai laiptuose iš lėto artėjo. Eisena buvo lengva. Kažkas lipo basomis kojomis arba vienomis kojinėmis. Tai buvo Bretas. Pamažu atpažįsti žmonių, su kuriais gyveni, eiseną.

Čeritė atmetė antklodę, atsistojo ir priėjo prie durų. Jos atsivėrė į antrojo aukšto koridorių, ir ji spėjo pastebėti Breto galvą su pasistojusiais plaukais ant viršugalvio.

Čeritė nusekė jam iš paskos.

Kai ji priėjo laiptų aikštelę, Bretas jau žirklino koridoriumi, kuris jungė laukujas duris ir virtuvę. Čeritė norėjo jį pašaukti... bet vėl susičiaupė. Prisiminė - visas namas dar miega - svetimas namas.

Bretas ėjo kažkaip keistai... keistai atrodė jo kūnas... bet nuo to praėjo jau tiek daug laiko.

Čeritė greitai ir tyliai basomis kojomis nulipo laiptais žemyn. Ji nusekė Bretą į virtuvę. Jis vilkėjo tik žydras pižamines kelnes. Balti raišteliai tabalavo palei klyną. Nors dar buvo tik vidurvasaris, Bretas jau buvo visas rudas: jis, kaip ir tėvas, iš prigimties buvo tamsiaodis, todėl lengvai įdegdavo.

Stovėdama tarpduryje, Čeritė išvydo Breto profilį. Jam naršant po spinteles virš viryklės ir kriauklės, aiški ryto šviesa krito ant jo kūno. Čeritės širdis prisipildė nuostabos ir baimės. *Jis gražus,* - pagalvojo ji. - *Visa, kas gražu, ar kas buvo gražu mumyse, dabar įkūnyta jame.* Šios akimirkos ji niekada nepamiršo: Čeritė matė savo sūnų vienomis pižaminėmis kelnėmis ir liūdnai suvokė berniokiškumo paslaptį, kuri taip greitai baigsis. Jos motiniškos akys mylėjo visus raumenų išlinkimus, jo užpakaliuką, švarias pėdas. Bretas atrodė... toks tobulas.

Čeritė matė viską taip aiškiai, nes Bretas miegojo. Būdamas keverių - aštuonerių metų, jis ne kartą vaikščiojo per miegus: gal kokius du tuzinus kartų. Čeritė labai sunerimo - išsigando - ir nuėjo pasikonsultuoti su daktaru Grešamu (be Džo žinios). Ji nebijojo, kad Bretui gali išsivystyti silpnaprotystė - visi matė, koks jis protingas ir normalus, - tačiau ji išsigando, kad jis gali susižeisti, būdamas toje keistoje būsenoje. Daktaras Grešamas užtikrino ją, kad taip neatsitiks, nes daugelį juokingų pasakojimų apie somnambulizmą žmonės prisigraibstė iš pigių, nepagrįstų filmų.

- Mes labai nedaug žinome apie vaikščiojimą per miegus, - kalbėjo jis, - bet mes žinome, kad dažniau vaikšto vaikai nei suau-

gusieji. Protas ir kūnas augant ir bręstant nuolat sąveikauja, ponia Kember, ir dauguma žmonių, kurie tyrinėjo vaikščiojimą per miegus, tiki, kad šis simptomas nurodo, jog laikinai ir nereikšmingai sutriko pusiausvyra tarp tų dviejų veiksnių.

- Lyg didėjantis skausmas? - abejodama paklausė Čeritė.

- Labai panašiai, - šyptelėjo Grešamas.

Recepte jis nupiešė varpelio formos kreivę, sakydamas, kad Breto somnambulizmas, pasiekęs viršūnę, kurį laiką tarsi sustings, o tada ims kristi. Galų gale viskas savaime turėtų praeiti.

Čeritė grįžo namo, daktaro įtikinta, kad Bretas neiškris pro langą ar neišeis į vieškelio vidurį, vaikščiodamas per miegus, bet nieko konkretaus nesužinojusi. Po savaitės pas gydytoją ji atsivedė ir Bretą. Prieš porą mėnesių jam buvo sukakę šešeri. Grešamas visapusiškai jį apžiūrėjo ir padarė išvadą, kad jis - visiškai normalus berniukas. Ir Grešamas buvo teisus. Paskutinįsyk Čeritė užtiko Bretą vaikščiojantį per miegus prieš dvejus metus.

Paskutinįsyk iki dabar.

Bretas vieną po kitos atidarinėjo spinteles, kiekvieną gerai uždarydavo ir pereidavo prie kitos, pakilnodamas Holės puodus, keptuves, tvarkingai sulankstytas pašluostes, kavos ir arbatos puodelius bei stiklines. Jo akys buvo plačios ir tuščios, ir Čeritė suprato, kad jis matė kitų spintelių, esančių kitoje vietoje, turinį.

Čeritė pajuto senai kamavusį, bejėgį siaubą, kurį jau buvo beveik užmiršusi, kaip kad ir visi tėvai pamiršta senąsias savo vaikų ligas: dantų kalimąsi, skiepus, kurie sukėlė karštligę, krupą, ausies infekciją, kruviną ranką ar koją. *Ką jis galvoja?* - mąstė Čeritė. - *Kur jis? Ir kodėl dabar, po dviejų ramių metų?* Ar tai dėl to, kad atsidūrė svetimoje aplinkoje? Jis neatrodė nusiminęs... bent jau iki šiol.

Bretas atidarė paskutinę spintelę ir, ištraukęs rožinį padažo dubenį, padėjo jį ant stalo. Jis tarytum paėmė kažką iš oro ir įpylė į dubenį. Čeritė pašiurpo, supratusi, kur jis yra ir ką daro. Taip Bretas kiekvieną dieną elgdavosi namuose. Jis šėrė Kudžą.

Čeritė nenoriai žengė žingsnį jo link ir sustojo. Ji netikėjo tom pasakėlėm, kas gali atsitikti, jei pažadinsi lunatiką - kad amžinai at-

skirsi sielą nuo kūno, ir tai sukels beprotystę arba staigią mirtį - ir jai net nereikėjo daktaro Grešamo, kad tuo įtikintų. Ji pasiskolino knygą iš Portlendo bibliotekos... bet ir to nereikėjo. Jos pačios sveikas protas sakė, kad pažadinus lunatiką, jis paprasčiausiai pabusdavo - ir viskas. Galbūt jis apsiašarotų ar pultų į isteriją, bet tik dėl to, kad nesuvoktų, kur besantis.

Tačiau vis tiek Čeritė niekada nežadindavo Breto per jo naktinius pasivaikščiojimus. Sveikas protas - tai viena, o nepagrįsta baimė - visai kas kita, ir staiga ji labai išsigando, nors ir nežinojo, kodėl. Ir kas gi galėjo būti taip siaubinga, kad Bretas šėrė savo šunį? Visai natūralu, nes Bretas visada jaudindavosi dėl Kudžo.

Dabar Bretas pasilenkęs laikė padažo dubenėlį. Pižamos kelnių raišteliai priminė baltą liniją ant raudonai juodo linoleumo. Jo veide sušmėžavo liūdesys. Tada Bretas, kaip ir visi lunatikai, sumurmėjo greitai ir nesąmoningai. Žodžiai neatspindėjo jokių emocijų: viskas vyko jo viduje, kažkokio sapno, kuris po dviejų metų privertė jį vaikščioti per miegus, kokone. Vienu ypu išsakyti žodžiai nereiškė jokios melodramos, tačiau Čeritė susiėmė už gerklės. Oda buvo visiškai šalta.

- Kudžas nebealkanas, jau nebe, - burbtelėjo Bretas. Jis atsistojo, apglėbęs dubenį rankomis. - Jau nebe, jau nebe.

Akimirką Bretas sustingo prie stalo, o Čeritė - prie virtuvės durų. Vienintelė ašara nuriedėjo jo skruostu. Bretas padėjo dubenį ant stalo ir patraukė durų link. Jis ėjo atmerktomis akimis, tačiau jos nepastebėjo motinos. Bretas stabtelėjo ir atsigręžė.

- Paieškok žolėje, - tarė jis kažkokiai nesamai būtybei.

Tada vėl ėjo Čeritės link. Ji pasitraukė, vis dar spausdama gerklę. Bretas greitai praėjo pro ją ir patraukė prie laiptų.

Čeritė apsisuko, norėdama sekti jam iš paskos, bet prisiminė padažo dubenį. Jis stovėjo ant tuščio stalo lyg pagrindinis keisto paveikslo elementas. Čeritė jį pakėlė, ir jis išslydo jai iš rankų - moteris nežinojo, kad jos pirštai tapo slidūs nuo prakaito. Čeritė jau įsivaizdavo trenksmą miegančiame name, bet vikriai abejomis ran-

komis sugavo dubenį. Padėjo jį ant lentynos, uždarė spintelę ir sustingo vietoje, klausydamasi stiprių širdies smūgių ir jausdama, kokia ji svetima šioje virtuvėje. Ji buvo įsibrovėlė. Pagaliau Čeritė nusekė sūnui iš paskos.

Priėjusi jo kambario duris, spėjo pastebėti, kaip jis ropščiasi atgal į lovą. Bretas užsitraukė antklodę ir, kaip paprastai, apsivertė ant kairio šono. Nors Čeritė ir žinojo, kad jau viskas baigta, vis tiek dar šiek tiek pastovėjo.

Kažkas sukosėjo koridoriaus gale, vėl primindamas, kad ji čia svetima. Čeritė pajuto stiprų namų ilgesį. Akimirką jos skrandis užšalo, kaip kad dantisto užšaldytas dantis. Šį nuostabų ramų rytą jos mintys apie skyrybas atrodė tokios paikos ir neatitinkančios tikrovės, kokios gali būti tik vaiko mintys. Čia jai buvo lengva taip mąstyti. Čia buvo ne jos namai, ne jos vieta.

Kodėl tas imituotas Kudžo šėrimas ir tie skubiai pažerti žodžiai ją taip išgąsdino? *Kudžas nebealkanas, jau nebe, jau nebe.*

Čeritė grįžo į savo kambarį ir gulėjo lovoje, kol saulė nutvieskė visus kampus. Per pusryčius Bretas atrodė toks, kaip visada. Jis nepaminėjo Kudžo ir pamiršo paskambinti namo. Truputį padvejojusi, Čeritė nusprendė palikti viską, kaip yra.

Buvo karšta.

Dona truputį pradarė langą - išdrįso praverti tik ketvirtadalį - ir, persisvėrusi per Tedo kelius, ketino pradaryti ir jo. Tada ir pastebėjo geltoną popierėlį.

- Kas tai, Tedai?

Jis pažvelgė į ją. Po akimis matėsi rudi ratilai.

- "Pabaisos žodžiai".

- Ar galiu pažiūrėti?

Akimirką Tedas gniaužė popierių rankoje, bet netrukus padavė jai. Jo veide atsispindėjo savininko atsargumas, ir staiga Dona pajuto pavydą, trumpalaikį, bet labai stiprų. Iki šiol sugebėjo jį apsaugoti, Tedas saugus ir sveikas, tačiau jis rūpinosi tik dėl Viko pokšto.

Dona sumišo, nuliūdo ir pasišlykštėjo savimi. Visų pirma, juk tai ji įtraukė Tedą į šią situaciją. Jei ji nebūtų nusileidusi dėl auklės...

- Aš vakar įsikišau į kišenę, - tarė Tedas, - prieš mums išvažiuojant apsipirkti. Mamyte, ar pabaisa mus suės?

- Tai ne pabaisa, Tedai, o tik paprastas *šuo*, ir jis mūsų nesuės! - Dona prabilo daug griežčiau nei ketino. - Jau sakiau - kai ateis laiškanešys, galėsime važiuoti namo.

Be to, aš jam sakiau, kad mašina greitai užsives, sakiau, kad kas nors užvažiuos, kad greitai grįš Kemberiai...

Bet kokia nauda taip galvoti?

- Ar galiu atgauti "Pabaisos žodžius"? - paklausė Tedas,

Akimirką Dona pajuto beprotišką norą tą prakaitu permirkusį, sulamdytą geltoną popierėlį suplėšyti į gabalus ir išmesti pro langą. Bet atidavė jį Tedui ir susigėdusi bei išsigandusi perbraukė rankomis jam per plaukus. Kas, dėl Dievo meilės, jai darosi? Iš kur tos sadistiškos mintys? Kodėl ji norėtų dar labiau įbauginti Tedą? Ar dėl Viko? Dėl savęs? Kodėl?

Buvo per karšta net galvoti. Prakaito upeliai žliaugė jos veidu, ir Dona matė tokius pat upelius, tekančius Tedo skruostais. Jo plaukai buvo prilipę prie galvos ir atrodė dvigubai tamsesni nei iš tikrųjų. *Jam reikia išplauti galvą*, - netyčia pagalvojo ji, ir mintys vėl grįžo prie šampūno buteliuko, stovinčio ant lentynos vonioje ir laukiančio, kol kas nors įsipils jo į delną.

(*neprarask savitvardos*)

Ne, žinoma, ne. Ji neturėjo jokios priežasties prarasti savitvardą. Viskas bus gerai, tiesa? Be abejo. Šuo jau daugiau nei valandą nesirodė akyse. Taip pat ir laiškanešys. Dabar jau buvo dešimta ryto. Laiškanešys turėjo netrukus pasirodyti, o tada jau bus nebesvarbu, kad mašinoje taip karšta. Tai vadinamasis "šiltnamio efektas". Dona kažkur skaitė paaiškinimą, kodėl negalima per karštį mašinoje palikti šuns. Šiltnamio efektas. Ten buvo parašyta, kad saulėje paliktoje mašinoje, jei langai bus uždaryti, temperatūra gali pakilti iki 140 laipsnių, todėl būtų per žiauru ir pavojinga palikti augintinį už-

rakintą, kol pats apsiperki ar žiūri kino filmą. Dona pliaukštelėjo liežuviu. Čia viskas atvirkščiai. Šįkart šuo užrakino mašinoje žmones.

Laiškanešys jau turėjo pasirodyti. Tada jau bus nesvarbu, kad jiems liko tik ketvirtadalis pieno termose, ir kad anksti rytą jai prireikė į tualetą, ir ji pasinaudojo Tedo termosu - ar bent jau pabandė pasinaudoti - ir dabar "Pinto" dvokė šlapimu. Karščiui didėjant tas nemalonus kvapas vis stiprėjo. Dona uždarė termosą ir išmetė pro langą. Ji girdėjo, kaip jis atsitrenkė į žvyrą. Tada ji pravirko.

Bet tai nesvarbu. Žinoma, žemino tai, kad Dona turėjo sisioti į termosą, tačiau dabar nebesvarbu, nes laiškanešys turėjo greitai pasirodyti - galbūt dabar jis jau krovėsi paštą į savo mažą baltai mėlyną furgoną prie plytinio pašto pastato Karbino gatvėje... arba jau pradėjo savo kelionę 117-uoju keliu "Klevų" vieškelio link. Greitai viskas baigsis. Dona parveš Tedą namo, ir jiedu užlips į viršų. Jiedu nusirengs ir kartu palįs po dušu, bet prieš tai ji paims tą šampūno buteliuką nuo lentynos ir atsargiai padės kamštelį ant kriauklės krašto. Pirmiausia Dona išplaus Tedo, o po to ir savo galvą.

Tedas vėl skaitė geltonąjį popierėlį, be garso krutindamas lūpas. Jis skaitė ne taip, kaip kad bus po poros metų (*jeigu mes iš čia išsikapstysim,* - pridėjo jos išdavikiškas protas), bet kartojo atmintinai. Taip važiavimo mokyklos paruošdavo beraščius vairavimo egzaminui raštu. Dona kažkur apie tai skaitė ar galbūt matė per televizorių. Argi nenuostabu, kaip lengva visa tai prisiminti, kai daugiau nėra kuo užsiimti? Tarytum sugrįžtų visos pasąmonės šiukšlės.

Dona prisiminė atsitikimą iš tų laikų, kai dar gyveno pas tėvus. Likus dviem valandom iki vieno iš įžymiųjų jos motinos kokteilių vakarėlių (taip juos vadindavo Donos tėvas), virtuvės kriauklės nešvarumai iškilo baro kriauklėje, ir kai motina atsuko čiaupą, žalia masė aptaškė visas lubas. Tada Donai buvo tik keturiolika, bet ji neužmiršo bauginantį motinos isterišką įsiūtį. Jai net pasidarė bloga, nes motina siuto matant žmonėms, kurie ją mylėjo ir kuriems jos reikėjo labiau nei pažįstamų grupelei, atėjusiai veltui prisigerti ir veltui prisišlamšti sumuštinių. Dona išsigando, nes motinos įsiutis

jai atrodė *nelogiškas*... ir dėl tėvo akyse pastebėtos išraiškos. Jose spindėjo pasišlykštėjimas. Tada pirmą kartą Dona tikrai patikėjo, kad ji užaugs ir taps *geresne* moterimi nei jos motina, kuri galėjo taip įbauginti kitus dėl tokio menkniekio...

Sunerimusi dėl prisiminimo sukeltų emocijų, Dona užmerkė akis ir pabandė atsikratyti nereikalingų minčių. Gyvūnų mylėtojų draugija, šiltnamio efektas, srutos, kas toliau? Kaip aš praradau nekaltybę? Šešios nuostabios atostogos? *Laiškanešys*, apie jį reikėjo galvoti, apie prakeiktą *laiškanešį*.

- Mamyte, gal dabar mašina užsives?

- Mielasis, aš bijau net pabandyti, nes akumuliatorius labai nusilpęs.

- Bet mes tik *sėdim* čia, - išvargęs ir nekantrus ragino Tedas. - Koks skirtumas, ar akumuliatorius nusilpęs, ar ne, mes juk vis tiek tik *sėdim*? Pabandyk!

- Nedrįsk man įsakinėti, vaike, nes gausi per užpakalį!

Tedas krūptelėjo nuo tokio pikto Donos balso, ir ji vėl prakeikė save. Jis buvo irzlus... bet ar galima Tedą dėl to kaltinti? Be to, jis buvo teisus. Todėl Dona ir supyko. Bet Tedas nesuprato: Dona nenorėjo vėl užvesti variklio, nes bijojo vėl prisišaukti šunį. O to ji nenorėjo labiau už viską pasaulyje.

Paniurusi pasuko raktelį. "Pinto" variklis protestuodamas iš lėto sukrenkštė. Dukart kostelėjo, bet neužsivedė. Dona paleido raktelį ir paspaudė garsinį signalą. Pyptelėjimą galbūt galima buvo išgirsti už penkiasdešimties jardų, tad ką jau kalbėti apie namą kalvos papėdėje.

- Na, štai, - žiauriai atrėžė Dona. - Dabar patenkintas? Gerai.

Tedas pravirko. Taip jis pravirkdavo, dar būdamas kūdikis: dar nepradėjus kūkčioti, lūpos imdavo drebėti, ašaros pasipildavo skruostais. Dona apglėbė jį, atsiprašinėdama, sakydama, kad nenorėjusi būti pikta, kad ji ir pati nuliūdusi, kad viskas baigsis, kai tik čia atvažiuos laiškanešys, kad ji parveš Tedą namo ir išplaus jo galvą. O pati mąstė: *Geresnė už savo motiną. Žinoma. Kur gi ne. Tu ly-*

giai tokia pati, kaip ir ji. Tokioje situacijoje ji būtų pasakiusi lygiai tą patį. Kai blogai jautiesi, bandai visiems primesti savo nuotaiką. Kokia motina, tokia ir duktė, ar ne? Ir galbūt, kai Tedas užaugs, jis jaus tą patį tau, ką ir tu jautei savo...

- Kodėl taip karšta, mamyte? - liūdnai paklausė Tedas.

- Šiltnamio efektas, - nesąmoningai atsakė Dona.

Jei tai buvo galutinis motinystės - ar pilnametystės - egzaminas, Dona jį prastai laikė. Kiek jau laiko jie kiurksojo tame įvažiavimo keliuke? Daugiausia penkiolika valandų. O ji jau visiškai nebesitvardė.

- Ar galėsiu išgerti limonado, kai grįšime namo, mamyte? - prakaituoti, sulankstyti "Pabaisos žodžiai" gulėjo ant Tedo kelių.

- Kiek tik norėsi, - atsakė Dona ir stipriai jį apkabino.

Tačiau Tedo kūnas atrodė lyg medinis. *Nereikėjo man ant jo šaukti,* - nusiminusi pagalvojo Dona. - *Jei tik nebūčiau šaukusi.*

Bet pasistengs pasitaisyti, nusprendė Dona. Nes tuoj atvažiuos laiškanešys.

- Manau, kad pa... kad šunelis mus suės, - tarė Tedas.

Dona jau ketino ką nors atsakyti, bet nutylėjo. Kudžo dar nesimatė. "Pinto" variklio garsai jo nepriviliojo. Galbūt šuo miegojo. Galbūt jis jau nudvėsė. Būtų nuostabu... ypač jei prieš mirtį jį tampė lėtos konvulsijos. Skausmingos konvulsijos. Dona vėl pažvelgė į užpakalines namo duris. Jos viliojo savo artumu. Jos buvo užrakintos. Dabar Dona tuo neabejojo. Prieš išvažiuodami žmonės užrakino duris. Būtų kvaila dabar jas išbandyti, nes laiškanešys jau turėjo pasirodyti. "Įsivaizduok, kad tai tiesa", - kartais sakydavo Vikas. Ji taip ir padarys, nes tai ir buvo tiesa. Geriau manyti, kad šuo vis dar gyvas ir guli už tų pusiau pravirų garažo durų. Guli šešėlyje.

Pagalvojus apie šešėlį, jai išsiskyrė seilės.

Dabar jau buvo beveik vienuolika. Po keturiasdešimt penkių minučių Dona pastebėjo kažką žolėje palei keliuko kraštą iš Tedo pusės. Dar penkiolika minučių patyrinėjusi, ji įsitikino, kad tai sena beisbolo lazda izoliacija apvyniota rankena, pasislėpusi tarp motiejukų ir kiškio ašarėlių.

Dar po kelių minučių, prieš pat vidurdienį, Kudžas išlindo iš daržinės, kvailai primerkęs savo raudonas gleivėtas akis nuo karštos saulės.

Kai ji ateis išsivesti tavęs
Ir pritrauks tuos ratus kuo arčiau,
Kai jie pašauks tave
Ir nusitemps tavo vargšą kūną...

Lengvas, bet susirūpinęs Džerio Garsijos balsas sklido iš koridoriaus gale esančio radijo imtuvo. Kažkur arčiau kažkas dejavo. Tą rytą, įėjęs į dvokiančią vonią nusiskusti ir nusiprausti, jis rado vėmalus viename pisuare ir didelį sukrešėjusio kraujo klaną vienoje kriauklėje.

- *Judink savo užpakaliuką,* - dainavo Džeris Garsija, - *tik manęs jiems neišduok.*

Stivas Kempas stovėjo prie lango savo kambaryje, penktame Portlendo viešbučio aukšte, ir žvelgė į Springo gatvę, nekaip jausdamasis, bet nežinodamas, kodėl. Jam skaudėjo galvą. Stivas vis galvojo apie Doną Trenton, ir kaip jis jai atkeršijo ir pasiliko netoliese. Kodėl jis čia pasiliko? Kas, po velnių, atsitiko?

Dabar jis norėjo būti Aidahe. Apie jį pastaruoju metu Stivas dažnai galvodavo. Tai ko nepakėlė sparnų ir neišskrido tenai? Jis nežinojo, ir tai jam nepatiko. Stivui nepatiko visi tie galvoje besisukantys klausimai. Klausimai trikdė ramybės būseną, kuri būtina menininko vystymuisi. Šį rytą Stivas pažvelgė į vieną iš tų dantų pasta aptaškytų veidrodžių ir pamanė, kad atrodo pasenęs. Tikrai senas. Grįžęs į kambarį, pastebėjo grindimis ropinėjantį tarakoną. Taip, ženklai nekokie.

Ji atstūmė mane, nes aš senas, - mąstė Stivas. - *Bet aš ne senas. Ji taip padarė, nes ji - kalė. Ir todėl, kad aš supyliau visą šaukštą jos pačios vaistų. Kaip Gražuoliui Vyreliui patiko mažas meilės raštelis, Dona? Ar Gražuoliui Vyreliui jis patiko?*

Ar Vyrelis gavo tą mažą meilės raštelį?

Stivas užgesino cigaretę stiklainio dangtelyje, kuris šiame kambaryje atstojo peleninę. Tai juk pagrindinis klausimas, tiesa? Atsakius į jį, visi kiti atsakymai išsirikiuotų į savo vietas. Atsakymas sumažintų skausmą dėl tų neapykantos kupinų žodžių, kuriais Dona liepė jam nešdintis, kai jis dar nebuvo pasiruošęs užbaigti romano (ji juk *pažemino* jį).

Staiga Stivas suprato, ką daryti, ir jo širdis sunkiai suplakė iš nekantrumo. Jis įkišo ranką į kišenę, sužvangino monetas ir išėjo. Buvo kelios minutės po vidurdienio, o Kasl Roke taip laukiamas Donos laiškanešys pradėjo savo maršrutą, į kurį įėjo "Klevų" vieškelis ir 3-asis Miesto kelias.

Vikas, Rodžeris ir Robas Martinas praleido antradienio rytą "Image-Eye" studijoje, o po to nusprendė eiti išgerti alaus ir suvalgyti keletą mėsainių. Po kelių mėsainių ir daugybės alaus bokalų Vikas staiga suprato, kad dar niekad nebuvo tiek išgėręs per dalykinius pietus. Paprastai jis išgerdavo kokteilį arba balto vyno taurę. Jis matė nemažai reklamos srities specialistų Niujorke, kurie skandino save baruose, pasakodami draugams apie kampanijas, kurių niekada nesuorganizavo... arba, jei pakankamai prisigerdavo, porindavo barmenams apie romanus, kurių, be abejo, niekada neparašys.

Tai buvo keista proga: pusiau pergalės šventimas, pusiau velionio gedėjimas. Robas su džiaugsmu pritarė paskutinio Javainių Profesoriaus reklaminio klipo idėjai, teigdamas, kad jis visus apstulbins... jei tik jam bus duota galimybė. O čia ir prasidėjo gedėjimas. Be senio Šarpo ir jo vaikio sutikimo jiems nepadėtų nė patys geriausi pasaulyje reklaminiai klipai. Atsižvelgiant į aplinkybes, Vikas nusprendė, kad visai neprošal prisilakti.

Prasidėjus pietų meto klientų antplūdžiui, visi trys sėdėjo berankoviais marškiniais prie kampinio stalelio, apkrauto mėsainių liekanomis, alaus buteliais ir perpildyta pelenine. Vikas prisiminė tą dieną, kai jiedu su Rodžeriu sėdėjo "Geltoname povandeniniame laive"

Portlende ir aptarinėjo šį safarį. Kai visa, kas galėjo būti blogai, buvo blogai su jų verslu. Neįtikėtina, bet jis pajuto nostalgiją tai dienai, ir pagalvojo, ką dabar veikia Dona su Tedu. *Paskambinsiu jiems šįvakar,* - nusprendė Vikas. - *Jei tik išliksiu pakankamai blaivus ir neužmiršiu to padaryti.*

- Tai kas dabar? - paklausė Robas. - Liksite Bostone ar skrisite į Niujorką? Galiu jums gauti bilietus į Bostono ir Kanzaso komandų rungtynes. Pralinksminčiau jus, kai Džordžas Bretas pramuš keletą skylių kairioje lauko sienoje.

Vikas žvilgtelėjo į Rodžerį, kuris patraukė pečiais ir tarė:

- Skrisime į Niujorką. Labai ačiū, Robai, bet nemanau, kad dabar būtume nusiteikę stebėti beisbolą.

- Čia daugiau neturime ką veikti, - pritarė Vikas. - Mes numatėme daug laiko skirti apmąstymams, o dėl finalinio klipo idėjos - jau apsisprendėme.

- Liko dar daug aštrių kampų, - paprieštaravo Robas. - Per daug nesididžiuok.

- Aštrius kampus galime nulyginti, - atsakė Džordžas. - Manau, tam pakaks ir vienos dienos su rinkotyros žmonėmis. Kaip manai, Vikai?

- Galbūt dviejų. Bet vis tiek nematau priežasties, kodėl negalėtume viską baigti daug anksčiau, nei tikėjomės.

- O kas tada?

Vikas šyptelėjo.

- Tada paskambinsime seniui Šarpui ir susitarsime su juo susitikti. Manau, kad iš Niujorko grįšime tiesiai į Klyvlendą. "Magiškosios paslapties turas".

- Pamatysim Klyvlendą ir numirsim, - niūriai tarė Rodžeris ir susipylė likusį alų į stiklinę. - Aš taip nekantrauju susitikti su tuo senu pirdūnu.

- Nepamiršk ir jaunojo pirdūno, - išsišiepė Vikas.

- Kaip galėčiau pamiršti tą plevėsą? - atsakė Rodžeris. - Džentelmenai, siūlau užsisakyti dar po vieną.

Robas žvilgtelėjo į laikrodį.

- Aš tikrai turė...

- Po paskutinę, - reikalavo Rodžeris. - Kaip kad "Ilgiausių metų".

Robas patraukė pečiais.

- Gerai. Bet nepamiršk, kad aš dar turiu reikalų. Nors be Šarpo javainių man atsiras daug laisvo laiko pietums.

Jis pakėlė stiklinę ir mojavo ja tol, kol padavėjas pastebėjo ir linktelėjo.

- Pasakyk, ką iš tikrųjų manai, - Vikas tarė Robui. - Tiesiai šviesiai. Ar manai, kad žlugsim?

Robas pažvelgė į jį, jau norėjo žiotis, bet tik papurtė galvą.

- Na, kalbėk, - paragino Rodžeris. - Mes visi išplaukėm į jūrą ta maža žalia valtele. Arba "Zingers" popierine dėžute. Manai, kad nieko neišeis, tiesa?

- Manau, kad nėra jokių šansų, - prabilo Robas. - Jūs surengėte gerą prezentaciją - kaip visuomet. Atliksite pirminius darbus Niujorke, ir manau, jog rinkotyros specialistai užtikrins jus, kad viskas tik jūsų naudai. Ir Jansis Haringtonas... Manau, kad jis išplėš savo susmirdusią širdį iš krūtinės. Didžiulė scena mirties patale. Jis atrodys toks šaunus, kad Betė Deivis "Tamsioje pergalėje" bus panaši tik į Ali MakGro iš "Meilės istorijos".

- Bet tai visai ne taip... - pradėjo Rodžeris.

Robas patraukė pečiais.

- Aha, galbūt tai ir nesąžininga. Gerai. Vadinkite kaip norite, bet užsiimu šiuo verslu jau pakankamai ilgai ir galiu patikėti, jog po to, kai reklamą parodys tris ar keturias savaites, vargu ar liks bent vienas namas, kuriame nebus apsiašarojusių. *Visi* bus priblokšti. Bet...

Padavėjas atnešė alų ir tarė Robui:

- Ponas Džonsonas liepė jums pasakyti, kad dar laukia kelios trijulės, pone Martinai.

- Na, tada bėk ir pasakyk ponui Džonsonui, kad mes jau geriame po paskutinį butelį, tad tegul nevaro į kelnes. Gerai, Roki?

Padavėjas nusišypsojo, ištuštino peleninę ir linktelėjo.

Kai jis nuėjo, Robas atsisuko į Viką ir Rodžerį.

- Tai kur esmė? Jūs - protingi vyrukai. Jums nereikia, kad vienakojis operatorius pilnu alaus pilvu sakytų, kur lokys prišiko grikiuose.

- Šarpas neatsiprašys, - tarė Vikas. - Juk taip manai?

Robas kilstelėjo alaus butelį.

- Tai ne atsiprašymas, - liūdnai įsiterpė Rodžeris, - o prakeiktas *paaiškinimas*.

- Jūs taip manote, - atsakė Robas, - bet ką pamanys jis? Paklauskite apie tai savęs. Kelis kartus buvau sutikęs tą seną žąsiną. Visa tai jam pasirodys panašu į tai, kai kapitonas pirmas šoka iš laivo, palikęs moteris ir vaikus. Ne, aš jums pasakysiu, kaip viskas bus, draugai mano, - jis pakėlė stiklinę ir iš lėto siurbtelėjo. - Manau, kad šie vertingi ir tokie trumpi santykiai labai greitai baigsis. Senis Šarpas išklausys jūsų pasiūlymą, papurtys galvą ir išspirs jus lauk. Visiems laikams. O kitą reklaminę agentūrą pasirinks jo sūnus, atsižvelgdamas į tai, kuri agentūra sutiks laisvai įgyvendinti jo sumautas idėjas.

- Galbūt, - tarė Rodžeris. - Bet galbūt jis...

- "Galbūt" *nesiskaito*, - aistringai nutraukė Vikas. - Vienintelis skirtumas tarp gero reklamos specialisto ir gero prekiautojo nieko nevertomis mikstūromis yra tas, kad geras reklamos specialistas daro viską, ką gali su medžiaga, kurią turi rankose... neperžengdamas sąžiningumo ribų. Apie tai ir yra ši reklama. Jei jis ją atmes, atmes tai, ką galėjome padaryti geriausiai. Ir tai bus galas.

Vikas užgesino cigaretę, vos neapversdamas Rodžerio alaus butelio. Jo rankos drebėjo.

Robas linktelėjo.

- Už tai ir išgersiu, - jis pakėlė stiklinę. - Tostas, džentelmenai.

Vikas su Rodžeriu irgi pakėlė stiklines.

Robas minutėlę pagalvojo ir tarė:

- Tegul viskas išeina į gera, nors šansų ir nedaug.

- Amen, - užbaigė Rodžeris.

Jie susidaužė ir išgėrė. Ištuštinęs stiklinę, Vikas pajuto vėl galvojąs apie Doną ir Tedą.

Laiškanešys Džordžas Meara pakėlė vieną koją, aptrauktą pilkai mėlynomis pašto pareigūno kelnėmis, ir nusiperdė. Pastaruoju metu jis daug perdė, ir tai pradėjo jį jaudinti. Ir nesvarbu, ką Džordžas būtų valgęs. Praeitą vakarą jiedu su žmona valgė menkę grietinėlėje su skrudinta duona, ir jis nusiperdė. Šįryt jis suvalgė "Kellogg`s" javainių su bananais ir nusiperdė. Vidurdienį "Įkaušusiame tigre" Džordžas suvalgė du mėsainius su sūriu ir majonezu... ir ilgai perdė.

Džordžas pasitikrino simptomus "Namų medicinos enciklopedijoje", neįkainojamame dvylikos tomų veikale, kurį jo žmona nusipirko, sutaupiusi kuponus Pietų Paryžiaus supermarkete. Tai, ką Džordžas Meara rado skyriuje "PER DIDELIS DUJŲ SUSIKAUPIMAS", jo nepaguodė. Tai galėjo būti skrandžio veiklos sutrikimo simptomas. Ten galėjo tūnoti maža gražutė opa. Taipogi tai galėjo būti žarnyno problema. Ir dar - tai galėjo reikšti vėžį. Jei nepraeis, nusprendė Džordžas, reikės apsilankyti pas seną daktarą Kventiną. Daktaras Kventinas būtų jam pasakęs, kad Džordžas perdžia, nes sensta, ir tiek.

Tetos Evės Čalmers mirtis praeitą pavasarį Džordžą smarkiai sukrėtė - smarkiau nei jis tikėjosi, todėl pastaruoju metu jis nemėgo galvoti apie senatvę. Jau geriau galvoti apie auksinį amžių, išėjus į pensiją, kurį jiedu su Kete praleis kartu. Nebereikės keltis pusę septynių. Nebereikės tampyti pilnų laiškų maišų ir klausyti to šikniaus Maiklo Furnjero, Kasl Roko pašto viršininko. Nebereikės šalti kiaušių žiemą ir eiti iš proto dėl vasarotojų, norinčių gauti paštą savo stovyklose ir kotedžuose, atėjus šiltiems orams. Vietoj to jis galės keliauti po Naująją Angliją, krapštytis sode, susirasti naujų užsiėmimų, o svarbiausia - ilsėtis. Bet kažkodėl pirsnojimas varant septintąjį ir aštuntąjį dešimtmetį netiko jo aukso amžiaus paveikslui.

Džordžas pasuko mažą mėlynai baltą furgoną į 3-ąjį Miesto kelią ir krūptelėjo - saulė pasisuko kitu kampu. Vasara buvo tokia

karšta, kaip kad išpranašavo teta Evė. Jis girdėjo mieguistai čirpiančius svirplius aukštoje žolėje, ir prieš akis iškilo auksinio pensijos amžiaus epizodas: "Džordžas ilsisi, gulėdamas hamake užpakaliniame kieme".

Džordžas stabtelėjo prie Milikenų pašto dėžutės ir įmetė reklaminį bukletą bei sąskaitą už elektros energiją. Šią dieną jis visiems nešiojo sąskaitas už elektrą, tačiau Džordžas tikėjosi, jog kompanijos vyrukams užteks kantrybės sulaukti, kol Milikenai ją apmokės. Milikenai buvo tikri vargetos, kaip ir Garis Pervjeras. Tiesiog siaubinga buvo stebėti, kas darosi su Pervjeru, kuris turėjo medalį už nuopelnus kare. O Džo Kemberis nė kiek nesiskyrė nuo jo. Jie abu nuėjo šuniui ant uodegos.

Džonas Milikenas šoniniame kieme taisė kažką panašaus į akėčias. Džordžas pamojo jam, ir Milikenas, kilstelėjęs pirštą, vėl kibo prie darbo.

Štai tau, gerovės švaistytojau, - pamanė Džordžas Meara ir, pakėlęs koją, papūtė savo tromboną. Jis pirstelėjo kaip reikiant. Reikėtų būti velniškai atsargiam tarp žmonių.

Džordžas patraukė link Gario Pervjero namo, įkišo reklaminį bukletą, sąskaitą už elektros energiją bei veteranų biuletenį ir apsisuko Gario kieme, nes šiandien pas Kemberius važiuoti nereikėjo. Vakar rytą Džo paskambino į kontorą ir paprašė kelioms dienoms sulaikyti jo paštą. Maiklas Furnjeras užpildė "UŽLAIKYTI PAŠTĄ IKI PAREIKALAVIMO" kortelę ir prikabino prie Džordžo skyriaus.

Furnjeras pasakė Džo Kemberiui, kad jei jis būtų paskambinęs penkiolika minučių anksčiau, būtų sulaikęs ir pirmadienio paštą, jei to norėjo.

- Nesvarbu, - atsakė Džo. - Šiandieninį dar spėsiu pasiimti.

Įdėjęs Gario Pervjero paštą į dėžutę, Džordžas pastebėjo - vakarykštis "Populiarusis mechanikas" ir labdaros prašantis laiškas iš Kaimo Stipendijų Fondo dar nepaimti. Apsisukdamas Džordžas išvydo, kad didžiulis senas Gario "Kraisleris" stovi kieme, o aprūdijęs Džo Kemberio automobilis - už jo.

- Išvažiavo kartu, - sumurmėjo Džordžas. - Du kvailiai kažkur linksminasi.

Jis pakėlė koją ir vėl nusiperdė.

Džordžas padarė išvadą, kad jie abu tikriausiai geria ir ištvirkauja, važinėdami Džo Kemberio pikapu. Jam nedingtelėjo į galvą pamąstyti, kodėl jie pasiėmė Džo pikapą, kai kieme stovėjo dvi daug patogesnės mašinos, ir jis nepastebėjo kraujo ant verandos laiptelių ar to, kad Gario duryse žiojėjo skylė.

- Du kvailiai kažkur linksminasi, - pakartojo Džordžas. - Bent jau Džo Kemberis nepamiršo atšaukti pašto.

Džordžas grįžo tuo pačiu keliu, kuriuo atvažiavo, Kasl Roko link, vis pakeldamas koją ir papūsdamas tromboną.

Stivas Kempas užsuko į kavinę prie Vestbruko prekybos centro suvalgyti porą mėsainių su sūriu. Jis sėdėjo furgone, valgė ir žvalgėsi į Braitono aveniu, nematydamas kelio ir nejausdamas maisto skonio. Jis paskambino į Gražuolio Vyrelio kontorą ir pasivadino Adamu Svolou, kai to paprašė sekretorė. Prisistatė esąs "House of Lights" kompanijos rinkotyros direktorius ir pasakė norįs pasikalbėti su ponu Trentonu. Stivui net burna išdžiūvo iš susijaudinimo. Kai atsilieps Trentonas, jiedu galės pasikalbėti apie daug įdomesnius dalykus nei rinkotyra. Pavyzdžiui, apie apgamą ir kaip jis atrodo. Apie tai, kaip bebaigdama ji iki kraujo jam įkando. Apie tai, kaip sekėsi dievaitei po to, kai Gražuolis Vyrelis sužinojo apie jos pomėgius.

Tačiau to neįvyko. Sekretorė atsakė:

- Apgailestauju, bet nei pono Trentono, nei pono Breikstouno šią savaitę kontoroje nebus. O taip pat ir kitą savaitę. Jei aš galėčiau jums padėti...

Jos balsas, kupinas vilties, vis stiprėjo. Ji tikrai norėjo padėti. Tai buvo galimybė gauti užsakymą, kai abu bosai tvarkė reikalus Bostone ar Niujorke - žinoma, ne Los Andžele, tik ne tokia maža sumauta agentūrėlė, kaip "Ad Worx".

Stivas padėkojo ir pažadėjo paskambinti mėnesio gale. Jis padėjo ragelį, sekretorei nespėjus paklausti telefono numerio, nes "House of Lights" kompanijos kontora buvo įsikūrusi telefono būdelėje Kongreso gatvėje.

Dabar Stivas žiaumojo sumuštinius su sūriu ir galvojo, ką daryti toliau. *Tarsi tu nežinotum,* - sušnibždėjo vidinis balsas.

Jis užvedė furgoną ir patraukė Kasl Roko link. Kai baigė savo pietus, Stivas jau buvo šiaurės Vinolhame. Jis numetė šiukšles ant furgono grindų, kur jau mėtėsi plastmasiniai gėrimų konteineriai, "Big Mac" dėžutės, alaus ir sodos skardinės bei tušti cigarečių pakeliai. Šiukšlinti buvo antivisuomeniška, o, be to, šiukšlės teršė gamtą, todėl Stivas to nedarė.

Pusė dviejų karštą tos dienos popietę Stivas pasiekė Trentonų namus. Labai atsargiai, nesumažindamas greičio, pravažiavo pro namą ir pastatė mašiną už ketvirčio mylios. Tada grįžo atgal pėsčiomis.

Kiemas buvo tuščias, ir jis labai nusiminė. Stivas negalėjo sau prisipažinti - ypač dabar, kai, regis, Donos nebuvo namie - kad jis ketino duoti jai paragauti to, ko ji taip troško pavasarį. Tačiau jis atvažiavo nuo Vestbruko į Kasl Roką su pusine erekcija, kuri tik dabar visiškai dingo.

Donos nebuvo namie.

Ne, nebuvo *mašinos*. Juk tai dar neįrodo, kad...

Stivas apsidairė.

Štai, ponios ir ponai, taiki priemiesčio gatvė vasaros dieną. Vaikiūkščiai jau paguldyti pogulio, žmonelės irgi snaudžia arba prilipusios prie televizorių stebi "Gyvenimo meilę" arba "Rytojaus paiešką". Visi Gražuoliai Vyreliai išsijuosę uždirbinėja pinigus ir, ko gero, vietą intensyvios priežiūros palatoje Rytų Meino medicinos centre.

Du vaikiukai žaidė "klases" ant išpaišytų kreida kvadratų. Jie vilkėjo tik maudymosi kostiumėlius, bet vis tiek prakaitavo. Sena

praplikusi ponia stūmė pirkinių vežimėlį iš miesto, tarytum ir ji, ir jos vežimėlis būtų padaryti iš porceliano. Moteris iš toli apėjo žaidžiančius vaikus.

Taigi nieko tokio nevyko. Gatvė snaudė karštyje.

Stivas patraukė įvažiavimo keliuku tarytum turėtų visas teises taip daryti. Žvilgtelėjo į vienvietį garažą. Jis žinojo, kad Dona jo nenaudojo, nes vieną kartą prisipažino jam, kad bijanti į jį įvaryti mašiną, nes durys per siauros. Jei nubrozdintų mašiną, Gražuolis Vyrelis įsiustų - ne, atsiprašau, jis tik *supyktų*.

Garažas buvo tuščias. Nei "Pinto", nei senojo "Jaguaro" - Donos Gražuolį Vyrelį buvo apsėdusi sportinių automobilių menopauzė. Donai nepatiko, kai jis taip sakydavo, bet Stivas niekada nematė akivaizdesnio atvejo.

Stivas užlipo tris laiptelius į užpakalinę verandą, pabandė atidaryti duris, ir rado jas atrakintas. Nepasibeldęs įsmuko vidun, dar kartą apsidairęs aplinkui, ar niekas jo nemato.

Jis uždarė duris tyliame name. Vėl širdis ėmė daužytis krūtinėje, vos neišjudindama visų šonkaulių. Ir vėl jis nieko neėmė į galvą. Stivui *nereikėjo* to daryti. Vis tiek viskas buvo čia.

- Sveiki! Ar yra kas nors namie? - garsiu, doru ir maloniu balsu pasiteiravo Stivas. - Sveiki?

Dabar jis jau stovėjo koridoriaus vidury.

Akivaizdu, kad namie nieko nebuvo. Name tvyrojo tylus, karštas laukimo jausmas. Tuščias, svetimas, baldų pilnas namas atrodė baisus... Atrodė, kad jį stebi.

- *Sveiki? Ar yra kas nors namie?* - Stivas paklausė paskutinį kartą.

Palik jai ką nors prisiminimui. Ir dink iš čia.

Stivas įėjo į svetainę ir apsidairė. Jis stovėjo, pasiraitęs marškinių rankoves, bet prakaitas vis tiek varvėjo rankomis. Kaip jis norėjo užmušti Doną, kai ji pavadino jį kalės vaiku, aptaškydama seilėmis jo veidą. Kaip jis norėjo užmušti Doną už tai, kad privertė jį pasijusti senu, išsigandusiu ir nebesugebančiu valdyti situacijos. Laiškelis paglostė Stivo savimeilę, bet to neužteko.

Dešinėje ant stiklinių lentynėlių stovėjo stikliniai niekučiai. Stivas pasisuko ir staiga spyrė į apatinę lentyną. Ji suiro: rėmas sujudėjo ir nukrito ant grindų, išbarstydamas stiklą ir mažas kačių, piemenukų ir kitokių subingalvių figūrėles. Kaktos vena smarkiai tvinksėjo. Stivas nesąmoningai raukėsi. Atsargiai užlipo ant nesudužusių figūrėlių, sumaldamas jas į miltus. Tada nukabino šeimos portretą nuo sienos, akimirką smalsiai paspoksojo į besišypsantį Viko Trentono veidą (Tedas sėdėjo jam ant kelių; viena ranka Vikas buvo apkabinęs Doną per liemenį) ir, numetęs jį ant grindų, viena koja užmynė stiklą.

Sunkiai kvėpuodamas tarytum ką tik būtų nubėgęs mylią, Stivas apsidairė. Staiga jis puolė kambarį tarsi šis būtų gyvas padaras, labai įskaudinęs, todėl dabar reikėjo jį nubausti. Tarsi šis kambarys būtų sukėlęs visą tą skausmą. Stivas apvertė Viko kėdę ir pavertė sofą ant šono, kuri akimirką pasiūbavo ir trenkėsi į grindis, tuo pačiu nulauždama priekyje stovėjusio kavos staliuko kampą. Velniškai keikdamasis, Stivas ištraukė visas knygas iš knygų spintos. Jis pakėlė žurnalų stovą ir sviedė jį į veidrodį. Didelės veidrodžio šukės pasipylė ant grindų. Stivas šnopavo it bulius per karštį. Jo skruostai tapo beveik purpuriniai.

Per valgomąjį Stivas patraukė į virtuvę. Eidamas pro valgomąjį stalą, kurį Donai padovanojo tėvai, ištiesė ranką ir viską nubraukė: prieskonius, krištolinę vazą, kurią praeitą vasarą Dona už pusantro dolerio nusipirko Bridžtone, Viko bakalauro alaus bokalą. Keraminė druskinė ir pipirinė dužo it bombos. Stivas vėl pajuto erekciją. Nebesuko galvos dėl atsargumo, nerūpėjo, kad kas nors gali jį užklupti. Jis buvo tarsi kažkokioje juodoje skylėje.

Virtuvėje Stivas atitraukė apatinį viryklės stalčių ir išmėtė puodus bei keptuves. Jie siaubingai barškėjo, bet Stivas tuo nepasitenkino. Ant trijų virtuvės sienų kabėjo spintelės. Stivas abejomis rankomis griebė lėkštes ir metė jas ant žemės. Šukės muzikaliai suskambėjo. Jis nušlavė stiklines ir niurnėjo, kai jos dužo. Tarp jų buvo ir aštuonios nuostabios vyno taurės, kurias Dona laikė nuo dvy-

likos metų. Ji kažkur skaitė apie kraitį ir nusprendė pradėti jį krauti. Kaip pasirodė, vyno taurės buvo vienintelis dalykas, kurį įsigijo Dona, nes tuoj prarado susidomėjimą (iš pradžių ji ketino sukaupti viską, ko reikės jaunavedžių namui ar butui), bet taurės gyveno namuose jau pusę jos pačios gyvenimo,- todėl buvo tikra vertybė.

Dužo padažo dubuo, didelė lėkštė ir magnetofonas kartu su radiju. Stivas šoko ant jo. Jo kietas it akmuo penis tvinkčiojo kelnėse, kaip ir vena kaktos centre. Po maža chromine kriaukle, kampe, jis rado gėrimų. Stivas išsitraukė butelių glėbį ir iš visų jėgų po vieną ėmė mėtyti į uždarytas virtuvės sandėliuko duris. Kitą dieną jo dešinė ranka bus tokia nelanksti, kad vos pajėgs pakelti ją iki peties. Greitai sandėliuko durys pasruvo džinu, viskiu, mėtiniu likeriu ir amaretu, kurį Kalėdų proga jiems padovanojo Rodžeris ir Altėja Breikstounai. Stiklai žėrėjo karštoje popiečio saulėje, kuri švietė pro langus virš kriauklės.

Stivas įsiveržė į skalbyklą; rado baliklio dėžutes, didelį plastmasinį medžiagos minkštintojo butelį ir trijų rūšių miltelius. It pamišęs ėmė bėgioti po virtuvę, visur barstydamas ir laistydamas valiklius.

Tik baigęs barstyti paskutinę dėžutę - beveik pilną didžiausią "Tide" dėžutę, - jis pastebėjo raštelį bloknote, parašytą Donos rašysena: "Mudu su Tedu išvažiavome į Kemberio garažą su "Pinto". Greitai grįšim".

Tai grąžino Stivą į realybę. Jis čia jau "ošė" mažiausiai pusvalandį. Laikas prabėgo taip greitai. Prieš kiek laiko ji buvo išvažiavusi, kai jis įėjo į namą? Kam ji paliko raštelį? Bet kam, kas galėjo užeiti, ar konkrečiam asmeniui? Reikėjo nešdintis... bet pirmiausia reikėjo dar šį tą nuveikti.

Stivas išplėšė raštelį iš bloknoto ir didžiosiomis raidėmis užrašė:

AŠ ŠĮ TĄ TAU PALIKAU VIRŠUJE, MAŽYTE.

Stivas užbėgo laiptais į viršų ir įėjo į miegamąjį. Dabar jis buvo baisiai įsitempęs, beveik tikras, kad tuoj suskambės durų skam-

butis, ir kas nors - dar viena laiminga namų šeimininkė - įkišusi galvą į vidų, pašauks (kaip ir jis): "Sveiki! Ar yra kas nors namie?"

Tačiau šis jausmas tik padidino susijaudinimą. Stivas atsisegė diržą ir nuleido džinsus iki kelių. Po kelnėmis trumpikių nebuvo: Stivas jas retai dėvėdavo. Jo gaidys stovėjo stačias, apsuptas raudonai auksinių kušplaukių. Ilgai laukti nereikėjo: du trys smauktelėjimai, ir Stivas pajuto beprotiškai stiprų orgazmą. Trūkčiodamas jis išliejo savo spermą ant paklodės.

Tada vėl užsitraukė džinsus, užsegė užtrauktuką (vos neprisegdamas penio galvutės - o *tai* būtų buvę juoko!) ir, sagstydamasis diržą, nubėgo prie durų. Ką nors sutiks, išeidamas iš namų. Būtinai. Stivas tuo neabejojo tarsi tai būtų neišvengiama. Kokia nors laiminga namų šeimininkė žvilgtels į jo raudoną veidą, išsprogusias akis bei prasegtus džinsus ir suriks visa gerkle.

Atidarydamas užpakalines duris ir išeidamas laukan, Stivas nuteikė save būsimam susidūrimui. Dabar jam ėmė atrodyti, kad sukeltas triukšmas galėjo prikelti ir mirusį... o tos keptuvės! Ir ko jis mėtė tas prakeiktas keptuves po virtuvę? Apie ką jis galvojo? Tikriausiai visi kaimynai girdėjo.

Tačiau Stivas nieko nesutiko nei kieme, nei keliuke. Popietės ramybė nebuvo pertraukta. Kitoje gatvės pusėje lietintuvas nerūpestingai laistė pievelę. Pro šalį pralėkė vaikis su riedučiais. Priešais akis gyvatvorė skyrė Trentonų rezidenciją nuo jų kaimynų. Kairėje bolavo miestas, įsikūręs kalvos papėdėje. Stivas puikiai matė 117-ojo kelio ir Chai gatvės sankryžą bei miesto rotušę viename sankryžos kampe. Jis stovėjo verandoje, bandydamas sutvarkyti marškinius. Kvėpavimas iš lėto tapo normalus. Stivas susirado savo "malonią popietės veido" kaukę ir užsidėjo ją. Visa tai įvyko per laiko tarpą, per kurį sankryžos šviesoforas spėjo pakeisti spalvas iš raudonos į žalią ir vėl į raudoną.

O jei ji dabar įsuktų į keliuką?

Ši mintis privertė Stivą pajudėti. Jis jau paliko savo vizitinę kortelę, tad visai nenorėjo dar aiškintis ir su pačia Dona. Nors ji nega-

lėjo nieko padaryti, nebent būtų iškvietusi policiją, tačiau Stivas nemanė, kad Dona taip pasielgtų. Jis galėjo per daug papasakoti: apie seksualinį Didžiosios Laimingosios Amerikietiškos namų šeimininkės gyvenimą jos pačios namuose. Bet Stivas visai ne šito norėjo. Geriausia sprukti kuo toliau nuo Kasl Roko. Galbūt vėliau jai paskambins ir paklaus, kaip patiko jo darbeliai. Būtų visai linksma.

Stivas praėjo įvažiavimo keliuką, pasuko į kairę prie savo furgono. Nieko nesutiko. Niekas jo net nepastebėjo. Vaikis su riedučiais vėl pralėkė pro šalį, tik šįkart pasisveikino. Stivas atsakė tuo pačiu.

Jis įsėdo į furgoną ir užvedė variklį. Pasiekęs 302-ąjį kelią, Stivas patraukė iki sankryžos su 95-uoju keliu, vedančiu į Portlendą. Jis užmokėjo už kelią ir nuburzgė į pietus. Stivą pradėjo kankinti neramios mintys apie jo darbelius - apie raudoną, visa griaunantį pyktį, kuris apėmė jį, paaiškėjus, jog nieko nėra namie. Galbūt bausmė už įžeidimą buvo per didelė? Ji nutraukė ryšius su juo, na ir kas? Juk jis suniokojo beveik visą namą. Ir kas jam užėjo?

Stivas pradėjo narstyti šiuos klausimus, kaip daro ir dauguma žmonių, objektyvius faktus panardindami į chemikalų vonią ir taip sukurdami kompleksinį žmogaus pojūčių mechanizmą - subjektyvumą. Lyg mokinukas, kuris rašo pieštuku, trina, po to vėl rašo, Stivas sunaikino visus įvykius, o po to vėl juos atkūrė - perpiešė savo sąmonėje - kol faktai ir tų faktų suvokimas pagaliau jį patenkino.

Stivas, privažiavęs 495-ąjį kelią, pasuko į Niujorko ir už jo plytinčios teritorijos link, į tyliuosius Aidaho plotus, kur kažkada sugrįžo ir senas bei mirtinai įskaudintas tėtušis Hemingvėjus. Nutraukęs senus ryšius ir pasiryžęs keliauti tolyn, jis pajuto pasitaisius nuotaiką. Tokiomis akimirkomis Stivas jausdavosi it iš naujo gimęs, galįs disponuoti didžiausia laisve - laisve atkurti save. Jis nebūtų suvokęs, kas jam sakoma, jeigu kas nors būtų priminęs, kad nesvarbu,kur būsi, ar Meine, ar Aidahe, vis tiek baisiai įsiutęs jis sviestų raketę į žemę, pralošęs teniso partiją; jis nepaspaustų savo varžovo rankos - taip darydavo tik laimėjęs.

Nakčiai Stivas apsistojo mažame Tvikenhemo miestelyje ir ramiai miegojo. Jis įtikino save, kad vandalizmas Trentonų namuose buvo ne pusiau pamišusio pavydo aktas, o revoliucinė anarchija - grasinimas porai riebių viduriniosios klasės kiaulių, kokios, aklai mokėdamos mokesčius ir telefono sąskaitas, lengvai leido fašistams pasilikti valdžioje. Tai buvo drąsus ir negailestingas, pateisinamo įsiučio aktas. Taip jis išreiškė savo "galią žmonėms", kurią propagavo visuose savo eilėraščiuose. Vis dėlto, prieš užmiegant siauroje motelio lovoje, Stivui pasidarė įdomu, ką pagalvojo Dona, grįžusi su vaiku namo. Nuo šios minties jis netrukus šypsodamasis pasinėrė į sapnus.

Pusę keturių antradienio popietę Dona liovėsi laukusi laiškanešio.

Ji sėdėjo viena ranka apkabinusi snūduriuojantį Tedą. Berniuko lūpos buvo žiauriai išpurtusios nuo karščio, o jo veidas - karštas ir įraudęs. Termose dar buvo likęs lašelis pieno, ir Dona ketino netrukus jį sugirdyti Tedui. Per pastarąsias tris su puse valandos - namuose tai būtų buvęs pietų metas - saulė tapo beširdė ir atkakli. Netgi atidarius jos ir Tedo langų ketvirtadalius, viduje buvo gal 100 ar daugiau laipsnių pagal Farenheitą. Nieko nuostabaus - taip visada būna, palikus mašiną saulėje. Tačiau paprastai tada atidarydavo visus langus, įjungdavo kondicionierių ir šaudavo į priekį. "Šauti į priekį" - kaip mielai skambėjo šie žodžiai.

Dona apsilaižė lūpas.

Kelis sykius trumpam atidarė langus iki galo, bet bijojo taip palikti: galėjo užsnūsti. Karštis baugino Doną dėl jos pačios ir, žinoma, dėl Tedo likimo, tačiau ne taip baisiai, kaip apsiputojęs šuns snukis, žvelgiantis į ją pamišusiomis raudonomis akimis.

Paskutinį kartą Dona atidarė langą iki galo, kai Kudžas dingo garažo šešėlyje. Tačiau dabar šuo vėl pasirodė.

Jis tupėjo ant ištįsusio daržinės šešėlio, iš padilbų žvelgdamas į "Pinto". Žemė tarp jo priekinių kojų buvo visa seilėta. Kartkartėmis

Kudžas sustaugdavo ir kaukšteldavo dantimis tarytum matytų haliucinacijas.

Kiek dar? Kiek dar liko iki jo mirties?

Dona buvo racionali moteris. Ji netikėjo pabaisomis iš spintų; ji tikėjo tik tuo, ką matė ir galėjo paliesti. Nieko antgamtiško, jei daržinės šešėlyje tupėjo pasiutęs senbernaras, kuriam turbūt įkando pasiutusi lapė ar šeškas. Ir jis netykojo būtent jos. Juk jis ne reverendas Dimesdeilas ir ne Mobi Šuo. Ir ne keturkojis Likimas.

Tačiau... Dona jau buvo beveik nusprendusi bėgti prie užpakalinių Kemberių verandos durų, kai Kudžas išsvirduliavo iš daržinės tamsumos.

Tedas. Svarbiausia buvo Tedas. Dona turėjo išvežti jį iš čia, nes jis jau sklandžiai nebeatsakinėjo į klausimus. Regis, Tedas besuvokė tik realybės nuotrupas. Jis žvelgė į Doną tokiomis stiklinėmis akimis it prikultas boksininkas, pametęs nuovoką kartu su dantų apsauga ir laukiantis tik paskutinių smūgių, nuo kurių be sąmonės trenktųsi į brezentą, - visa tai baugino Doną ir pažadino motinystės jausmą. Svarbiausia buvo Tedas. Jei Dona būtų buvusi viena, jau seniai būtų nubėgusi prie durų. Tik Tedas laikė ją mašinoje, nes ji vis įsivaizdavo šuns parverčiama, o Tedą likusį mašinoje vieną.

Ir vis dėlto, kol Kudžas nepasirodė prieš penkiolika minučių Dona ruošė save bėgimui prie durų. Ji dar ir dar kartą suko šį veiksmą galvoje it mėgėjišką filmą, kol vienai proto daliai pasirodė, kad visa tai vyksta iš tikrųjų. Ji kaip reikiant pakratys Tedą, kad šis nubustų, net plekštels per veidą, jei prireiks. Tada pasileis prie verandos durų. Pakrutins rankeną. Jei durys neužrakintos - puiku. Tačiau Dona ruošėsi ir tai galimybei, kad durys bus užrakintos. Dona nusivilko palaidinę ir dabar sėdėjo su viena balta medvilnine liemenėle, pasidėjusi palaidinę ant kelių. Bėgdama ji apsirištų ja ranką. Ne pati geriausia apsauga, bet vis šis tas. Dona išmuštų stiklą šalia rankenos, įkištų ranką ir pati įleistų save į mažąją užpakalinę verandą. O jei vidinės durys taip pat būtų užrakintos, ji susidorotų ir su jomis. Kaip nors.

Bet Kudžas sugrįžo, ir jos planai suiro.

Niekis. Jis vėl įlįs į daržinę. Kaip ir anksčiau.

Bet ar tikrai? - suabejojo Donos protas. - *Viskas per daug jau tobula, ar ne? Kemberiai išvyko ir, kaip geri piliečiai, atšaukė savo paštą. Vikas išvyko, ir beveik nėra jokių šansų, kad jis paskambins anksčiau nei rytoj vakare, nes mes negalime sau leisti skambinti į užmiestį kiekvieną dieną. O jei ir paskambins, tai anksti. Niekam neatsiliepus, jis nuspręs, kad išvažiavome užkąsti į "Mario" restoranėlį arba pasmaguriauti ledais į "Tastee Freeze". O vėliau jis nebeskambins, nes pamanys, jog mes jau miegam. Tad Vikas paskambins rytoj. Atidusis Vikas. Taip, per daug jau tobula. Ar tik šuo netupėjo valties priekyje tame pasakojime apie valtininką, perkeliantį vėles per Charono upę? Valtininko šuo. Vadinkite mane Kudžu. Keliaujame į Mirties Slėnį.*

Eik vidun, - Dona mintyse meldė šunį. - *Eik atgal į daržinę, prakeiktas gyvuly.*

Kudžas nė nekrustelėjo.

Dona apsilaižė. Lūpos atrodė tokios pat išpurtusios, kaip ir Tedo.

Ji nubraukė plaukus nuo Tedo kaktos ir švelniai tarė:

- Kaip jautiesi, Tedi?

- Ššš, - suburbuliavo Tedas. - Antys...

Dona papurtė jį.

- Tedai? Mielasis? Ar gerai jauties? Pasakyk man!

Jis prasimerkė ir apsidairė. Berniukas atrodė sumišęs, sukaitęs ir mirtinai pavargęs.

- Mamyte? Ar negalime važiuoti namo? Man taip karšta.

- Mes važiuosim namo, - paguodė Dona.

- Kada, mamyte? *Kada?* - pravirko Tedas.

O, Tedai, geriau pataupytum savo ašaras, - pamanė Dona. - *Tau jų dar prireiks.* Kvaila apie tai galvoti. Bet juk ir visa situacija buvo kvaila iki pamišimo, ar gi ne? Mintis, kad berniukas miršta nuo dehidratacijos

(*liaukis, jis NEMIRŠTA*)

tik už septynių mylių nuo artimiausio miestelio, buvo beprotiška.

Bet tokia jau situacija, - priminė pati sau Dona. - *Ir negalvok apie nieką kitą, sesute.* Tai buvo panašu į miniatiūrinį karą, tad visa tai, kas anksčiau atrodė maža, dabar tapo labai dideliu. Kiekvienas mažiausias dvelktelėjimas pro atidarytą ketvirtadalį lango tapo stipria vėtra. Atstumas iki užpakalinės verandos - pusmyle per dykynę. O jei nori tikėti, kad šuo yra Likimas, buvusių nuodėmių vaiduoklis ar Elvio Preslio reinkarnacija, tikėk. Šioje sumažintoje situacijoje - gyvybės arba mirties situacijoje - netgi noras nusišlapinti tapo kova.

Mes iš čia ištrūksim. Joks šuo to nepadarys mano sūnui.

- Kada, mamyte? - Tedas pakėlė šlapias akis ir išbalusį it sūris veidą.

- Greitai, - liūdnai atsakė ji. - Labai greitai.

Dona perbraukė jo plaukus ir prispaudė vaiką prie savęs. Ji pažvelgė pro Tedo langą, ir jos akys vėl įsispitrėjo į daiktą, gulintį aukštoje žolėje, į tą seną, izoliacija apvyniotą beisbolo lazdą.

Norėčiau ja suknežinti tau makaulę.

Namo viduje vėl suskambo telefonas.

Staiga sulaukėjusi nuo vilties Dona apsižvalgė.

- Ar tai tau, mamyte? Ar telefonas skambina tau?

Dona neatsakė. Ji nežinojo, kam jis skambina. Bet jei jiems pavyks - o sėkmė nuo jų vis dėlto neturėjo nusigręžti, tiesa? - tai skambino kažkas, kuris ims įtarinėti, kad niekas neatsako į skambučius Kemberių namuose. Kažkas, kas atvažiuos ir patikrins.

Kudžas pakėlė galvą ir pasuko ją į šoną. Akimirką jis tapo panašus į Niperį, Raudonojo Kryžiaus tarnybos šunį, prikišusį ausį prie gramofono rago. Svyruodamas Kudžas atsistojo ir patraukė prie namo, kuriame nesiliovė skambėjęs telefonas.

- Galbūt šunelis atsakys į skambutį, - tarė Tedas. - Galbūt...

Siaubingai greitai ir judriai didysis šuo pakeitė kryptį ir metėsi prie mašinos. Nerangaus šlubčiojimo kaip nebūta, tarsi tai tebūtų

buvęs tik šuns tingumas. Senbernaras ne lojo, o riaumojo ir staugė. Raudonos akys tiesiog degė. Kudžas su trenksmu atsimušė į mašiną ir atšoko. Apstulbusi Dona pastebėjo, kad jos durys įlinko į vidų. *Jis tikriausiai užsimušė,* - isteriškai pamanė ji, - *ištaškė savo nesveikas smegenis. Jis privalėjo, privalėjo, PRIVALĖJO...*

Kudžas atsikėlė su kruvinu snukiu. Jo akys tapo tuščios. Namo viduje netilo telefonas. Šuo tarytum patraukė atgal, bet staiga it įgeltas krimstelėjo sau šoną, suurzgė ir puolė Donos langą. Kudžas dar kartą dusliai bumptelėjo prie pat Donos veido. Kraujas aptaškė stiklą. Sužvilgo ilgas sidabrinis įtrūkimas. Tedas suklykė ir užsidengė veidą rankomis, nagais perrėždamas skruostus.

Šuo vėl liuoktelėjo. Putos dribo nuo kraujuojančio snukio. Dona matė jo dantis, sunkius it senas geltonas dramblio kaulas. Letenos trenkėsi į stiklą. Iš žaizdos tarp akių upeliais tekėjo kraujas. Jo bukos, apsiniaukusios, bet - Dona galėjo prisiekti - protingos akys spoksojo į josios. Pragaištingai protingos akys.

- *Dink iš čia!* - suriko Dona.

Kudžas vėl metėsi į jos mašinos pusę. Ir dar, ir dar kartą. Mašinos durys dar labiau įlinko į vidų. "Pinto" susiūbuodavo nuo kiekvieno dušimtsvario šuns trenksmo. Su kiekvienu sunkiu bumptelėjimu Dona neabejodavo, kad jis užsimušė ar bent jau griuvo be sąmonės. Bet kiekvieną kartą šuo ir vėl nubėgdavo prie namo, suurgzdavo ir puldavo mašiną. Kudžo snukis tapo kraujo ir sumaitoto kailio kauke, iš kurios su kvailu įsiūčiu žvelgė kažkada geros šviesiai rudos akys.

Dona atsigręžė į Tedą ir pamatė, kad šis jau šoke - susigūžė į mažą kamuoliuką ir rankomis apsikabino kaklą. Jo krūtinė smarkiai kilnojosi.

Galbūt taip geriausia. Galbūt...

Telefonas liovėsi skambėjęs. Kudžas, pasiruošęs vėl pulti, sustojo. Jis smalsiai pasuko galvą į šoną. Dona sulaikė kvėpavimą. Stojo nepakeliama tyla. Kudžas atsitūpė, pakėlė į dangų siaubingai sumaitotą nosį ir sukaukė. Dona net nusipurtė nuo tokio klaikaus ir

vienišo garso. Jai nebebuvo karšta - ji tapo šalta it požemio celė. Tą akimirką Dona suprato - ji nejautė ir negalvojo - ji *suprato*, kad šuo - kažkas daugiau nei paprastas šuo.

Ta akimirka praėjo. Kudžas palengva atsistojo ant kojų ir nusvirduliavo prie "Pinto" priekio. Dona nusprendė, kad jis ten atsigulė: nebesimatė jo uodegos. Tačiau ji dar kelias minutes sėdėjo įsitempusi, visomis išgalėmis ruošdamasi tam atvejui, jei šuo užšoktų ant kapoto, kaip ir anksčiau. To neatsitiko. Stojo tyla.

Dona apglėbė Tedą ir ėmė kažką niūniuoti.

Kai Bretas pagaliau pasidavė ir išėjo iš telefono būdelės, Čeritė paėmė jį už rankos ir nusivedė į "Caldor`s" prekybos centro kavinukę. Jie atvažiavo čia paieškoti panašių užuolaidų ir staltiesių.

Holė laukė jų, siurbdama ledų kokteilį.

- Tai kaip, viskas gerai? - paklausė.

- Nieko tokio, - atsakė Čeritė ir perbraukė Bretui per plaukus. - Jis jaudinasi dėl šuns. Tiesa, Bretai?

Bretas patraukė pečiais ir liūdnai linktelėjo.

- Jei nori, gali eiti, - Čeritė tarė Holei. - Mes pasivysim.

- Gerai. Aš būsiu apačioje.

Holė baigė kokteilį ir paguodė Bretą:

- Galiu lažintis, kad tavo Kudliui nieko nenutiko, Bretai.

Bretas nusišypsojo, bet nieko neatsakė. Jiedu stebėjo nutolstančią Holę, puikiai atrodančią tamsiai raudona suknele ir sandalais kamštiniais padais. Taip, Čeritė niekada tokia netaps. Galbūt kada nors, bet ne dabar. Holė paliko savo vaikus su aukle, ir vidurdienį jie atvažiavo į Bridžportą. Ji pavaišino juos skaniais pietumis - užmokėdama "Diner`s Club" kortele - ir nuo tada jie vaikščiojo po parduotuves. Tačiau Bretas buvo tylus ir susimąstęs, nes nerimavo dėl Kudžo. Čeritė ir pati nelabai norėjo ką nors pirkti: buvo karšta, o, be to, ji vis dar nerimo dėl rytinio Breto vaikščiojimo per miegus. Galų gale ji pasiūlė Bretui paskambinti namo iš telefono budelės... tačiau, deja, tokių rezultatų ji ir bijojo.

Priėjo padavėja. Čeritė užsakė kavos, pieno ir du pyragaičius.

- Bretai, - prabilo ji, - kai pasakiau tavo tėvui, jog noriu su tavim važiuoti į svečius, jis prieštaravo...

- Aha, aš jau tai supratau.

- ... bet po to persigalvojo. Labai staigiai. Manau, kad galbūt... galbūt jis sugalvojo pats pasinaudoti proga ir paatostogauti. Kartais vyrai mėgsta išvažiuoti vieni ir daryti tokius dalykus...

- Pavyzdžiui, medžioti?

(*paleistuvauti, gerti ir dar velniai žino ką išdarinėti*)

- Taip, panašiai.

- Ir žiūrėti filmus, - tęsė Bretas.

Padavėja atnešė užsakymą, ir jis ėmė kramsnoti pyragaitį.

(*Taip, pažymėtus "X" raide filmus Vašingtono gatvėje, kurią jie vadina "Mūšio Zona"*)

- Ko gero. Tad tavo tėvas galėjo dviem dienom išvykti į Bostoną...

- O, ne, - sąžiningai paprieštaravo Bretas. - Jis turėjo labai daug darbo. *Labai* daug. Jis man taip sakė.

- Galbūt nebuvo tiek daug, kiek jis manė, - atsakė Čeritė, tikėdamasi, kad jos cinizmas nepersismelkė į jos balsą. - Tad aš manau, kad jis taip ir padarė, todėl nei vakar, nei šiandien neatsakė į telefono skambučius. Gerk pieną, Bretai. Jis stiprina kaulus.

Bretas išgėrė pusę stiklinės, "užsiaugindamas" baltus ūsus. Pastatęs stiklinę, tarė:

- Galbūt. Galbūt prikalbino kartu vykti ir Garį. Jam labai patinka Garis.

- Taip, ko gero, jis prikalbino Garį vykti kartu, - atsakė Čeritė.

Ji kalbėjo taip, tarytum ši mintis nė karto nebūtų šovusi jai į galvą, tačiau, tiesą pasakius, kai Bretas žaidė kieme su mažuoju Džimiu, ji paskambino Gariui. Irgi niekas neatsakė. Čeritė nė kiek neabejojo, kad jie kartu kažkur linksminosi.

- Tu nevalgai pyragėlio.

Bretas pakėlė jį, atsikando ir vėl padėjo ant lėkštelės.

- Mamyte, aš manau, kad Kudžas sirgo. Vakar ryte jis toks liesas buvo. Prisiekiu Dievu.

- Bretai...

- *Tikrai*, mamyte. Tu jo nematei. Jis atrodė... na, kažkoks bukas.

- Jei žinotum, kad Kudžui nieko neatsitiko, ar nusiramintum?

Bretas linktelėjo.

- Tad šį vakarą mes paskambinsime Alvai Torntonui, - sugalvojo Čeritė. - Ir paprašysime, kad jis nueitų ir patikrintų, gerai? Spėju, kad tavo tėvas jam jau paskambino ir paprašė pašerti Kudžą, kol jo nebus namie.

- Ar tikrai taip manai?

- Tikrai.

Džo, ko gero, paprašė Alvą ar ką kitą, nors jie ir nebuvo Džo draugai, nes, kiek Čeritė žinojo, Garis buvo vienintelis tikras jo draugas, tačiau tokie vyrai galėjo padaryti paslaugą už paslaugą ateityje. Breto veidas iškart nušvito. Pagaliau mama ištarė teisingą atsakymą tarytum ištraukė triušį iš skrybėlės. Tačiau Čeritė ne pralinksmėjo, o akimirką paniuro. Ir ką ji pasakys Bretui, jei paskambins Alvai ir sužinos, kad šis nematęs Džo jau nuo pavasario? Na, ji pereitų ir tą tiltą, nors po senovei manė, kad Džo nepaliktų Kudžo vieno. Jis taip nesielgdavo.

- Ar nori eiti paieškoti tetos?

- Žinoma. Tik leisk pabaigti.

Pusiau nustebusi ir išsigandusi Čeritė stebėjo, kaip Bretas trimis kąsniais prarijo savo pyragaitį ir, išgėręs pieną, atstūmė kėdę.

Čeritė apmokėjo sąskaitą, ir jie nusileido eskalatoriumi žemyn.

- Velnias, ši parduotuvė iš tikrųjų didelė, - susižavėjęs ištarė Bretas. - Ir šis miestas didelis, ar ne, mamyte?

- Jei lygintume su Niujorku, tai atrodytų kaip Kasl Rokas. Ir nesakyk "velnias", nes tai jau keiksmažodis.

- Gerai.

Jis laikėsi už judančio turėklo ir dairėsi aplinkui. Dešinėje čiauškėjo būrelis ilgauodegių papūgų. Kairėje plytėjo chromu spindintis

buitinių prekių skyrius, kuriame stovėjo indų plovykla su stikliniu priekiu, kad būtų galima stebėti plovimo eigą. Kai jie nulipo nuo eskalatoriaus, Bretas pakėlė akis į motiną.

- Jūs abi kartu užaugote?

- Norėčiau apie tai tau papasakoti, - šypsodamasi atsakė Čeritė.

- Ji tikrai miela.

- Malonu tai girdėti. Aš irgi jai visada buvau palanki.

- Kaip ji tapo tokia turtinga?

Čeritė sustojo.

- Štai ką tu manai apie Holę ir Džimą? Kad jie *turtingi*?

- Tas namas, kuriame jie gyvena, pigiai neatseina, - atsakė Bretas, ir Čeritė už dar nesusiformavusio vaiko veido vėl išvydo jo tėvą - Džo Kemberį su atsmaukta žalia skrybėle ant pakaušio ir per daug išmintingomis akimis, nusuktomis į vieną šoną. - Ir tas patefonas. Jis irgi brangus. Ji turi pilną piniginę kreditinių kortelių, o mes turime tik "Texaco"...

Čeritė supyko.

- Manai, labai gražu spoksoti į svetimą piniginę, kai tas žmogus ką tik pavaišino tave skaniais pietumis?

Bretas įsižeidė ir nustebo, bet jo veidas bematant ir vėl sušvelnėjo - dar vienas Džo Kemberio bruožas.

- Aš tik pastebėjau. Buvo sunku nepastebėti, kai ji taip jomis puikavosi...

- Ji jomis *nesipuikavo*! - šokiruota atkirto Čeritė.

Ji vėl stabtelėjo prie audinių skyriaus.

- Puikavosi, - nesutiko Bretas. - Jei čia būtų buvęs akordionas, ji būtų sugrojusi "Ispanijos mergelę".

Staiga Čeritė įtūžo - iš dalies dėl to, kad įtarė, jog Bretas teisus.

- Ji norėjo, kad tu jas visas pamatytum, - tęsė Bretas. - Štai ką aš manau.

- Man nelabai įdomu, ką tu apie tai manai, Bretai.

Čeritė sukaito, rankos tiesiog niežtėjo - taip norėjo jam suduoti. Dar prieš kelias akimirkas kavinukėje ji mylėjo Bretą... jautėsi jo draugė. Kur dingo šie geri jausmai?

- Aš tik spėlioju, iš kur ji gavo tiek šlamančių.

- Ar nemanai, kad labai negražiai šneki?

Bretas gūžtelėjo pečiais, tikriausiai tyčia rodydamas savo priešiškumą. Jis palygino savo ir tėvo gyvenimus su tuo kitu. Ar ji manė, kad Bretas automatiškai ims dievinti jos sesers ir jos vyro gyvenimą vien dėl to, jog Čeritė norėjo, kad Bretas jį dievintų: tokį gyvenimo būdą, kokio jai pačiai nebuvo lemta patirti dėl nepasisekimo ar kvailumo? Ar jis turėjo teisę dabar kritikuoti... arba analizuoti? Taip, Čeritė privalėjo pripažinti, kad turėjo, tačiau ji netikėjo, jog Breto pastebėjimai bus tokie (intuityviai) rafinuoti, tikslūs ar ypač neigiami.

- Manau, kad Džimas uždirbo tuos pinigus, - tarė Čeritė. - Tu žinai, kuo jis užsiima...

- Aha, jis dirba pieštuku.

Šį kartą Čeritė nebekreipė dėmesio į jo žodžius.

- Jei nori, gali taip manyti. Holė ištekėjo už jo, kai jis dar studijavo teisę Meino universitete Portlende. Kol jis tęsė studijas Denveryje, Holė dirbo įvairiausius ir ne pačius maloniausius darbus, kad tik jis baigtų mokslus. Taip dažnai daroma. Žmonos dirba, kad jų vyrai mokytųsi universitetuose ir įgautų tam tikrų įgūdžių...

Čeritė akimis ieškojo Holės, kol pagaliau pastebėjo jaunesnės sesers viršugalvį kairėje už kelių praėjimų.

- Tad kai Džimas baigė universitetą, jiedu su Hole persikraustė į rytus, ir jis pradėjo dirbti Bridžporte didelėje advokatų kontoroje. Tada jis dar daug neuždirbdavo. Jie gyveno trečiame namo aukšte, kur vasarą nebūdavo oro kondicionieriaus, o žiemą - šilumos. Tačiau Džimas prasimušė, ir dabar jis jau jaunesnysis partneris. Ir pagal mūsų standartus labai daug uždirba.

- Galbūt ji puikuojasi savo kreditinėmis kortelėmis dėl to, kad vis dar jaučiasi vargšė.

Čeritę pritrenkė toks Breto minčių panašumas į josios. Švelniai perbraukė jam per plaukus, visai nebepykdama ant jo.

- Tu juk sakei, jog ji tau patinka.

- Aha. Patinka. O štai ir ji, va ten.

- Matau.

Jiedu prisidėjo prie Holės, jau prisipirkusios užuolaidų ir dabar ieškančios staltiesių.

Saulė nusileido už namo.

Pamažu orkaitė, kuria tapo Trentonų "Pinto", ėmė vėsti. Be pertrūkio pradėjo pūsti vėjelis, ir Tedas laimingas atsuko jam savo veidelį. Jis pasijuto geriau nei jautėsi visą dieną. Tiesą pasakius, dabar visa praėjusi diena atrodė panaši į baisų sapną, kurį jis tik iš dalies prisiminė. Kartais Tedas kažkur iškeliaudavo. Jis tą atsiminė. Iškeliaudavo raitas ant arklio. Jodavo ilgu lauku. Aplinkui žaidė triušiai, kaip ir tame animaciniame filmuke, kurį kartu su tėveliu ir mamyte matė "Magic Lantern" kino teatre Bridžtone. Lauko gale tyvuliavo kūdra, joje plaukiojo antys. Draugiškos antys. Tedas žaidė su jomis. Ten buvo geriau nei čia su mamyte, nes pabaisa, išlindusi iš jo spintos, irgi buvo šalia mamytės. Pabaisos nebuvo prie kūdros su antimis. Tedui ten patiko, nors kažkur pasąmonėje jis žinojo, jog jei per ilgai užsibus, gali užmiršti, kaip grįšti atgal į mašiną.

Saulė nusileido už namo. Pasirodė tankūs it aksomas, vėsūs šešėliai. Pabaisa liovėsi bandžiusi juos griebti. Laiškanešys neatėjo, tačiau dabar Tedas galėjo patogiai pailsėti. Tik labai norėjo gerti. Dar niekad savo gyvenime jis nebuvo taip ištroškęs. Štai kodėl tvenkinys su antimis atrodė toks mielas - tai buvo drėgna žalia vieta.

- Ką pasakei, mielasis? - mamytė palinko prie jo.

- Gerti, - sukarksėjo Tedas. - Noriu gerti, mamyte.

Tedas prisiminė, kaip vietoj "gerti" sakydavo "gelti". Tačiau keli berniūkščiai vaikų darželyje išjuokė jį ir išvadino bambliu, kaip ir Rendį Hofnagerį, kuris vietoj "pusryčių" sakydavo "puslyčiai". Tad Tedas išmoko taisyklingai tarti, iškoneveikdamas save mintyse, jei kartais užsimiršdavo.

- Žinau. Mamytė irgi nori gerti.

- Vandens yra name.

- Mielasis, mes negalime įeiti į namą. Tik ne dabar. Blogas šuo guli mašinos priešaky.

- Kur? - Tedas atsiklaupė ant kelių ir nustebo, kai per jo galvą tingiai nuvilnijo šviesos banga.

Jis pasirėmė į prietaisų skydą. Jo ranka atrodė lyg būtų mylios ilgio.

- Aš jo nematau, - Tedo balsas buvo tolimas it aidas.

- Sėskis į savo vietą, Tedai. Tu...

Dona vis dar kalbėjo, sodindama jį atgal ant sėdynės, bet visa tai buvo kažkur toli. Žodžiai jį pasiekdavo per ilgą pilką atstumą. Tarp jo ir motinos tvyrojo rūkas, kaip kad šį rytą... ar vakar ryte... arba tada, kai tėvelis išvyko į kelionę. Tačiau priešais bolavo šviesa, tad Tedas paliko savo motiną ir iškeliavo jos link. Tai buvo tvenkinys su antimis. Antys, tvenkinys ir lelijų lapai. Mamytės balsas tapo tolimu zvimbimu. Jos mielas, visada artimas veidas, toks ramus it mėnulis, žvelgiantis pro langą, kai jis atsikeldavo naktį nusišlapinti... tas veidas pavirto pilkais, neryškiais kontūrais. Jis ištirpo pilkame ūke. Jos balsas pasidarė panašus į tingų bičių, kurios negelia, zvimbimą ir vandens čiurlenimą.

Tedas žaidė su antimis.

Dona snūstelėjo, o kai atsibudo, šešėliai jau buvo susilieję vienas su kitu, ir Kemberių keliuką gaubė pelenų spalvos šydas - sutemo. Kažkodėl vėl sutemo, o jie - neįtikėtina - vis dar čia tūnojo. Saulė nusėdo už horizonto, apvali ir raudonai oranžinė. Donai ji atrodė it panardintas į kraują krepšinio kamuolys. Ji pajudino liežuvį. Gumos gumulu virtusios seilės nenoriai suskystėjo. Burna atrodė lyg flanelinė. Dona svajojo, kaip nuostabu būtų atsigulti savo sode, iki galo atsukti čiaupą, prasižioti ir leisti vandens srovei bėgti į burną. Vaizdinys buvo toks stiprus, kad ji suvirpėjo, visa pašiurpo, ir jai netgi pradėjo skaudėti galvą.

Ar šuo dar gulėjo priešais mašiną?

Dona pažvelgė į priekį, bet, žinoma, nieko nepamatė. Viena buvo aišku: prie daržinės durų šuo negulėjo.

Ji nuspaudė garsinį signalą, tačiau pasigirdo tik surūdijęs girgždesys. Šuo galėjo būti bet kur. Dona pirštais palietė įtrūkusį stiklą ir pagalvojo, kas būtų nutikę, jei šuo būtų trenkęsis dar kelis kartus. Ar jis būtų prasimušęs vidun? Prieš parą ji nebūtų tuo patikėjusi, tačiau dabar jau abejojo.

Dona vėl pažvelgė į duris, vedančias į Kemberių verandą. Jos atrodė daug toliau nei anksčiau. Tai Donai priminė koncepciją, dėl kurios diskutavo per psichologijos paskaitas universitete. "Idee fixe*, - taip koncepciją pavadino dėstytojas, mažas žmogelis su tankiais ūsais. - Jei atsistoji ant neveikiančio eskalatoriaus, kuris skirtas nusileidimui, staiga pasidaro labai sunku lipti pačiam". Ši mintis taip sudomino Doną, kad ji susirado neveikiantį eskalatorių "Bloomingdale`s" parduotuvėje ir nulipo juo žemyn. Ji dar labiau nustebo, paaiškėjus, kad trumpulis profesorius buvo teisus: kojos pačios nenorėjo judėti. Tada Dona ėmė įsivaizduoti, kas atsitiktų protui, jei namuose lipant laiptais žemyn, staiga jie pradėtų judėti. Vien nuo tos minties ji garsiai nusikvatojo.

Tačiau dabar buvo nejuokinga. Tiesą pasakius, visiškai nejuokinga.

Verandos durys iš tikrųjų atrodė daug toliau.

Tai šuo varo mane iš proto.

Dona iškart pabandė nuvyti šią mintį, tačiau liovėsi vargusi. Padėtis tapo pernelyg beviltiška ir meluoti sau pačiai nebegalėjo. Tyčia ar netyčia, bet Kudžas varė ją iš proto. Turbūt naudodamas jos *idee fixe*, koks turėtų būti pasaulis. Tačiau viskas pasikeitė: pasivažinėjimas eskalatoriumi baigėsi. Dona nebegalėjo stovėti ant nejudančių laiptų su sūnumi ir laukti, kol kas nors vėl įjungs variklį. Realybė buvo tokia: šuo laikė juodu su Tedu apgultyje.

Tedas miegojo. Jei šuo daržinėje, dabar ji galėtų pabandyti.

---

* Įkyri mintis (pranc.).

O jeigu jis priešais mašiną arba po ja?

Dona prisiminė tėvo žodžius, kuriuos jis kartodavo, žiūrėdamas futbolą per televizorių. Tokiomis progomis tėvas dažniausiai prisigerdavo ir sušlamšdavo didelę šaltų pupų lėkštę, likusią nuo šeštadienio vakarienės. Taigi, kambarys tapdavo negyvenama sala žemiečiams: netgi šuo, liūdnai išsišiepęs, sprukdavo lauk.

Šis tėvo posakis buvo skirtas ypatingai geriems puolimams ir perdavimams. "Jis tykojo jo aukštuose krūmuose!" - sušukdavo tėvas. Tie žodžiai varė Donos motiną iš proto... tačiau, Donai tapus paaugle, kiekvienas tėvo gestas ar žodis varė ir ją iš proto.

Prieš akis Dona išvydo Kudžo, gulinčio priešais "Pinto", paveikslą. Jis nemiegojo, o tik gūžėsi ant žvyro, paspaudęs po savimi užpakalines kojas, savo kruvinomis akimis įsistebeilijęs į vietą, kur ji atsirastų, išlipusi iš mašinos. Šuo jos laukė, tikėdamasis, jog ji bus pakankamai kvaila ir išlįs laukan. Jis tykojo jos aukštuose krūmuose.

Dona nervingai patrynė rankomis veidą. Danguje iš tamsios mėlynės išlindo Venera. Saulė dingo, virš laukų palikdama ramią, tačiau kažkokią beprotišką geltoną šviesą. Kažkur sučiulbo paukštelis, nutilo ir vėl pratęsė savo giesmelę.

Dona suprato, jog dar niekad taip netroško palikti mašiną ir bėgti prie durų, kaip tą popietę. Viena priežastis buvo tai, kad ji užsnūdo, o pabudusi nebežinojo, kur tūnojo šuo. Antra - karštis sumažėjo. Kankinantis karštis ir Tedo kančia vertė ją judintis. Nors dabar buvo pakankamai patogu ir mašinoje, o Tedo alpulys virto tyru miegu. Jis patogiai ilsėjosi, bent jau kol kas.

Tačiau Dona bijojo, kad tai tik antrinės priežastys, kodėl ji vis dar sėdėjo mašinoje. Svarbiausia, pamažu ji psichologiškai buvo pasiruošusi, o dabar jau vėl dvejojo. Iš vaikystės atsiminė šuolių į vandenį pamokas Tapavingo stovykloje. Stovint ant lentos, ateidavo akimirka, kai reikėdavo nerti arba pasitraukti ir užleisti vietą kitai mergaitei. Mokantis vairuoti irgi atėjo diena, kai reikėjo palikti

tuščius rajoninius keliukus ir įvažiuoti į miestą. Atėjo laikas. Visada ateidavo laikas. Laikas nerti, laikas vairuoti, laikas bėgti prie užpakalinių durų.

Anksčiau ar vėliau šuo vis tiek pasirodys. Situacija ne kokia, bet ne beviltiška. Tinkamas laikas ateidavo cikliškai - tai Dona išmoko ne per psichologijos paskaitas, bet žinojo instinktyviai. Jei išsigandai aukščio ir nenušokai į vandenį pirmadienį, tai dar nereiškia, kad negalėsi to padaryti antradienį. Galėjai...

Nenoriai jos protas prisiminė, jog tai klaidingas pagrindimas.

Dona jau nebebuvo tokia stipri, kaip vakar. O rytoj rytą bus dar silpnesnė ir dar labiau ištroškusi. Bet tai dar ne blogiausia. Ji visą laiką sėdėjo - kiek jau laiko? - gal kokias dvidešimt aštuonias valandas. O jei jos kojos surambėjo? O jei jau pusiaukelėje jos kojas sutrauks mėšlungis, ir ji parkris ant žemės?

Kai sprendžiamas gyvybės ir mirties klausimas, - nepermaldaujamai tarė jos protas, -*tinkamas laikas ateina tik vieną kartą - ir visam laikui praeina.*

Dona ėmė kvėpuoti dažniau, širdis smarkiai daužėsi. Jos kūnas suprato, kad ji pabandys greičiau nei tam pasiryš protas. Dona pradėjo vynioti palaidinę aplink dešinę ranką. Kairė ranka palietė durų rankenėlę. Nebuvo jokio sąmoningo sprendimo: ji paprasčiausiai bandė eiti. Ji eis, kol Tedas giliai miega, todėl neseks jai iš paskos.

Dona prakaituota lipnia ranka pakėlė durų rankenėlę į viršų. Sulaikiusi kvėpavimą, įsiklausė į menkiasius pasikeitimus pasaulyje.

Paukštelis vėl sučiulbo. Ir viskas.

Jis taip suknežino duris, kad jos net neatsidarys, - pamanė Dona. Tada ją apimtų kartus palengvėjimas. Dona atsisėstų, dar kartą apgalvotų visas galimybes, galbūt ji ką nors praleido... dar labiau ištrokštų... susilpnėtų... sulėtėtų...

Kairiu pečiu Dona ėmė spausti duris. Dešinė ranka prakaitavo medvilninėje palaidinėje. Kumštį taip kietai suspaudė, kad net pirštai skaudėjo. Dona jautė, kaip nagai įsikerta į delnus. Vėl ir vėl

galvoje ji suko vaizdelį - išmuša verandos stiklą, išgirsta, kaip šukės trenkiasi į grindis, ir čiumpa durų rankeną...

Bet mašinos durys nenorėjo atsidaryti. Visa įsitempusi Dona stumtelėjo dar kartą. Bet durys neatsidarė. Jos...

Staiga jos atsidarė. Klaikiai girgždėdamos, durys atsivėrė, ir Dona vos neišdribo keturpėsčia. Ji griebė už rankenėlės, nesučiupo ir vėl pabandė ją nutverti. Pagaliau pavyko, bet staiga paniškas tikrumas šovė į galvą. Mintis buvo tokia šalta ir paralyžiuojanti it gydytojo nuosprendis - sergi nepagydomu vėžiu. Dona atidarė duris, bet jos nebeužsidarys. Šuo įšoks į vidų ir abu sudraskys. Akimirką Tedas dar pabus ir sumišęs pamanys - čia tik sapnas - dar prieš Kudžui perkandant jam gerklę.

Donos krūtinė pradėjo dar greičiau kilnotis. Atrodė, kad ji mato kiekvieną žvyro akmenėlį ant keliuko. Mintys pašėlusiai sukosi galvoje. Vaizdai iš praeities skriejo sąmonėje it filmas apie paradą, kurį taip pagreitino, kad žygiuojantys orkestrai, raiteliai ant žirgų ir šokančios būgnininkės atrodė tarytum bėgtų nuo kažkokio keisto nusikaltimo.

Srutos, besiveržiančios aukštyn iš kriauklės, žaliai aptaškiusios virtuvės lubas.

Kritimas iš užpakalinės verandos, kai jai buvo penkeri, ir riešo lūžis.

Kaip per algebros pamoką vidurinėje mokykloje ji pažvelgė žemyn ir, degdama iš gėdos ir siaubo, pamatė kraujo dėmes ant žydro lininio sijonuko. Jai prasidėjo mėnesinės: kaip atsikelti nuskambėjus skambučiui, kad niekas nepastebėtų ir nesužinotų, kad Donai Rouz prasidėjo mėnesinės?

Pirmasis berniūkštis, kurį Dona pabučiavo pravira burna. Dvailas Sempsonas.

Kaip ji laiko ką tik gimusį Tedą, ir seselė jį paima. Ji norėjo paprašyti seselės, kad jo neišneštų, - “Atiduokit jį man, aš dar nebaigiau”, - tokie žodžiai pirmieji dingtelėjo jai į galvą, - tačiau tada

Dona buvo dar per silpna kalbėti. Ji išspaudė tik siaubingą slopinantį pogimdyminį garsą. Tada ji pagalvojo: *Aš apvemsiu tą gyvybę palaikančią sistemą*, - ir nualpo.

Jos tėvas, apsiverkęs per vestuvių ceremoniją ir prisilakęs per pokylį.

Veidai. Balsai. Kambariai. Scenos. Knygos. Šios akimirkos siaubas, galvojant: *AŠ NUMIRSIU*...

Po didžiulių pastangų Dona susitvardė. Abejom rankom suspaudė durų rankenėlę ir stipriai patraukė į save. Durys užsidarė. Pasigirdo toks pat trenksmas, kaip ir tada, kai Kudžas tvojosi į jas. Net Tedas pašoko ir sumurmėjo kažką per miegus.

Dona, visa drebėdama, atsirėmė į sėdynės atlošą ir tyliai pravirko. Karštos ašaros pasipylė iš po akių vokų ir nuriedėjo už ausų. Ji dar niekad gyvenime taip nieko nebijojo, netgi būdama maža savo kambaryje, kai jai atrodė, jog visur pilna vorų. Ji negali išeiti. Nė minties apie tai. Jos nervai neišlaikė. Geriau palaukti, palaukti geresnės galimybės...

Bet Dona nedrįso leisti, kad ta *idee* taptų *fixe*.

Geresnės už šią galimybę nebus. Tedas miegojo, šuns irgi nesimatė. Visa logika skelbė, kad tai tiesa. Tas pirmas girgždesys, paskui kitas, kai ji uždarė duris, turėjo prikelti šunį, jei jis būtų gulėjęs mašinos priešaky. Galbūt jis gulėjo daržinėje, bet ir ten turėjo išgirsti garsus. Tad tikriausiai jis svirduliavo kažkur toli nuo čia. Todėl geresnės progos už šią nebus, ir jei ji bijojo tai padaryti dėl savęs, turėjo išsklaidyti savo baimę dėl Tedo.

Sąžininga. Tačiau Dona įtikėjo vaizdu, kaip ji įeina į Kemberių namo tamsą ir savo rankoje pajunta telefono ragelį. Ji girdi save ramiai ir racionaliai kalbant su šerifo Banermeno pavaduotoju, o po to padeda ragelį. Ir tada ji eina į virtuvę ir išgeria stiklinę šalto vandens.

Dona vėl atidarė duris, pasiruošė girgždesiui, tačiau vis tiek krūptelėjo jį išgirdusi. Ji prakeikė šunį mintyse, tikėdamasi, kad šis, apspistas musių, jau guli kur nors negyvas po konvulsijų.

Dona iškėlė kojas, raukydamasi nuo jų rambumo ir skausmo. Teniso bateliai palietė žvyrą. Pamažu Dona atsistojo po tamsiu dangumi.

Kažkur netoli čiulbėjo paukštelis: išsuokė tris natas ir nutilo.

Kudžas išgirdo vėl atsidarant duris - jis laukė šio momento: kad jos atsidarys, bylojo jo instinktas. Kai jos atsidarė pirmą kartą, moteris ketino žengti į mašinos priekį, kur jis visą laiką ir gulėjo. Kudžas vos nepuolė tos MOTERS, sukėlusios tą nepakeliamą skausmą jo galvoje ir kūne. Šuo vos nepasirodė, tačiau instinktas liepė jam ramiai gulėti. MOTERIS bandė priversti jį pasirodyti, aiškino instinktas, ir tai buvo tiesa.

Ligai vis labiau apimant nervų sistemą ir toliau naikinant visas nuovokos ir elgesio savybes, moteris kažkaip sustiprino Kudžo ryžtą. Jis turėjo sunaikinti MOTERĮ ir BERNIUKĄ. Tai jie sukėlė tą skausmą: agoniją kūne ir siaubingą skausmą galvoje, kuris atsirado vis puolant mašiną.

Šiandien Kudžas du kartus buvo užmiršęs apie MOTERĮ ir BERNIUKĄ. Jis išlindo iš daržinės pro skylę, kurią Džo Kemberis išpjovė jam tamsaus kambarėlio, kuriame laikė savo sąskaitas, duryse. Šuo nubėgo prie pelkės Kemberių valdos gale, abu kartus vos neįkrisdamas į apaugusį klintinį urvą, kuriame gyveno šikšnosparniai. Pelkėje buvo vandens, o Kudžas labai norėjo gerti, tačiau išvydus vandenį, jis abu kartus įsiuto. Kudžas troško gerti; plaukioti vandeny; išsituštinti jame; apdengti jį purvu; pulti jį; priversti vandenį kraujuoti. Abu kartus šie sumišę jausmai nuvijo jį, inkščiantį ir drebantį, šalin. Dėl to buvo kalta MOTERIS ir jos BERNIUKAS. Todėl Kudžas jų nebepaliks. Joks žmogus dar niekada nematė tokio savo planą įvykdyti pasiryžusio šuns. Kudžas lauks, kol galės juos pulti. Jei reikės, lauks iki pasaulio pabaigos. Jis lauks. Jis stovės sargyboje.

Ypač MOTERS. Ji žiūrėjo į Kudžą tarsi sakytų: "Taip, tai aš padariau, aš priverčiau tave susirgti, aš padariau, kad tau skaudėtų, aš sukėliau tau šią agoniją, ir ji tavęs niekada nebepaliks."

Užmušk ją, užmušk ją!

Pasigirdo girgžtelėjimas. Silpnas garsas, bet Kudžas išgirdo. Dabar jo ausys antgamtiškai gaudė visus garsus. Visas garsų pasaulis priklausė jam. Kudžas girdėjo varpų skambesį ir siaubingus riksmus, sklindančius iš pragaro. Apimtas beprotybės, jis girdėjo tikrus ir netikrus garsus.

Tai buvo mažų akmenėlių girgždėjimas.

Kudžas priglaudė savo užpakalį prie žemės ir ėmė jos laukti. Jis paleido šiltą ir skausmingą šlapimo čiukšlę. Kudžas laukė, kol pasirodys MOTERIS. Kai taip atsitiks, Kudžas ją nužudys.

Suverstame Trentonų namo pirmame aukšte suskambo telefonas.

Jis sučirškė šešis, aštuonis, dešimt kartų ir nutilo. Netrukus po to Trentonų užsisakomas Kasl Roko "Call" laikraštis atsitrenkė į priekines duris, ir Bilis Frymenas švilpaudamas numynė tolyn, persimetęs brezentinį krepšį per petį.

Tedo kambaryje spintos durys buvo atviros. Ore tvyrojo neapsakomai sausas ir laukinis kvapas.

Bostone operatorė paklausė Viko Trentono, ar jis norėtų dar kartą pakartoti.

- Ne, operatore, - atsakė šis ir padėjo ragelį.

Rodžeris sužinojo, kad "Red Sox" žaidžia su Kanzasu per 38-ąjį kanalą, todėl dabar sėdėjo vienomis trumpikėmis, pasidėjęs sumuštinį ir stiklinę pieno, ir stebėjo apšilimą.

- Iš visų tavo įpročių, - tarė Vikas, - nuo labiausiai siutinančių iki keliančių pasišlykštėjimą, valgymas vienais pantalonais yra pats šlykščiausias.

- Tik paklausykit to vyruko, - išpoškino Rodžeris tuščiam kambariui. - Jam trisdešimt dveji, o vyriškus apatinius dar vadina pantalonais.

- O kas?

- Nieko... jei vis jautiesi esąs skautas vasaros stovykloje.

- Aš tau šiąnakt perpjausiu gerklę, Rodži, - laimingai šypsodamasis, pagrasino Vikas. - Atsibusi, dusdamas savo paties krauju. Tada imsi gailėtis, bet bus... *per vėlu*! - jis paėmė pusiau nuvalgytą Rodžerio sumuštinį ir atsikando.

- Tai velniškai nehigieniška, - tarė Rodžeris, nubraukdamas trupinius nuo nuogos plaukuotos krūtinės. - Donos nebuvo namie, ar ne?

- Aha. Jiedu su Tedu turbūt išvažiavo į "Tastee Feeze" suvalgyti porą mėsainių. Dieve, kaip aš norėčiau būti ten, o ne Bostone.

- O, tik pagalvok, - piktdžiugiškai išsišiepė Rodžeris, - rytoj vakare jau būsime Niujorke. Gersime kokteilius po laikrodžiu Biltmore...

- Nusišikt man ant Biltmoro ir to laikrodžio. Kiekvienas, kuris praleidžia savaitę verslo reikalais Bostone arba Niujorke - ypač vasarą - turbūt yra beprotis.

- Sutinku, - televizoriaus ekrane Bobas Stenlis pradėjo žaidimą. - Neabejotinas kvailys.

- Labai skanus sumuštinis, Rodžeri, - nusišypsojo Vikas.

Rodžeris pagriebė lėkštę ir prispaudė prie krūtinės.

- Užsisakyk pats, prakeiktas vagili.

- Koks numeris?

- Šeši-aštuoni-vienas. Parašyta ant telefono.

- Ar nori alaus? - eidamas prie telefono, paklausė Vikas.

Rodžeris papurtė galvą.

- Per daug prisigėriau per pietus. Man skauda galvą ir skrandį, o rytoj rytą tikriausiai ims bėgti pro abu galus. Aš pradedu suvokti teisybę, bičiuli. Juk nebesu vaikas.

Vikas telefonu užsisakė karštą sumuštinį su rugine duona ir du butelius "Tuborg" alaus. Kai padėjo ragelį ir atsigręžė į Rodžerį, šis sėdėjo įsistebeilijęs į televizoriaus ekraną. Lėkštė suposi ant jo pilvo, o pats Rodžeris verkė. Iš pradžių Vikas pamanė - pasirodė. Bet

ne, akyse matėsi ašaros. Spalvotas televizoriaus ekranas atspindėjo jas šviesos prizmėse.

Akimirką Vikas sustingo, nebeišmanydamas, ar prieiti prie Rodžerio, ar pasitraukti į kitą kambario kampą ir, pasiėmus laikraštį, apsimesti, jog nieko nematė. Bet Rodžeris pats pažvelgė į jį tokiu atviru ir pažeidžiamu veidu tarytum Tedas, kai nukrisdavo nuo sūpynių, nusibrozdindavo kelį ar pargriūdavo ant šaligatvio.

- Ir ką aš darysiu, Vikai? - liūdnai paklausė jis.

- Rodži, apie ką tu kal...

- Ir pats gerai žinai.

Minia Fenvėjuje suūžė, nes bostoniečiai laimėjo tašką.

- Nusiramink, Rodžeri. Tu...

- Šitas reikalas žlugs, ir mes abu tai žinome. Visa tai dvokia lygiai taip pat, kaip ir savaitę saulėje prastovėjusi kiaušinių dėžė. Mes žaidžiame gražų žaidimą. Robas Martinas mūsų pusėje. Tas pabėgėlis iš senų aktorių pensiono irgi mus palaiko. Be abejonės, "Summers" rinkotyros kompanija taip pat bus mūsų pusėje, nes mes apmokame jų sąskaitas. Nuostabu. Visi mus palaiko, išskyrus svarbius asmenis.

- Dar niekas nenuspręsta, Rodži. Dar ne.

- Altėja nesupranta, kiek pastatyta ant kortos. Taip, tai mano kaltė, tad esu viščiukas, cip-cip. Bet jai *patinka* Bridžtonas, Vikai. Jai ten patinka. O mergaitės - ten jos turi daug mokyklos draugų... ežerą vasarą... ir jos net *nenutuokia*, kas gali atsitikti.

- Taip, tai baisu. Nenoriu tau prieštarauti, Rodži.

- Ar Dona žino, kokie prasti mūsų popieriai?

- Manau, kad iš pradžių ji pagalvojo, jog tai tik siaubingas pokštas. Bet dabar jau pradeda suvokti.

- Bet ji nepritapo prie Meino, kaip mes visi.

- Galbūt. Bet tikriausiai pasibaisėtų nuo minties, jog teks išsivežti Tedą į Niujorką.

- Ką aš darysiu? - vėl paklausė Rodžeris. - Aš jau nebe vaikas. Tau trisdešimt dveji, bet, Vikai, kitą mėnesį man sueis keturiasde-

šimt vieneri. Ir ką man daryti? Pradėti siuntinėti savo gyvenimo aprašymą? Ar J.Valteris Tompsonas pasveikins mane išskėstomis rankomis? "Sveikas, Rodžeri mažyli, aš išsaugojau tavo senąją vietą. Gali iškart ją užimti". Ar taip jis pasakys?

Vikas papurtė galvą, bet Rodžeris ėmė jį erzinti.

- Aš baisiausiai niršau. Ir dabar nirštu, bet vis dėlto esu labiau išsigandęs. Guliu naktį lovoje ir bandau įsivaizduoti, kas bus po viso to. *Kaip* tai atrodys. Ir negaliu įsivaizduoti. Žiūri į mane ir sakai sau: "Rodžeris perdeda". Tu...

- Aš apie tai nė nepagalvojau, - paprieštaravo Vikas, tikėdamasis, kad jo balse nenuskambėjo kaltės gaidelė.

- Aš nesakau, kad tu meluoji, bet pakankamai ilgai dirbau su tavim ir puikiai žinau, ką tu mąstai. Daug geriau negu gali įsivaizduoti. Bet aš nekaltinčiau tavęs dėl tokios minties. Tačiau yra didelis skirtumas tarp trisdešimt dviejų ir keturiasdešimt vienerių, Vikai. Velniškai daug energijos iššvaistai tarp tų metų.

- Aš vis dar manau, kad turime progos pakovoti dėl to pasiūlymo...

- Norėčiau nusivežti porą tuzinų dėžučių "Red Razberry Zingers" javainių į Klyvlendą, - tęsė Rodžeris, - ir norėčiau, kad jie pasilenktų po to, kai pririš skardines mums prie uodegų. Žinočiau, kur sukišti tuos javainius!

Vikas patapšnojo Rodžeriui per petį:

- Taip, supratau tave.

- Ką *tu* darysi, jei jie nutrauks užsakymą? - paklausė Rodžeris.

Vikas jau apgalvojo tai iš visų įmanomų pozicijų. Būtų sąžininga prisipažinti - jis pradėjo galvoti apie problemą daug anksčiau nei Rodžeris prisivertė prie jos prisiartinti.

- Jei jie nutrauks užsakymą, dirbsiu daug sunkiau negu kada nors gyvenime. Trisdešim valandų per parą, jei reikės. Jei reikės dirbti su šešiasdešimčia mažų Naujosios Anglijos užsakymų, kurie sudarytų viena Šarpo užsakymą, aš dirbsiu.

- Mes užsimušime dėl nieko.

- Galbūt. Bet jei mirti, tai triukšmingai. Tiesa?

- Manau, - abejodamas tarė Rodžeris, - kad jei Altėja pradėtų dirbti, prasilaikytume namuose dar metus. Tada užtektų laiko jį parduoti pagal palūkanų normas.

Staiga Vikas pajuto, kaip ėmė virpėti lūpos: visas tas juodas bjaurus puvinys, į kurį Dona sugebėjo įsivelti, tik norėdama apsimesti, kad vis dar yra devyniolikmetė, veržėsi laukan. Jis pajuto buką pyktį Rodžeriui, kuris jau penkiolika metų buvo laimingai vedęs. Rodžeris turėjo nuostabią Altėją, kuri šildė jam lovą (Vikas būtų labai nustebęs, sužinojęs, jog Altėja buvo sąmoningai neištikima), todėl nė nenutuokė, kaip viskas gali sutrikti vienu metu.

- Paklausyk, - tarė Vikas. - Ketvirtadienį aš gavau laiškelį popietiniu paštu...

Kažkas stipriai pabeldė į duris.

- Tai kambarių tarnyba, - spėjo Rodžeris.

Jis pakėlė savo marškinius ir nusivalė jais veidą... ašarų nelikus, Vikas staiga pamanė, jog būtų absurdas papasakoti Rodžeriui. Galbūt dėl to, kad Rodžeris buvo teisus: tas devynerių metų skirtumas tarp trisdešimt dviejų ir keturiasdešimt vienerių.

Vikas priėjo prie durų ir pasiėmė sumuštinį su alumi. Jis nebaigė sakinio, kai pasibeldė padavėjas, o Rodžeris ir nepaprašė užbaigti. Jis vėl įsigilino į žaidimą ir savo paties problemas.

Vikas atsisėdo suvalgyti sumuštinį, visai nenustebdamas, kad apetitas beveik dingo. Jo akys užkliuvo už telefono, ir kramtydamas Vikas vėl pabandė paskambinti namo. Niekas neatsakė. Vikas susiraukė. Buvo penkios minutės po aštuonių. Prieš penkias minutes Tedas jau turėjo gulėti lovoje. Galbūt Dona ką nors sutiko arba galbūt juos ėmė slėgti tušti namai, todėl jiedu išvyko pas ką nors pasisvečiuoti. Be to, juk nebuvo įstatymo, kad Tedas lygiai aštuntą turėtų gulėti lovoje, ypač kai taip šviesu iki vėlumos ir taip velniškai karšta. Na, žinoma, galbūt jie nuvažiavo į miestą pasivaikščioti, kol pakankamai atvės ir bus įmanoma užmigti. Teisingai.

(*o galbūt ji su Kempu*)

Nesąmonė. Dona sakė, kad viskas baigta, ir Vikas tuo tikėjo. Tikrai tikėjo. Dona nemelavo.

(*ir ji su niekuo neflirtuoja, tiesa, drauguži?*)

Vikas pabandė nuvyti šią mintį, bet nepavyko. Žiurkė bėgiojo palaida ir ruošėsi jį kurį laiką griaužti. Kur ji padėjo Tedą, jei staiga sumanė išvažiuoti su Kempu? Ar jie visi trys apsistojo kokiame nors motelyje tarp Kasl Roko ir Baltimorės? Nebūk kvailas, Trentonai. Galbūt jie...

Orkestro koncerte, na, žinoma. Kiekvieną antradienį rotušės aikštėje vykdavo koncertas. Kartais grodavo mokyklos orkestras, kartais - kamerinis, o kartais - vietinė regtaimo grupė, pasivadinusi "Apdriskęs kraštas". Žinoma, jiedu ten. Mėgaujasi vėsuma ir klausosi "Apdriskusio krašto" atliekamų Džono Herto dainų.

(*jei tik ji ne su Kempu*)

Vikas ištuštino alaus butelį ir griebė antrą.

Trisdešimt sekundžių Dona pastovėjo prie mašinos, po truputį judindama nutirpusias kojas. Ji stebėjo garažą, vis dar jausdama, kad jei Kudžas išlįstų, tai būtent iš ten: galbūt pro duris, galbūt iš už kampo, o galbūt ir iš už ūkinio pikapo, kuris žvaigždžių šviesoje irgi atrodė šuniškas: didelis, dulkinas, juodas miegantis mišrūnas.

Dona stovėjo, vis dar nesiryždama bėgti. Naktis kvėpavo jai į veidą. Ji juto daugybę kvapų: dobilų ir šieno nuo namo, esančio kalvos papėdėje, saldų sausmedžio kvapą.

Dona kažką išgirdo - muziką. Tai buvo labai silpnas garsas, bet jos ausys, prisitaikiusios prie nakties, jį sugavo. *Kažkieno radijo imtuvas,* - iš pradžių pamanė ji, bet po to su nuostaba suprato, kad tai orkestro koncertas rotušės aikštėje. Dona girdėjo Diksilendo džiazą. Ji netgi pažino melodiją - tai buvo "Autobusiukas į Bafalou". *Septynios mylios,* - mąstė Dona. - *Niekada nebūčiau patikėjusi - kokia rami naktis! Kokia rami!*

Dona atkuto.

Jos širdis - maža galinga mašina - daužėsi krūtinėje. Jai užvirė kraujas. Akys be vargo sukiojosi savo drėgnose duobutėse. Jos inks-

tai tapo sunkūs, bet dar nelabai varginantys. Laikas. Mintis, kad ant kortos ji statė savo *gyvybę*, savo *tikrą gyvenimą*, tapo tyliu sunkiu žavesiu. Dona uždarė duris - *trinkt.*

Ji laukė it žvėris uostydama orą. Nieko. Džo Kemberio garažo tarpdury bolavo tamsa ir sklandė tyla. "Pinto" priekinio buferio chromas blykstelėjo tamsoje. Toli grojo greita, metalinė, linksma Diksilendo muzika. Dona pasilenkė, laukdama, kad tuoj tuoj suskils kelių kaulai, bet taip neatsitiko. Vieną po kito ji ėmė mėtyti akmenukus per "Pinto" kapotą į tą vietą, kurios negalėjo įžiūrėti.

Pirmas mažas akmenukas nukrito priešais Kudžo nosį, sujudino kitus akmenukus ir vėl įsivyravo tyla. Kudžas krūptelėjo ir iškišo liežuvį. Atrodė lyg jis šypsotųsi. Antras akmenukas tekštelėjo truputį toliau. Trečiasis atsimušė į Kudžo petį, bet jis nesujudėjo. MOTERIS vis dar bandė jį prisivilioti.

Dona susiraukusi stovėjo prie mašinos. Ji girdėjo, kaip pirmi du akmenukai atsitrenkė į žvyrą. Bet trečiasis... tarytum jis iš vis nenukrito. Jokio trinktelėjimo. Ką tai reiškė?

Staiga Dona nebenorėjo bėgti prie verandos durų, kol neįsitikins, kad mašinos priešaky nieko nėra. Tada, žinoma. Gerai. Bet... reikėjo įsitikinti.

Dona žengė vieną žingsnį. Antrą. Trečią.

Kudžas pasiruošė. Jo akys sužibo tamsoje. Keturi žingsniai nuo mašinos durų. Donos širdis daužėsi it būgnas. Kudžas jau matė MOTERS klubus ir šlaunis: dar akimirka, ir ji pamatys jį. Gerai. Kudžas norėjo, kad ji pamatytų.

Penki žingsniai nuo mašinos durų.

Dona pasuko galvą. Jos kaklas sugirgždėjo lyg senų durų spyruoklė. Apėmė nuojauta - keistas tikrumas. Dona pasuko galvą, ieš-

kodama Kudžo. Jis buvo čia. Jis visą laiką tūnojo čia, prigludęs prie žemės, laukdamas jos, tykodamas aukštuose krūmuose.

Akimirką jų akys susitiko: plačios mėlynos Donos ir tamsiai raudonos Kudžo akys. Dona matė save jo akyse, matė MOTERĮ - ar šuo taip pat matė save jos akyse?

Tada Kudžas liuoktelėjo ant Donos.

Šįkart jos nesuparalyžiavo. Dona metėsi atgal, ranka grabaliodama durų rankenėlės. Kudžas šiepėsi, seilių upeliai tįso nuo dantų. Jis tekštelėjo į tą vietą, kur ką tik stovėjo Dona, ir nučiuožė žvyru, suteikdamas jai dar vieną brangią sekundę.

Donos nykštys rado rankenos mygtuką ir jį nuspaudė. Ji patraukė duris į save, tačiau jos užstrigo. Durys neatsidarė. Kudžas vėl liuoktelėjo ant jos.

Tarytum kažkas sviedė didžiulį sunkų kamuolį tiesiai tarp jos krūtų. Dona jautė, kaip jos spaudžiasi prie šonkaulių: *skaudėjo*, bet tuo metu ji sugriebė šunį už gerklės, bandydama atplėšti jį nuo savęs. Pirštai susmigo į šiurkštų kailį. Ji girdėjo savo garsų kvėpavimą. Žvaigždžių šviesa puslankiais nuvilnijo pro pamišusias Kudžo akis. Jo dantys kandžiojo orą tik per colį nuo Donos veido. Jo kvėpavime Dona užuodė mirusį pasaulį, beviltišką ligą, bejausmį žudiką. Nesąmoningai pagalvojo apie srutas, aptaškiusias visas lubas prieš pat motinos vakarėlį.

Sukaupusi paskutines jėgas, Dona sugebėjo nustumti šunį, kai jis dar kartą pašoko, norėdamas pasiekti jos gerklę. Viena ranka ji beviltiškai ieškojo durų mygtuko. Pagaliau surado, tačiau net nespėjus jo paspausti, Kudžas vėl puolė. Dona spyrė šuniui. Jos batelio padas trenkė jam į snukį, jau ir taip smarkiai sužalotą per ankstesnius kamikadziškus išpuolius. Šuo atšoko, staugdamas iš skausmo ir pykčio.

Dona vėl užčiuopė durų mygtuką, puikiai suprasdama, jog tai jos paskutinė galimybė; paskutinė Tedo galimybė. Ji iš visų jėgų patraukė duris. Tuo tarpu šuo vėl liuoktelėjo ant jos - būtybė iš pragaro, kuri puls ir puls tol, kol galų gale vienas iš jų pralaimės. Dona

pakreipė ranką ir pajuto begalinį skausmą nugaroje, aukščiau dešinės menties. Tačiau durys atsidarė. Donai kaip tik užteko laiko įgriūti į vidų, nes Kudžas vėl puolė.

Tedas atsibudo. Jis išvydo savo motiną, prispaustą prie vidurinės "Pinto" pertvaros. Kažkas ją užgriuvo; kažkoks baisus plaukuotas padaras raudonomis akimis. Tedas jį pažino: tai buvo būtybė iš jo spintos, kuri pažadėjo eiti vis artyn ir artyn, kol galų gale prieis "prie tavo lovos, Tedai". Taip, tai buvo ji. "Pabaisos žodžiai" nepadėjo. Pabaisa buvo čia ir jau žudė jo mamytę. Tedas, užsidengęs rankomis akis, pradėjo klykti.

Kudžo nasrai tebuvo vos už kelių colių nuo nuogos Donos diafragmos. Dona, kiek galėdama, stūmė šunį nuo savęs, beveik negirdėdama sūnaus klyksmų. Kudžo akys spoksojo tiesiai į ją. Neįtikėtina, bet jis vizgino uodegą. Užpakalinės kojos mindė žvyrą, bandydamos gerai atsiremti ir įšokti vidun, tačiau žvyras slydo jam iš po kojų.

Kudžas palinko į priekį, Donos rankos nuslydo, ir jis *įkando* jai į nuogą pilvą, truputį žemiau baltos medvilninės liemenėlės. Jis vis kando, vis giliau lįsdamas dantimis.

Dona suriko iš skausmo ir iš visų jėgų pastūmė šunį. Ji vėl atsisėdo. Kraujas lašėjo ant kelnių liemens. Dona kaire ranka stūmė Kudžą. Dešinė ieškojo durų rankenėlės, o ją radusi, ėmė trankyti duris į šunį. Kiekvieną kart durims atsitrenkus į Kudžo šonkaulius, pasigirsdavo *bumptelėjimas,* tarytum sunkus kilimų mušeklis dulkintų permestą per virvę kilimą. Kudžas suurgzdavo, šiltu oru šnopuodamas jai į veidą.

Šuo truputį atsitraukė, ruošdamasis šokti. Dona tai apskaičiavo ir iš visų jau silpstančių jėgų patraukė duris į save. Šįkart durys privėrė Kudžo kaklą ir galvą. Dona išgirdo trekštelėjimą. Kudžas sustaugė iš skausmo, ir Dona pagalvojo: *Dabar jis pasitrauks, pasitrauks, PASITRAUKS.* Tačiau šuo ėmė veržtis į priekį. Jo nasruose atsidūrė Donos šlaunis, ir vienu trūktelėjimu jis iškando gabalėlį mėsos. Dona suriko.

Ji dar ir dar kartą trenkė durimis Kudžui į galvą. Jos riksmas ištirpo Tedo klyksme; ištirpo pilkame šoko pasaulyje, kai tuo tarpu Kudžas kandžiojo jos koją, paversdamas ją kažkokiu raudonu, purvinu, apkramtytu gabalu. Šuns galva buvo aplipusi tirštu lipniu krauju, juodu it vabzdžių kraujas žvaigždžių šviesoje. Pamažu šuo veržėsi į vidų. Donos jėgos visiškai išseko.

Atmetusi galvą ir plačiai išsižiojusi, ji paskutinį kartą patraukė duris į save. Jos veidas tapo mėlyna judančia dėme tamsoje. Tai iš tikrųjų buvo paskutinis kartas: nieko kito nebeliko.

Bet staiga Kudžui pasirodė viso to gana.

Jis atsitraukė inkšdamas, staiga drebėdamas parkrito ant žvyro ir beprasmiškai sumataravo kojomis. Priekine dešine letena šuo ėmė kasytis sužeistą galvą.

Dona užtrenkė duris ir, tyliai verkšlendama, atsirėmė į atlošą.

- Mamyte - Mamyte - Mamyte...

- Tedai... viskas gerai...

- *Mamyte*!

- ... viskas gerai...

Rankos, drebančios, silpnos it paukštelio Tedo rankytės, liečiančios ją; ir jos, liečiančios Tedo veidą, bandančios paglostyti ir nukrentančios žemyn.

- Mamyte... namo... prašau... tėvelio ir namo... tėvelio ir namo...

- Žinoma, Tedai, mes... mes važiuosim, prisiekiu Dievu, aš tave parvešiu... mes važiuosim...

Beprasmiai žodžiai, bet tai niekis. Dona jautė, kaip ji nyksta, nyksta tame pilkame šoko pasaulyje, tame ūke savyje, kurio iki šiol nepažinojo. Tedo žodžiai tapo aidu. Niekis. Viskas...

Ne. Nieko gero.

Nes šuo jai įkando...

... o jis gi pasiutęs.

Holė liepė savo seseriai nekvailioti ir tiesiai iš namų paskambinti, bet Čeritė vis tiek paskambino operatorei ir paprašė, kad są-

skaitą atsiųstų jos numeriu. Ji nemėgo rinkti išmaldos, nors tai tebuvo vakarinis tarpmiestinis skambutis.

Operatorė sujungė su Meinu, ir Čeritė paprašė surinkti Alvos Torntono numerį Kasl Roke. Po kelių akimirkų sučirškė Alvos telefonas.

- Laba diena, Torntono kiaušinių ūkis.

- Sveika, Bese.

- Kas kalba?

- Čeritė Kember. Skambinu iš Konektikuto. Gal Alva yra kur nors netoliese?

Bretas sėdėjo ant sofos, apsimetęs, kad skaito knygą.

- Ne, Čerite, nėra. Šiandien jis varto kėglius Pondičerio Lense Bridžtone. Ar kas atsitiko?

Čeritė rūpestingai apmąstė, ką pasakys. Situacija buvo gana delikati. Kaip ir visos ištekėjusios moterys Kasl Roke (nors tą patį galima pasakyti ir apie netekėjusias), Besė mėgo plepėti. O jei ji sužinotų, kad Džo Kemberis kažkur linksminasi be žmonos žinios, nes Čeritė su Bretu lanko savo seserį Konektikute... na ir būtų kalbos per eilinį vakarėlį, tiesa?

- Ne, tik mudu su Bretu truputį nerimaujam dėl šuns.

- Jūsų senbernaro?

- Aha, dėl Kudžo. Mudu su Bretu viešime pas mano seserį, o Džo išvyko verslo reikalais į Portsmautą.

Akivaizdus melas, bet saugus. Džo kartais vykdavo į Portsmautą pirkti detalių (ten nebuvo prekybos mokesčio) ir aplankyti mašinų aukcionų.

- Aš tik norėjau įsitikinti, ar jis paprašė ko nors pašerti šunį. Na, žinai, kokie tie vyrai.

- Džo buvo čia vakar ar užvakar, - abejodama tarė Besė.

Tiesą pasakius, tai buvo ketvirtadienį. Besė Tornton nebuvo labai protinga moteriškė (jos teta Evė Čalmers mėgdavo aprėkti kiekvieną, kuris sakydavo, jog Besė "niekada neišlaikytų intelekto testo, nors yra geros širdies moteriškė"), o gyvenimas Alvos viščiukų

fermoje nebuvo lengvas, todėl ji pilnavertiškai gyveno tik savo "istorijose" - "Taip sukasi pasaulis", "Gydytojai" ir "Visi mano vaikai" (ji bandė žiūrėti ir "Jaunystės karštį", bet nusprendė, kad šis serialas "labai jau nepadorus"). Tad Besė miglotai prisimindavo įvykius iš tikro gyvenimo, išskyrus savo pareigas: lesinti ir girdyti viščiukus, reguliuoti vištidėje įtaisytą muziką, rūšiuoti kiaušinius, plauti grindis ir indus, skalbti drabužius, pardavinėti kiaušinius ir prižiūrėti sodą. O žiemą ji galėdavo iškart pasakyti tikslią kito "Kasl Roko Sniego Velnių", sniegomobilių klubo, kuriam jiedu su Alva priklausė, susirinkimo datą.

Džo atvežė jiems pataisytą traktoriaus padangą. Džo atliko darbą veltui, nes Kemberiai gaudavo iš Torntonų kiaušinių už pusę kainos. Taipogi kiekvieną balandį Alva suakėdavo nediduką Džo sodą. Taip sutardavo visi kaimiečiai.

Čeritė puikiai žinojo, kad praeitą ketvirtadienį Džo buvo nuvykęs pas Torntonus ir nuvežė suremontuotą padangą. Ji taip pat žinojo, kad Besė dažnai maišydavo dienas. Čeritė galėjo paklausti Besės, ar Džo "vakar ar užvakar" atvežė traktoriaus padangą, ir jei Besė būtų atsakiusi teigiamai, vadinasi, Džo nesilankė pas Alvą nuo ketvirtadienio ir nepaprašė jo pašerti Kudžo. O tai reikštų, kad Alva nieko nežinojo apie Kudžo sveikatą.

Arba Čeritė galėjo viską taip ir palikti ir nuraminti Bretą. Jiedu galėtų džiaugtis viešnage nesikrimsdami dėl namų. Ir... dabar ji truputį pavyduliavo Kudžui. Šuo traukė Breto dėmesį, aptemdydamas galbūt pačią svarbiausią kelionę jo gyvenime. Ji norėjo, kad berniukas pamatytų naują gyvenimą, naujas *galimybes*, kad atėjus laikui - po kelerių metų - nuspręstų, pro kurias duris norėtų įeiti, o kurias uždaryti - kad jis priimtų perspektyvų sprendimą. Galbūt ji klydo, tikėdama, jog gali valdyti Bretą, tačiau Čeritė troško bent jau leisti jam įgauti pakankamai patirties, kad jis pats galėtų apsispręsti.

Ar būtų sąžininga leisti nerimui dėl prakeikto šuns aptemdyti jam gyvenimą?

- Čerite? Ar girdi? Sakiau, kad...

- Girdėjau, Bese. Tad jis tikriausiai paprašė Alvos pašerti šunį.

- Paklausiu jo, kai sugrįš, Čerite. Ir paskambinsiu tau.

- Būtinai. Labai ačiū, Bese.

- Nėr už ką.

- Puiku. Viso.

Čeritė padėjo ragelį, suvokdama, jog Besė užmiršo paprašyti Džimo ir Holės telefono numerio. Niekis. Ji atsisuko į Bretą, nutaisydama žvitrią miną. Ji juk nepameluos. Ji nemeluos savo sūnui.

- Besė sakė, kad tėvas buvo pas Alvą sekmadienio vakarą, - tarė Čeritė. - Tikriausiai paprašė pašerti Kudžą.

- A, - Bretas tyrinėjo ją. - Bet tu juk nekalbėjai su pačiu Alva.

- Ne, jis žaidžia boulingą. Tačiau Besė sakė, kad paskambins, kai...

- Ji nežino šito telefono numerio.

Ar tik Breto balse nepasigirdo kaltinimo gaidelė? O gal tai kalbėjo jos pačios sąžinė?

- Tada aš jai paskambinsiu rytoj iš ryto, - nuramino Čeritė, tikėdamasi užbaigti šį pokalbį ir nuraminti savo sąžinę.

- Tėvelis aną savaitę nuvežė traktoriaus padangą, - susimąstęs ištarė Bretas. - Galbūt ponia Tornton susimaišė, kada jis buvo užvažiavęs.

- Manau, kad Besė Tornton daug geriau gaudosi dienose, nei tu manai, - atšovė Čeritė, pati netikėdama savo žodžiais. - Be to, ji neminėjo jokios traktoriaus padangos.

- Taip, bet tu ir neklausei.

- Eik ir pats jai paskambink! - užsidegė Čeritė.

Ją apėmė staigus pykčio priepuolis, tas pats šlykštus jausmas, kaip ir tada, kai Bretas pažėrė savo tikslius pastebėjimus apie Holę ir jos kreditines korteles. Bretui nutaisius savo tėvo intonacijas, netgi tėvo kalbos manierą, Čeritei pasirodė, kad ši kelionė parodys tik vieną dalyką - kam iš tikrųjų visiškai priklausė Bretas.

- Mamyte...

- Ne, eik, paskambink jai, numeris užrašytas ant lapelio. Tik pasakyk operatorei, kad sąskaitą siųstų mums, o ne Holei. Paklausk Besės, ko tik nori. Aš padariau viską, ką galėjau.

Na štai, - su liūdna ir karčia nuostaba mąstė ji. - *Dar prieš penkias minutes žadėjau jam nemeluoti.*

Tą popietę jos įniršis supykdė ir Bretą. Šįvakar jis tik ramiai išlemeno:

- Ne, nereikia.

- Jei nori, paskambinsim dar kam nors ir paprašysim, kad nueitų pažiūrėti, - pasiūlė Čeritė.

Ji jau gailėjosi savo protrūkio.

- Kam gi? - paklausė Bretas.

- Gal kuriam Milikenui?

Bretas tik pažvelgė į ją.

- Turbūt pasiūliau nei šį, nei tą, - susigriebė Čeritė.

Praeitą žiemą Džo Kemberis ir Džonas Milikenas smarkiai susiginčijo dėl remonto kainos. Nuo tada Kemberiai net nesikalbėdavo su Milikenais. Paskutinį kartą nuvažiavusi į Grendžą pažaisti "Bingo", Čeritė pabandė persimesti draugišku žodeliu su Kim Miliken, Fredžio dukterimi, bet ši nepratarė nė žodžio. Tik nuėjo šalin iškėlusi galvą, tarytum nesitrintų su puse Kasl Roko vidurinės mokyklos berniūkščių.

Dabar Čeritei dingtelėjo į galvą, kokie jie nuo visų atskirti 3-ojo Miesto kelio gale. Pasijuto vieniša ir įbauginta. Čeritė nesurado nei vieno, kurio galėtų paprašyti nueiti prie jų namo su prožektoriumi, surasti Kudžą ir įsitikinti, kad jam nieko neatsitiko.

- Tai niekis, - apatiškai tarė Bretas. - Vis tiek turbūt tai kvaila. Tikriausiai Kudžas suėdė kokią varnalėšą ar kažką panašaus.

- Paklausyk, - Čeritė apkabino jį. - Tu nesi kvailas, Bretai. Rytoj iš ryto paskambinsiu pačiam Alvai ir paprašysiu, kad nuvažiuotų pas mus. Kai tik atsikelsim ir paskambinsiu. Gerai?

- Iš tikrųjų, mama?

- Taip.

- Būtų nuostabu. Atleisk, kad tave nervinu, bet negaliu išmesti to iš galvos.

- Išsitraukiau "Scrabble" lentą. Gal kas nori pažaisti? - paklausė Džimas.

- Aš, - atsakė Bretas ir pašoko, - jei parodysi, kaip žaisti.

- O tu, Čerite?

Čeritė nusišypsojo.

- Ne dabar. Eisiu pakramsnoti spragėsių.

Bretas išėjo su dėde. Čeritė atsisėdo ant sofos, pažvelgė į telefoną ir prisiminė Breto vaikščiojimą per miegus ir vaiduokliško šuns šėrimą vaiduoklišku maistu modernioje sesers virtuvėje.

Kudžas nebealkanas, jau nebe.

Staiga jos rankos įsitempė, ir Čeritė nusipurtė. *Pasirūpinsime šiuo reikalu rytoj rytą,* - pažadėjo pati sau. - *Arba patys grįšime namo ir viskuo pasirūpinsime. Pažadu, Bretai.*

Dešimtą valandą Vikas vėl paskambino namo. Niekas neatsakė. Vienuoliktą valandą - taip pat, nors telefonas suskambėjo gal du tuzinus kartų. Dešimtą jis tik pradėjo baimintis. Vienuoliktą Vikas jau buvo gerokai išsigandęs - tik nežinojo ko.

Rodžeris miegojo. Vikas surinko numerį tamsoje, klausėsi pypsėjimo tamsoje, padėjo ragelį tamsoje. Jis jautėsi vienišas ir pasimetęs it vaikas. Vikas nežinojo, ką daryti ar ką galvoti. Galvoje sukosi vis ta pati litanija: *Ji išvažiavo su Kempu, išvažiavo su Kempu, išvažiavo su Kempu.*

Visa logika ir protas tam prieštaravo. Vikas prisiminė viską, ką jiedu su Dona pasakė vienas kitam, prisiminė žodžius ir tono niuansus. Ji nutraukė visus ryšius su Kempu. Dona liepė jam išsinešdinti. Ir tai privertė Kempą sukurti kerštingą *billet-doux**. Tad tai nebuvo panašu į rožinį scenarijų, kur du pamišę meilužiai nutaria vėl susidėti.

---

* Meilės laiškelis (pranc.).

Išsiskyrimas neužkerta kelio vėliau atkurti santykius, - visiškai ramiai išpyškino protas.

O kaip Tedas? Juk ji nebūtų jo pasiėmusi kartu. Iš Donos apibūdinimo Vikas susidarė vaizdą, kad Kempas - kažkoks laukinis, ir nors pati Dona taip nepasakė, Vikas pajuto, kad tą dieną, kai ji liepė Kempui atsiknisti, įvyko kažkas velniškai žiauraus.

Įsimylėjėliai iškrečia keisčiausių dalykų.

Ta keista ir pavydi Viko proto dalis, - iki tos popietės parke jis ir nežinojo, kad tokia dalis iš vis egzistuoja, - turėjo atsakymus į visus klausimus. O sėdint tamsoje buvo visai nesvarbu, kad beveik visi tie atsakymai nelogiški.

Vikas šokinėjo tarp dviejų aštrių kampų: Kempo (AR *tau* KILO KOKIŲ NORS KLAUSIMŲ) ir telefono, be perstojo skambančio tuščiame Kasl Roko name. Galbūt Dona pateko į avariją, ir dabar jiedu su Tedu guli ligoninėje. Galbūt kas nors įsilaužė į namus, ir dabar jiedu tįso negyvi savo miegamuosiuose. Žinoma, jei Dona būtų patekusi į avariją, kas nors iš oficialių pareigūnų jau būtų jam pranešęs: ir kontora, ir Dona žinojo, kuriame Bostono viešbutyje jiedu su Rodžeriu apsistojo, - bet tamsoje ši mintis, kuri turėjo jį paguosti, nes niekas jam *nepaskambino*, tik sustiprino jo įtarimus dėl žmogžudystės.

Apiplėšimas ir žmogžudystė, - tamsoje gulint šnibždėjo Viko protas.

Vikas vėl peršoko prie kito aštraus kampo ir pratęsė savo ankstesnę litaniją: *Išvažiavo su Kempu.*

Tarp šių kampų jo protas pamatė daug logiškesnį paaiškinimą, ir jis labai supyko. Galbūt jiedu su Tedu nusprendė praleisti naktį su kuo nors ir paprasčiausiai užmiršo jį perspėti. Buvo jau per vėlu pradėti skambinėti ir klausinėti žmonių, jų neišgąsdinus. Vikas galvojo paskambinti šerifui ir paprašyti, kad pasiųstų ką nors patikrinti. Bet ar ne per greit?

Ne, - atsakė protas.

Taip, - atsakė protas. - *Be abejo.*

Dona su Tedu guli negyvi su peiliais, įsmeigtais į gerkles, - kalbėjo Viko protas. *-Kiekvieną dieną apie tai skaitei laikraščiuose. Tai atsitiko net Kasl Roke, dar prieš mums atsikraustant. Tas pamišęs faras. Tas Frenkas Dodas.*

Išvažiavo su Kempu, - tarė protas.

Vidurnakty Vikas vėl paskambino, ir šį kartą ritmingas telefono skambėjimas jį įtikino, kad atsitiko nelaimė. Kempas, plėšikai, žmogžudžiai ar dar kas nors. Nelaimė namuose.

Vikas padėjo ragelį ir uždegė naktinę lempą.

- Rodžeri. Pabusk.

- A. Prrrrr...

Bandydamas išvengti šviesos, Rodžeris ranka užsidengė veidą. Jis vilkėjo pižamą su mažomis geltonomis vėliavėlėmis.

- Rodžeri. Rodžeri!

Rodžeris atsimerkė, sumirksėjo ir pažvelgė į laikrodį.

- Ei, Vikai, juk dabar vidurnaktis.

- Rodžeri... - Vikas nurijo seiles. - Rodžeri, jau vidurnaktis, o Donos ir Tedo vis dar nėra namie. Aš bijau.

Rodžeris atsisėdo ir prisikišo laikrodį prie veido, norėdamas įsitikinti, ar Vikas sakė tiesą. Buvo keturios minutės po dvyliktos.

- Jie turbūt taip pat bijojo būti vieni namuose, Vikai. Kartais, kai manęs nėra namie, Altėja pasiima mergaites ir išvažiuoja pas Salę Perti. Ji ima nervintis, kai naktimis nuo ežero vėjas pučia.

- Dona būtų paskambinusi.

Įjungus šviesą ir pažadinus Rodžerį, mintis, kad Dona pabėgo su Stivu Kempu atrodė absurdiška: Vikas negalėjo patikėti, kad apskritai tokia nesąmonė šovė į galvą. Užmiršk logiką. Dona juk sakė, kad viskas baigta, ir Vikas ja patikėjo. Ir dabar tikėjo.

- Paskambinusi? - pakartojo Rodžeris. Jis vis dar negalėjo susigaudyti.

- Ji žino, kad aš išvykęs beveik kas vakarą skambinu namo. Dona galėjo paskambinti į viešbutį ir palikti žinutę, jei žadėjo kur nors nakčiai išvažiuoti. Argi Altėja būtų pasielgusi kitaip?

Rodžeris papurtė galvą.

- Ne. Nebūtų.

- Ji būtų paskambinusi ir palikusi žinutę, kad tu nesijaudintum. Kaip kad aš jaudinuosi dabar.

- Aha. Bet gal pamiršo, Vikai.

Tačiau rudos Rodžerio akys atrodė susirūpinusios.

- Žinoma. Kita vertus, galbūt kažkas atsitiko.

- Ji gi nešiojasi identifikacinę kortelę, tiesa? Jei jiedu su Tedu papuolė į avariją, Dieve sergėk, farai būtų paskambinę namo, o po to ir į kontorą. Atsakiklis būtų...

- Aš nemąsčiau apie avariją, - pertraukė Vikas. - Aš mąsčiau apie... - jo balsas ėmė drebėti. - Mąsčiau apie juos, pasilikusius vienus namuose, ir, velniai griebtų, aš nežinau... aš tik labai išsigandau, ir viskas.

- Paskambink į šerifo kontorą, - patarė Rodžeris.

- Taip, bet...

- Jokių bet. Tu neišgąsdinsi Donos, gali neabejoti. Jos ten nėra. Nusiramink. Juk nebūtina įjungti sireną ir švyturėlius. Paprašyk, kad jie pasiųstų policininką patikrinti ir įsitikinti, kad nieko bloga neatsitiko. Dona galėjo daug kur išvažiuoti. Po šimts pypkių, gal ji užsibuvo labai linksmame Tuperverio vakarėlyje.

- Dona nekenčia Tuperverio vakarėlių.

- O gal mergaitės užsižaidė pokerį ir užmiršo apie laiką. O Tedas galbūt miega kitame kambaryje.

Vikas prisiminė Donos pasakojimą, kaip ji išvengusi glaudesnių ryšių su "mergaitėmis": "Aš nenoriu būti vienu tų veidų, kuriuos matai per kepinių išpardavimą", tada pasakė ji. Bet Vikas nenorėjo Rodžeriui šito sakyti, nes taip galėjo labai priartėti prie Kempo temos.

- Galbūt, - neprieštaravo Vikas.

- Ar turi kur nors paslėpęs atsarginį raktą?

- Taip, jis priekinėje verandoje ant kabliuko po atbraila.

- Pasakyk tai farams. Tada jie galės įeiti į vidų ir apsidairyti... nebent laikai narkotikus namuose.

- Ką tu.

- Tada skambink, - sąžiningai patarė Rodžeris. - Dona turbūt paskambins tau, kol jie šmirinės aplinkui, ir tu pasijusi kvailiu, bet kartais visai *neblogai* pasijusti kvailiu. Supranti, ką noriu pasakyti?

- Aha, - šyptelėjęs atsakė Vikas. - Suprantu.

Vikas vėl pakėlė ragelį, paabejojo ir pirmiausia paskambino namo. Niekas neatsakė. Tada surinko Meino kodą, o po to - Kasl apygardos šerifo departamento telefono numerį. Buvo penkiolika minučių po vidurnakčio. Atėjo trečiadienis.

Dona Trenton sėdėjo, padėjusi rankas ant "Pinto" vairo. Tedas vėl užmigo, tačiau jo miegas nebuvo ramus: jis trūkčiojo, sukinėjosi, o kartais net sudejuodavo. Dona baiminosi, kad sapne jis išgyvena įvykius iš naujo.

Ji palietė Tedo kaktą. Jis kažką suburbuliavo ir nusisuko nuo jos. Vokai pasikėlė, bet greit vėl nusileido. Tedas karščiavo: be abejo, tai buvo nuolatinės įtampos ir baimės pasekmė. Dona ir pati karščiavo, o taip pat kentė nežmoniškus skausmus. Jai skaudėjo pilvą, tačiau šios žaizdos buvo panašios tik į įbrėžimus. Jai pavyko. Bet Kudžas daug labiau sužalojo kairę koją. Žaizdos (*įkandimai*, - dar padidindamas siaubą, pataisė protas) buvo gilios ir baisios. Prieš sukrešant kraujui, Dona gerokai nukraujavo, tačiau ji nebandė iškart aprišti žaizdos, nors "Pinto" daiktadėžėje gulėjo vaistinėlė. Dona tikėjosi, kad bėgantis kraujas išplaus žaizdą... ar tai buvo tiesa, ar tik sena pasakėlė, Dona nežinojo. Ji taip velniškai daug nežinojo.

Kai pagaliau kraujas sukrešėjo, visa šlaunis ir vairuotojo sėdynė buvo permirkusios krauju. Donai prireikė visų trijų marlės ritinėlių žaizdai apvynioti. Daugiau nebuvo. *Juos reikės pakeisti,* - pamanė ji ir isteriškai sukikeno.

Blyškioje šviesoje koja virš kelio priminė suartą žemę. Pastovus tvinksintis skaumas neapleido nuo tos akimirkos, kai įkando šuo. Dona vos ne vos nurijo dvi tabletes aspirino, kurias rado vaistinėlė-

je, tačiau skausmas nepraėjo. Galva taip pat kone plyšo, tarytum vielų ryšelis būtų iš lėto veržiamas kiekvieno smilkinio viduje.

Sulenkus koją, skausmas, maudžiančiai tvinkčiojęs, virto aštriu karščiu. Dona nenumanė, ar dabar galėtų priminti tą koją, o ką jau kalbėti apie bėgimą prie verandos durų. Bet ar tai svarbu? Šuo tupėjo ant žvyro tarp mašinos ir verandos durų, panarinęs sumaitotą galvą... tačiau nenuleisdamas akių nuo mašinos. Nuo *Donos*.

Kažkodėl Dona nemanė, kad Kudžas vėl puls, bent jau ne šią naktį. Rytoj saulė nuvarys jį atgal į daržinę, jei bus tokia pat kaitri, kaip ir vakar.

- Jis nori manęs, - sutinusiomis lūpomis sušnibždėjo ji.

Teisybė. Dėl Likimo nustatytų priežasčių, ar dėl kažkokių savų šuo norėjo būtent jos.

Kai Kudžas nugriuvo ant žvyro, Dona neabejojo - jis miršta. Jokia gyva būtybė nebūtų atlaikiusi tiek smūgių durimis. Netgi tankus šuns kailis negalėjo sušvelninti smūgių. Viena senbernaro ausis tabalavo ant mėsos rėželio.

Tačiau pamažu šuo atsigavo. Dona negalėjo patikėti savo akimis... nenorėjo jomis patikėti.

- *Ne*! - nebesusivaldžiusi suriko ji. - *Ne, gulkis, tu turėtum būti miręs. Gulkis, gulkis, gulkis ir dvėsk, supuvęs šunie*!

- Mamyte, nerėk, - sumurmėjo Tedas, susiimdamas už galvos. - Man skauda... man skauda...

Nuo tada niekas nepasikeitė. Laikas vėl ėmė slinkti iš lėto. Dona kelis kartus buvo pridėjusi savo laikrodį prie ausies, norėdama įsitikinti, jog jis nesustojo, nes atrodė, kad rodyklės stovi vietoje.

Po dvylikos dvidešimt.

Ką mes žinome apie pasiutligę, mokiniai?

Gėdingai mažai. Nuotrupas iš sekmadieninių laikraščių priedų. Iš pamfleto, kurį jai įbruko į rankas Niujorke, kai Dona nuvežė savo katę Diną pas veterinarą paskiepyti nuo emocinės pusiausvyros sutrikimų. Atleiskit, nuo emocinės pusiausvyros sutrikimų ir *pasiutligės*.

Pasiutligė, centrinės nervų sistemos liga. Sukelia lėtą tapatybės destrukciją - bet kaip? Dona nieko apie tai nežinojo, o gydytojai - tikriausiai taip pat. Kitaip ši liga nebūtų vadinama tokia velniškai pavojinga. *Žinoma,* - su viltimi mąstė Dona, - *aš tiksliai nežinau, ar šis šuo pasiutęs. Vienintelis pasiutęs šuo, kurį mačiau, buvo tas, kurį Gregoris Pekas nušovė filme "Užmušti pamėgdžiotoją".* Tik tas šuo irgi *nebuvo* pasiutęs, jis tik vaidino. Filmo kūrėjai tikriausiai ištraukė tą nususųsį mišrūną iš kokios kūdros ir išmozojo "Gillette" skutimosi putomis...

Dona grįžo prie pradinių minčių. Dabar geriau atlikti, kaip Vikas sako, blogiausio atvejo analizę. Be to, ji širdyje neabejojo, kad šuo pasiutęs - kas dar galėjo priversti jį taip elgtis? Šuo buvo visiškai pamišęs.

Ir jis jai įkando. Smarkiai. O ką tai reiškia?

Dona žinojo, kad žmonės irgi gali susirgti pasiutlige ir siaubingai mirti. Galbūt tai pati blogiausia mirtis. Nuo pasiutligės skiepydavo, ir gydantis paskirdavo injekcijų seriją. Injekcijos būdavo skausmingos, nors tikriausiai ne tokios skausmingos kaip priešmirtinės šio šuns kančios. Bet...

Dona, regis, prisiminė skaičiusi, kad buvo tik du atvejai, kai žmonės išgyveno ūmią pasiutligės formą: kai liga nebuvo diagnozuota iki tol, kol nešėjai nepradėjo demonstruoti simptomų. Vienas išsigelbėjusių buvo berniukas, kuris visiškai pasveiko. Kitas buvo gyvūnų tyrinėtojas, kuriam visam laikui sutriko smegenų veikla. Senutė centrinė nervų sistema paprasčiausiai suskilo į dalis.

Kuo ilgiau liga negydoma, tuo mažiau šansų. Dona patrynė kaktą, ir jos rankos nuslydo šalto prakaito sluoksniu.

Kada per vėlu? Po valandos? Dienų? Savaičių? Galbūt mėnesio? Dona nežinojo.

Staiga mašina ėmė trauktis. Ji tapo "Hondos" dydžio, po to it maža keista triratė invalido mašina, naudojama Anglijoje; vėliau panaši į motociklo priekabą ir pagaliau - į karstą. Dvigubą karstą jai ir Tedui. Jie turėjo *ištrūkti, ištrūkti, ištrūkti...*

Donos ranka ėmė ieškoti durų rankenėlės. Jos širdis daužėsi, pagreitindama tvinksėjimą smilkiniuose. *Prašau,* - maldavo ji. - *Jau pakankamai blogai ir be klaustrofobijos, tad prašau... prašau... prašau...*

Kankino troškulys.

Dona pažvelgė laukan, ir Kudžas iškart įsistebeilijo į jos akis. Sidabrinis įtrūkimas lange dalino šunį į dvi dalis.

Kas nors padėkit mums, - meldė Dona. - *Prašau, prašau, padėkit mums.*

Roskas Fišeris išgirdo iškvietimą, sėdėdamas "Jerry`s Citgo" šešėlyje. Jis vaizdavo gaudąs greičio pažeidėjus, tačiau iš tikrųjų snaudė. Pusę pirmos trečiadienio naktį 117-asis kelias buvo visiškai tuščias. Roskas turėjo mažytį žadintuvą savo galvoje ir pasitikėjo, kad jis pažadins jį pirmą valandą, kai užsidarys Norvėjaus klubas. Tada galbūt prasidės judėjimas.

- Trečias, atsiliepkit, trečias.

Roskas atsibudo, šalta kava apsipildamas tarpkojį.

- *Po perkūnais,* - flegmatiškai sumurmėjo Roskas. - Labai gražu. Puikumėlis!

- Trečias, ar girdit?

Roskas pagriebė mikrofoną ir paspaudė mygtuką.

- Girdžiu, centre.

Jis dar norėjo pridurti, kad tikisi, jog naujienos geros, nes sėdi pamerkęs pautus į šaltą kavą, bet niekada nežinia, kas klausosi policijos pokalbių... net ir pusę pirmos nakties.

- Nuvažiuokite į Larčo gatvės aštuoniasdešimt trečią namą, - tarė Bilis. - Namas priklauso ponui ir poniai Trentonams. Patikrinkite jį.

- Ką turiu patikrinti, centre?

- Trentonas Bostone, o namuose niekas neatsako į jo skambučius. Jo nuomone, namuose turėtų kas nors būti.

Tiesiog nuostabu, - rūškanas mąstė Roskas Fišeris. - *Už kelnių valymą turėsiu sumokėti keturis baksus, o jei dabar sustabdyčiau*

pažeidėją, tas pamanytų, kad aš taip susijaudinau dėl galimybės ką nors areštuoti, jog net apsimyžau.

- Važiuoju, - tarė Roskas, užvesdamas mašiną.

- Užrašysiu, kad įsakymas priimtas dvylika trisdešimt keturios, - atsakė Bilis. - Trečias, raktas kabės ant vinies po priekinės verandos atbraila. Ponas Trentonas norėjo, kad eitum tiesiai į vidų ir viską apžiūrėtum, jei nieko nebus namie.

- Supratau, centre. Baigiu ir nutraukiu ryšį.

- Nutraukiu ryšį.

Roskas įjungė priekinius žibintus ir nuvažiavo Kasl Roko Centrine gatve, pro rotušę ir orkestro pakylą su žaliu kūginiu stogu. Jis pakilo į kalvą ir beveik viršuje pasuko į dešinę, į Larčo gatvę.

Trentonų namas stovėjo antras nuo kampo, ir Roskas pamatė - dienos metu iš čia atsiveria gražus miesto vaizdas. Jis pastatė šerifo departamento mašiną prie šaligatvio ir išlipęs tyliai uždarė duris. Gatvė miegojo tamsoje.

Roskas stabtelėjo, atitraukė šlapias uniformines kelnes nuo klyno (baisiai raukydamasis) ir patraukė kiemo link. Įvažiavimo keliukas buvo tuščias, o taip pat ir vienvietis garažas. Jame stovėjo vienintelis triratukas, toks pat, kokį turėjo ir jo sūnus.

Roskas uždarė garažo duris ir, apėjęs aplinkui, prisislinko prie priekinės verandos. Pastebėjo - šios savaitės "Call" laikraštis gulėjo šalia verandos durų. Roskas pakėlė jį ir pabandė atidaryti duris. Jos buvo neužrakintos. Roskas įėjo į verandą, jausdamasis lyg įsibrovėlis. Numetė laikraštį ant verandos suoliuko ir nuspaudė skambutį šalia vidinių durų. Melodija nuvilnijo per visą namą, bet niekas neatėjo. Roskas per tris minutes paskambino dar du kartus, leisdamas poniai atsikelti, užsimesti chalatą ir nulipti laiptais... jei tik viduje ta ponia iš vis buvo.

Kai niekas neatsakė, jis pats pabandė atidaryti duris. Jos buvo užrakintos.

Vyras išvažiavęs, o ji tikriausiai apsistojo pas drauges, - pamanė Roskas, tačiau Roskui Fišeriui vis tiek pasirodė keista, kad ji neperspėjo savo vyro.

Roskas paieškojo po atbraila ir pirštais užkliudęs numetė raktą, kurį Vikas ten pakabino, kai tik Trentonai čionai atsikraustė. Roskas pakėlė jį ir atrakino laukujas duris: jei jis būtų atsidūręs prie virtuvės durų, kaip šią popietę Stivas Kempas, būtų galėjęs tiek nesivarginti. Kaip ir dauguma žmonių Kasl Roke, išeidama Dona dažnai užmiršdavo užrakinti duris.

Roskas įėjo į vidų. Su savim turėjo prožektorių, bet nusprendė juo nepasinaudoti. Taip jis tik dar labiau pasijustų panašus į neteisėtą įsibrovėlį: vagį su aplaistytu klynu. Roskas ėmė ieškoti elektros jungiklio ir galų gale rado jį, padalintą į dvi dalis. Viršutinė dalis įjungė šviesą verandoje, todėl Roskas greitai ją išjungė. Paspaudus apatinį jungiklį, nušvito svetainė.

Roskas ilgai dairėsi, netikėdamas savo akimis: iš pradžių pagalvojo, kad tai tik jo akys iškrėtė pokštą, dar nespėjusios prisitaikyti prie šviesos. Tačiau vaizdas nepasikeitė, ir jo širdis ėmė smarkiau plakti.

Nereikia nieko liesti,- pamanė jis. - *Net pajudinti.* Roskas pamiršo apie šlapią kelnių dėmę ir jausmą, kad yra įsibrovėlis. Dabar jis stovėjo nustėręs ir išsigandęs.

Čia tikrai kažkas įvyko. Svetainėje tvyrojo chaosas. Ant grindų mėtėsi stiklinių niekučių, numestų kartu su lentyna, šukės. Baldai apversti aukštyn kojom, knygos išmėtytos. Didelis veidrodis virš židinio taip pat sudaužytas. *Veidrodžio šukės neša nelaimę,* - pagalvojo Roskas, ir staiga suprato, kad nei iš šio, nei iš to mąsto apie Frenką Dodą, su kuriuo dažnai kartu patruliuodavo. Apie Frenką Dodą, draugišką mažo miestelio policininką ir tuo pačiu psichopatą, žudžiusį moteris ir vaikus. Staiga Rosko rankos pašiurpo. Nekokia vieta galvoti apie Frenką.

Roskas perėjo svetainę ir atsidūrė virtuvėje, kur viskas buvo nušluota nuo stalo: jis atsargiai peržengė per kiekvieną daiktą. Virtuvė atrodė dar klaikiau. Roskas pajuto, kaip šaltis surakina nugarą. Čia pasidarbavo kažkoks pamišėlis. Pagrindinės spintelės durys buvo plačiai atvertos. Kažkas panaudojo virtuvę it šiukšlink-kol-lai-

mėsi alėją apygardos mugėje. Visur mėtėsi puodai. Grindis klojo baltos kruopelytės, panašios į sniegą, tačiau iš tiesų tai buvo skalbimo milteliai.

Žinučių bloknote didžiosiomis raidėmis buvo užrašyta:

AŠ ŠĮ TĄ TAU PALIKAU VIRŠUJE, MAŽYTE.

Staiga Roskas Fišeris pajuto, kad nenori lipti į viršų. Labiausiai už viską pasaulyje. Jis padėjo išvežti tris Frenko Dodo aukas, įskaitant Merės Keitės Hendrasen kūną, kuri buvo išprievartauta ir nužudyta ant orkestro pakylos. Jis daugiau niekada nenorėjo išvysti ką nors panašaus... o jei moteris guli viršuje nušauta, papjauta arba pasmaugta? Roskas matė daugybę avarijų keliuose ir po kiek laiko prie jų priprato. Prieš dvi vasaras jis, Bilis ir šerifas Banermenas dalimis ištraukė vyriškį iš bulvių tarkavimo mašinos, ir apie tai bus galima papasakoti anūkams. Tačiau nuo Hendrasen nužudymo jis nematė nė vienos žmogžudystės, ir dabar taip pat neturėjo jokio noro pamatyti.

Roskas nežinojo, ar lengviau atsipūsti, ar pasišlykštėti nuo to, ką rado ant Trentonų lovos paklodžių.

Jis grįžo prie mašinos ir paskambino į centrą.

Kai suskambėjo telefonas, Vikas su Rodžeriu atsikėlę sėdėjo priešais televizorių, beveik be žodžių traukdami cigaretę po cigaretės. Per televizorių rodė originalią "Frankenšteino" versiją. Buvo dvidešimt po pirmos.

Vikas nukėlė telefono ragelį, jam dar nespėjus iki galo suskambėti pirmą kartą.

- Alio? Dona? Ar tai...

- Ar tai ponas Trentonas? - pasigirdo vyriškas balsas.

- Taip.

- Skambina šerifas Banermenas, pone Trentonai. Apgailestauju, bet turėsiu jus nuliūdinti. Man labai...

- Ar jie negyvi? - paklausė Vikas.

Staiga jis pasijuto visiškai nerealus ir dvimatis tarytum tolimas veidas iš seno filmo, kokį jiedu su Rodžeriu dabar žiūrėjo. Klausimas išlėkė visai natūraliai. Akies krašteliu Vikas pastebėjo judant Rodžerio šešėlį, kai šis iš karto atsistojo. Nesvarbu. Dabar viskas buvo nesvarbu. Per tas kelias sekundes, kai Vikas pakėlė telefono ragelį, jis turėjo progą peržvelgti savo gyvenimą ir suprato, kad viskas tebuvo popierinės dekoracijos ir netikri veidai.

- Pone Trentonai, pareigūnas Fišeris nuvyko...

- Praleiskite visą tą oficialų šlamštą ir atsakykite į mano klausimą. Ar jie negyvi?

Vikas pasisuko į Rodžerį, kurio veidas buvo pilkas ir nustėręs. Už jo televizoriaus ekrane netikras vėjo malūnas sukosi priešais netikrą dangų.

- Rodži, ar turi cigaretę?

Rodžeris padavė vieną.

- Pone Trentonai, ar jūs vis dar klausotės?

- Taip. Ar jie negyvi?

- Mes neturime jokio supratimo, kur dabar yra jūsų žmona ir sūnus, - atsakė Banermenas, ir staiga visi Viko organai grįžo į savo vietas.

Pasaulis vėl įgavo spalvas. Vikas pradėjo drebėti. Neuždegta cigaretė krūpčiojo tarp dantų.

- Kas atsitiko? Ką jūs žinote? Sakėte, esąs Banermenas?

- Kasl apygardos šerifas. Ir jei duosite man minutėlę, aš jums papasakosiu, ką žinau.

- Taip, gerai.

Dabar Vikas išsigando: viskas vyko pernelyg jau greitai.

- Dvyliktą trisdešimt keturios pareigūnas Fišeris buvo pasiųstas į Larčo gatvės aštuoniasdešimt trečią namą, kaip jūs ir prašėte. Jis užtikrino, kad įvažiavimo keliuke ir garaže nebuvo jokios mašinos. Fišeris kelis kartus paskambino į duris, ir kai niekas neatsakė, pasinaudojo raktu iš po verandos atbrailos. Jis rado visiškai nuniokotą

namą. Baldai apversti aukštyn kojom, alkoholio buteliai sudaužyti, skalbimo milteliai išbarstyti ant virtuvės grindų ir baldų...

- Viešpatie, Kempas, - sušnibždėjo Vikas.

Galvoje ėmė suktis klausimas iš raštelio: "AR *tau* KILO KOKIŲ NORS KLAUSIMŲ?" Jis prisiminė - tada pagalvojo, kad, nežiūrint į visa kita, raštelis bylojo apie vyriškio psichikos sutrikimus. Žiaurus kerštas už atstūmimą. Ką dabar iškrėtė Kempas? Ką jis dar padarė be to, kad siautėjo po namus it harpija mūšio lauke?

- Pone Trentonai?

- Aš klausau.

Banermenas atsikrenkštė tarytum jam būtų sunku kalbėti.

- Pareigūnas Fišeris užlipo į viršų. Viršuje niekas nepaliesta, tačiau jis rado pėdsakus... na, tokio balto skysčio, tikriausiai spermos, ant lovos paklodžių miegamajame, - šerifas nutilo ir komišku balsu pridūrė. - Akivaizdu, kad lovoje nemiegota.

- Kur mano žmona? - Vikas suriko į telefono ragelį. - Kur mano sūnus? Ar nieko nežinote?

- Nusiramink, - patarė Rodžeris, padėdamas ranką ant Viko peties. Rodžeriui buvo lengva taip sakyti. Jo žmona miegojo savo lovoje. Kaip ir dvynukės. Vikas numetė jo ranką.

- Pone Trentonai, galiu jums tik pasakyti, kad Valstijos policijos detektyvų komanda dirba jūsų namuose, o jiems padeda mano vyrai. Nei miegamasis, nei sūnaus kambarys nesujaukti.

- Išskyrus spermą ant mūsų lovos, - piktai drėbė Vikas, ir Rodžeris krūptelėjo it žaibo trenktas.

- Na, taip, - sutrikęs atsakė Banermenas. - Bet noriu pasakyti, kad nėra jokių - kaip čia pasakius - smurto prieš asmenį ar asmenis žymių. Panašu į tiesioginį vandalizmą.

- Tad kur tada Dona ir Tedas?

Grubumas virto sumišimu, ir Vikas pajuto mažo berniuko ašaras, besikaupiančias akių kašteliuose.

- Kol kas mes nežinome.

Kempas... o, Dieve, o jei jie pas Kempą?

Akimirką prieš akis šmėžtelėjo praeitą naktį sapnuoto košmaro fragmentai: Dona su Tedu, besislepiantys urve, nes juos puola kažkoks siaubingas žvėris, - ir dingo.

- Jei jūs nutuokiate, kas tai galėjo padaryti, pone Trentonai...

- Važiuoju į oro uostą išsinuomoti mašinos, - tarė Vikas. - Penktą valandą būsiu pas jus.

Banermenas kantriai kalbėjo toliau:

- Taip, pone Trentonai. Bet jei jūsų žmonos ir sūnaus dingimas yra kaip nors susijęs su vandalizmu, laikas labai brangus. Jei nors kiek nutuokiate, kas griežia dantį ant jūsų ir jūsų žmonos...

- Kempas, - iškošė Vikas, nes nebegalėjo sulaikyti ašarų. Jautė - jos rieda skruostais. - Tai Kempas, esu tikras, kad tai Kempas. O, Dieve, o jei jis juos pagrobė?

- Kas tas Kempas? - paklausė Banermenas. Dabar jo balsas nebebuvo sumišęs, o skambėjo reikliai ir griežtai.

Vikas laikė ragelį dešinėje rankoje. Kaire užsidengė veidą, taip pasislėpdamas nuo Rodžerio, nuo viešbučio kambario, nuo televizoriaus garsų, nuo visko. Dabar Vikas stovėjo tamsoje, vienas su savo drebančiu balsu ir karštomis, deginančiomis ašaromis.

- Stivas Kempas. Jis mieste turėjo dirbtuvę “Kaimo baldžius”. Dabar jau išvykęs. Bent jau mano žmona taip sakė. Jis ir mano žmona... Dona... jie... jie turėjo... jie turėjo romaną. Bet tai ilgai nesitęsė. Ji pasakė jam, kad viskas baigta. Aš tai sužinojau, nes jis parašė man laišką. Labai... labai nešvankų laišką. Jis norėjo atkeršyti. Manau, jam nepatinka pralaimėti. Tai... tai tik sušvelninta to laiškelio versija.

Vikas pasitrynė rankomis akis, sukeldamas raudonų kibirkštėlių galaktiką.

- Galbūt jam nepatiko, kad mūsų santuoka neiširo. O galbūt jis tik... baisiai susinervino. Dona sakė, kad jis susinervindavo, pralošęs teniso partiją. Net nepaspausdavo varžovui rankos. Klausimas... - staiga balsas užslopo, ir Vikui teko atsikrenkšti. Tarytum juosta smaugė kaklą. - Manau, klausimas toks - kaip toli jis gali eiti? Jis

galėjo juos išsivežti, Banermenai. Kiek žinau, jis taip galėtų padaryti.

Kitame laido gale stojo tyla; ne, ne visai tyla. Girdėjosi pieštuko brėžimas per popierių. Rodžeris vėl uždėjo ranką Vikui ant peties, ir šįkart, dėkingas už šilumą, Vikas jos nenustūmė. Jam buvo šalta.

- Pone Trentonai, ar turite Kempo laiškelį?

- Ne, aš jį suplėšiau. Atleiskite, bet tokiomis aplinkybėmis...

- Ar jis kartais nebuvo parašytas didžiosiomis raidėmis?

- Taip. Tikrai.

- Pareigūnas Fišeris rado raštelį, parašytą didžiosiomis raidėmis, žinučių bloknote virtuvėje: "Aš šį tą tau palikau viršuje, mažyte".

Vikas sugriežė dantimis. Paskutinė viltis, kad tai padarė kas nors kitas - vagis ar kokie vaikai - dingo. Užlipk į viršų ir pažiūrėk, ką tau palikau ant lovos. Tai Kempas. Eilutė bloknote panaši į Kempo raštelį.

- Raštelis parodo, kad jūsų žmonos nebuvo namie, kai jis tai padarė, - tęsė Banermenas, bet netgi būdamas šoko būsenoje, šerifo balse Vikas išgirdo netikrumo gaidelę.

- Ji galėjo grįžti, kai jis dar ten buvo, ir jūs tai puikiai žinote, - niūriai burbtelėjo Vikas. - Grįžti iš parduotuvės ar po karbiuratoriaus remonto.

- Kokią mašiną turėjo Kempas? Ar žinote?

- Jis turėjo furgoną.

- Kokios spalvos?

- Nežinau.

- Pone Trentonai, patarčiau jums grįžti iš Bostono. Ir jei išsinuomosite mašiną, neskubėkite. Būtų siaubinga, jei jūsų artimieji grįžtų sveiki ir gyvi, o jūs užsimuštumėte pakeliui į namus.

- Taip, gerai.

Vikas nenorėjo niekur važiuoti nei greitai, nei lėtai. Jis norėjo pasislėpti. Dar daugiau, jis norėjo susigrąžinti paskutines šešias dienas.

- Ir dar, pone.

- Ką?

- Važiuodamas namo, mintyse sudarykite žmonos draugų ir pažįstamų sąrašą. Vis dar yra tikimybė, kad ji nusprendė pas ką nors pernakvoti.

- Žinoma.

- Dabar svarbiausia neužmiršti, kad nėra jokių smurto žymių.

- Visas pirmas aukštas virto chaosu. Man tai labai panašu į smurtą.

- Taip, - nesmagiai sutiko Banermenas. - Ką gi.

- Aš atvažiuoju, - tarė Vikas ir padėjo ragelį.

- Vikai, man taip gaila, - pareiškė užuojautą Rodžeris.

Vikas negalėjo pažvelgti savo senam draugui į akis. *Įstatė ragus,* - mąstė jis. - *Ar gi ne taip anglai sako? Dabar ir Rodžeris žino, kad man įstatė ragus.*

- Viskas gerai, - rengdamasis burbtelėjo Vikas.

- Tiek visko tavo galvoje... o tu leidaisi į šią kelionę?

- O kas iš to, jei būčiau pasilikęs namie? - paklausė Vikas. - Taip jau atsitiko. Aš... aš sužinojau tik ketvirtadienį. Maniau... atstumas... laikas apmąstymams... ateitis... nežinau, mąsčiau apie visus tuos sušiktus dalykus. O dabar štai tau.

- Tai ne tavo kaltė, - sąžiningai tarė Rodžeris.

- Rodži, dabar aš nebežinau, kas mano kaltė, o kas - ne. Aš nerimauju dėl Donos ir kraustausi iš proto dėl Tedo. Noriu grįšti namo. Ir noriu sukapoti tą šunsnukį Kempą į gabalus. Aš... - Viko balsas ėmė kilti ir vėl staigiai pritilo. Akimirką jis pasijautė senas ir nusidėvėjęs. Tada priėjo prie lagamino ir ėmė traukti švarius drabužius. - Ar gali paskambinti į “Avis” oro uostą ir išnuomoti man mašiną? Mano piniginė ant naktinio staliuko. Jiems prireiks “American Express” kortelės numerio.

- Paskambinsiu už mus abu. Aš grįštu su tavim.

- Ne.

- Bet...

- Bet nieko.

Vikas įsinėrė į tamsiai mėlynus marškinius. Jis jau buvo beveik juos užsisagstęs, kai pastebėjo, jog vienas skvernas ilgesnis už kitą. Vikas greitai atsisegiojo ir atliko darbą iš naujo. Jis judėjo, o tai buvo daug geriau, tačiau nerealumo jausmas neišnyko. Vikas vis galvojo apie kino kadrus, kur itališkas marmuras tėra tik spalvotas popierius; kur visi kambariai baigiasi už kameros matomumo lauko; ir kur visada kas nors išlenda su kadro numeriu rankose. Kadras Nr.41, Vikas įtikina Rodžerį toliau vienam dirbti darbą. Jis buvo aktorius, o tai - kažkoks nesąmoningai absurdiškas filmas. Bet vis tiek buvo nenuginčijamai geriau, kai kūnas judėjo.

- Ei, vyruti...

- Rodžeri, tai nieko nekeičia situacijoje tarp "Ad Worx" ir Šarpo kompanijos. Aš atvykau kartu su tavim, po to, kai sužinojau apie Doną ir Kempą, iš dalies dėl to, kad norėjau būti įvykių sūkuryje - manau, niekas nenorėtų reklamuoti, sužinojęs, kad jo žmona jam neištikima, - tačiau labiausiai dėl to, kad žinojau, jog žmonės, kurie priklauso nuo mūsų, turi valgyti, nežiūrint į tai, su kuo mano žmona eina į lovą.

- Nekankink savęs, Vikai. Nusiramink.

- Negaliu. Netgi dabar negaliu liautis.

- O aš negaliu važiuoti į Niujorką tarsi niekur nieko!

- Kiek žinome, nieko ir neįvyko. Faras tik tai ir kalė man į galvą. *Gali* tęsti darbą. Galbūt viskas bus tik šarada, bet... žmonės turi *bandyti*, Rodžeri. Kito ir nelieka. Be to, kuo tu galėtum padėti Meine?

- Viešpatie, tai neteisinga. Neteisinga.

- Visai ne. Kai tik ką sužinosiu, paskambinsiu tau į Biltmorį, - Vikas užsisegė kelnes ir užsimovė batus. - O dabar paskambink į "Avis". Apačioje pasigausiu taksi iki Logano. Užrašysiu tau savo kreditinės kortelės numerį.

Vikas atsisuko, ir Rodžeris nevikriai, bet neįtikėtinai stipriai jį apkabino. Vikas atsakė tuo pačiu, įsikniaubęs skruostu į Rodžerio petį.

- Aš melsiuos, kad viskas būtų gerai, - sušnibždėjo Rodžeris.

- Gerai, - tarė Vikas ir išėjo.

Leisdžiantis žemyn, liftas tyliai burzgė - *atrodo, kad visai nejuda,* - pamanė Vikas. - *Tai garso efektas.* Du girtuokliai, viens kitą paremdami, įgriuvo į liftą pirmame aukšte, kai jis išlipo. *Priedai,* - pagalvojo Vikas.

Jis pasikalbėjo su durininku - dar vienu priedu - ir po penkių minučių taksi privažiavo prie mėlynos viešbučio pastogės.

Taksi vairuotojas buvo tylus juodukas. Jis klausėsi soul stiliaus radijo stoties. Kol taksi tuščiomis gatvėmis važiavo į Logano oro uostą, "Temptations" visą laiką dainavo "Jėgą". *Velniškai geras filmo apipavidalinimas,* - mąstė Vikas. Dainai pasibaigus, didžėjus perskaitė oro prognozę. Vakar buvo karšta, sakė jis, bet tai dar niekis, broliai ir seserys. Šiandien bus karščiausia vasaros diena, galbūt sumuš visus rekordus. Didysis stoties oro prognozuotojas Žemaslėgis Maknelis žadėjo virš 100 laipsnių žemyne ir nė kiek ne vėsiau pakrantėje. Didžiulės šilto nejudraus oro masės pajudėjo iš pietų, ir dabar aukštas slėgis jas laikė virš Naujosios Anglijos. "Taigi, nieko daugiau nelaukit ir į paplūdimį traukit, - užbaigė didžėjus. - Jokio malonumo trainiotis mieste, o kad tai jums įrodyčiau, štai Maiklo Džeksono daina "Nuo sienos".

Oro prognozė Vikui beveik nieko nereiškė, bet ji būtų dar labiau išgąsdinusi Doną, jei tik ji būtų žinojusi.

Kaip ir vakar, Čeritė nubudo dar prieš auštant. Ji prabudo ištempusi ausis, nors ir pati nesuprato, ką nori išgirsti. Bet po to prisiminė. Lentų girgždėjimas. Žingsniai. Ji klausėsi, ar sūnus ir vėl vaikščios per miegus.

Tačiau name buvo tylu.

Čeritė išlipo iš lovos, priėjo prie durų ir iškišo galvą į koridorių. Jis buvo tuščias. Kiek padvejojusi, nuslinko iki Breto kambario ir pažvelgė vidun. Iš po antklodės kyšojo tik plaukų kuokštas. Jei jis ir vaikščiojo, tai dar prieš jai pabundant. Bretas ramiai miegojo.

Čeritė sugrįžo į savo kambarį ir, atsisėdusi ant lovos, pažvelgė į blyškią liniją horizonte. Ji jau žinojo, kad priėmė sprendimą. Kažkaip paslapčia, bemiegodama. Dabar, rytmečio šviesoje, Čeritė suvokė savo sprendimą ir galėjo jį pateisinti.

Ji netapo našta seseriai Holei, kaip kad tikėjosi. Tik vakar Holė kreditine kortele atsiskaitė už pietus. O vakar vakare ji ėmė taukšti Čeritei, kiek tas ar anas kainavo: keturių durų "Biuikas", spalvotas "Sony" televizorius, parketas koridoriuje. Tarytum kiekvienas daiktas vis dar turėtų nematomas etiketes su kainomis ir visada turės.

Čeritei patiko sesuo. Holė buvo atsidavusi, geraširdė, impulsyvi, mylinti ir švelni. Tačiau jos gyvenimo būdas privertė nuslėpti kai kurias negailestingas tiesas apie jųdviejų su Čerite vargingą kaimišką gyvenimą Meine; tiesas, kurios daugiau ar mažiau pastūmėjo Čeritę į Džo Kemberio rankas, kai tuo tarpu sėkmė - visai tokia pat, kaip Čeritės laimėtas loterijos bilietas - leido Holei sutikti Džimą ir visam laikui pabėgti iš namų.

Čeritė bijojo papasakoti Holei, jog šimtą metų prašė Džo leidimo atvažiuoti čionai; kad ši kelionė įvyko tik tada, kai ji brutaliai pasipriešino; kad Džo vos jos neišvanojo diržu... Čeritė bijojo, kad jei išklotų Holei šiuos dalykus, jos sesuo baisiausiai pasipiktintų, tačiau nesugalvotų nieko naudingo ir racionalaus. Kodėl baisiausiai pasipiktintų? Tikriausiai todėl, kad giliai sieloje, kuriai jokie "Biuikai", "Sony" televizoriai ir parketai niekada nesuteiks ramybės, Holė pripažino, kad ji per plauką išvengė tokios pat santuokos ir gyvenimo. Čeritė nieko nepasakė, kadangi Holė įsitvirtino aukštesniosios vidurinės klasės priemiestiniame gyvenime it atsargus kareivis prie lapės olos. Ji nieko nepasakė, nes baisus pasipiktinimas neišspęstų jos problemų. Čeritė nieko nepasakė, nes niekas nenori atrodyti it bukaprotis, gyvenantis dienų dienas ir metų metus su nemaloniu, nedraugingu ir kartais gąsdinančiu vyru. Čeritė suprato, kad ne viską galima sakyti. Ir ne dėl gėdos. Kartais daug geriau paprasčiausiai nutylėti.

Čeritė nutylėjo daugiausia dėl to, kad tai buvo jos pačios problemos. Bretas buvo jos bėda... o per pastarąsias dvi dienas ji vis labiau

įtikėjo, kad Breto gyvenimas priklausys ne nuo jos ar Džo, bet nuo jo paties.

Nebus jokių skyrybų. Čeritė ir toliau tęs nepertraukiamą partizaninį karą su Džo dėl sūnaus sielos... kad ir kokios būtų pasekmės. Jaudindamasi, kad Bretas nori rungtis su tėvu, ji turbūt pamiršo - arba praleido pro pirštus, - kad ateina toks laikas, kai vaikai tampa teisėjais, o tėvai - ir motina, ir tėvas - atsiduria teisiamųjų suole. Bretas pastebėjo, kaip Holė puikavosi savo kreditinėmis kortelėmis. Čeritė galėjo tik tikėtis, kad jis pastebės, kaip jo tėvas valgo su skrybėle ant galvos... ir dar daug ką.

Aušo rytas. Čeritė nukabino nuo durų savo chalatą ir apsivilko. Ji norėjo palįsti po dušu, tačiau to nedarys, kol visi nepabus. Svetimi. Tokie jiedu čia buvo. Dabar netgi Holės veidas atrodė svetimas, visai nepanašus į veidą nuotraukų albume, kurį Čeritė atsivežė su savimi... netgi pati Holė suglumusi žvelgė į tas nuotraukas.

Jiedu grįš atgal į Kasl Roką, atgal į namą 3-ojo Miesto kelio gale, atgal pas Džo. Čeritė vėl suims į rankas savo gyvenimo gijas, ir vėl gyvenimas tęsis. Taip bus geriausia.

Čeritė priminė sau prieš septynias privalanti paskambinti Alvai, kai jis dar pusryčiaus.

Buvo šešios valandos ryto, kai Tedui prasidėjo konvulsijos.

Jis pabudo iš miego apie 5:15 ir prikėlė Doną iš snaudulio, skųsdamasis, kad norįs valgyti ir gerti. Dona pirmąkart suprato, kad ir ji alkana, tarytum Tedas būtų paspaudęs mygtuką, slypintį kažkur giliai jos viduje. Dona jautė troškulį - jis buvo pastovus, bet ji neprisiminė, kad nuo vakar ryto būtų galvojusi apie maistą. Dabar tiesiog mirė iš bado.

Dona kaip įmanydama nuramino Tedą, kalbėdama sau pačiai bereikšmius žodžius: tuoj pasirodys žmonės, kurie išvys blogą šunį ir juos išgelbės.

Realios tebuvo mintys apie maistą.

Pavyzdžiui, apie pusryčius: du kiaušiniai, pakepti svieste. Apskrudinta balta duona. Didelės stiklinės ką tik išspaustų apelsinų

sulčių, tokių šaltų, kad net stiklinė rasoja. Kanadietiška bekoniena. Bulvytės. Sėlenų javainiai su grietinėle ir mėlynėmis ant viršaus - Donos tėvas vadino juos "mėlynkėmis", ir tai baisiausiai siutino jos motiną.

Donos pilvas garsiai sugurgė, ir Tedas nusijuokė. Jo juokas nustebino Doną ir tuo pačiu nudžiugino netikėtumu, tarytum ji būtų radusi rožę, augančią šiukšlių krūvoje. Dona taip pat šyptelėjo. Nuo šypsenos suskaudo lūpas.

- Girdėjai?

- Tu taip pat alkana, ar ne?

- Na, aš neatsisakyčiau kiaušininio "Makmafino", jei kas nors jį man mestelėtų.

Tedo pilvas sugurgė, ir jie vėl abu nusijuokė. Kieme Kudžas pastatė ausis ir suurzgė, žiūrėdamas į tą pusę, iš kur sklido juokas. Akimirką taisėsi atsistoti ir galbūt pulti mašiną, bet vėl sunkiai klestelėjo ant pasturgalio ir nulenkė galvą.

Dona pajuto neracionalų nuotaikos pakylėjimą, kuris visada atsirasdavo išaušus rytui. Be abejo, viskas greitai baigsis. Be abejo, blogiausia jau praeity. Sėkmė buvo nuo jų nusisukusi, bet greitai situacija pasikeis.

Tedas vėl tapo panašus į save. Per daug išbalęs ir pavargęs, tačiau vis tiek senasis Tedis. Dona apkabino jį, o jis apkabino ją. Skausmas pilve atslūgo, nors įbrėžimai atrodė išbrinkę ir paraudę. Koja atrodė blogiau, tačiau Dona galėjo ją sulenkti, nors labai skaudėjo ir vėl pradėjo kraujuoti. Tikrai liks randas.

Jiedu prakalbėjo gal keturiasdešimt minučių. Bandydama nuraminti Tedą ir palengvinti abiems praleisti laiką, Dona pasiūlė "Dvidešimt klausimų". Tedas noriai sutiko. Jis niekada pakankamai neprisižaizdavo: sunkiausia būdavo prikalbinti pažaisti kurį nors tėvą. Jiedu žaidė ketvirtą žaidimą, kai prasidėjo konvulsijos.

Dona jau gerokai anksčiau suprato, kad Tedas omeny turėjo Fredą Redingą, draugą iš dieninės stovyklos, tačiau vis tiek klausinėjo toliau.

- Ar jo plaukai raudoni?

- Ne, jis... jis... jis...

Staiga Tedui užgniaužė kvapą. Jis dusdamas sukrenkštė. Nuo to garso Dona iš baimės beveik prarado balsą.

- Tedai? *Tedai?*

Tedas sužiopčiojo ir susiėmė už gerklės, palikdamas raudonus įspaudimus. Jo akys išsprogo, tebolavo tik balti obuoliai.

- *Tedai*!

Dona sugriebė jį ir papurtė. Tedo Adomo obuolys smarkiai kilnojosi it mechaninis meškiukas ant pagaliuko. Tedas be tikslo sumaskatavo rankomis ir vėl įsikibo į gerklę. Jis ėmė dusti it žvėris.

Akimirką Dona visiškai užmiršo, kur esanti. Ji sugriebė durų rankeną, paspaudė ją į viršų ir atidarė "Pinto" duris, tarytum būtų supermarketo stovėjimo aikštelėje, o netoliese galėtų rasti pagalbos.

Kudžas iškart pašoko ant kojų. Jis liuoktelėjo mašinos link, kai durys buvo pusiau praviros, ir durys tikriausiai išgelbėjo Doną nuo mirties. Kudžas trenkėsi į jas, atšoko atgal ir urgzdamas vėl puolė. Skystos išmatos pabiro ant žvyro.

Dona suriko ir užtrenkė duris. Kudžas vėl liuoktelėjo, dar labiau įlenkdamas duris į vidų. Įsibėgėjęs trenkėsi į langą. Staiga sidabrinį įtrūkimą išgražino pustuzinis intakų. Kudžas vėl trenkėsi į durų stiklą, kuris įlinko į vidų, vis dar vientisas, bet labai sutrūkinėjęs. Išorinis pasaulis tapo pienine dėme.

Jei jis vėl puls...

Tačiau Kudžas pasitraukė, laukdamas, ką ji darys toliau.

Dona atsisuko į sūnų.

Visas Tedo kūnas trūkčiojo lyg per epilepsijos priepuolį. Jo nugara buvo išsilenkusi, užpakaliukas kilnojosi. Veidas visai išbalo. Venos smilkiniuose išpampo. Trejus metus (du paskutinius vidurinės mokyklos ir pirmuosius koledžo metus) Dona dirbo savanore ligoninėje, todėl žinojo, kas čia vyksta. Tedas neprarijo liežuvio - tikrovėje tai neįmanoma. Tačiau jo liežuvis nuslydo žemyn ir dabar blokavo kvėpuojamąją gerklę. Tedas duso jos akyse.

Kaire ranka Dona sugriebė sūnaus smakrą ir praplėšė burną. Panikos apimta, ji tapo grubi - išgirdo, kaip sugirgždėjo žandikaulių sausgyslės. Labai giliai, kur kada nors galbūt išaugs protiniai dantys, Dona pirštais užčiuopė liežuvio galiuką, pabandė jį sučiupti, bet nepavyko: jis buvo šlapias ir slidus it unguriukas. Dona pabandė suspausti liežuvį nykščiu ir smiliumi, vos jausdama, kaip daužosi širdis. *Ko gero, aš jo netenku,* - pamanė ji. - *O, gerasis Dieve, aš netenku savo sūnaus.*

Staiga Tedas sukando dantis. Iš pirštų ir jo persikreipusių lūpų pasipylė kraujas ir nubėgo smakru. Dona beveik nejautė skausmo. Tedo kojos ėmė pašėlusiai daužytis į "Pinto" grindis. Dona beviltiškai bandė sugriebti liežuvio galiuką. Pavyko... bet jis vėl išslydo pro pirštus.

(*šuo, prakeiktas šuo, tai jo kaltė, sumautas prakeiktas šunpalaikis, PRISIEKIU DIEVU, AŠ TAVE UŽMUŠIU*)

Tedas vėl sukando jos pirštus, bet pagaliau Dona sugriebė liežuvį ir nedvejodama suleido nagus į jį bei lyg užuolaidą patraukė pirmyn. Tuo pačiu metu kitą ranką ji pakišo po Tedo smakru ir atvertė jo galvą, įleisdama į burną kuo daugiau oro. Tedas vėl sužiopčiojo. Pasigirdo duslus garsas, panašus į senio, sergančio emfizema, kvėpavimą. Tedas atsikrenkštė.

Dona pliaukštelėjo jam per žandą. Taip padarė, nes nežinojo, ką daugiau daryti.

Tedas paskutinįkart atsikrenkštė ir ėmė šnopuoti. Dona ir pati šnopavo. Svaigulio bangos skrodė ją be atvangos. Ji kažkaip sugebėjo sulenkti sužeistąją koją, ir dabar per ją bėgo šiltos kraujo srovelės.

- Tedai! - sušvokštė Dona. - Tedai, ar girdi mane?

Jis linktelėjo galvą. Nežymiai. Bet akių neatmerkė.

- Nusiramink. Noriu, kad atsipalaiduotum.

- ... noriu namo... mamyte... pabaisa...

- Ša, Tedi. Nekalbėk ir negalvok apie pabaisas. Štai.

"Pabaisos žodžiai" nukrito ant grindų. Dona pakėlė geltoną popieriaus lapelį ir įdėjo į Tedo delną. Tedas stipriai jį sugniaužė.

- Dabar lėtai ir reguliariai kvėpuok, Tedai. Mes grįšime namo. Tik kvėpuok lėtai ir reguliariai.

Donos akys nuklydo toliau, ir vėl ji pastebėjo beisbolo lazdą izoliacija apvyniota rankena, gulinčią aukštose žolėse dešiniame keliuko pakrašty.

- Tik nusiramink, Tedai, ar gali nurimti?

Tedas, neatmerkdamas akių, nežymiai linktelėjo.

- Tik dar truputėlį, brangusis. Aš pažadu. Aš pažadu.

Lauke švito. Jau dabar buvo šilta. Mažytėje mašinėlėje karštis vis didėjo.

Vikas grįžo namo dvidešimt šeštos. Tuo metu, kai jo žmona bandė ištraukti sūnaus liežuvį, jis vaikštinėjo po svetainę ir susimąstęs dėliojo daiktus į vietas. Banermenas, Valstijos policijos detektyvas ir detektyvas iš apygardos prokuratūros sėdėjo ant ilgos sofos ir gėrė tirpią kavą.

- Aš jau pasakiau viską, ką žinau, - kalbėjo Vikas. - Jei ji ne pas žmones, kuriems skambinote, tai ji su nieku, - Vikas rankose laikė šluotą ir šiukšlių samtelį, o iš virtuvinės spintos turėjo atsinešęs šiukšlių maišus. Jis įmetė į maišą skambančias šukes. - Nebent ji su Kempu.

Stojo nejauki tyla. Vikas dar niekad nebuvo toks pavargęs, kaip dabar, tačiau negalėjo patikėti, kad pajėgtų užmigti, jei tik kas nesuleistų vaistų. Vikui nekaip sekėsi mąstyti. Praėjus dešimčiai minučių po jo sugrįžimo, suskambo telefonas, ir jis puolė prie jo lyg žvėris, nekreipdamas dėmesio į apygardos prokuratūros atstovo teiginį, jog tikriausiai skambina jam. Tačiau skambino Rodžeris, norėdamas sužinoti, ar Vikas laimingai sugrįžo namo ir ar yra kokių naujienų.

Buvo šiokių tokių naujienų, tačiau visos beprotiškai nereikšmingos. Namuose - pilna pirštų atspaudų, o ekspertų komanda pirštų atspaudus paėmė iš Augustos ir iš gyvenamų patalpų šalia baldų atnaujinimo dirbtuvės, kur iki šiol dirbo Stivenas Kempas. Netrukus

atspaudus palygins ir tada paaiškės, ar Kempas suniokojo namus. Vikui to net nereikėjo: jis jau seniai jautė, kad tai Kempas.

Valstijos policijos detektyvas pasiteiravo apie Kempo furgoną. Tai buvo pilkšvos spalvos 1971-ųjų "Fordas Econoline" su Meino numeriais 641-644, tačiau iš Kempo namo savininko sužinota - jie išvertė jį iš lovos ketvirtą valandą ryto, - kad ant furgono šonų buvo išpiešti dykumos paveikslėliai: piliakalniai, statkalniai ir smėlio kopos. Ant užpakalinio buferio buvo du lipdukai: "SKALDYK MALKAS, NE ATOMUS" ir "RONALDAS REIGANAS NUŠOVĖ J.R.". Labai linksmas vyrukas tas Stivas Kempas, tačiau piešiniai ir lipdukai palengvino furgono atpažinimo darbą, ir jei puošmenų neatsikratė, tai Kempą suras dar iki dienos pabaigos. Pranešimas apie sulaikymą buvo išsiųstas į visas Naujosios Anglijos valstijas ir į šiaurinį Niujorką. Be to, Portlendo ir Bostono FTB gavo pranešimus apie galimą pagrobimą, ir dabar ieškojo Stivo Kempo vardo savo bylose Vašingtone. Jie ras tris nereikšmingus įrašus dėl seniai įvykusių protesto akcijų prieš Vietnamo karą dar 1968 - 1970-aisiais.

- Mane neramina tik vienas dalykas, - prabilo apygardos prokuratūros atstovas. Ant kelių jis laikė bloknotą, tačiau Vikas jau buvo viską jiems pasakęs. Vyriškis iš Augustos tik tuščiai leido laiką. - Būsiu atviras, tai mane velniškai neramina.

- Kas? - paklausė Vikas.

Jis pakėlė šeimos portretą, pažvelgė į jį ir taip papurtė, kad stiklo šukės skardžiai nugarmėjo į šiukšlių maišą.

- Mašina. Kur jūsų žmonos mašina?

Jo pavardė buvo Meisenas su "e", kaip jis pabrėžė Vikui, paspausdamas jam ranką. Dabar jis priėjo prie lango, tapšnodamas bloknotu per koją. Senoji Viko sportinė mašina stovėjo įvažiavimo keliuke šalia Banermeno policijos mašinos. Vikas pasiėmė ją iš Portlendo oro uosto ir paliko ten išsinuomotą iš "Avis" mašiną, kuria atvažiavo iš Bostono.

- Ką tai turi bendra? - paklausė Vikas.

Meisenas gūžtelėjo pečiais.

- Galbūt nieko. O galbūt ir viską. Tikriausiai nieko, bet man tai nepatinka. Kempas atvažiavo čionai, tiesa? Ir pagrobė jūsų žmoną ir sūnų. Kodėl? Jis - beprotis. Tai pakankamai svari priežastis. Negalėjo pralaimėti. Galbūt tai jo iškreiptas pokštų supratimas.

Vikas ir pats beveik pažodžiui jau buvo pareiškęs tokią pat nuomonę.

- Tai ką gi jis padarė? Sukišo juos į savo furgoną su dykumų piešiniais ant šonų. Jis arba bėga su jais, arba kur nors pasislėpė. Tiesa?

- Taip, to aš ir bijau...

Meisenas nuo lango atsigręžė į Viką.

- Tai kur gi mašina?

- Na, - Vikas pabandė mąstyti, bet nesisekė. Jis jautėsi pavargęs. - Galbūt...

- Galbūt jis turėjo bendrininką, kuris išvažiavo mašina, - pertraukė Meisenas. - Tai tikriausiai reikštų pagrobimą dėl išpirkos. Jei jis šiaip išsivežė juos, tai jam, ko gero, akimirką aptemo protas. Jei tai pagrobimas dėl pinigų, tai kam paimti ir mašiną? Kad pasikeistų? Nesąmonė. Tokį "Pinto" beveik taip pat lengva atpažinti. Tad kartoju, - jei nebuvo jokio bendrininko, jei jis buvo vienas, tai kas pagrobė mašiną?

- Galbūt jis pats sugrįžo ir ją paėmė, - sumurmėjo Valstijos policijos detektyvas. - Paslėpė berniuką su ponia ir grįžo paimti mašinos.

- Tai gana sudėtinga be bendrininko, - paprieštaravo Meisenas, - bet, manau, kad jis galėjo taip padaryti. Nuvežti juos kur nors ir pareiti atgal paiimti ponios Trenton "Pinto" arba nuvežti juos kur nors toli ir sugrįžti autostopu atgal. Bet kam?

Pirmą kartą prabilo Banermenas.

- Ji pati galėjo išvažiuoti.

Meisenas, pakėlęs antakius, staigiai pasisuko į jį.

- Jei jis su savimi pasiėmė berniuką, - Banermenas žvilgtelėjo į Viką ir nežymiai linktelėjo. - Apgailestauju, pone Trentonai, bet jei

Kempas pasiėmė berniuką, pririšo jį, prikišo ginklą prie smilkinio ir liepė jūsų žmonai sekti iš paskos, pagrasinęs, kad kas nors gali atsitikti sūnui, jei ji pabandys gudrauti ir pasukti į šalį ar sumirksės šviesomis...

Vikas linktelėjo, pasišlykštėjęs nuo prieš akis stojusio vaizdo.

Banermenas, regis, erzino Meiseną, galbūt todėl, kad jis pats nepagalvojo apie tokią galimybę.

- Aš kartoju: kuriems galams?

Banermenas papurtė galvą. Vikas irgi nesugalvojo jokios priežasties, kam Kempui būtų prireikę Donos automobilio.

Meisenas užsidegė cigaretę, nusikosėjo ir apsidairė, ieškodamas peleninės.

- Atleiskit, - atsiprašė Vikas, vėl pasijusdamas aktoriumi, sakančiu savo tekstą. - Dvi peleninės sudaužytos. Atnešiu iš virtuvės.

Meisenas išėjo kartu su juo, paėmė peleninę ir tarė:

- Jei neprieštaraujate, gal išeitume ant laiptų? Bus velniškai karšta diena. Man tokios dienos patinka, tik ne liepos mėnesio karščiai.

- Gerai, - neprieštaravo Vikas.

Kai jiedu išėjo laukan, jis žvilgtelėjo į termometrą - barometrą, prisuktą prie namo, ... Donos dovana per praeitas Kalėdas. Termometras jau rodė 73 laipsnius. Barometro rodyklė stovėjo kvadratėlyje su užrašu “VIDUTINIS”.

- Pasiaiškinkime dar kartą, - prabilo Meisenas. - Tai man neduoda ramybės. Štai moteris su sūnumi, kurios vyras išvykęs į komandiruotę verslo reikalais. Jai reikalinga mašina, jei nori lengvai susisiekti su kitais. Nuo čia iki centro - netgi pusė mylios, o grįžtant atgal reikėtų kopti į kalvą. Taigi, jei tarsime, kad Kempas ją čia sučiupo, mašina vis dar būtų kieme. Bet pagalvokime kitaip. Atvažiuoja Kempas ir suverčia namus, bet vis tiek neapsiramina. Jis pamato juos kur nors mieste ir pagrobia. Tokiu atveju mašina ir dabar kur nors mieste. Galbūt centre. Arba aikštelėje prie prekybos centro.

- Argi naktį kas nors nebūtų jos nuvilkęs? - paklausė Vikas.

- Galbūt. Ar manote, kad ji pati galėjo ją kur nors palikti, pone Trentonai?

Staiga Vikas prisiminė. Adatinis vožtuvas.

- Atrodo, jog ką tik jums būtų prašviesėję galvoje, - tarė Meisenas.

- Ne prašviesėjo, o tiesiog atsiskleidė. Mašinos čia nėra, nes ji pas "Fordo" dilerius Pietų Paryžiuje. Buvo vargo su karbiuratoriumi. Adatinis vožtuvas vis užsikimšdavo. Mes pirmadienio popietę apie tai kalbėjomės telefonu. Dona buvo labai susinervinusi ir nusiminusi. Aš žadėjau susitarti su vietiniu vyruku iš mūsų miestelio, bet pamiršau, nes...

Vikas nutilo, pagalvojęs apie užmiršimo priežastis.

- Jūs pamiršote susitarti miestelyje, todėl ji turėjo važiuoti į Pietų Paryžių?

- Taip, tikriausiai.

Vikas jau neprisiminė tikslaus pokalbio turinio, išskyrus tai, kad Dona baiminosi, jog mašina gali sugesti pakeliui į remonto vietą.

Meisenas žvilgtelėjo į laikrodį ir atsistojo. Vikas irgi ketino eiti.

- Ne, pasilikite čia. Aš tik noriu paskambinti. Tuoj sugrįšiu.

Vikas liko. Meisenas išėjo ir trinktelėjo durimis. Šis trinktelėjimas Vikui tuoj priminė Tedą - jis net krūptelėjo ir turėjo prikąsti lūpą, kad nepradėtų žliumbti. Kur jie? Faktas, kad "Pinto" ne kieme, tik akimirką sužadino viltis.

Saulė jau puikavosi aukštai danguje, mesdama ryškią šviesą ant namų ir gatvių bei Kaslo kalvos. Spinduliai nutvieskė sūpynes, kuriose Vikas tiek kartų supo Tedą... dabar jis troško tik vieno - supti savo sūnų, žmonai stovint šalia jo. Jis būtų supęs iki rankų nukritimo, jei tik Tedas to būtų panorėjęs.

Tėveli, aš noriu dar aukščiau! Aš noriu!

Galvoje nuskambėjęs balsas suspaudė širdį. Vikas buvo panašus į vaiduoklį.

Durys vėl atsidarė. Meisenas atsisėdo šalia ir prisidegė cigaretę.

- "Twin City Ford" Pietų Paryžiuje. Ar tai ta kompanija?

- Aha. Mes ten pirkome "Pinto".

- Aš jiems ką tik paskambinau. Man pavyko - paslaugų vadybininkas jau buvo darbe. Jūsų "Pinto" ten nėra ir nebuvo. O kas tas vietinis vyrukas?

- Džo Kemberis, - atsakė Vikas. - Turbūt pagaliau Dona ryžosi nuvažiuoti pas jį. Labai nenorėjo, nes jis gyvena pačiame pasaulio pakrašty, o paskambinusi nieko nerado namuose. Aš jai pasakiau, kad Kemberis tikriausiai dirba garaže. Jis įsirengė garažą daržinėje, o ten, regis, nėra telefono. Bent jau nebuvo, kai paskutinį kartą lankiausi.

- Mes patikrinsime, bet jos mašinos nebus ir ten. Galite manimi pasikliauti.

- Kodėl nebus?

- Neatrodo logiška, - paaiškino Meisenas. - Be to, buvau devyniasdešimt penkiais procentais tikras, kad jos nebus ir Pietų Paryžiuje. Paklausykit, viskas, ką sakėme anksčiau, vis dar nepaneigta. Jaunai moteriai su vaiku reikia mašinos. Tarkim, ji pristatė mašiną į "Twin City Ford", ir ten jai pasakė, kad remontas užtruks porą dienų. Kaip tada jai sugrįžti?

- Na... paskolinta mašina... o jei jie nepaskolino mašinos, tai galėjo išsinuomoti. Kokią pigesnę.

- Tiesiog puiku! Tad kur gi ji?

Vikas dėbtelėjo į įvažiavimo keliuką tarsi tikėdamasis išvysti atvažiuojančią mašiną.

- Kempui nėra jokios prasmės slapstytis su jūsų žmonai paskolinta mašina, kaip kad ir su jos "Pinto", - tarė Meisenas. - Tačiau, tarkime, kad jūsų žmona nuvažiavo į to Kemberio garažą. Jei jis jai davė kokią seną lūženą, kol sutaisys "Pinto", tai vėl grįžtame prie pradinio taško: kur ta lūžena? Tada tarkime, kad ji nuvažiavo, o Kemberis liepė palikti mašiną, bet neturėjo ko pasiūlyti grįžti į miestelį. Tad jūsų žmona paskambina kokiai draugei, ir ji atvažiuoja jos parsivežti. Ar sekate mano mintį?

- Taip, žinoma.

- Tad kas gi ta draugė? Jūs davėte mums sąrašą, ir mes jau visas jas ištraukėm iš lovų. Mums pasisekė, kad visas radome namie, nes juk vis dėlto dabar vasara. Nei viena neprasitarė, kad iš kur nors parvežusi jūsų šeimą namo. Visos paskutinį kartą ją matė vėliausiai pirmadienio rytą.

- Kodėl gi mums nenustojus spėlioti? - paklausė Vikas. - Paskambinkime Kemberiui ir įsitikinsime.

- Palaukime iki septynių. Liko tik penkiolika minučių. Leiskime jam nusiprausti ir visai pabusti. Paslaugų vadybininkai, kaip įprasta, į darbą ateina anksti, o šis vyrukas juk nepriklausomas.

Vikas patraukė pečiais. Visa tai tik klaidžiojimas po slėnį užmerktomis akimis. Dona ir Tedas buvo pas Kempą - Vikas tai žinojo, kaip kad ir tai, jog Kempas apvertė namus aukštyn kojom ir apspermino jų lovą.

- Žinoma, nebūtinai reikėjo skambinti draugei, - tęsė Meisenas, svajingai žvelgdamas, kaip cigaretės dūmas kyla į saulėtą rytmečio orą. - Yra ir kitų galimybių. Ji nuvažiuoja pas Kemberį ir ten atsitiktinai sutinka kokį pažįstamą. Šis vyrukas ar moteriškė pasiūlo poniai Trenton ir jos sūnui kartu grįžti į miestelį. O galbūt pats Kemberis parvežė juos namo. Arba jo žmona. Ar jis vedęs?

- Taip. Maloni moteriškė.

- Galėjo parvežti jis, ji ar dar kas nors. Žmonės visada linkę padėti nelaimės ištiktai moteriškei.

- Aha, - sutiko Vikas ir taip pat prisidegė cigaretę.

- Bet visa tai nesvarbu, nes vis tiek lieka tas pats klausimas: kur yra ta prakeikta mašina? Namuose liko viena moteris su sūnumi. Ji turi važiuoti apsipirkti, nuvežti drabužius į valyklą, užsukti į paštą ar dar kur nors. Jei vyras būtų išvykęs tik kelioms dienoms ar savaitei, ji būtų apsiėjusi ir be mašinos. Tačiau dešimt dienų ar dvi savaites? Viešpatie, tai velniškai ilgas laiko tarpas tokiame miesteliūkštyje, kur dirba tik vienas taksi automobilis. Jūsų žmona galėjo iškviesti išsinuomotą mašiną iš "Hertz" ar "Avis" čionai arba pas Kemberius. Bet kur tada ta išnuomotoji mašina? Vis grįžtu prie to pačio klausimo. Šiame kieme turėjo stovėti automobilis. Suprantat?

- Nemanau, kad tai svarbu.

- Ko gero. Mes rasime kokį paprastą paaiškinimą ir tada sau pasakysime: "Velnias, ir kaip galėjome būti tokie kvaili? " Tačiau kažkodėl tai man neduoda ramybės... adatinis velenas? Ar esate tuo tikras?

- Absoliučiai.

Meisenas papurtė galvą.

- Kam jai tų nesąmonių su skolintom ar išnuomotom mašinom? Juk specialistui tai tik penkiolikos minučių darbas. Nuvažiavai ir grįžai atgal. Tad kur gi...

- ... jos sušikta mašina? - pavargęs užbaigė Vikas. Ėmė svaigti galva.

- Gal geriau pakilkit į viršų ir prigulkit, - patarė Meisenas. - Atrodote išsunktas kaip citrina.

- Ne, aš noriu būti šalia, jei kas nors atsitiks...

- Jei kas nors atsitiks, mes jus pažadinsime. FTB turi atsivežti vietos nustatymo sistemą, kurią prijungs prie jūsų telefono. Tie žmonės prikeltų net lavoną - tad nesijaudinkite.

Vikas nuo pervargimo tejautė tik blausią baimę.

- Ar manote, kad tas vietos nustatymo šlamštas tikrai būtinas?

- Geriau turėti ir nepanaudoti, nei neturėti, kai būtinai reikės, - paaiškino Meisenas ir užgesino cigaretę. - Pailsėkite, tada ir protas prašviesės, Vikai. Eikite.

- Gerai.

Vikas iš lėto užlipo laiptais. Lovoje - plikas čiužinys. Vikas pats nuplėšė patalynę. Jis pasidėjo dvi pagalves, nusiavė batus ir atsigulė. Rytmečio saulė pro langą metė ryškius spindulius. *Aš nemiegosiu,* - pamanė Vikas, - *tik pailsėsiu. Bent jau pabandysiu. Penkiolika minučių... galbūt pusvalandį...*

Tačiau kai jį pažadino telefonas, diena jau buvo įpusėjusi.

Čeritė Kember išgėrė rytinę kavą ir tada paskambino Alvai Torntonui į Kasl Roką. Šįkart atsakė pats Alva. Jis jau žinojo, kad vakar Čeritė plepėjo su Bese.

- Ne, - atsakė jis. - Nieko negirdėjau apie Džo nuo praeito ketvirtadienio, Čerite. Tada jis užvežė pataisytą traktoriaus padangą. Net neužsiminė apie Kudžo šėrimą, nors būčiau mielu noru sutikęs.

- Alva, gal galėtum užvažiuoti pas mus ir pažiūrėti, kaip ten Kudžas? Bretas matė jį pirmadienio rytą, prieš mums išvažiuojant pas mano seserį, ir jam pasirodė, kad šuo serga. Be to, aš nežinau, ko dar Džo galėjo paprašyti, kad pašertų Kudžą, - po to, kaip ir visi kaimiečiai, ji pridūrė: - Tai neskubu.

- Aš užvažiuosiu ir patikrinsiu, - pažadėjo Alva. - Tik leisk man palesinti ir pagirdyti tuos prakeiktus vištpalaikius, ir aš važiuoju.

- Būtų puiku, Alva, - atsakė Čeritė ir padiktavo savo sesers numerį. - Labai tau ačiū.

Jiedu dar truputį paplepėjo, daugiausia apie orą. Nuolatinė kaitra privertė Alvą nerimauti dėl viščiukų. Čeritė padėjo ragelį. Kai ji įėjo į virtuvę, Bretas pakėlė galvą nuo javainių. Džimas Jaunesnysis labai atsargiai paišė žiedus ant stalo su apelsinų sulčių stikline ir be perstojo tarškė. Per pastarąsias keturiasdešimt aštuonias valandas jis nusprendė, kad Bretas Kemberis kažkodėl labai artimas Jėzui Kristui.

- Na? - paklausė Bretas.

- Tu buvai teisus. Tėtis neprašė Alvos pašerti Kudžo, - Breto veide Čeritė išvydo nusivylimą ir nerimą, todėl tęsė: - tačiau jis pažadėjo šį rytą patikrinti Kudžą - kai tik pasirūpins viščiukais. Šįkart palikau jam telefono numerį. Jis sakė, kad būtinai paskambins.

- Ačiū, mamyte.

Džimas pakilo nuo stalo, nes Holė liepė jam lipti į viršų ir apsirengti.

- Ar nori eiti su manimi, Bretai?

Bretas šyptelėjo.

- Geriau palauksiu tavęs čia, tinginiuk.

- Gerai, - Džimas nubėgo šaukdamas: - Mamyte! Bretas sakė, kad palauks! Bretas palauks, kol aš apsirengsiu!

Laiptai sudundėjo tarytum jais būtų bėgęs dramblys.

- Jis toks šaunus, - nuoširdžiai tarė Bretas.

- Pamaniau, - prabilo Čeritė, - kad galėtume važiuoti namo truputį anksčiau. Jei pritarsi.

Breto veidas nušvito, ir, nepaisant visų Čeritės sprendimų, nuo to spindesio ji pajuto liūdesį.

- Kada? - paklausė Bretas.

- O jeigu rytoj? - iš tikrųjų ji norėjo pasiūlyti penktadienį.

- Puiku! Bet... - jis atidžiai pažvelgė į motiną, - ar tu jau prisisvečiavai, mamyte? Juk ji - tavo sesuo.

Čeritė prisiminė kreditines korteles ir "Wurlitzer" patefoną, kurį Holės vyras galėjo nusipirkti, tačiau nesugebėjo pataisyti. Šie dalykai paliko Bretui įspūdį, o taipogi ir jai pačiai. Galbūt Čeritė viską matė Breto akimis... Džo akimis. Ir to pakako.

- Taip. Manau, kad jau prisisvečiavau. Tuoj pat apie tai pasakysiu Holei.

- Gerai, mamyte, - Bretas droviai pažvelgė į ją. - Tu juk žinai, kad aš neprieštarausiu, jei važiuosime namo. Nors man čia patinka. O Džimas - tikrai šaunus berniukas. Galbūt kada nors jis galėtų atvažiuoti į Meiną.

- Taip, - nustebusi ir dėkinga pritarė Čeritė. Ji nemanė, kad Džo tam prieštarautų. - Taip, galbūt dėl to bus galima susitarti.

- Puiku. Ir papasakosi man, ką sakė ponas Torntonas.

- Būtinai.

Tačiau Alva taip ir nepaskambino. Tą rytą belesinant viščiukus, sugedo didžiojo oro kondicionieriaus variklis, ir Alva turėjo tučtuojau pradėti mirtiną kovą, gelbėdamas savo augintinius, kol dienos karštis dar jų nenugalabijo. Dona Trenton tai būtų pavadinusi dar vienu to pačio Likimo smūgiu, kuris atsispindėjo aptrauktose žudikiškose Kudžo akyse. Kai oro kondicionierių sutaisė, laikrodis rodė jau keturias po pietų (tą dieną Alva Torntonas prarado šešiasdešimt du viščiukus ir manė lengvai atsipirkęs), o tada kova, prasidėjusi pirmadienio popietę saulės nusėtame Kemberių kieme, jau buvo pasibaigusi.

Endis Meisenas buvo Meino apygardos prokuratūros *vunderkindas*, ir ne vienas manė, jog vieną dieną - visai netolimoj ateity - jis vadovaus apygardos prokuratūros kriminaliniam skyriui. Tačiau pats Endis Meisenas taikė kur kas toliau. Jis tikėjosi tapti pačiu apygardos prokuroru 1984-aisiais, o 1987-aisiais - gubernatoriumi. O dar po aštuonerių metų gubernatoriaus poste - kas žino kuo?

Endis buvo kilęs iš didelės neturtingos šeimos. Jis, trys broliai ir dvi seserys, išaugo vargingame "baltųjų šiukšlių" name prie Sabatuso kelio Lisbono mieste. Jo broliai ir seserys apvylė visus miestelio lūkesčius. Tiktai Endis Meisenas ir jo jaunesnysis brolis Martis sugebėjo pabaigti vidurinę mokyklą. Atrodė, kad baigs ir Roberta, tačiau paskutiniaisiais metais ji metė mokyklą ir ištekėjo už vyruko, kuris, būdamas dvidešimt devynerių, dar turėjo problemų su spuogais, maukė alų tiesiai iš skardinės ir mušė žmoną su vaiku. Martis žuvo autoavarijoje 9-ajame kelyje Durhame. Jis su girtais draugeliais bandė "įsipiešti" į staigų posūkį ant Siroiso kalvos, važiuodamas septyniasdešimties mylių per valandą greičiu. Jo "Camaro" dukart persivertė ir sprogo.

Endis buvo šeimos pasididžiavimas, bet jo motina niekada jo nemėgo. Ji netgi jo bijojo. Kalbėdama draugėms, sakydavo: "Mano Endis - šalta žuvis", - bet tai buvo dar pernelyg švelniai pasakyta. Endis buvo užsispyręs. Jau nuo penktos klasės jis buvo tikras, kad kažkokiu būdu baigs koledžą ir taps teisininku. Teisininkai daug uždirbdavo. Teisininkai vadovaudavosi logika. O logika buvo Endžio dievas.

Į kiekvieną įvykį jis žiūrėjo tarytum į tašką, iš kurio spinduliavo tam tikros galimybės. Kiekvienos galimybės linijos gale buvo kitas įvykis. Ir taip toliau. Šis taškinis gyvenimo planas jam labai gerai pasitarnaudavo. Endis vienais dešimtukais baigė vidurinę mokyklą, gavo Nuopelnų Stipendiją ir galėjo įstoti į bet kurį universitetą. Jis nusprendė pasirinkti Meino universitetą, atmesdamas Harvardą, nes jau buvo suplanavęs pradėti savo karjerą Augustoje.

Šį karštą liepos rytą viskas ėjo pagal planą.

Jis padėjo Viko Trentono telefono ragelį. Kemberių namuose niekas neatsakė. Valstijos policijos detektyvas ir Banermenas vis dar sėdėjo ir it gerai išdresiruoti šunys laukė instrukcijų. Su Taunsendu, vyruku iš Valstijos policijos, jis jau dirbo ir anksčiau, ir jis Endžiui Meisenui patiko. Kai liepdavai pulti, Taunsendas puldavo. Banermeno Meisenas nepažinojo, bet dėl to nė kiek nesigraužė. Jo akys atrodė per daug protingos, o ta jo netikėta idėja, kad Kempas galbūt privertė moterį paklusti, pasinaudodamas vaiku... tokios idėjos turėjo gimti tik Endžio Meiseno galvoje. Visi trys nebylūs sėdėjo ant sofos, gurkšnojo kavą ir laukė FTB vyrukų su vietos nustatymo aparatūra.

Endis mąstė apie bylą. Tai galėjo būti tik audra stiklinėje, bet taipogi ir kas nors daug baisesnio. Vyras buvo įsitikinęs, kad tai - pagrobimas ir visai nekreipė dėmesio į mašinos dingimą. Jis laikėsi savo: Stivenas Kempas pagrobė jo šeimą.

Endis Meisenas dvejojo.

Kemberio nebuvo namie, kaip ir jo šeimos narių. Galbūt jie visi išvyko atostogauti. Visai įmanomas dalykas. Liepa - pats tikriausias atostogų mėnuo. Ar jis būtų priėmęs mašiną remontui, jei būtų ruošęsis išvykti? Ko gero, ne. Ir mašinos ten nėra. Bet vis dėlto reikėjo patikrinti, nes buvo dar viena galimybė, kurios jis Vikui nepaminėjo.

O jei ji *nuvežė* mašiną į Kemberio garažą? O jei kas nors *pasisiūlė* ją pavežėti namo? Ne draugė, ne pažįstamas, ne Kemberis ar jo žmona, o visai nepažįstamas žmogus. Endis jau girdėjo Trentono atsakymą: "O, ne, mano žmona niekada nesėstų į mašiną pas nepažįstamą žmogų." Tačiau ji juk kelis kartus sėdo į Stivo Kempo furgoną, o jis - beveik prašalietis. Jei tas hipotetinis žmogus pasirodė draugiškas ir jei ji nekantravo parvežti sūnų namo, Dona galėjo sutikti. Ir galbūt tas malonus, besišypsantis žmogus buvo koks nors iškrypėlis. Toks vienas Kasl Roke jau gyveno - Frenkas Dodas. Galbūt tas malonus, besišypsantis žmogus paliko juos krūmuose su perpjautomis gerklėmis, o pats laimingas nuvažiavo toliau. Jei taip, tai "Pinto" turėjo stovėti pas Kemberį.

Endis nelabai *tikėjo* šia minties linija, bet neatmetė jos *galimybės*. Vis tiek reikėjo pasiųsti ką nors pas Kemberius - toks darbas, tačiau Meisenui patiko suprasti, kodėl jis taip ar anaip daro. Jis mąstė, kad dėl visų praktinių sumetimų išleis Kemberio garažą iš savo logikos struktūros ir tvarkos. Endis neatmetė galimybės, kad Dona galėjo tenai nuvažiuoti ir nieko nerasti Kemberių namuose, o tada mašina išleido kvapą, tačiau 3-asis Kasl Roko kelias toks pat tuščias kaip ir Antarktida. Moteriai su vaiku tereikėjo nueti pas artimiausius kaimynus ir paprašyti leisti pasinaudoti telefonu, tačiau jie to nepadarė.

- Pone Taunsendai, - maloniai kreipėsi Meisenas. - Judu su šerifu Banermenu nuvažiuosite į Džo Kemberio garažą. Patvirtinkite tris faktus: ten nėra mėlyno "Pinto", registracijos numeris 218-864, nėra Donos ir Teodoro Trentonų, o taip pat ir Kemberių. Supratote?

- Taip, - atsakė Taunsendas. - Ar norite...

- Noriu tik šių trijų faktų, - švelniai pertraukė Endis. Jam nepatiko, kaip Banermenas į jį žvelgė su nežymia panieka. Tai jį nuliūdino. - Jei nors vienas iš trijų faktų nepasitvirtins, praneškite man. O jei manęs čia nebus, aš paliksiu telefono numerį. Supratot?

Suskambo telefonas. Banermenas pakėlė ragelį, pasiklausė ir perdavė jį Endžiui Meisenui.

- Tai jums, smarkuoli.

Jų žvilgsniai susitiko. Meisenas manė, kad Banermenas nuleis savąsias akis, bet jis to nepadarė. Po akimirkos Endis perėmė telefono ragelį. Skambino iš Valstijos policijos būstinės Skarbore. Sugavo Stivą Kempą. Jo furgoną pastebėjo mažo motelio kieme Tvinkenhemo miestelyje, Masačiūsetso valstijoje. Moters ir berniuko nebuvo. Išklausęs policininko maldelę apie savo teises, Kempas pasisakė, kas esantis, ir nuo to laiko burnos nebepravėrė.

Endžiui Meisenui šios naujienos pasirodė pranašaujančios nelaimę.

- Taunsendai, važiuosite su manim, - tarė jis. - Jūs ir vienas susitvarkysite pas Kemberį, ar ne, šerife Banermenai?

- Tai mano miestas, - atsakė šerifas.

Endis Meisenas užsidegė cigaretę ir pro dūmus pažvelgė į Banermeną.

- Ar aš jums keliu rūpesčių, šerife?

Banermenas nusišypsojo.

- Ne tokių, kad negalėčiau susitvarkyti.

Viešpatie, kaip aš nekenčiu tokių provincialų, - pamanė Meisenas, akimis sekdamas išvažiuojantį Banermeną. - *Tačiau jis jau išbrauktas iš pjesės. Ačiū tau, Dieve, už mažas paslaugas.*

Banermenas atsisėdo prie vairo, užvedė motorą ir išvažiavo iš Trentonų kiemo. Buvo dvidešimt po septynių. Jis negalėjo atsistebėti, kaip švariai Meisenas nustūmė jį į šoną. Jie taikė į patį reikalo viduriuką, na, o jis - į niekur. Tačiau vargšui Henkui Taunsendui dar visą rytą teks klausytis Meiseno sapalionių, tad galbūt Banermenui tik pasisekė.

Be sirenų ir švyturėlio Džordžas Banermenas patraukė 117-uoju keliu "Klevų" vieškelio link. Buvo labai graži diena, todėl jis nematė jokio reikalo skubėti.

Dona ir Tedas Trentonai miegojo.

Jų pozos buvo labai panašios: nenatūralios miego pozos tų, kurie priversti praleisti daugelį valandų tarpmiestiniame autobuse. Galvos nusvirusios ant pečių (Donos - ant kairiojo, Tedo - ant dešiniojo). Tedo rankos gulėjo ant kelių lyg ant kranto išmestos žuvys. Kartais jos krūpteldavo. Berniuko kvėpavimas buvo sunkus ir karkiantis, lūpos - išpampusios, akių vokai - purpuriniai. Seilės, nutįsusios nuo lūpų kampučio iki žandikaulio, jau pradėjo džiūti.

Dona miegojo nestipriai. Išsekimas, perkreipta poza ir kojos bei pilvo ir pirštų (Tedas sukando juos iki pat kaulo) skausmai neleido jai nugrimzti giliau į miegus. Plaukai nuo prakaito sruogomis prilipo prie galvos. Pro tvarstį ant kairės kojos vėl sunkėsi kraujas, o pilvo žaizdos pakraščiai šlykščiai paraudo. Kvėpavo taip pat sunkiai, bet ne taip nelygiai, kaip Tedas.

Tedas Trentonas jau visiškai nusibaigė. Kūnas išseko. Kvėpuodamas prarado elektrolitus, chloridus ir natrį. Organizmas tapo be galo pažeidus - Tedas jau pasiekė paskutinę kritinę pakopą. Jo gyvenimas tapo lengvas, virpantis, bet kurią akimirką galįs nuskristi su menkiausio vėjo gūsiu.

Karštligiškuose sapnuose tėvas supo jį ant sūpynių, vis aukščiau ir aukščiau. Tedas nematė užpakalinio kiemo. Vietoj jo prieš akis tyvuliavo ančių kūdra. Vėsus brizas gaivino kaktą, skaudančias akis ir išpurtusias lūpas.

Kudžas taip pat miegojo.

Jis gulėjo ant žolės prie verandos, ant priekinių letenų padėjęs sumaitotą snukį. Jis sapnavo neaiškius, pamišusius dalykus. Buvo prieblanda, o tamsiame danguje ratus suko raudonakiai šikšnosparniai. Kudžas vis pašokdavo ir su kiekvienu šuoliu pagaudavo po šikšnosparnį už odinio trūkčiojančio sparno. Tačiau šikšnosparniai kandžiojo jo snukį aštriais žiurkės dantimis. Štai iš kur tas skausmas. Bet Kudžas užmuš juos visus. Jis...

Staiga Kudžas nubudo ir pakėlė galvą.

Link jų artėjo mašina.

Jo velniškai jautrioms ausims šis artėjančios mašinos burzgesys tapo nepakeliamas tarsi būtų artėjęs milžiniškas vabzdys, ketindamas į jį suleisti nuodus.

Urgzdamas šuo pašoko ant kojų. Atrodė, visi sąnariai pripildyti stiklo šukių. Kudžas pažvelgė į sugedusią mašiną. Viduje buvo matyti nejudančios MOTERS galvos kontūrai. Anksčiau Kudžas galėjo aiškiai ją matyti, bet MOTERIS kažką padarė stiklui, ir dabar regėjo ją tarsi pro rūką. Nesvarbu, ką padarė stiklui. Ji vis tiek negalėjo pabėgti. Kaip ir BERNIUKAS.

Burzgesys artėjo. Mašina kilo į kalvą, bet... *ar* tai mašina? Ar milžiniška bitė arba vapsva, atskrendanti jam įgelti ir dar padidinti skausmus?

Geriau palaukti ir pažiūrėti.

Kudžas palindo po veranda, kur anksčiau dažnai praleisdavo karštas vasaros dienas. Ten žemė buvo nuklota pernykščiais lapais, skleidžiančiais saldų ir malonų kvapą. Tačiau dabar tas kvapas atrodė persotintas, dusinantis ir visiškai nepakeliamas. Kudžas suurzgė nuo kvapo ir vėl ėmė putotis. Jei šuo gali užmušti kvapą, tai Kudžas šį užmušė.

Burzgesys visai priartėjo. Mašina su mėlynais šonais ir baltu stogu bei švyturėliu įsuko į keliuką.

Ką jau ką, bet Džo Kemberio kieme išvysti "Pinto", priklausantį prapuolusiai moteriai, Džordžas Banermenas mažiausiai tikėjosi. Jis nebuvo kvailys, ir nors Endžio Meiseno taškinė logika erzino (Banermenui teko susidurti su Frenku Dodu, todėl jis žinojo, kad kartais nėra jokios logikos), jis padarė lygiai tokias pat išvadas, nors ir pasąmoniniame lygmenyje. Šerifas sutiko su Meiseno nuomone, jog beveik neįmanoma, kad ponia Trenton ir jos sūnus čia būtų. Tačiau vis dėlto mašina stovėjo Kemberio kieme.

Banermenas griebė raciją, bet nusprendė iš pradžių patikrinti mašiną. Iš "Pinto" užpakalio buvo neįmanoma nuspręsti, ar viduje kas nors yra. Sėdynių atlošai buvo per aukšti, o Dona su Tedu miegojo, susmukę sėdynėse.

Banermenas išlipo iš mašinos ir užtrenkė duris. Vos žengęs du žingsnius, šerifas pastebėjo - vairuotojo durų stiklas sutrūkinėjęs į gabaliukus. Jo širdis ėmė smarkiau plakti, ir jis pridėjo ranką prie 38-o kalibro policininko revolverio.

Kudžas su vis didėjančia neapykanta žvelgė į ŽMOGŲ iš mėlynos mašinos. Juk tai šis ŽMOGUS sukėlė visus skausmus. Kudžas tuo neabejojo. Šis ŽMOGUS sukėlė skausmą sąnariuose ir džeržgiantį zvimbimą galvoje. Šis ŽMOGUS buvo kaltas, kad seni lapai po veranda dabar dvokė. Šis ŽMOGUS buvo kaltas, kad jis negalėjo žiūrėti į vandenį, nesipurtydamas ir nenorėdamas jo užmušti, nors ir jautė didžiulį troškulį.

Kudžas suraitė kojas po savimi ir ėmė urgzti. Jis užuodė ŽMOGŲ, jo prakaitą, jo mėsą, suaugusią su kaulais. Urzgimas stiprėjo, kol tapo garsiu pykčio riksmu. Kudžas išlindo iš po verandos ir puolė tą baisų ŽMOGŲ, kuris sukėlė tiek skausmo.

Pirmosiomis akimirkomis Banermenas net neišgirdo Kudžo urzgimo. Jis priėjo prie "Pinto" pakankamai arti ir dabar jau matė plaukų kuokštą, prigludusį prie vairuotojo lango. Pirma į galvą atėjusi mintis - moterį nušovė, bet kur tada kulkos skylė? Stiklas atrodė tarytum sukultas lazda, o ne peršautas.

Tada galva sujudėjo. Tik truputėlį, tačiau vis tiek sujudėjo. Moteris buvo gyva. Šerifas žengė žingsnį į priekį... ir tą akimirką išgirdo garsų Kudžo lojimą. Pirma Banermeno mintis

(*Rastis*?)

buvo - tai jo airiškas seteris, tačiau Rastis nugaišo prieš ketverius metus, netrukus po Frenko Dodo bylos. Be to, Rastis niekada taip nelojo, ir po antros lemtingos akimirkos Banermenas iš siaubo sustingo vietoje.

Jis atsigręžė, išsitraukdamas ginklą, ir tik spėjo pastebėti, kad šuo - velniškai didelis šuo - liuoktelėjo ant jo. Senbernaras tvojosi į jo krūtinę ir prispaudė prie "Pinto" bagažinės. Banermenas šūktelėjo. Jo dešinė ranka šoktelėjo į viršų ir stipriai trenkėsi į chrominę skardą. Revolveris nuskrido per mašiną ir nukrito į aukštą žolę kitoje keliuko pusėje.

Šuo *kandžiojo* jį, ir kai Banermenas išvydo pirmas kraujo dėmes, besiskleidžiančias ant žydrų marškinių, staiga viską suprato. Jie atvažiavo čionai, jų mašina visiškai sugedo... o šuo visąlaik buvo čia. Tvarkingai sudėliotoje Meiseno analizėje šuns nebuvo.

Banermenas pasimuistė, stengdamasis pakišti ranką po šuns snukiu ir atplėšti jį nuo pilvo. Staiga toje vietoje jis pajuto gilų, paralyžiuojantį skausmą. Marškiniai jau virto skarmalais. Kraujas fontanu švirkštė iš žaizdos. Šerifas palinko į priekį, bet šuo su tokia jėga prispaudė jį atgal prie "Pinto", kad net maža mašinytė sudrebėjo.

Banermenas pasistengė prisiminti, ar vakar jiedu su žmona mylėjosi.

Beprotiška dabar apie tai galvoti. Beprotiška...

Šuo vėl įkando. Banermenas pabandė išsisukti, tačiau Kudžas nė nemanė jo paleisti. Jis *šiepėsi* šerifui, ir staiga Banermenas pajuto tokį skausmą, kokio dar niekada nebuvo jutęs. Skausmas įsiutino šerifą. Rėkdamas jis užkišo rankas už šuns snukio ir jį pakėlė. Akimirką, pažvelgus į tamsias, pamišusias akis, jį apėmė stulbinantis siaubas, ir Banermenas pagalvojo: *Sveikas, Frenkai. Juk tai tu, ar ne? Ar pragare tau buvo per karšta?*

Kudžas puolė kandžioti jo pirštus, plėšyti juos. Banermenas pamiršo Frenką Dodą. Jis pamiršo viską, išskyrus savo gyvybės gelbėjimą. Šerifas pabandė pakelti kelį ir įsprausti tarp savęs ir šuns, bet suprato, kad nepajėgs, nes skausmas pilve virto agonija.

Ką jis man ten padarė? O, Dieve, ką jis padarė? Viki, Viki...

Prasidarė "Pinto" vairuotojo pusės durys. Pasirodė moteris. Banermenas matė Stivo Kempo suniokotą šeimos portretą, iš kurio žvelgė graži, gerai sudėta moteris, į kurią gatvėje atsisuktum du kartus. Pamatęs tokią moterį, pagalvoji - jos vyrui pasisekė, kad turi tokią žmoną savo lovoje.

Ši moteris buvo visiškai sudarkyta. Šuo pasidarbavo ir su ja. Ant jos pilvo matėsi sukrešėjęs kraujas. Viena džinsų klešnė buvo perplėšta, o koja virš kelio perrišta krauju persisunkusiu raiščiu. Tačiau klaikiausiai atrodė jos veidas: tarsi šlykštus iškeptas obuolys. Kakta apsilupusi ir sutinusi, lūpos - suskilusios ir supūliavusios, akys - sulindusios į purpurines akiduobes.

Šuo iškart paliko Banermeną ir urgzdamas puolė moterį. Ji spėjo užtrenkti mašinos duris.

(*dabar į mašiną reikia paskambinti reikia paskambinti*)

Banermenas apsisuko ir pasileido tekinas prie savo mašinos. Šuo šoko iš paskos, bet nepavijo. Jis uždarė duris, pagriebė raciją ir paprašė pagalbos. Pareigūnui reikia pagalbos. Pagalba atvyko. Nušovė šunį. Visi buvo išgelbėti.

Visa tai įvyko per tris sekundes ir tik Džordžo Banermeno galvoje. Kai jis pasisuko, norėdamas grįžti prie policijos mašinos, jo kojos neklausė, ir šerifas susmuko ant keliuko.

(*o, Viki, ir ką jis man ten padarė?*)

Pasaulis virto vien akinančia saule. Sunkiai ką bematė. Banermenas susirietė, atsirėmė delnais į žvyrą ir pagaliau atsiklaupė. Pažiūrėjo žemyn ir išvydo pilką savo žarnų virvę, nukarusią iš po suplėšytų marškinių. Kelnės buvo permirkę krauju iki pat kelių.

Pakankamai. Šuo pakankamai jį ten patvarkė.

Laikyk savo žarnas, Banermenai. Jei žadi ištiesti kojas, tai ir ištiesk. Tik pirmiausia pasiek tą prakeiktą raciją ir pranešk centrui. Laikyk savo žarnas ir stokis ant savo didelių pėdų.

(*vaikas, viešpatie, jos vaikas, ar jis ten?*)

Tai privertė Banermeną pagalvoti apie savo dukrą Katriną, kuri šiais metais eis į septintą klasę. Jai jau pradėjo augti krūtys. Ji jau virto į mažą panelę. Fortepijono pamokos. Ji norėjo arkliuko. Buvo diena... jei ji būtų ėjusi viena iš mokyklos į biblioteką, Dodas būtų nužudęs ją vietoj Merės Keitės Hendrases. Kai...

(*judink savo šikną*)

Banermenas atsistojo. Į akis švietė ryški saulės šviesa, o visi viduriai norėjo iškristi pro šuns išplėštą skylę. Mašina. Policijos racija. Už jo šuo turėjo kitą užsiėmimą. Urgzdamas ir lodamas be paliovos jis daužė "Pinto" duris.

Banermenas nusvirduliavo link mašinos. Jo veidas buvo baltas it pyrago tešla, o lūpos - pilkai mėlynos. Tokio didelio šuns šerifas dar nebuvo matęs, o jis ėmė ir paleido jam žarnas. Dėl Dievo meilės, paleido žarnas, ir kodėl aplinkui taip karšta ir šviesu?

Viduriai slydo pro pirštus.

Banermenas pasiekė duris. Jis girdėjo traškančią raciją. *Reikėjo iškart paskambinti. Tokia tvarka. Niekada nereikia ginčytis su tvarka, bet jei būčiau tuo patikėjęs, niekada nebūčiau paskambinęs Smitui, tiriant Dodo bylą. Viki, Katrina, atleiskit...*

Berniukas. Reikėjo iškviesti pagalbą berniukui.

Banermenas vos nepargriuvo, todėl sugriebė durų kraštą.

Ir tada jis išgirdo, kad šuo artėja prie jo, ir jis pradėjo rėkti. Šerifas bandė skubėti. Jei tik jis būtų galėjęs uždaryti duris... o Dieve, jei tik jis būtų galėjęs uždaryti duris prieš tai, kai šuo vėl puolė... *o,Dieve...*

(o, DIEVE)

Kai Kudžas trankėsi į duris ir mašina susiūbavo, Tedas vėl ėmė klykti, rankomis užsidengdamas veidą ir purtydamas galvą.

- Tedai, nereikia! Liaukis... mielasis, liaukis, prašau!

- *Noriu tėvelio... noriu tėvelio... noriu tėvelio...*

Staiga šuo dingo.

Prispaudusi Tedą prie krūtinės, Dona pakreipė galvą ir spėjo pamatyti, kaip Kudžas puolė vyrą, kai šis bandė įsėsti į mašiną. Nuo šuns smūgio jis paleido durų rankeną.

Ilgiau Dona negalėjo žiūrėti. Ji troško negirdėti Kudžo keliamų garsų, dorojant vyriškį.

Jis pasislėpė, - isteriškai pamanė Dona. - *Jis išgirdo artėjančią mašiną ir pasislėpė.*

Verandos durys. Buvo pats laikas bėgti prie verandos durų, kol Kudžas... užsiėmęs.

Dona nuspaudė rankeną ir pastūmė duris. Neatsidarė. Kudžas galų gale įlenkė rėmą.

- Tedai, - karštligiškai sušnibždėjo Dona. - Tedai, pasikeiskim vietom, ir *greitai.* Tedai? *Tedai?*

Tedas visas tirtėjo. Jo akys vėl tapo baltos lyg neregio.

- Antys, - sumurmėjo jis. - Einu pas antis. Pabaisos žodžiai. Tėvelis. A... aaa... *aaaaaaaaa...*

Tedą tampė konvulsijos. Rankos nukaro it būtų be kaulų. Dona pradėjo jį purtyti, šaukdama vardu, neleisdama užsičiaupti, kad lengviau galėtų kvėpuoti. Galvoje ėmė smarkiai zvimbti, ir Dona pradėjo baimintis, kad tuoj apalps. Jie atsidūrė tikrame pragare. Rytmečio saulė spigino į mašiną, sukurdama negailestingą šiltnamio efektą.

Pagaliau Tedas nurimo ir vėl užmerkė akis. Jis kvėpavo labai greitai ir dusliai. Pirštais suspaudusi jo riešą, Dona užčiuopė silpną neritmingą pulsą.

Dona pažvelgė laukan. Kudžas, sukandęs vyro ranką, purtė ją lyg mažas šunelis savo žaisliuką. Kartais jis užšokdavo ant bevalio kūno. Kraujas... aplink matėsi tiek daug kraujo.

Tarsi pajutęs, kad jį stebi, Kudžas pakėlė galvą. Pažvelgė į ją su tokia veido išraiška (argi šuo gali *turėti* veido išraišką? nusistebėjo Dona), kuri bylojo rūstumą ir gailestį... ir vėl Doną apėmė jausmas, jog jie labai artimai pažįstami ir kad nei vienas iš jų nesustos ir nepails, kol nesibaigs tos siaubingos imtynės.

Kudžas vėl užšoko ant vyro su krauju permirkusiais žydrais marškiniais ir chaki kelnėmis. Negyvėlio galva sujudėjo. Dona nusisuko. Jos tuščią skrandį perskrodė karštis. Sukandžiota koja skaudėjo ir tvinkčiojo. Vėl atsivėrė žaizda.

Tedas... kaip jis laikėsi?

Siaubingai, - negailestingai atsakė protas. - *Tad ką gi tu darysi? Tu - jo motina, tad ką dabar darysi?*

O ką ji *galėjo* daryti? Ar padėtų Tedui, jei išbėgtų ir žūtų šuns nasruose?

Policininkas. Kažkas čionai pasiuntė policininką. O kai jis nesugrįš...

- Prašau, - sukrankė Dona. - Prašau, greičiau.

Buvo aštuonios valandos, o lauke - dar pakankamai vėsu: 77 laipsniai. Apie vidurdienį Portlendo oro uoste buvo užregistruoti 102 laipsniai pagal Farenheitą - naujas tos dienos rekordas.

8:30 ryto Taunsendas ir Endis Meisenas atvyko į Valstijos policijos būstinę Skarbore. Meisenas leido Taunsendui vesti apklausą. Čia buvo jo valdos, ne Meiseno, o Endis klausa nesiskundė. Budintis pareigūnas pranešė, kad Stivenas Kempas atvažiavęs į Meiną. Atsisakęs kalbėti. Jo furgoną išnaršė Masačiūsetso laboratorijos specialistai ir teismines medicinos ekspertai. Jokių ženklų, kad fur-

gone būta moters ir berniuko, tačiau furgono padangoje jie rado visą vaistinėlę: marichuanos, kokaino "Anacino" buteliuke, tris amilo nitrato buteliukus ir porą mišinėlių, vadinamų "Juoda gražuole". Tai suteikė galimybę kuriam laikui poną Kempą sulaikyti.

- Tas "Pinto", - Endis tarė Taunsendui, atnešdamas abiem po kavos puodelį. - Kur tas prakeiktas jos "Pinto?

Taunsendas papurtė galvą.

- Ar Banermenas jau skambino?

- Ne.

- Tai pats su juo susisiek. Pasakyk, kad jis bus man čia reikalingas, kai jie atveš Kempą. Tai jo jurisdikcija, ir, regis, jis privalo būti apklausiantysis pareigūnas. Bent jau pagal tvarką.

Taunsendas sutrikęs grįžo po penkių minučių.

- Aš negaliu jo prisišaukti, pone Meisenai. Jau ir centras bandė su juo susisiekti, bet jis turbūt ne mašinoje.

- Dieve, tikriausia geria kavą "Cory Corner" kavinėje. Velniai jo nematė. Apseisim ir be jo, - Meisenas prisidegė cigaretę, nusikosėjo ir nusišypsojo Taunsendui. - Ar manote, kad galėsime apseiti su tuo Kempu ir be jo?

Taunsendas irgi nusišypsojo.

- O, manau, kad sugebėsime.

Meisenas linktelėjo.

- Reikalai prasti, pone Taunsendai. Labai prasti.

- Negerai.

- Jau imu spėlioti, ar tik tas Kempas neužkasė jų griovyje prie kokio nors ūkio kažkur tarp Kasl Roko ir Tvikenhemo, - Meisenas vėl nusišypsojo. - Bet mes jį palaušim, pone Taunsendai. Ir ne tokius riešutėlius perkąsdavau.

- Taip, pone, - pagarbiai sutiko Taunsendas. Jis tikėjo Meiseno žodžiais.

- Mes jį perkąsime, nors ir teks jį čia laikyti ir prakaituoti gal ne vieną dieną.

Taunsendas išeidavo kas penkiolika minučių ir paskambindavo Džordžui Banermenui. Jis mažai pažinojo šerifą, bet gerbė jį labiau

nei Meisenas, todėl manė, jog būtina jam pranešti, kad Endis Meisenas bandė jį nušalinti. Kai iki dešimtos ryto Taunsendas vis dar nesusisiekė su Banermenu, ėmė nerimauti. Taipogi ėmė svarstyti, ar pranešti Meisenui apie šerifo tylėjimą, ar palikti jį ramybėje.

8:49 Rodžeris Breikstounas atvyko į Niujorką rytiniu autobusu, pasisamdė taksi ir prieš 9:30 užsiregistravo Biltmoro viešbutyje.

- Rezervuota buvo dviem? - paklausė klerkas.

- Mano partnerį skubiai iškvietė namo.

- Apgailestauju, - abejingai burbtelėjo klerkas ir padavė Rodžeriui užpildyti kortelę.

Kol jis tai darė, klerkas pasikalbėjo su kasininku apie bilietus į beisbolą - juos gavo kitam savaitgaliui.

Rodžeris atsigulė kambaryje ir pabandė užmigti, tačiau, nepaisant beveik bemiegės nakties, miegas neėmė. Dona dulkinosi su kitu, Vikas bandė kažkaip susitvarkyti, o ką jau kalbėti apie tą pašvinkusį reikalą su raudonais cukriniais javainiais. Dabar Dona su Tedu dingo. Vikas irgi dingo. Viskas išnyko it dūmas. Viskas dingo it kokio triuko metu. Rodžeriui skaudėjo galvą. Skausmas užeidavo dilgčiojančiomis bangomis.

Pagaliau jis atsikėlė, nenorėdamas būti vienas skaudančia galva ir bjauriomis mintimis. Jis sumanė nueiti į “Summers” rinkotyros firmą 47-osios gatvės ir Park aveniu sankryžoje ir ten paskleisti šiek tiek niūrios nuotaikos - galų gale, už ką “Ad Worx” jiems daugiau moka?

Apačioje Rodžeris nusipirko aspirino ir išėjo į gatvę. Pasivaikščiojimas galvos skausmo nenumalšino, tačiau jis vėl gavo galimybę išlieti neapykantą Niujorkui.

Tik ne čia, - mąstė jis. - *Geriau jau krausiu dėžes į sunkvežimį nei atsivešiu čionai Altėją ir mergaites.*

“Summers” buvo įsikūrusi kvailai atrodančio dangoraižio keturioliktame aukšte. Rodžeriui prisistačius, sekretorė nusišypsojo ir linktelėjo.

- Ponas Hjuitas ką tik trumpam išėjo. Ar ponas Trentonas irgi atvyko?

- Ne, jį iškvietė į namus.

- Turiu jums šį tą. Gavome šįryt.

Ir padavė Rodžeriui telegramą geltoname voke. Ji buvo adresuota "V.TRENTONUI/ R.BREIKSTOUNUI/"AD WORX"/"IMAGE-EYE" STUDIJA". Robas persiuntė ją "Summers" firmai vakar po pietų.

Rodžeris atplėšė voką ir iškart pamatė - tai telegrama nuo senio Šarpo, ir gana ilgoka.

Na, štai, sulaukėm, - pamanė Rodžeris ir perskaitė telegramą.

Telefonas prikėlė Viką prieš pat dvyliktą, kitaip jis būtų miegojęs ir visą popietę. Jo miegas buvo sunkus ir slogus. Vikas prabudo, nesuvokdamas, kur besantis. Sapnas vėl sugrįžo. Dona su Tedu uolėtoje nišoje, kur jų tykoja kažkokia siaubinga mitinė pabaisa. Kambarys sukosi aplinkui. Vikas pakėlė ragelį.

Dona ir Tedas, - pamanė jis. - *Jie saugūs.*

- Alio?

- Vikai, tai Rodžeris.

- Rodžeris?

Vikas atsisėdo. Jo marškiniai buvo prilipę prie kūno. Viena jo proto dalis vis dar miegojo ir kovojo su tuo sapnu. Šviesa buvo per stipri. Karštis... kai jis užmigo, dar buvo gana vėsu. Dabar miegamasis virto orkaite. Kiek dabar valandų? Kiek laiko jis jau miegojo? Namai atrodė tokie *tykūs*.

- Rodžeri, kiek dabar valandų?

- Valandų? - Rodžeris nutilo. - Dvylika. Kas...

- Dvylika? O, Dieve... Rodžeri, aš miegojau.

- Kas atsitiko, Vikai? Ar jie grįžo?

- Ne, bent jau kai priguliau nusnūsti. Tas šunsnukis Meisenas pažadėjo...

- Kas tas Meisenas?

- Jis vadovauja tyrimui. Rodžeri, aš turiu eiti. Turiu išsiaiškinti...

- Palauk, vyruti. Aš skambinu iš "Summers". Turiu tai pasakyti. Atėjo telegrama nuo Šarpo iš Klyvlendo. Mes išlaikėm užsakymą.

- Ką? Ką?

Viskas ėmė pernelyg greitai suktis. Dona... užsakymas... džiaugsmingai kalbantis Rodžeris.

- Kai atėjau, telegrama jau buvo čia. Senis ir vaikis nusiuntė ją į "Image-Eye", o Robas persiuntė į Niujorką. Nori, kad perskaitydiau?

- Persakyk man esmę.

- Senis Šarpas ir vaikis, regis, priėjo tą pačią išvadą, naudodami skirtingas logikų grandines. Seniui atrodo, kad mes - geri vyrukai, atremiantys kovas ir ginantys sienas. Visi turi likti kartu, nes vienas už visus ir visi už vieną.

- Aha, aš taip apie jį ir maniau, - tarė Vikas, pasikasydamas kaklą. - Jis - lojalus senas šunsnukis. Todėl ir pasiliko su mumis, kai išvažiavome iš Niujorko.

- Vaikis vis dar norėtų mumis atsikratyti, bet nemano, kad dabar tinkamiausias laikas. Jis galvoja, kad tai būtų traktuojama kaip silpnumo ir kaltumo ženklas. Ar gali tuo *patikėti*?

- Galėčiau patikėti bet kuo, ką pasakys tas mažas paranojiškas chamas.

- Jie nori, kad atskristume į Klyvlendą ir pasirašytume naują dviejų metų kontraktą. Tai ne penkiametė sutartis, ir kai ji pasibaigs, vaikis, be abejo, jau visiškai valdys kompaniją ir pasistengs kuo greičiau mumis nusikratyti, bet dveji metai... tai pakankamas laiko tarpas, Vikai! Per dvejus metus mes jau valdysime padėtį! Mes galėsime jiems pasakyti...

- Rodžeri, aš turiu...

- ... kad susikištų savo javainius sau į šikną! Jie taip pat nori aptarti naują kampaniją, ir, manau, kad jie pritars Javainių Profesoriaus mirštančios gulbės giesmei.

- Puiku, Rodži, bet turiu išsiaiškinti, kas, po velnių, nutiko Donai ir Tedui.

- Taip. Taip. Tikriausiai pasirinkau ne patį geriausią laiką skambinti, bet negalėjau naujienų pasilikti tik sau, žmogau. Būčiau sprogęs it balionas.

- Nėra blogo laiko geroms naujienoms.

Tačiau vis tiek Vikas pajuto pavydo dūrį, aštrų it pagaląsta kaulo nuolauža, išgirdęs laimingą palengvėjimą Rodžerio balse ir kartų nusivylimą, kad negali tuo jausmu pasidalyti su Rodžeriu. Bet galbūt tai geras ženklas.

- Vikai, paskambink man, jei ką sužinosi, gerai?

- Būtinai, Rodži. Ačiū, kad paskambinai.

Vikas padėjo ragelį, įsispyrė į batus ir nusileido žemyn. Virtuvėje vis dar tvyrojo chaosas: nuo to jam net suspaudė skrandį. Tačiau ant stalo rado druskine prispaustą Meiseno žinutę.

Pone Trentonai,

Stivą Kempą sučiupo vakariniame Masačiūsetse, Tvikenhemo miestelyje. Jūsų žmonos ir sūnaus su juo nebuvo, kartoju, nebuvo. Aš jūsų nežadinau dėl šių naujienų, nes Kempas laikosi savo teisės tylėti. Kad nebūtų nesusipratimų, jis bus pervežtas tiesiai į Skarboro Valstijos policijos būstinę ir apkaltintas vandalizmu bei neteisėtu narkotikų laikymu. Mes laukiame jo čia 11:30. Jei ką sužinosime, iškart jums paskambinsiu.

Endis Meisenas

- *Nusišikt* man ant jo teisės tylėti, - suniurnėjo Vikas. Jis įėjo į svetainę, susirado Skarboro valstijos policijos būstinės numerį ir paskambino.

- Ponas Kempas pas mus, - patvirtino budintis pareigūnas. - Jį atvežė prieš penkiolika minučių. Dabar su juo ponas Meisenas. Kempas išsikvietė advokatą. Nemanau, kad ponas Meisenas galėtų...

- Man nesvarbu, ar jis gali, ar ne, - pertraukė Vikas. - Pasakykit jam, kad skambina Donos Trenton vyras ir nori, kad jis atitemptų savo subinę prie telefono ir pasikalbėtų.

Po kelių sekundžių Meisenas jau stovėjo prie telefono.

- Pone Trentonai, aš suprantu jūsų nerimą, tačiau tas trumpas laiko tarpas, kol pasirodys Kempo advokatas, gali būti labai vertingas.

- Ką jis jums pasakė?

Meisenas padvejojo ir prabilo:

- Jis prisiima kaltę už vandalizmą. Manau, galų gale suprato, kad šis reikalas daug rimtesnis nei truputis miltelių furgono padangoje. Jis prisipažino kaltas dėl vandalizmo Masačiūsetso pareigūnams, kurie jį čionai atvežė. Tačiau Kempas dievagojasi, kad jam siaučiant, nieko nebuvę namie ir niekas jam nesutrukdęs.

- Juk jūs netikite?

Meisenas atsargiai prasitarė:

- Jis kalba gana įtikinamai. Negalėčiau pasakyti, kad dabar aš iš vis kuo nors tikiu. Jei tik galėčiau jam užduoti dar keletą klausimų...

- Ar yra žinių iš Kemberio garažo?

- Ne. Aš pasiunčiau šerifą Banermeną, įsakęs iškart pranešti, jei ten yra ponia Trenton ar bent jos mašina. Ir nuo to laiko jis nepaskambino...

- Labai gražu, - burbtelėjo Vikas.

- Pone Trentonai, aš tikrai turiu eiti. Jei ką nors suži...

Vikas trenkė telefono ragelį ir sustingo, smarkiai kvėpuodamas karštoje svetainės tyloje. Tada iš lėto palipo laiptais į viršų. Kiek pastovėjo koridoriuje ir įėjo į sūnaus kambarį. Tedo sunkvežimiai buvo tvarkingai surikiuoti prie sienos. Bežiūrint į juos, Vikui suspaudė širdį. Geltonas Tedo apsiaustas kabėjo ant kabliuko prie lovos, spalvinimo knygelių krūva gulėjo ant stalo. Spintos durys buvo praviros. Nesąmoningai Vikas uždarė jas ir, nesuvokdamas savo veiksmų, užstatė Tedo kėde.

Vikas klestelėjo ant Tedo lovos ir pažvelgė į karštą šviesią dieną.

Aklavietės. Tik aklavietės, bet kur jos?

(*aklavietės*)

Nelaimę pranašaujantis žodis. *Aklavietė*. Būdamas Tedo amžiaus, Vikas labai žavėjosi keliais, kurie vesdavo į aklavietę - taip jam vienąkart papasakojo motina. Galbūt tokie dalykai paveldimi, galbūt ir Tedas domėjosi keliais, vedančiais į aklavietę. Vikas ėmė spėlioti, ar Tedas dar gyvas.

Staiga jam toptelėjo į galvą, kad 3-asis Miesto kelias, kur stovėjo Džo Kemberio garažas, taip pat vedė į aklavietę.

Vikas apsidairė ir pastebėjo - ant sienos virš Tedo lovos niekas nebekaba. "Pabaisos žodžiai" dingo. Kodėl jis juos nusiėmė? O gal Kempas juos nuplėšė? Bet jei Kempas buvo čia, tai kodėl nepavertė Tedo kambario šiukšlių krūva, kaip visą pirmąjį aukštą?

(*aklavietės ir "Pabaisos žodžiai"*)

Ar Dona nuvežė "Pinto" pas Kemberį? Jis labai neaiškiai prisiminė pokalbį apie adatinį vožtuvą. Dona truputį bijojo Džo Kemberio, ar ne taip ji pasakė?

Ne. Ne Kemberio. Kemberis tik nurenginėjo ją akimis. Ne, ji bijojo šuns. Koks ten jo vardas?

Jiedu apie jį juokavo. Tedas. Tedas šaukė šunį.

Ir vėl Vikas išgirdo vaiduoklišką Tedo balsą, tokį beviltišką ir pasimetusį šiame pernelyg tuščiame ir bauginančiame kambaryje: *Kudžai... čiaaa, Kudžai... Kuuudžai...*

Ir tada nutiko kažkas, apie ką Vikas neprasitarė niekam visą likusį gyvenimą. Užuot girdėjęs Tedo balsą savo galvoje, jis iš tikrųjų jį išgirdo; vienišą ir įbaugintą, tolstantį balsą, *kuris sklido iš spintos.*

Vikas suriko ir, išplėtęs akis, pasislinko kuo toliau ant Tedo lovos. Spintos durys atsivėrė, nustumdamas kėdę į šoną. Iš jos sklido jo sūnaus riksmas:

- *Kuuuuuuuu*

Staiga Vikas suprato, kad tai ne Tedo balsas: tik jo pervargęs protas sukūrė Tedo balsą iš kėdės kojų brūženimosi į grindis. Ir viskas, bet...

... *bet spintoje spindėjo akys, jis matė akis, raudonas, aptrauktas migla ir siaubingas...*

Vikas vėl suriko. Kėdė dėl nepaaiškinamų priežasčių nugriuvo. Ir ant paklodžių bei antklodžių spintos viduje Vikas išvydo Tedo meškiuką. Jis matė tik stiklines meškiuko akis. Ir nieko daugiau.

Krūtinėje pašėlusiai daužėsi širdis. Vikas atsikėlė ir priėjo prie spintos. Užuodė kažkokį sunkų ir nemalonų kvapą. Galbūt tai tik naftalinas - bent jau kvapas turėjo ir jo dalelę - bet buvo galima užuosti... kažką žiauraus.

Nekvailiok. Tai tik spinta. O ne urvas. Ne pabaisos guolis.

Vikas pažvelgė į Tedo meškiuką. Šis nemirksėdamas taip pat spoksojo į jį. Už meškiuko ir drabužių plytėjo tamsa. Ten galėjo tūnoti bet kas. *Bet kas.* Tačiau, žinoma, nieko ten nebuvo.

Tu mane išgąsdinai, meškiuk, - mintyse prabilo Vikas.

Pabaisos, nesiartinkite prie šio kambario, - atsakė meškiukas. Jo akys žybtelėjo. Jos buvo stiklinės, bet vis tiek žybtelėjo.

Man tik pasirodė, ir tiek, - tęsė Vikas. Jį išpylė prakaitas: dideli sūrūs lašai it ašaros bėgo per veidą.

Čia jūsų niekas nekvietė, - atsakė meškiukas.

Kas man darosi? - Vikas paklausė meškiuko. - *Ar aš kraustausi iš proto? Ar taip ir atrodo beprotybė?*

Tedo meškiukas į tai atsakė: *Pabaisos, palikite Tedą ramybėje.*

Vikas uždarė spintos duris ir, it vaikas išplėtęs akis, stebėjo, kaip skląstis pasikelia ir išsilaisvina iš griovelio. Durys vėl ėmė vertis.

Aš to nemačiau. Nepatikėsiu, kad tai mačiau.

Vikas užtrenkė duris ir užstatė kėdę. Tada, norėdamas padidinti atramos svorį, paėmė didelę Tedo knygelių krūvą ir padėjo ant kėdės. Šįkart durys nebeatsidarė. Vikas stovėjo, spoksojo į spintos duris ir mąstė apie aklavietes. Keliais, vedančiais į aklavietes, nedažnai važiuoja mašina. Visos pabaisos gyvena po tiltais, spintose arba kelių, vedančių į aklavietę, pabaigoje. Tai lyg valstybinis įstatymas.

Vikui pasidarė neramu.

Jis išėjo iš Tedo kambario, nulipo žemyn ir atsisėdo ant užpakalinių laiptų. Drebančia ranka užsidegė cigaretę ir pažvelgė į žydrą dangų, jausdamas, kaip auga nerimas. Kažkas atsitiko Tedo kambaryje. Tik Vikas neišmanė, kas. Taip, kažkas atsitiko.

Pabaisos ir šunys, ir spintos, ir garažai, ir aklavietės.

Ar juos sudėti, mokytoja? Atimti? Padalinti? Sudauginti?

Vikas numetė cigaretę.

Jis juk tikėjo, kad dėl visko kaltas Kempas, tiesa? Kempas atsakingas už viską. Kempas suniokojo namus. Kempas beveik sugriovė santuoką. Kempas užlipo į viršų ir apspermino lovą, kurioje Vikas su Dona kartu miegojo jau trejus metus. Kempas išplėšė didelį gabalą iš malonaus Viko Trentono gyvenimo.

Kempas. Kempas. Visa tai tik Stivo Kempo kaltė. Suverskime Kempui kaltę už šaltąjį karą, įkaitų situaciją Irane ir atsiradusią skylę ozono sluoksnyje.

Kvaila. Nes ne viskas buvo Kempo kaltė, tiesa? Pavyzdžiui, "Zingers" problema. Kempas su tuo neturėjo *nieko* bendra. O taip pat Kempo neapkaltinsi ir dėl sugedusio adatinio vožtuvo Donos mašinoje.

Vikas žvilgtelėjo į savo senąjį "Jaguarą". Juk ketino kažkur važiuoti. Vikas negalėjo daugiau čia pasilikti, nes būtų išprotėjęs. Jis įsės į mašiną ir nulėks į Skarborą. Ten sučiups Kempą ir kratys, kol tas prisipažins, ką padarė Donai ir Tedui. Tik, ko gero, jau ten sėdi jo advokatas, o gal net pasistengė, kad Kempą paleistų.

Spyruoklė. Ji tvirtino adatinį vožtuvą. Jei kas nors atsitiko spyruoklei, vožtuvas galėjo nebetiekti kuro į karbiuratorių.

Vikas priėjo prie "Jaguaro" ir įsėdęs šoktelėjo, nes odinė sėdynė buvo įkaitusi. Važiuoti. Įleisti vėsaus oro.

Kur važiuoti?

Į Kemberio garažą, - iškart atsakė jo protas.

Bet juk tai kvaila, ar ne? Meisenas tenai pasiuntė šerifą Banermeną, įsakęs iškart pranešti, jei ką nors ras, bet faras nepranešė, o tai reiškia...

(*kad pabaisa susidorojo su juo*)

Na, juk nieko neatsitiks, jei ten nuvažiuosiu, ar ne? Ir tai bus jau šioks toks užsiėmimas.

Vikas užvedė "Jaguarą" ir patraukė kalva žemyn 117-ojo kelio link, vis dar nežinodamas, ar pasuks kairėn į "I-95" magistralę, ar dešinėn link 3-ojo Miesto kelio.

Vikas stabtelėjo prie "Stop" ženklo, kol kita mašina, važiuojanti iš paskos, ėmė signalizuoti. Negalvodamas, pasuko į dešinę. Nieko neatsitiks, jei trumpam užsuks pas Džo Kemberį. Tenai nukaks jau po penkiolikos minučių. Vikas žvilgtelėjo į laikrodį: dvidešimt po dvylikos.

Atėjo laikas, ir Dona tai žinojo.

Laikas galėjo ir praeiti, bet ir su tuo jai teks susitaikyti - ir, ko gero, numirti. Niekas neatvažiuos. Joks riteris neatjos ant balto žirgo 3-uoju Miesto keliu: Trevis Makdžis, regis, buvo užsiėmęs kažkur kitur.

Tedas merdėjo.

Dona prisivertė pakartoti tai tyliai šnibždėdama:

- Tedas miršta.

Šį rytą jai nepavyko įleisti į mašiną jokio vėjelio. Jos langas nebeatsidarė, o pro pravirą Tedo langą į vidų lindo tik karštis. Kartą Dona pabandė atidaryti daugiau nei ketvirtadalį lango, bet Kudžas iš karto paliko garažo šešėlį ir urgzdamas prišoko prie mašinos iš Tedo pusės.

Prakaitas liovėsi bėgęs Tedo veidu ir kaklu. Neliko jokio prakaito. Jo oda tapo sausa ir karšta. Ištinęs liežuvis nukaro ant apatinės lūpos. Kvėpavimas tapo toks nežymus, kad Dona jo beveik nebegirdėjo. Dukart turėjo pridėti galvą prie Tedo krūtinės, trokšdama įsitikinti, jog jis vis dar kvėpuoja.

Dona atsidūrė keblioje padėtyje. Mašina virto tikra krosnimi. Metalinės dalys įkaito beveik iki raudonumo, nebuvo įmanoma paliesti ir plastmasinio vairo. Koja pastoviai dilgčiojo iš skausmo, ir Dona neabejojo, kad šuo kažkuo ją užkrėtė. Galbūt dar per anksti

susirgti pasiutlige - ji meldėsi Dievui, kad taip būtų - tačiau įkandimai paraudo ir degino.

Kudžas neatrodė geriau. Šuo, sakytum, susitraukė savo suniokotame, sukrešėjusiu krauju aplipusiame kailyje. Jo akys tapo drumzlinos ir beveik tuščios, tarsi kataraktos aptrauktos senuko akys. Lyg koks senas naikinimo variklis, iš lėto mirštantis, bet vis dar baisiai pavojingas, Kudžas ir toliau neišleido mašinos iš akių. Jis nebesiputojo. Snukis tapo išdžiūvusiu ir sudraskytu siaubu. Kudžas atrodė panašus į išskaptuotą uolienos, išspjautos iš seno vulkano vidaus, gabalą.

Sena pabaisa, - mažai jau susivokdama, mąstė Dona, - *vis dar nenuleidžia akių.*

Ar šis siaubingas budėjimas kada baigsis, ar tęsis visą jos gyvenimą? Be abejo, viskas, kas buvo prieš tai, tik sapnas, tiesa? Motina, kuri šlykštėjosi viskuo aplinkui, geranoris, bet silpnavalis tėvas, mokyklos draugai, pasimatymai ir šokiai, - visa tai Donai atrodė tik sapnas, kaip kad jaunystė senam žmogui. Viskas buvo nesvarbu, liko tik tyla ir saulės nutviekstas kiemas, kuriame jau kažkam kliuvo mirtis, ir dar daugiau mirčių laukė kortose kartu su tūzais ir aštuoniukėmis. Sena pabaisa vis dar budėjo, o Donos sūnus jau tolo, tolo ir tolo.

Beisbolo lazda. Donai liko tik ji.

Beisbolo lazda ir galbūt dar kas nors negyvo policininko mašinoje, jei jai pavyktų iki ten nusigauti. Kas nors panašaus į šautuvą.

Sukandusi dantis, kovodama su svaiguliu, nuo kurio aptemdavo akyse, Dona perkėlė Tedą ant užpakalinės sėdynės. Tylų ir ramų it grūdų maišas.

Dona pažvelgė pro langą, aiškiai išvydo beisbolo lazdą, gulinčią aukštoje žolėje, ir atidarė duris.

Tamsiame garažo tarpduryje Kudžas atsistojo ir panarinęs galvą iš lėto ėmė slinkti jos link.

Buvo pusė pirmos, kai Dona Trenton paskutinį kartą išlipo iš "Pinto".

Vikas išsuko iš "Klevų" vieškelio į 3-ąjį Miesto kelią kaip tik tada, kai jo žmona išėjo pasiimti Breto Kemberio beisbolo lazdos. Jis važiavo greitai, ketindamas nukakti pas Kemberį, ten apsisukti ir patraukti į už penkiasdešimties mylių esantį Skarborą. Kai tik Vikas nusprendė pirmiausia užsukti čionai, jo protas iškrypėliškai ėmė prikaišioti, kad jis išsiruošė į laukinių žąsų medžioklę. Jis dar niekad nesijautė toks bejėgis.

Vikas važiavo didesniu nei šešiasdešimties mylių per valandą greičiu, taip įsikniaubęs į kelią, kad tik pravažiavęs Gario Pervjero namą, suprato pastebėjęs ten Džo Kemberio automobilį. Jis nuspaudė stabdžius. Mažai trūko, "Jaguaras" būtų įsmeigęs nosį į kelią. Faras nuvažiavo pas Kemberį, bet nieko nerado namuose, nes Kemberis sėdėjo čia.

Vikas dirstelėjo į užpakalinio vaizdo veidrodėlį, įsitikino, jog kelias tuščias, ir greitai pavažiavo atbulomis. Jis įvažiavo į Pervjero kiemą ir išlipo.

Viką užplūdo lygiai tokie pat jausmai, kaip ir Džo Kemberį, kai šis prieš dvi dienas pastebėjo kraujo lašus (tik dabar jie buvo išdžiūvę ir rudos spalvos) ir iškultą durų stiklą. Vikui išdžiūvo burna. Tai buvo susiję. Taip, tai buvo susiję su Tedo ir Donos dingimu.

Vikas įėjo į vidų, ir iškart jį pritrenkė kvapas - tirštas puvėsių kvapas. Pastarosios dvi dienos buvo karštos. Kažkas gulėjo koridoriaus gale, panašus į apverstą staliuką, tik Vikas puikiai žinojo, jog tai ne staliukas. Dėl kvapo. Jis priėjo prie daikto koridoriuje ir įsitikino, kad tai ne staliukas. Tai buvo žmogus. Regis, šis žmogus persirėžė sau gerklę su labai atšipusiais skustuvo ašmenimis.

Vikas atsitraukė ir tyliai riktelėjo. Telefonas. Jis turėjo kam nors pranešti.

Vikas patraukė virtuvės link, bet stabtelėjo. Staiga jam nušvito protas, tarsi dvi pav.eikslėlio pusės susijungė, sudarydamos trimatę visumą.

Šuo. Tai padarė šuo.

"Pinto" buvo pas Džo Kemberį. Ir visą tą laiką ten stovėjo. "Pinto" ir...

- O, Dieve, Dona...

Vikas apsisuko ir pasileido prie mašinos.

Dona vos nepargriuvo: štai kokios nerangios tapo jos kojos. Ji išlaikė pusiausvyrą ir pagriebė beisbolo lazdą; nedrįso atsigręžti į Kudžą, kol tvirtai nesuims lazdos į rankas, nes baiminosi, jog gali pargriūti. Jei Dona būtų turėjusi laiko pažvelgti šiek tiek toliau - tik truputėlį - būtų pastebėjusi žolėje gulintį Džordžo Banermeno tarnybinį pistoletą. Bet nepastebėjo.

Dona nevikriai apsisuko. Kudžas ją puolė.

Ji dūrė sunkiuoju beisbolo lazdos galu į senbernarą, ir jos širdis suvirpėjo, supratus, kokia nestabili lazdos rankena - ji buvo gerokai įtrūkusi. Senbernaras urgzdamas atsitraukė. Donos krūtys kilnojosi krauju aptaškytoje baltoje medvilninėje liemenėlėje: moteris nusivalė į ją rankas, ištraukusi Tedo liežuvį.

Jiedu sustojo, žvelgdami vienas į kitą, įvertindami vienas kitą ramioje vasaros saulės šviesoje. Girdėjosi tik duslus greitas Donos kvėpavimas, Kudžo urzgimas ir kregždės klegesys. Jų trumpi šešėliai tįsojo jiems prie kojų.

Kudžas pajudėjo į kairę. Dona - į dešinę. Jiedu apsuko ratą. Dona laikė lazdą toje vietoje, kur, jos nuomone, įskilimas buvo giliausias, stipriai sugniaužusi juodą izoliaciją.

Kudžas įsitempė.

- Na, pulk gi! - suriko Dona, ir Kudžas puolė.

Dona užsimojo. Ji nepataikė Kudžui į galvą, lazda atsitrenkė į šonkaulius. Pasigirdo stuktelėjimas ir trakštelėjimas kažkur šuns viduje. Kudžas sucypė ir išsitiesė ant žvyro. Dona pajuto, kaip lazda dar labiau įtrūko po izoliacine juosta, bet kol kas dar nenulūžo.

Ji suriko ir plojo lazda Kudžui per pasturgalį. Lūžo dar kažkas. Dona tai girdėjo. Šuo sustaugė ir pabandė išsisukti, bet šaukdama Dona vėl jam trenkė. Galva apsisuko. Pasaulis ėmė šokti aplinkui. Ji tapo harpija ir Keistosiomis Sesutėmis. Doną apėmė begalinis kerštas - ne dėl savęs, o dėl sūnaus. Įtrūkusi lazdos rankena be paliovos krutėjo it širdis.

Beisbolo lazda apsitaškė krauju. Kudžas vis dar stengėsi pabėgti, tačiau jo judesiai sulėtėjo. Jis išvengė vieno smūgio - lazda nuslydo žvyru, bet kitas kliuvo tiesiai į nugarą, ir privertė pritūpti ant užpakalinių kojų.

Dona pamanė, kad jau viskas. Karštai šnopuodama, ji netgi atsitraukė porą žingsnių. Tačiau Kudžas suriaumojo iš pykčio ir liuoktelėjo ant jos. Dona tvojo lazda, ir vėl išgirdo tą duslų triokštelėjimą... bet kai Kudžas nusikočiojo žvyru, beisbolo lazda lūžo į dvi dalis. Storasis galas nulėkė, ir trenkėsi į priekinį dešinį "Pinto" rato gaubtą. *Bum*! Dona liko su aštuoniolikos colių ilgio pagaliuku rankoje.

Kudžas vėl kėlėsi ant kojų... *stengėsi* save pakelti ant kojų. Kraujo upeliai sruvo jo šonais. Jo akys mirguliavo it sugedusio žaidimo automato lemputės.

Ir vis tiek Donai atrodė, kad Kudžas šypsosi.

- *Na, pulk gi*! - suriko ji.

Paskutinį kartą mirštanti pabaisa, kuri kažkada buvo mylimiausias Breto Kemberio šunelis Kudžas, liuoktelėjo ant MOTERS, jam sukėlusios visas šias kančias. Dona metėsi į priekį su beisbolo lazdos likučiais ir suvarė ilgą aštrią nuolaužą į dešinę Kudžo akį. Lazda pasiekė net šuns smegenis. Pasigirdo tylus pokštelėjimas, tarytum tarp pirštų suspaustum vynuogę. Kudžas iš inercijos užgriuvo Doną ir pargriovė ją ant žemės. Šuns dantys kaukštelėjo tik per colį nuo jos kaklo. Dona iškėlė rankas, nes Kudžas ropštėsi ant jos. Iš šuns akies snukiu tekėjo kraujas. Iš burnos sklido šlykštus dvokas. Dona pabandė atstumti Kudžo snukį, bet šuo sukando jai ranką.

- *Liaukis*! - suriko Dona. - *Liaukis, argi negali liautis? Prašau*! *Prašau*! *Prašau*!

Kraujas varvėjo jai ant veido - jos kraujas, šuns kraujas. Rankos skausmas virto švytėjimu, kuris užpildė visą pasaulį... ir po truputį ėmė sekti jėgos. Beisbolo lazdos rankena groteskiškai maskatavo, tarsi išaugusi galvoje, kur dar neseniai pūpsojo akis.

Kudžas taikėsi į Donos kaklą.

Dona pajuto jo dantis ir, skardžiai surikusi, užkišo rankas ir atstūmė jį. Kudžas nugriuvo ant žemės.

Jo užpakalinės kojos vis dar braižė žvyrą. Judesiai lėtėjo... dar labiau sulėtėjo... ir visai nurimo. Likusi akis įsistebeilijo į karštą vasaros dangų. Šuns uodega liko gulėti ant Donos blauzdų, sunki kaip turkiškas kilimėlis. Kudžas giliai įkvėpė ir išleido orą. Įkvėpė dar kartą. Pasigirdo duslus šniokštimas, ir staiga kraujas plūstelėjo jam iš nasrų. Kudžas nugaišo.

Dona Trenton triumfuodama suriko. Ji stojosi, vėl nugriuvo, bet šiaip ne taip atsikėlė. Tada, pasverdėjusi porą žingsnių, užkliuvo už šuns kūno, pargriuvo, nusibrozdindama kelius. Ji nušliaužė iki tos vietos, kur gulėjo krauju aptaškytas storasis lazdos galas. Dona pakėlė jį ir, pasiremdama į "Pinto" kapotą, vėl atsikėlė. Ji nužingsniavo prie Kudžo ir ėmė jį talžyti lazda. Kiekvienas smūgis baigdavosi sunkiu bumptelėjimu į šuns kūną. Juodos izoliacijos juostelės šoko karštame ore. Rakštys lindo į Donos delnus. Kraujas bėgo jos rankomis. Dona vis dar rėkė, kol visiškai užkimo, todėl dabar girdėjosi tik metalinis girgždesys, panašus į Kudžo išleistus priešmirtinius garsus. Lazda be perstojo kilnojosi. Dona talžė nudvėsusį šunį.

Viko "Jaguaras" įsuko į Kemberių kiemą.

Vikas visko tikėjosi, bet tik ne šito. Jis baiminosi, tačiau pamatęs savo žmoną - ar tai *tikrai* Dona? - stovinčią prie sumaitoto daikto ir be perstojo vanojančią jį kažkuo panašiu į pirmykščio žmogaus kuoką... Toks vaizdas Viko baimę pavertė akivaizdžia panika, kuri beveik užgožė protą. Vieną begalinę akimirką, nors Vikas vėliau niekada neprisipažins, jis pajuto norą apgręžti "Jaguarą" ir išvažiuoti... išvažiuoti amžiams. Visa tai, kas dėjosi šiame ramiame ir saulėtame kieme, atrodė siaubinga.

Tačiau Vikas tik išjungė variklį ir išlipo.

- Dona! *Dona*!

Dona negirdėjo ir net nenumanė, kad jis čia. Jos skruostai ir kakta buvo siaubingai suniokoti saulės. Kairė džinsų klešnė - per-

plėšta ir išmirkusi kraujyje. O pilvas atrodė... atrodė aplipęs sukrešėjusiu krauju.

Beisbolo lazda vis dar kilnojosi ir kilnojosi. Dona dusliai krankė. Kraujas tiško ant jos nuo susmukusio šuns kūno.

- *Dona*!

Vikas sugriebė beisbolo lazdą ir ištraukė iš Donos rankos. Numetęs šalin, suspaudė jos nuogą ranką. Dona tuščiomis apdujusiomis akimis ir išsidraikiusiais it raganos plaukais atsisuko į Viką. Ji dėbtelėjo į jį... papurtė galvą... ir žengė žingsnį atgal.

- Dona, mieloji, Dieve mano, - švelniai tarė Vikas.

Tai buvo Vikas, bet jo negalėjo čia būti. Tai tik miražas. Tai šuns liga veikė ją, sukeldama haliucinacijas. Dona žengė žingsnį atgal... pasitrynė akis... bet Vikas vis tiek stovėjo priešais. Ji ištiesė drebančią ranką, ir miražas ištiesė stiprias rudas rankas į ją. Gerai. Donai siaubingai skaudėjo rankas.

- Vi? - sušnibždėjo Dona. - Vi... Vi... Vikai?

- Taip, mieloji. Tai aš. Kur Tedas?

Miražas buvo tikras. Tai tikrai Vikas. Dona norėjo verkti, bet ašarų nebuvo. Jos akys tik vartėsi akiduobėse it perkaitinti guoliai.

- Vikai? Vikai?

Jis apglėbė Doną.

- Dona, kur *Tedas*?

- Mašinoj. Mašinoj. Serga. Į ligoninę.

Ji šnibždėjo, bet ir tai sunkiai. Greitai ji tik nebyliai žiobčios. Bet tai juk nesvarbu, tiesa? Vikas čia. Jiedu su Tedu išgelbėti.

Vikas paliko ją ir puolė prie mašinos. Dona liko stovėti, kur stovėjusi, spoksodama į sudarkytą šuns kūną. Galų gale nebuvo jau taip blogai, ar ne? Kai liko tik išlikimo klausimas, kai reikėjo pakovoti už save, kai galėjai išgyventi arba mirti, visa tai atrodė visiškai suprantama. Kraujas dabar neatrodė toks baisus, kaip ir ištryškusios Kudžo smegenys. Dabar jau viskas atrodė nebe taip siaubinga. Vikas buvo čia, o jiedu - saugūs.

- O, *Dieve*, - ištarė Vikas. Jo balsas nuskambėjo visiškoje tyloje.

Dona atsisuko ir išvydo, kaip jis kažką ištraukė iš "Pinto". Kažkokį maišą. Bulvių? Apelsinų? Kokį? Ar ji važiavo apsipirkti prieš visam tam nutinkant? Taip, bet ji paliko pirkinius namie. Jiedu su Tedu juos ten iškrovė. Jie pasinaudojo jo vežimėliu. Tad ką...

Tedai! - pabandė išrėkti Dona ir pasileido prie jo.

Vikas nunešė jį į namo šešėlį ir paguldė. Tedo veidas buvo labai baltas. Plaukai styrojo it šiaudai ant trapios galvytės. Rankos prigludo prie žemės, tačiau, atrodo, jos buvo tokios bejėgės, kad net nepajėgė suspausti žolės stiebelių po savimi.

Vikas pridėjo galvą prie Tedo krūtinės. Tada pakėlė akis į Doną. Jo veidas buvo išbalęs, bet pakankamai ramus.

- Ar seniai jis mirė, Dona?

Mirė? - ji pabandė išrėkti. Jos burna judėjo it žmonių televizoriuje, visiškai užsukus garsą. - *Jis nemiręs, jis nebuvo miręs, kai perkėliau jį ant užpakalinės sėdynės, ką tu man čia pasakoji, kad jis negyvas? Ką tu čia šneki, šunsnuki?*

Dona bandė tai išrėkti savo nebyliu balsu. Ar Tedas prarado gyvybę tą pačią akimirką, kaip ir šuo? Neįmanoma. Joks Dievas ar likimas negalėtų būti toks siaubingai žiaurus.

Dona pribėgo prie vyro ir pastūmė jį. Šito nesitikėjęs, Vikas klestelėjo ant užpakalio. Dona palinko prie Tedo ir, padėjusi jo rankas virš galvos, pražiodė, užspaudė nosį ir įpūtė oro į sūnaus plaučius.

Kieme mieguistos vasarinės musės rado Kudžo ir šerifo Džordžo Banermeno, Viktorijos vyro ir Katrinos tėvo, lavonus. Jiems abu lavonai atrodė lygūs. Tai buvo demokratiškos musės. Saulė triumfuodama kaitino žemę. Dabar buvo dešimt po pirmos, ir laukai tviskėjo ir šoko kartu su tylia vasara. Dangus atrodė it žydra medžiaga. Tetos Evės pranašystė išsipildė.

Dona gaivino sūnų, ji pūtė orą ir pūtė. Jos sūnus nemirė. Ji juk neišgyveno visą šitą pragarą vien tam, kad išvystų mirusį sūnų.

Paprasčiausiai taip negalėjo būti.

Dona pūtė orą ir pūtė. Ji gaivino savo sūnų.

Dona vis dar jį gaivino, kai po dvidešimties minučių į kiemą įsuko greitoji pagalba. Ji neprileido Viko prie sūnaus. Kai jis prisiartindavo, Dona parodydavo dantis ir nebyliai suurgzdavo.

Visiškai apdujęs iš sielvarto, giliai pasąmonėje įsitikinęs, kad viso to negali būti, Vikas įsilaužė į Kemberio namą per verandos duris, į kurias taip ilgai spoksojo Dona. Vidinės durys nebuvo užrakintos. Vikas pasinaudojo telefonu.

Kai jis vėl išėjo laukan, Dona vis dar darė dirbtinį kvėpavimą savo mirusiam sūnui. Jis patraukė prie jos, bet apsigalvojęs priėjo prie "Pinto" ir atidarė bagažinę. Karštis puolė jį it nematomas liūtas. Ar jiedu išbuvo čia pirmadienio popietę, visą antradienį iki šios dienos vidurio? Neįmanoma buvo patikėti.

Po atsargine padanga Vikas rado seną antklodę. Ištraukė ją ir uždengė sudarkytą Banermeno kūną. Tada atsisėdo ant žolės ir įsistebeilijo į 3-ąjį Miesto kelią ir dulkėtas pušis. Jo mintys nuplaukė kažkur tolyn.

Greitosios pagalbos vairuotojas ir du sanitarai įdėjo Banermeno kūną į Kasl Roko pagalbos mašiną. Jie priėjo prie Donos. Ši iššiepė dantis. Jos sutinusios lūpos sudėjo žodžius: *Jis gyvas*! *Gyvas*! Kai vienas sanitaras pabandė švelniai pakelti Doną ir nuvesti šalin, ji jam įkando. Vėliau šiam sanitarui pačiam prireiks važiuoti į ligoninę ir gydytis nuo pasiutligės. Kitas sanitaras nubėgo pagelbėti draugui. Dona grūmėsi su dviem.

Sanitarai pasitraukė. Vikas vis dar sėdėjo ant žolės, pasirėmęs rankomis smakrą, ir žvelgė į kelią.

Greitosios pagalbos vairuotojas atnešė švirkštą. Prasidėjo kova. Švirkštas sulūžo. Tedas negyvas gulėjo ant žolės. Jo šešėlis truputį pailgėjo.

Atvažiavo dar dvi policijos mašinos. Vieną iš jų vairavo Roskas Fišeris. Kai greitosios vairuotojas jam pranešė, jog Džordžas Banermenas negyvas, Roskas pravirko. Kitas policininkas priėjo prie Donos. Prasidėjo naujos grumtynės, ir pagaliau keturi išprakaitavę vyrai atplėšė Doną Trenton nuo sūnaus. Ji ir vėl beveik išsiveržė iš

vyrų rankų, bet pagalbon šoko vis dar ašarojantis Roskas Fišeris. Dona be balso suriko ir stipriai purtė galvą. Atnešė kitą švirkštą, ir šį kartą jai sėkmingai suleido vaistus.

Iš greitosios pagalbos mašinos sanitarai ištraukė neštuvus, pristūmė prie žolėje gulinčio Tedo, paguldė ant jų berniuką ir uždengė paklode. Tai pamačiusi, Dona dar pašėliau ėmė grumtis. Ji išlaisvino vieną ranką ir ja mosavo. Staiga Dona išsivadavo.

- Dona, - atsikėlęs sušuko Vikas. - Mieloji, viskas baigta. Mieloji, prašau. Paleisk juos.

Dona nepribėgo prie neštuvų, ant kurių gulėjo sūnus. Ji pasileido prie beisbolo lazdos. Pakėlė ją ir ėmė talžyti šunį. Pakilo žaliai juodas musių debesis. Garsas, lazdai atsitrenkus į šunį, buvo sunkus ir siaubingas, panašus į mėsininko kirvio garsus. Su kiekvienu smūgiu Kudžo kūnas truputį pašokdavo į viršų.

Farai ėmė artėti prie jos.

- Ne, - ramiai sustabdė juos vienas sanitaras, ir po kelių sekundžių Dona apalpo. Breto Kemberio beisbolo lazda iškrito iš bejėgės rankos.

Po penkių minučių, įjungusi sireną, greitoji pagalba išvažiavo. Vikui pasiūlė injekciją - "nuraminti nervus, pone Trentonai" - ir jis iš mandagumo sutiko, nors jautėsi visai nurimęs. Jis pakėlė celofaną, kurį sanitaras atplėšė nuo vienkartinio švirkšto ir atidžiai apžiūrėjo ant jo užrašytą žodį "UPJOHN".

- Kažkada mes jiems rengėme reklamą, - Vikas tarė sanitarui.

- Tikrai? - abejodamas paklausė sanitaras.

Tai buvo dar visai jaunas vyras, sunkiai tramdęs vėmulį. Jis dar niekada savo gyvenime nematė tokio siaubingo reginio.

Viena policijos mašina stovėjo šalia Viko, pasiruošusi nugabenti jį į Šiaurės Kumberlendo ligoninę Bridžtone.

- Ar galite minutėlę palaukti? - paklausė Vikas.

Policininkai linktelėjo. Jie taip pat labai įtariai žvelgė į Viką Trentoną tarytum jis būtų kuo nors užsikrėtęs.

Vikas atidarė abi "Pinto" duris. Ilgai teko patampyti Donos duris: šuo taip sugrūdo jas į vidų, kad sunku buvo patikėti.

Viduje gulėjo Donos rankinė. Ir perplėšta palaidinė, tarytum šuo iškando jos gabalą. Ant prietaisų skydo mėtėsi "Slim Jim" popierėliai ir Tedo termosas, iš kurio sklido surūgusio pieno kvapas, bei Tedo "Snupio" pietų dėžutė. Ją išvydus, Vikui stipriai suspaudė širdį, bet jis neleido sau galvoti apie ateitį - jei tik po tokios siaubingos ir karštos dienos apskritai gali būti kokia nors ateitis. Vikas rado ir Tedo sportbatį.

Tedi, - mąstė jis. - *O, Tedi.*

Jėgos apleido kojas, ir Vikas susmuko ant keleivio sėdynės, įbesdamas akis į chrominę juostelę ant durų apačios. Kodėl? Kodėl buvo leista įvykti tokiems dalykams? Kaip galėjo tiek daug įvykių susilieti į vieną?

Staiga galva ėmė smarkai tvinkčioti. Ašaros plūste plūdo, bet Vikas susitvardė ir sėdėjo ranka užsidengęs veidą. Kudžas kaltas ne tik dėl Tedo, bet ir dar mažiausiai dėl trijų žmonių gyvybių, jei tik ir patys Kemberiai netapo šuns aukomis. Ar tas faras, kurį jis uždengė antklode, turėjo žmoną ir vaikų? Tikriausiai.

Jei būčiau atkakęs čionai bent valanda anksčiau. Jei nebūčiau užmigęs...

Jo protas suriko: *Aš buvau toks tikras, kad tai Kempas! Toks tikras!*

Jei būčiau atkakęs čionai bent penkiolika minučių anksčiau, ar to būtų užtekę? Jei nebūčiau taip ilgai plepėjęs su Rodžeriu, ar Tedas dabar būtų buvęs gyvas? Kada jis mirė? Ar jis iš tikrųjų mirė? Ir kaip man reikės toliau gyventi ir neišeiti iš proto? O kas bus su Dona?

Atvažiavo dar viena policijos mašina. Policininkai kalbėjosi tarpusavyje, vengdami Viko. Pagaliau vienas priėjo prie jo ir tyliai tarė:

- Manau, mums metas, pone Trentonai. Kventinas sako, kad čionai jau atvyksta reporteriai. Juk jūs dabar nenorite su jais susidurti.

- Ne, - atsakė Vikas ir pamažu stojosi.

Staiga akies krašteliu jis pastebėjo geltoną gumuliuką. Popieriaus gabalėlis gulėjo po Tedo sėdyne. Vikas jį ištraukė ir pamatė, kad tai jo parašyti "Pabaisos žodžiai", kurie turėjo nuraminti Tedą prieš miegą. Lapelis buvo suglamžytas, įplyšęs dvejose vietose ir permirkęs nuo prakaito. Sulenkimo vietose netgi persišvietė.

Pabaisos, nesiartinkite prie šio kambario!
Čia jūsų niekas nekvietė.
Jokių pabaisų po Tedo lova!
Ten jūs netilpsit.
Jokių pabaisų Tedo spintoje!
Ten jums per mažai vietos.
Jokių vampyrų, jokių vilkolakių ir besikandžiojančių padarų.
Čia jūsų niekas nekvietė.
Niekas nepalies Tedo ir jo nenuskriaus per visą na...

Vikas nebeįstengė toliau skaityti. Suglamžė lapelį ir sviedė į negyvą šunį. Šie žodžiai buvo sentimentalus melas su sentimentais, nepastoviais kaip ir tų kvailų javainių spalva. Visa tai buvo melas. Pasaulis knibždėte knibždėjo pabaisų, ir jos laisvai galėjo kandžioti nekaltuosius ir silpnesiuosius.

Vikas leido policininkams nuvesti jį prie mašinos. Jie išvežė jį, kaip kad anksčiau Džordžą Banermeną, Tedą Trentoną ir Doną Trenton. Kiek vėliau į kiemą įsuko veterinarės automobilis. Ji dėbtelėjo į negyvą šunį, užsimovė ilgas gumines pirštines ir išsitraukė apvalų kaulų pjūkliuką. Farai, supratę, ką ji ketina daryti, nusisuko.

Veterinarė nupjovė senbernaro galvą ir įsidėjo į didelį polietileninį šiukšlių maišą. Tą pačią dieną galva buvo perduota Valstijos Gyvūnų Komisijai, kuri turėjo ištirti, ar pasiutligė paveikusi smegenis.

Taigi, Kudžas taip pat išvažiavo.

Tą pačią popietę be penkiolikos ketvirtą Holė pašaukė Čeritę prie telefono. Holė atrodė truputį sunerimusi.

- Atrodo, skambina kažkoks pareigūnas, - tarė ji.

Prieš valandą Bretas pagaliau pasidavė nesibaigiantiems Džimo Jaunesniojo prašymams ir nulydėjo savo pusbrolį į žaidimų aikštelę Stretfordo Bendruomenės centre.

Nuo tada namuose įsivyravo tyla, kurią tetrikdė moterų balsai. Jos kalbėjosi apie senus laikus - *gerus senus laikus,* - mintyse pataisė Čeritė. Apie laikus, kai tėtis nukrito nuo šieno vežimo ir nusirito į didelį karviašūdį (tačiau neužsiminė apie laikus, kai jis jas taip sumušdavo už tikrus ar išsigalvotus prasižengimus, kad jos net negalėdavo prisėsti); apie laikus, kai jos įslinko į seną Meto kino teatrą Lisbono Folse, norėdamos išvysti Elvį filme “Mylėk mane švelniai” (tačiau nutylėjo apie laikus, kai pirkėjų akivaizdoje motinai nutraukė kreditą “Red & White” parduotuvėje, ir ji apsiašarojusi grįžo namo, palikusi pilną krepšį su pirkiniais); kaip Redas Timinsas vis bandė pabučiuoti Holę pakeliui iš mokyklos (bet užmiršo apie tai, kaip Redas prarado ranką, kai 1962-ųjų rugpjūtį užvažiavo traktorius). Jos abi suprato, kad nieko bloga plačiai atverti spintas... jei tik per toli nekiši į jas nosies. Kadangi ten galėjo vis dar slėptis kas nors, pasiruošęs įkąsti.

Dukart Čeritė jau žiojosi sakyti Holei, kad jiedu su Bretu rytoj išvažiuoja namo, tačiau abu kartus užsičiaupė, bandydama rasti tokį pasakymo būdą, kad Holė nepagalvotų, jog jiems čia nepatiko.

Dabar, vos tik atsisėdusi prie telefono staliuko ir šalia pasistačiusi arbatos puodelį, ji iškart pamiršo šią problemą. Čeritė šiek tiek sunerimo: kam gi patinka, kai trukdo per atostogas, ypač jei skambina koks nors pareigūnas?

- Alio? - atsiliepė ji.

Holė pastebėjo - sesers veidas išbalo. Ji girdėjo sesers žodžius:

- Ką? *Ką?* Ne... ne! Tai turbūt klaida. Sakau jums, tai...

Čeritė nutilo, klausydamasi savo pašnekovo. Holė nujautė - iš Meino laidais atkeliavo kažkokios siaubingos naujienos. Ji tai matė

vis labiau įsitempiančiame sesers veide, nors nieko negirdėjo, išskyrus beprasmį čiaukšėjimą.

Blogos naujienos iš Meino. Jai tai nebuvo naujiena. Jai ir Čeritei buvo normalu sėdėti saulėtoje virtuvėje, gerti arbatą, valgyti apelsinus ir kalbėtis apie tai, kaip pakliuvo į kino teatrą. Normalu, tačiau sunku buvo pamiršti tai, kad kiekviena vaikystės diena atnešdavo po mažą blogų naujienų porciją, ir tai žlugdė jų jaunystę. Visas paveikslas buvo be galo siaubingas ir Holė būtų visai neprieštaravusi, jei daugiau niekada nebematytų savo vyresniosios sesers. Suplėšytos medvilninės apatinės kelnaitės, iš kurių mokykloje tyčiojosi kitos mergaitės. Bulvių kasimas, kol imdavo skaudėti nugarą, ir jei staigiai atsistodavai, galva taip imdavo svaigti, kad vos neapalpdavai. Redas Timinsas: kaip atsargiai jos su Čerite išvengė temos apie Redo ranką, kurią taip sutraiškė, jog teko amputuoti, tačiau kai Holė apie tai išgirdo, ji *apsidžiaugė*. Kadangi ji neužmiršo, kaip vieną dieną Redas metė į ją žalią obuolį, kuris pataikė į veidą, sukruvino nosį ir pravirkdė. Holė nepamiršo dažnų skurdžių vakarienių, kai ant stalo tebūdavo tik riešutinis sviestas ir duona ir kai reikalai būdavo itin prasti. Ji nepamiršo, kaip karštomis vasaros dienomis dvokdavo namo kiemas. Tai buvo *šūdų* kvapas, ir akivaizdu, kad jis nelabai patiko.

Blogos naujienos iš Meino. Ir Holė neabejojo, kad kažkodėl, dėl kažkokios beprotiškos priežasties, jos niekada jų neaptars, nors ir išgyventų iki šimto ir paskutiniuosius dvidešimt metų praleistų kartu. Čeritei teko susitaikyti su tokiu gyvenimu. Jos krūtys buvo nukarusios net liemenėlėje. Seseris skyrė tik šešeri metai, tačiau galėjai pasakyti, kad šešiolika. Ir visų blogiausia, kad Čeritė, regis, visai nesigraužė, pasmerkdama savo mielą ir protingą sūnų tokiam pat gyvenimui... nebent jis pats susiprotės. Turistams Meinas buvo atostogų šalis, Holė mąstė su piktu kartėliu, kurio nepanaikino net geresni laikai. Tačiau jei esi kilęs iš prasčiokų, kiekvieną dieną gali laukti blogų naujienų. Tada vieną dieną pažvelgi į veidrodį ir pamatai, kad į tave žvelgia Čeritės Kember veidas. O dabar iš Meino, vi-

sų siaubingų naujienų tėvynės, atėjo dar blogesnių žinių. Čeritė padėjo telefono ragelį. Ji žvelgė į jį, karšta arbata garavo šalia.

- Džo negyvas, - staiga pranešė Čeritė.

Holė įtraukė oro. Dantys pajuto šaltį. *Ko atvažiavai?* - vos nesuriko ji. - *Žinojau, kad su savim atsiveši ir blogį, ir atsivežei.*

- Dieve, mieloji, - prabilo Holė, - ar tikrai?

- Tas žmogus skambino iš Augustos. Meisenas. Iš apygardos prokuratūros, įstatymo sergėjimo skyriaus.

- Ar... ar autoavarijoje?

Čeritė pažvelgė tiesiai į ją, ir Holė nustebo, pasijuto apimta siaubo, išvydusi, kad sesuo neatrodė panaši į žmogų, ką tik išgirdusį blogas naujienas. Atvirkščiai, ji atrodė panaši į žmogų, ką tik išgirdusį *geras* naujienas. Raukšlės jos veide išsilygino. Jos akys buvo tuščios... bet ar už jų slėpėsi šokas, ar naujos viltys?

Jei Holė būtų mačiusi Čeritės Kember veidą, kai ji patikrino savo loterijos bilieto skaičius, viską būtų supratusi.

- Čerite?

- Ne, tai šuo, - atsakė Čeritė. - Tai Kudžas.

- Šuo?

Iš pradžių Holė pasimetė, negalėdama rasti ryšio tarp Čeritės vyro mirties ir Kemberių šeimos šuns. Netrukus suprato. Holė suvokė, prisiminusi siaubingai sumaitotą kairę Redo Timinso ranką, ir skardžiai perklausė:

- *Šuo?*

Čeritei nespėjus atsakyti - jei tik ji iš vis ruošėsi atsakyti - kieme pasigirdo linksmi balsai: aukštas, tratantis Džimo Jaunesniojo ir atsakantis, daug žemesnis Breto balsas. Čeritės veidas pasikeitė. Jis staiga suseno. Tokį veidą Holė prisiminė ir jo nekentė, nes tokia veido išraiška visus veidus darė vienodais: kažkada panašiai atrodydavo ir ji.

- Berniukas, - sunerimo Čeritė. - Bretas. Hole... kaip aš pasakysiu Bretui, kad jo tėvo nebėra?

Holė nežinojo, ką patarti. Tik beviltiškai žvelgė į seserį. Kaip būtų gera, jeigu jie niekada nebūtų čia atvažiavę.

“PASIUTĘS ŠUO PER TRIS KEISTO TERORO DIENAS NUŽUDĖ 4 ŽMONES”, skelbė tos dienos vakarinio Portlendo “Evening Express” numerio antraštės. Paantraštės bylojo: “Sunkios būklės vienintelė išsigelbėjusioji paguldyta į Šiaurės Kumerlendo ligoninę”. Kitos dienos “Press-Herald” antraštės rėkė: “TĖVAS PASAKOJA APIE PASMERKTĄ ŽMONOS KOVĄ DĖL SŪNAUS GYVYBĖS”. Tą patį vakarą straipsnis buvo įdėtas pirmojo puslapio apačioje: “PONIA TRENTON GYJA NUO PASIUTLIGĖS, TEIGIA GYDYTOJAS”. O šalia: “ŠUO NEBUVO SKIEPYTAS, TEIGIA VIETINIS VETERINARAS”. Praėjus trims dienoms nuo įvykio, straipsnį spausdino ketvirtame puslapyje: “DĖL ŠUNS IŠPUOLIŲ KASL ROKE VALSTIJOS SVEIKATOS TARNYBA KALTINA PASIUTUSIĄ LAPĘ ARBA MEŠKĖNĄ”. Paskutinis straipsnis tą savaitę skelbė, kad Viktoras Trentonas neketino paduoti į teismą likusių Kemberio šeimos narių, kurie išgyveno “gilų šoką”. Nedidelės naujienos, tačiau iš to galima buvo sukurpti naują straipsnį. Po savaitės pirmame sekmadieninio laikraščio puslapyje buvo aprašyta visa įvykių eiga. Dar po savaitės šalies dienraštyje pasirodė aistringas straipsnis “TRAGIŠKA KOVA MEINE. MAMYTĖ KOVOJO SU ŽUDIKU SENBERNARU”. Ir tai buvo paskutinis atgarsis spaudoje.

Visą rudenį centrinį Meiną užvaldė pasiutligės baimė. Ekspertai priskyrė tai “gandams ir siaubingam, bet vieninteliam nelaimingam atsitikimui Kasl Roke”.

Dona Trenton išgulėjo ligoninėje keturias savaites. Ji baigė gydymo nuo pasiutusio šuns įkandimų ciklą. Patyrė nemažai kančių, bet rimtų problemų neiškilo. Tačiau potencialiai ligai paūmėjus - ir dėl gilios depresijos - ją kruopščiai stebėjo.

Įpusėjus rugpjūčiui, Vikas ją parsivežė.

Namuose jiedu praleido ramią lietingą dieną. Tą vakarą, atsisėdusi prie televizoriaus, bet beveik jo nepastebėdama, Dona paklausė apie “Ad Worx”.

- Viskas gerai, - atsakė Vikas. - Rodžeris pats sukūrė paskutinį Javainių Profesoriaus reklaminį klipą... na, žinoma, su Robo Martino pagalba. Dabar mes įsitraukę į naują kampaniją visai Šarpo produkcijai reklamuoti.

Pusiau melas. Tai Rodžeris buvo įsitraukęs. Vikas į kontorą užeidavo tik tris ar keturis kartus per savaitę ir paskrebindavo pieštuku ar paspoksodavo į savo spausdinimo mašinėlę.

- Tačiau Šarpo atstovai labai kruopščiai mus prižiūri ir stebi, kad neperžengtume dviejų metų sutarties, kurią pasirašėme, termino. Rodžeris buvo teisus. Jie žada mus mesti. Bet tada mums jau bus nesvarbu.

- Gerai, - atsakė Dona.

Kartais jai pakildavo nuotaika. Tada pasijusdavo, kaip "senoji Dona", tačiau vis dėlto daugiausia būdavo apatiška. Dona numetė dvidešimt svarų ir atrodė sulįsusi. Jos veido spalva buvo ne kokia, o nagai - apkramtyti.

Dona paspoksojo į televizorių ir susigūžė. Ji verkė.

- Dona, mažyte.

Vikas apkabino ją ir priglaudė prie savęs. Dona buvo trapi, bet tvirta. Vikas jautė išsišovusius kaulus.

- Ar galėsime čia gyventi? - šiaip ne taip pratarė Dona. - Vikai, ar galėsime čia gyventi?

- Aš nežinau. Manau, kad turėtume velniškai pasistengti.

- Galbūt turėjau paklausti, ar galėsi gyventi su manim? Aš suprasiu, jei pasakysi "ne". Aš puikiai suprasiu.

- Vieno tetrokštu - gyventi su tavim. Ir tai visada žinojau. Galbūt ir buvo valanda - iškart po to, kai gavau Kempo laiškelį - kai nežinojau. Bet tai buvo vienintelis kartas. Dona, aš tave myliu. Ir visada mylėjau.

Dona apkabino Viką ir stipriai prispaudė. Švelnus vasaros lietutis barbeno į langą. Ant grindų šmėžavo pilki ir juodi šešėliai.

- Nesugebėjau jo išgelbėti, - tarė Dona. - Štai apie ką nuolat galvoju. Negaliu atsikratyti šios minties. Grįžtu prie jos vėl... ir vėl... ir vėl. Jei būčiau anksčiau nubėgusi prie verandos... arba pagriebusi tą

beisbolo lazdą... - ji nutilo. - Ir kai pagaliau pasiryžau išlįsti iš mašinos, viskas jau buvo... baigta. Jis buvo miręs.

Vikas galėjo jai priminti, kad visą laiką Dona galvojo tik apie Tedą. Būtent dėl šios priežasties ji nebėgo prie durų, nes nepamiršo, kas būtų atsitikę Tedui, jei šuo būtų spėjęs ją sudoroti. Vikas galėjo jai pasakyti, kad apgultis susilpnino šunį, taip pat kaip ir Doną, ir jei ji būtų anksčiau puolusi Kudžą beisbolo lazda, rezultatas galėjo būti visiškai kitoks: juk šuo ir taip vos vos jos nenužudė. Tačiau suprato, kad visa tai jai jau šimtus kartų kartojo jis pats ir kiti, ir kad jokia pasaulio logika neužgoš skausmo, pažvelgus į nebylių spalvojimo knygelių krūvą ar tuščias, nejudančias sūpynes užpakaliniame kieme. Logika neužgožtų to siaubingo asmeninio nepasisekimo jausmo. Tik laikas galėjo išgydyti.

Vikas tarė:

- Aš jo irgi negalėjau išgelbėti.

- Tu...

- Aš neabejojau, kad tai Kempo kaltė. Jei būčiau atvažiavęs anksčiau, jei nebūčiau užmigęs, jeigu nebūčiau kalbėjęsis telefonu su Rodžeriu.

- Gana, - švelniai tarė Dona. - Nereikia.

- Reikia. Manau, ir tau - taip pat. Mes turime gyventi toliau. Juk taip elgiasi visi. Jie paprasčiausiai gyvena toliau. Ir bando vienas kitam padėti.

- Aš vis dar jį jaučiu... jaučiu jo buvimą... kiekvienoje kertelėje.

- Taip. Aš taip pat.

Prieš porą savaičių jiedu su Rodžeriu išvežė visus Tedo žaislus į Gelbėjimo armiją*. Grįžo beveik neištardami nė žodžio, išgėrė kelis butelius alaus. Kai Rodžeris išvažiavo namo, Vikas užlipo į viršų, Tedo kambaryje atsisėdo ant lovos ir verkė tol, kol, atrodė, širdis plyš. Vikas verkė, trokšdamas mirti, tačiau nemirė, ir kitą dieną vėl ėjo į darbą.

---

* Religinė labdaros organizacija Anglijoje ir JAV.

- Išvirk kavos, - paprašė Vikas ir švelniai plekštelėjo Donai per užpakalį. - Aš užkursiu židinį. Čia šaltoka.

- Gerai, - Dona atsistojo. - Vikai?

- Ką?

Dona tyliai tarė:

- Aš tave myliu.

- Ačiū. Man trūko šito žodžio.

Dona šyptelėjo ir nuėjo paruošti kavos. Ir jiedu išgyveno tą vakarą, nors Tedas ir buvo miręs. Jiedu išgyveno ir kitą dieną. Ir dar kitą. Nuotaika nepagerėjo rugpjūčio pabaigoje ir per visą rugsėjį, tačiau kai pradėjo kristi pageltę lapai, pasidarė truputį geriau. Truputį.

Ji buvo visa įsitempusi, bet bandė tai nuslėpti.

Kai Bretas grįžo iš daržinės, nudaužė nuo batų sniegą ir įėjo į virtuvę, Čeritė sėdėjo prie stalo ir gėrė arbatą. Akimirką jis žiūrėjo į ją. Per pastaruosius šešis mėnesius Bretas numetė šiek tiek svorio ir truputį paaugo. Taigi, jis visai ištįso. Pirmąjį trimestrą Breto pažymiai nebuvo labai geri, ir dukart jis pateko į bėdą: abu kartus į peštynes mokyklos kieme - tikriausiai dar veikė praeitos vasaros išgyvenimai. Tačiau antrojo trimestro pažymiai žymiai pagerėjo.

- Mamyte? Mama? Ar tai...

- Atnešė Alva, - tarė Čeritė ir ramiai pastatė puodelį ant lėkštutės. - Žinoma, niekas tavęs neverčia jo pasilikti.

- Ar paskiepytas? - paklausė Bretas, ir jos širdis sutirtėjo nuo tokio klausimo.

- Taip. Alva bandė išsisukti, bet aš priverčiau jį parodyti veterinaro sąskaitą. Jis sumokėjo devynis dolerius. Skiepai nuo pasiutligės ir emocinės pusiausvyros sutrikimų. Taipogi jis paliko tūbelę kremo nuo erkių. Jei tau jo nereikia, Alva grąžins man devynis dolerius.

Pinigai jiems tapo labai svarbūs. Iš pradžių Čeritė nežinojo, ar pajėgs išlaikyti namą ir ar verta bandyti išlaikyti. Ji kaip lygus su lygiu kalbėjo apie tai su Bretu. Jie gavo nedidelę sumą iš gyvybės draudimo. Ponas Šuperis iš “Casco” banko Bridžtone paaiškino - jei

ji padėsianti pinigus į specialią kredito sąskaitą kartu su loterijoje laimėtais pinigais, tai beveik pakaks sumokėti namo įkeitimo mokesčius už penkerius metus. Geroje Kasl Roko kompanijoje "Trace Optical" Čeritė gavo darbą pakavimų ir sąskaitų išrašymo skyriuje. Išpardavus Džo įrangą - įskaitant ir naująjį grandininį kraną - susidarė papildoma trijų tūkstančių dolerių suma. *Įmanoma* išlaikyti namą, taip ji paaiškino Bretui, tačiau teks susiveržti diržus. Alternatyva buvo butas mieste. Bretas ją atmetė, ir pasirodė, kad jiedu troško to paties - turėti namą. Taigi, jiedu pasiliko.

- Koks jo vardas? - paklausė Bretas.

- Dar bevardis. Tik neseniai gimęs.

- Ar jis veislinis?

- Taip, - atsakė Čeritė, ir jiedu nusijuokė. - Jis - tikras mišrūnas. Gal penkiasdešimt septynios veislės.

Bretas šyptelėjo, bet nenatūraliai. Tačiau Čeritė manė, kad tai daug geriau nei visai nesišypsoti.

- Ar jis gali įeiti vidun? Lauke vėl pradėjo snigti.

- Jis gali įeiti, jei patiesi laikraštį. Ir jei apsišlapins, pats valysi.

- Sutarta.

Bretas atidarė duris.

- Kaip jį pavadinsi, Bretai?

- Nežinau, - stojo labai ilga pauzė. - Dar nežinau. Reikės pagalvoti.

Čeritei pasirodė, kad jis verkia, bet numaldė norą prieiti prie sūnaus. Be to, Bretas stovėjo atsukęs nugarą, todėl pamanė - gal tik jai pasirodė? Jis tapo dideliu berniuku, o Čeritė suprato, kad dideli berniukai dažnai nenori, kad jų motinos žinotų, jog jie verkia.

Bretas išėjo laukan ir parsinešė šuniuką. Jis taip ir bėgiojo be vardo iki kito pavasario, kai kažkaip savaime ėmė jį šaukti Viliu. Tai buvo mažas, judrus trumpaplaukis šunėkas, labiausiai panašus į terjerą. Kažkodėl jis atrodė panašus į Vilį. Taip ir prilipo šis vardas.

Daug vėliau tą patį pavasarį Čeritei pakėlė atlyginimą. Kas savaitę ji pradėjo atidėti po dešimt dolerių. Breto studijoms universitete.

Netrukus po tų mirtinų įvykių Kemberio kieme Kudžo palaikai buvo kremuoti. Pelenus išpylė į šiukšlyną, o iš jo šiukšles išvežė į Augustos atliekų perdirbimo kombinatą. Turbūt būtų ne pro šalį pridurti, kad Kudžas visada stengėsi būti geru šunimi. Kudžas stengėsi atlikti viską, ką liepdavo ŽMOGUS ir jo MOTERIS, o ypač BERNIUKAS. Jis būtų numiręs dėl jų, jei to būtų prireikę. Jis niekada nenorėjo nieko žudyti. Galbūt Kudžą paveikė likimas ar lemtis, arba paprasčiausia degeneruojanti nervus liga, dar vadinama pasiutlige. Laisva valia čia nebuvo nieko dėta.

Niekas niekada nesurado mažo urvo, į kurį Kudžas įvijo triušį. Galų gale dėl kažkokių, tik mažoms būtybėms žinomų priežasčių, šikšnosparniai jį paliko. Triušis nebesugebėjo išsikapanoti ir mirė iš bado lėtose kančiose. Jo kaulai, kiek man žinoma, vis dar ten guli kartu su kitų mažų gyvūnėlių, anksčiau taip pat prasmegusių urve, kaulais.

Aš pasakysiu jums, ir Dievas man paliudys,
Aš pasakysiu jums, ir Dievas man paliudys,
Aš pasakysiu jums, ir Dievas man paliudys,
Blu iškeliavo ten, kur ir visi gerieji šunys.

LIAUDIES DAINA

1977 m. rugsėjis -
1981 m. kovas

DAUGIAMILIJONINIS BESTSELERIS

"Mirštanti pabaisa ir vėl liuoktelėjo ant moters. Donu puolė į priekį su beisbolo lazdos likučiais ir suvarė ilgą aštrią nuolaužą į dešinę padaro akį..."
Visą rudenį didesnę valstijos dalį valdė "pasiutligės" baimė.
"Pabaisos, nesiartinkite prie mūsų!" – meldė žmonės.
O jos vis atslinkdavo ir atslinkdavo...